

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

На втечі.

(До ілюстрації на відвертній стороні.)

Із Назарета, з рідної хати
Через безкраї піски пустині
І днем і нічю прийшлось тікати
Аж до Єгипту Святій Родині.
Гірка, важка се була дорога,
У жар, у спеку, раз враз пісками,
Шляхи незнані, ніде нікого,
Щоб змилосярдивсь над втікачами
І дав їм захист. Нераз бувало,
Що ночувати серед пустині,
Де розбишаків, звірюк чимало,
Прийшло ся Божій, святій Родині.
Та їх держала ся ціль висока,
Щоб ратувати Божого Сина,
Що не спускала ціли із ока,
Все перебула свята Родина.

Віки минули — та сама доля,
Що гнала з хати святу Родину,
У чужі землі, на чужі поля
Кинула й Наших в важку годину...
Бо за свій Нарід, за його волю
Із ворогами до бою стали,
Бо Україні добути долю,
Рідну їй Хату здобуть бажали.
Люба дитино, за колядою,
Згадай усіх їх, що на чужині,
Без кута, хати, у неспокою,
У небезпеці, у блуканні.
І проси Бога, щоби ніколи
Їх не кидала зоря провідна,
Щоб їм все сяла і у недоли
Ціль: Україна вільна, свободна!

Я. Вільшенко.

Богданків сон.

(Різдвяне оповідань.)

Ніяк не міг заснути малий Богданко. А так пізно пішов сьогодні спати. Усі сиділи по святій вечері до пізна, колядували тай він із ними сидів. Якжеж тут іти спати, коли стільки гарних даруночків приніс йому на коляду маленький Ісусик. Та в кінці таки ненечка на силу поклала його в постіль. Одначе він дарунків не покинув ся! Поклав собі їх усі на постіль, „щоб разом із ним спали“. А чого тутечки не було: І коник і візочок і паяцик і великий бурий медведик, такий, що як його потиснеш, то він кричить і рухає передніми лапками. А вже найкрасша книжечка. Самі малюночки, такі гарні! Й усі барвисті. Стільки й таких гарних дарунків він іще досі ніколи не дістав. Навіть св. Миколай не приніс йому сього року так багато.

Правда, Славко, що вже ходить до гімназії, говорив, що тепер і св. Миколай й Ісусик не приносять таких гарних дарунків, як перед війною. Він, Богданко, не тямить сих гарних часів. Деж йому й тямити їх? Він жеж найменший в родині. Що йно сього року пішов у школу.

І батько говорив, що тепер свята не такі веселі, як були колись, перед війною. Або він знає, які ті свята тоді були? Та батько говорив при лomanню просфори, що тепер багато, багато родин на Україні має дуже невеселі свята. Майже в кожній родині впав хтось на війні, майже кожда родина має когось оплакувати, бо вся Україна стала за весь сей час одним великим кладовищем. А крім сього тепер багато, багато молодців далеко від родин бореться за волю України. Які то мають свята сі, що остали дома?! Ось і тітка Маруся з дітьми мусить святкувати без вуйка Степана! Який її святний Вечір?! А кілько то сиріт, що остали без батька-матері, зовсім не матиме

святого Вечера, не то, щоб ялинки та дарунків, але й ложки теплого борщику. Так говорив батько. А Богданко слухав усього уважно, бо він хоч іще маленький, та дуже любить слухати, коли батечко говорить або читає. Бо батько так гарно говорить...

Ось такі то думки снував Богданко в своїй маленькій головці та все поглядав на забавочки-даруночки, що „спали“ на ліжечку в його ніг.

А білолиций місяць світив і слав своє срібне світло крізь вікно, простісінько на Богданкове ліжечко. Може се він збиточник не давав Богданкови заснути?

Та в кінці таки Сонко зморив Богданка, заплющив його оченятка. Богданко заснув.

І нараз найшовся він на безмежних полях, покритих далеко й широко білим снігом. Він був один-одинокий, довколесінько нікого, ні одної живої душі більше. Тільки повно, повнісько могилок із низенькими березовими хрестами. Одні могилки рядом, мов вояки в лавах, а другі розкинені як небудь. А на сих могилах лежали люде, ні не люде вже, мерці. Повно їх було. Молоді й старі, великі й малі. Хто се? Чого вони

тут? І в Богданка забило ся серце! Він став дрожати на всьому тілі й аж тепер побачив, що він в одній сорочині й босий. Боже, як ненечка побачить, то буде кричати!

Нараз перед його очима впала зірка з неба. Ба ні, се не зірка. Він виразно бачить — се ангел срібнокрилий летить, а на руках несе маленького Ісусика.

Ангел зовсім такий саміський, як на вершку ялинки й Ісусик такіський, як у вертепику. Ангел летить понад поля, понад могили, а маленький Ісусик благословить землю, могилки й мерців.

Богданко й не стямив ся, як упав на вколішки, підняв руки в гору й закликав:

— Ангеле, ангеле, ангелику любий, возьми й мене з собою, бо я бою ся, я бою ся!

І ангел миттю спустив ся долі й узяв Богданка в гору, Богданко пригорнув ся до ангела, наче до ненечки. Десь і весь страх пропав. Він осмілів і став питати:

— Ангелику, а куди ти летиш із маленьким Ісусиком?

— Тиж не знаєш, Богданку, що сьогодні свято Різдва Христового? Малий Ісус забажав по-благословити землі народа, що найбільш горя зазнав у сій війні. І я поніс його на Україну і він благословив її. Тиж бачив?

— Бачив. А чому маленький Ісусик не благословив сіл і міст, де живуть живі люде, але могилки?

— Бо в сих могилах похована доля України! Бачиш, у сих могилах, що під ряд, там лягли борці за її волю, а в тих розкинутих, там спочили сі, що невинно потерпіли кару від ворогів її й сі, що впали з горя та нужди. Вони теж герої, вони теж борці за Україну, хоч не мечем воювали, але терпінем.

— А чому ж ти сказав, що в сих могилах похована доля України?

— Вони всі лягли за її долю, за волю її. І хоч вони вже не встануть, то пам'ять про них розбуджуватиме в їх дітях, у їх далеких нащадках, любов до України. А тоді, коли та любов розгорить ся в серці кожної української дитини, тоді Україна вибере собі волю й буде сильна і щаслива.

— А чи довго на се ждати?

— Ні, Богданку, не довго. Ісус поблагословив Україну, поблагословив і її дітей. Хочеш, я покажу тобі, як ся любов росте в серцях українських дітей.

І ангел в одній хвилині пролинув чималий простір і спустив ся долі. Вони найшли ся перед невеличким домом. Ангел станув напроти вікна. Крізь вікно побачив Богданко в невеличкій кімнатці на столі ялинку. При столі стояла молода жінка. А біля неї було двоє діточок: хлопчик і дівчинка.

— Се тітка Маруся! — закликав Богданко — вона все плаче, бо її чоловік, вуйко Степан, по „тому боці“ беть ся за Україну.

— Він уже не беть ся, він уже погіб у бою;

я твоєї тітці дав саме в сій хвили про се знати — сказав ангел.

І справді в сій хвилині жінка задріжала на всьому тілі й остовпілим зором вдивила ся в вікно. А відтак кинула ся до дітей і почала плакати:

— Діти, діти, ви вже сирітки, я чую, татко вже не жиє! — Діти почали й собі плакати.

Та вскорі мати прийшла до себе й стала впокоювати дітей:

— Не плачте, діти, не плачте! Може се мені тільки так здавало ся, може батько ще жиє. А хочби погіб — додала відтак уже спокійним і рівним голосом — то він погіб за Україну, за волю рідного народу. Імя його буде записане золотими буквами в серцях усіх, хто любить Україну й запалювати ме сі серця до жертв для Рідного Краю й Рідного Народу. Його могила буде

дорога не тільки нам, але всьому українському народови.

А ангел говорив до малого Богданка:

— Видиш, як росте любов до Рідного Краю. Богато в сій війні вросло могил борців за Рідний Край, за Україну. І всі вони нагадувати муть дітям, унукам і правнукам, що вони криють у собі кости борців, кости народних героїв, що в сих могилах укрита частина славної минувшини України. І будуть діти, внуки і правнуки набирати ся з сих могил при-

вязання до рідної землі, пошановання славної минувшини й учити ся, що за волю рідного народу слід пожертвувати й житє. І розгорить ся любов до України в серцях мільонів її дітей і тоді ніякий ворог не буде страшний Україні.

Тут Богданко збудив ся й побачив біля себе ненечку, що нахилила ся над ним і наслухувала його приспішений віддих.

— Нене, ненечко, я мав такий чудний сон!

— Щож тобі снило ся, любчику?

— Мені снило ся, що я літав.

— Кажуть, що коли дітям таке снить ся, то вони ростуть.

— Ах, знаю вже, се в мині росла любов до України. Ах мамо, я люблю, я буду любити Україну над усе!

Мати не говорила нічого, тільки палко пригорнула малого синка й поцілувала його.

А. Тоцький.

О.Н.

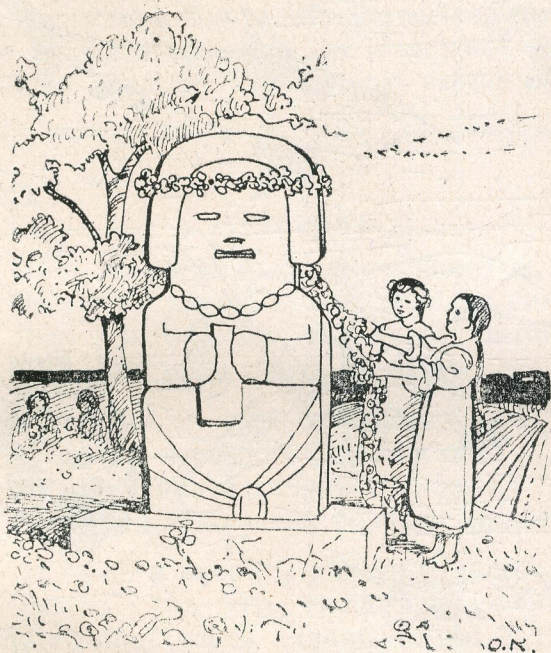

Коротка історія України.

(Для молоденьких читачів розповідь М. Г.)

(Далі.)

Все зроблене. Старшина відпочиває. Але молоді не знаходять спокою. Змовини з весни та з купальних теплих ночей наказують використати той час. Се молоді парубки-легіні підглядають своїх дівчат, коли би яку можна вирвати від їх роду. Рід не хоче стратити одної робучої сили, треба дівчину умикати (силою забрати). Правда, погніваються трохи, не обійдеться ж може й без бійки, але відтак прийде парубок із багатим даром та поклоном до роду за те, що забрав йому дівчину. Забуваєть ся заподіяне лихо, бо воно й так наслане богинею Ладою. Пригадують собі

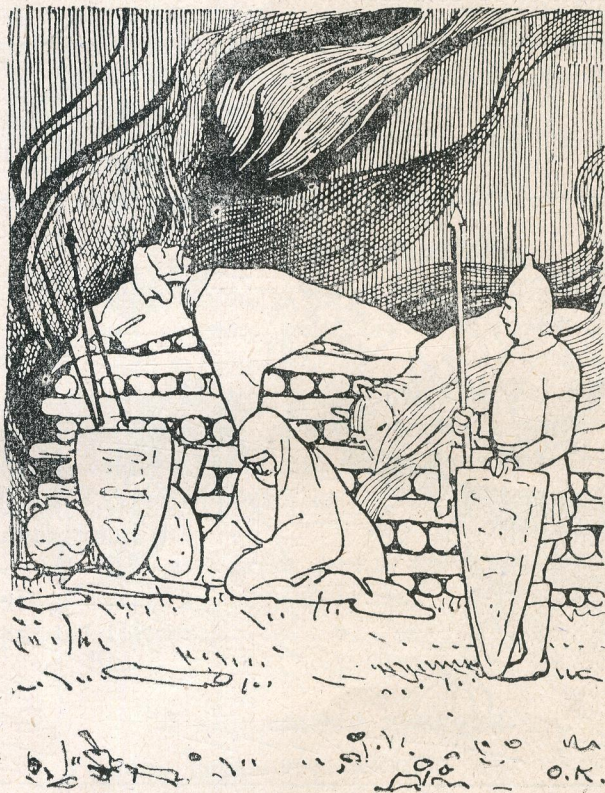
Лада, богиня краси.

старші, що й для них була Лада такою силою, якій не могли остояти ся. Не даром складено в її честь стільки пісень, не сумних, але весільних.

Та крім Лади — чатує також Марена. Вона забирає свої жертви не оглядаючи ся, чи се молодий, чи старий. Рід сумує і плаче. Чим важнішу особу забере Марена, тим більше плачу. А вже найбільша хвала того роду, котрий гарнійше голосить за небіщиком. Та годі задержати небіщика при собі. Треба допомогти йому перейти до іншого світа, до раю. Збирають дерево, укладають костир (стіг), умаюють його, а на дерево складають тіло помершого. Щоби йому було весело на тім світі, треба йому дати на дорогу те все, що було для нього миле за життя. А як умер знатний небіщик, начальник роду або найзнатніша особа з племені, то його жінка не хотіла покидати чоловіка, але убивала себе коло нього. Серед похоронних пісень підпалювано костир, а рід за-

ставляв столи із їдою та напоями і справляв тризну (похоронний обряд). Як тіло згоріло, зсипувано попіл у глиняну посудину, кладено її на землі, а над нею насипувано високу могилу.

Підчас коли молодіж робила свої вправи над гробом покійника, то старші далі в раду, кого поставити на місце помершого на чолі роду, або навіть вибрати як племінного начальника. Вони спостерегли, що така рада дуже корисна та що варто би нею послуговувати ся при всяких нагодах.

Похорон князя.

Тому стали скликати її частійше, коли яка небезпека грозила їм будь від інших родів, будь від іншого племені, коли треба було обдумати способи оборони. Таку нараду з самих старшин або начальників родів називали вічем, а його ухвалям мусіли всі повинувати ся. Бо громада — великий чоловік. Згодом приходили під обради інші справи. Тут і там покривджено якогось члена роду, тут і там оден другого побив, або й убив. Треба було діло осудити. А як уже видали розумний присуд, слава про те розходила ся широким кругом і доходила навіть до далеких родів. Розказувано про те, одні оповідали се другим. І коли в іншій оселі, або в іншому роді або племені зайшло щось похорого на те, видавано там такий самий присуд. Так повставало своє власне звичаєве право.

(Далі буде.)

Три царства.

(Кілька листків із життєпису землі).

Написав *Др. Ол. Тисовський*.

(Дальше.)

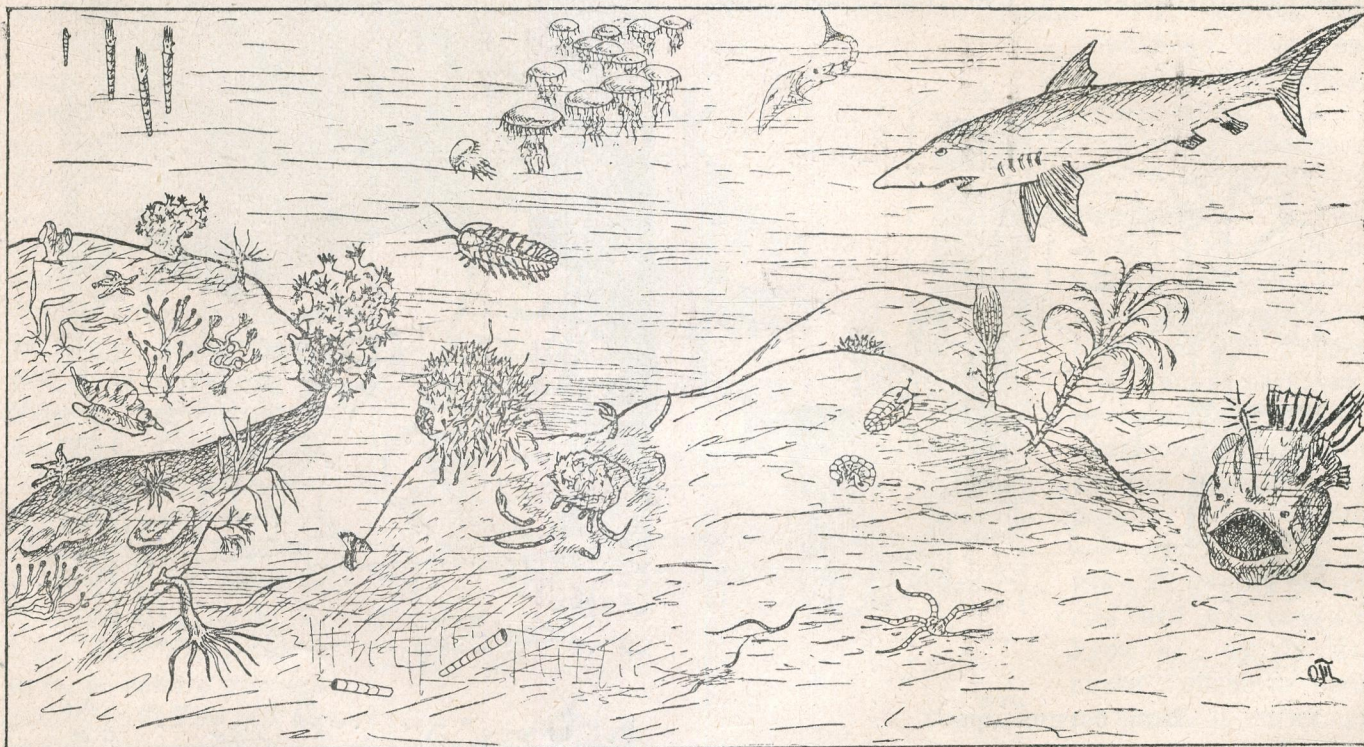
Сонцю не подобалося се легковажене.

— То так ви використовуєте моїх бідних підданих, які випадком заблудили в царство вод?

— Очевидно, — говорив рівнодушно потвір — вони нам трохи придатні. Шкода однак, що вони так від тебе залежні й не можуть зійти в більші глибини, куди твого світла мало проникає. На с'м ми терпимо, бо там наші звірята пожирають себе взаємно.

в самій річці чомусь невибагливі, сказати би, ліниві. За вигідно їм живеться. Але кінець кінців вони мої піддані і я не позволю, щоби такий небезпечний рід, як ви, вліз на сушу робити їм пакости так, як там у воді.

— Коли, бачиш, із нами не легка боротьба. Як ми рішимо, що треба нам іти вперед, то ледви чи знайдемо таку силу, що здержала би нас у поході. Ми тоді грізні й непоборимі тим, що

Образок представляє морське дно в хвилину розмови Азафа з Геліолітами і Палясхіном, про яку буде бесіда в дальших розділах. На ліво на скалі на переднім березі звідання, за нею повзучий слимак, близько нього водні рослини Гліни, від них на право група хробаків у вапняних скорупках; від них на право на березі коралище Геліолітів. За рослинами знову звідання, а на заднім березі друге коралище Геліолітів, від нього на право Цвітань із Лобанів, на ліво Губки. Долом поростають скалу водні рослини, коралі і велика Лобачка. Над скалою пливуть 4 Ортокерати. В горі-образка по середині надпливає громадка Медуз, з далека прибуває рибка Кефалісп, з правого боку пливе великий Рекін. До Геліолітів підплив Азаф. На дні в долині скорупи з Ортокератів, ід середині Хробаки і Гадівка з Іглошкірців. На склоні горбка з лівої вкопана в намул Мушля, висше при Геліолітах Їжинець із виставленими ніби ніжками, біля нього на пів вкопаний в намул рак Краб. За горбком видно ще Їжинця, а в його сторону лізе один трильобіт, другий лежить скручений. Деревисті звірята — се Кріноїди. На право глибинна риба зі світлячим приладом на голові і острыми зубами в великій роті.

— А як же ж то — спитало Сонце — без світла находите себе в тих глибинах?

— На се є в нас свої способи — відповів гордо потвір. — Ті, що живуть у великих глибинах, дістають такі очі, що самі світять, а до того ще ліхтарки на голові, на боках тіла...

— Помислові з вас істоти — признало Сонце не дуже охотно. — Однак пождіть, спробую я навчити трохи хитрости й свої рослини. Вони

кождий з нас усіма своїми силами преться вперед, кождий уліпшує сам своє узброєння, яке дістав з роду.

Ся певність сього потвора знову збентежила Сонце.

— Відкиля-ж то — спитало воно — стільки у вас запасів, щоби кожному доставити, що йому потрібне в боротьбі?

— Байдуже, тут ходить не про готові ви-

роби, лише про добру науку, як із простого матеріалу зробити все, що потрібно.

— Сього зовсім не розумію. Хиба-ж нема у вас на складі тих різних сортів очий, що з них, як ти казав, кождий дістає такі, які йому потрібні?

— Хрр-ух-ух — засміяв ся дико потвір — добре ми вийшли би на тім, коли тримали би на складі сотки мільонів ріжнородних приладів. Адже звірятам не самі очі потрібні. У нас є й слухові і рухові і хватні і чутеві і багато, багато інших приладів, а самих нас звірят то вже й без числа. Ні, Сонце, ми инакше се уладили, мудрійше.

— А саме? — спитало збите з пантелику Сонце.

— А саме: Ми поділили собі всіх на кільканоцять великих громад, які ми звемо типами. Кождий з тих типів обдумав собі загально, якого сорту приладів йому треба. Відповідно тому кождий тип одержав припис, як із частинок тіла зложити ці прилади. Хто вже раз навчив ся буду-

вати прилади свого типу, сей зуміє також napravити, як що попусуєть ся або коли потрібно як слід уліпшити. І се мусить так кождий виконувати, бо ми не знаємо жартів: Хто занедбав убезпечити себе як слід, того першому ліпшому вільно убити й зісти. Ліпший у нас сей, хто до тепнійший.

— Прощай, прощай — уже гнівню перебило розмову Сонце й покотило ся ід заховоди, додаючи на відхіднім: Але не важ ся мені, ще раз тобі кажу, виходити на сушу, ні ти, ні твої побратими!

Кінчаючи свою дневну дорогу роздумувало Сонце над клопотами, які виринали для нього з появи тих якихсь нових істот. З живих творів на землі знало воно доси лише тих кілька родів ростин, з яких найбільше ще обходили його високі свічниковаті дерева, що густими лісами покривали мочаристі області.

(Далі буде.)

Галля.

Лялечка.

„Спи, моя миленька, очка зажмури,
Лялечко любенька, спи, солодко спи!
Піду я в городець, там нарву квіток,
Тобі, моя мила лялю, на вінок.

В колисці за печю тепленько тобі,
Сховай у перинку ніженьки обі.
І руці обійко й личенько сховай,
Пригорнись до мене, солодко дрімай.

За печю в куточку дівчатко мале
Тулить і голубить, співає ввесь день:
„Дай поцілувати личенько твоє,
Послухай казочок, послухай пісень“.

„Що за пишну ляльку голубить мала,
Чи порцелянову, воскову яку,
Певно і смієть ся й очка замика?“
Подумала мама. Затихло в кутку.

„Ану я загляну!“ На пальцях іде,
За піч заглядає і диво дивне:
Сповитий в шматочки про світ і не зна,
Дужий, деревляний, макогін дріма.

На годині рахунків.

Учитель: Кілько буде 4 менше 4?

Миرونко: Не знаю.

Учитель: Колиб ти мав 4 гузики в кишени і вони тобі десь загубили ся, то що остало би в кишени?

Миرونко (урадуваний, що відгадав): Діра — прошу пана учителя.

Купецький хист.

Катехит оповідає на годині релігії дітям про пекло, що се таке місце, де вічно горить огонь і страшенно горячо.

Малий Петрусь, син купця, що має рейононий склад вугля, питає катехита, звідки бере пекло стільки вугля, що може вічно палити?

— А чому хочеш се знати? — питає збентежений катехит.

— Бо мої татко могли би доставляти до пекла вугле по зниженій ціні — відповідає втропний Петрусь.

□ □ □

З відомостей природи.

Учитель переводить лекцію про гуску тай питає одного ученика:

— Яку користь маємо з гусок?

Ученик: Є дуже смачні!

Учитель: Но, а що ще?

Ученик: Маємо з них піре!

Учитель: Добре! А що то роблять люди з піря?

Ученик — малий Гнатко — мовчить!

— Ну, щож ти маєш в ліжку, наводить його питанєм учитель?!

Гнатко: Блохи — прошу пана!

□ □ □

Шарада.

(Уложила Маруся Міськевич.)

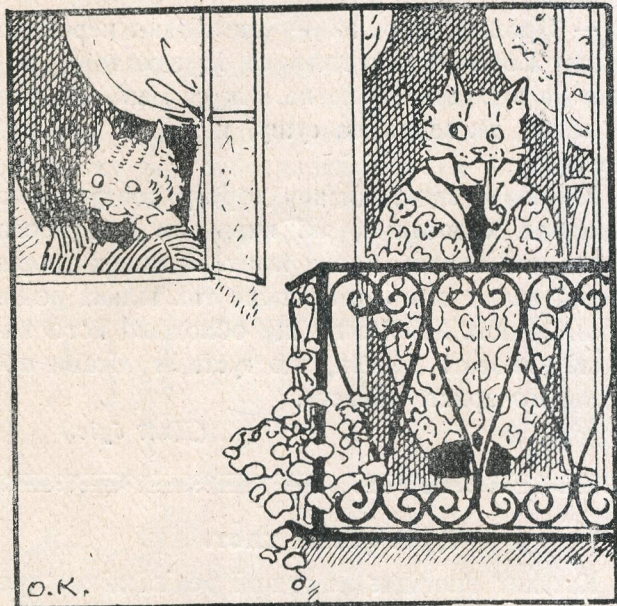
Перше з другим — се матерія шовкова буває,
Друге з третім — місто в нашім краю,
А цілість утворить притоку Дунаю.

Бурцьо і Мурцьо

або пімста сусіда.

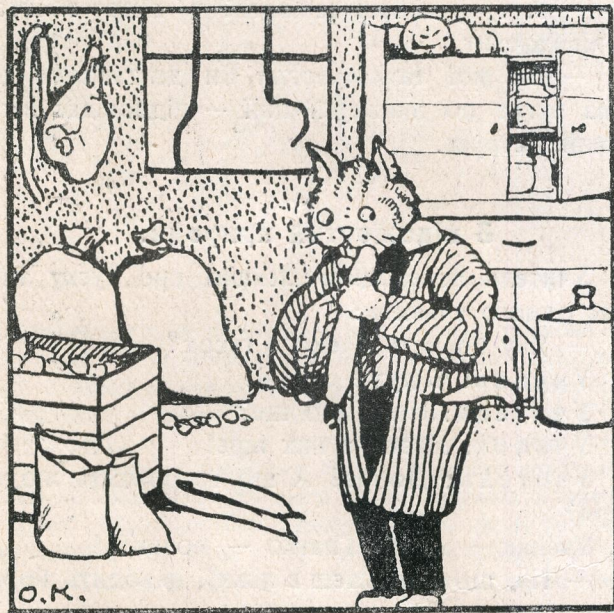
(Жартлива драма в 8 образках.)

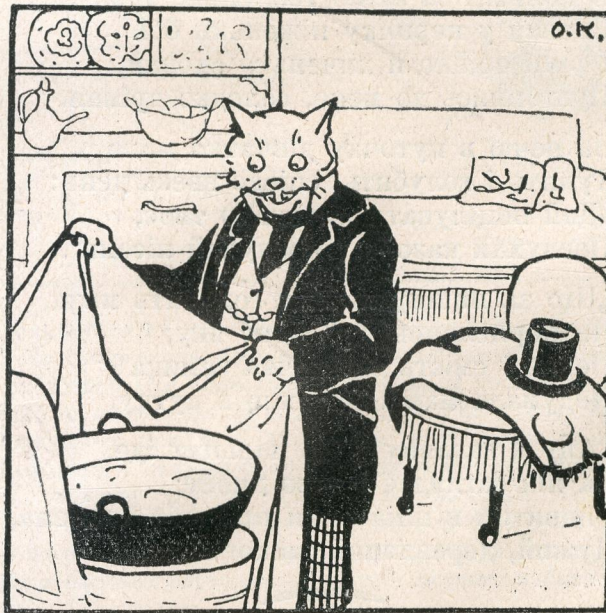
1. В сусілстві жили собі два котики — один Бурцьо, другий Мурцьо. Та все вони один другому робили „на злість“ пакости і шкоди.

3. Бурцьо забажав пімстити ся. Іде він по раду до адвоката Лиса-Хитруна, що йому зі своїм сусідом робити?

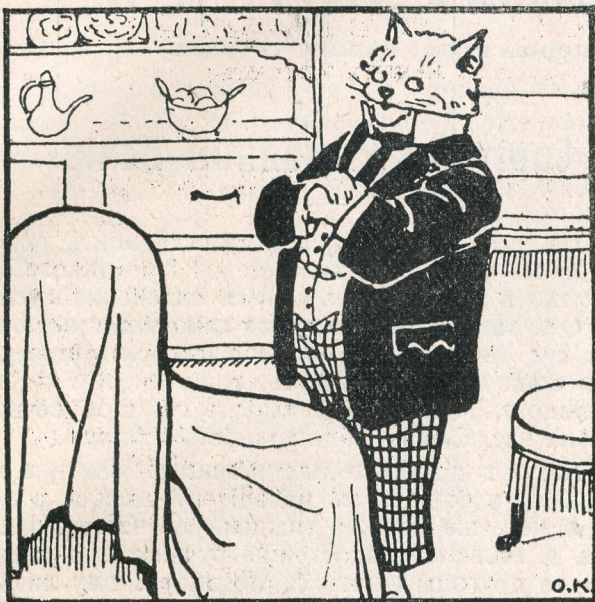
2. Одного дня закрав ся Мурцьо до хати Бурця тай позідав йому всі припаси, що той придбав собі по „паскарських“ цінах на зиму.

4. Вислухавши ради, вертає Бурцьо задоволений домів і зараз зачинає виконувати те, що порадив йому Лис-Хитрун.

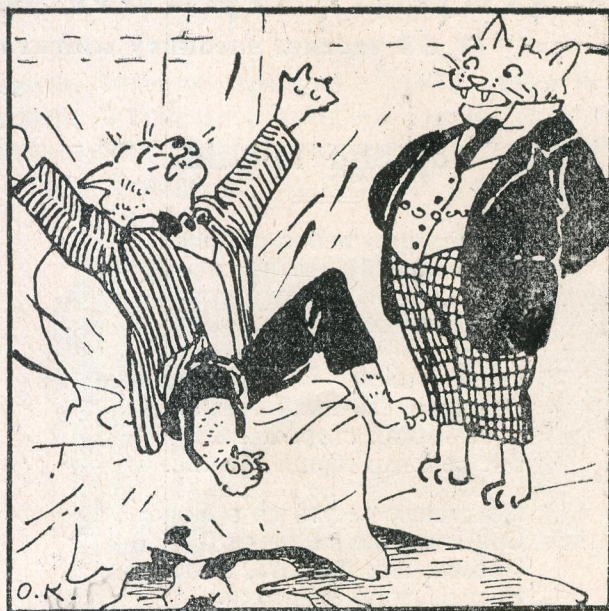
КОЛЯДУЙТЕ на: „Рідну школу“ :: „Воєнні сироти“ ::
Пресовий фонд „Світа Дитини“. ::

5. — Отсе то буде гарний фотель для Мурця — думає собі в душі сердитий Бурцьо.

Затямить він собі добре, що то значить „за-чіпати ся“ зі мною.

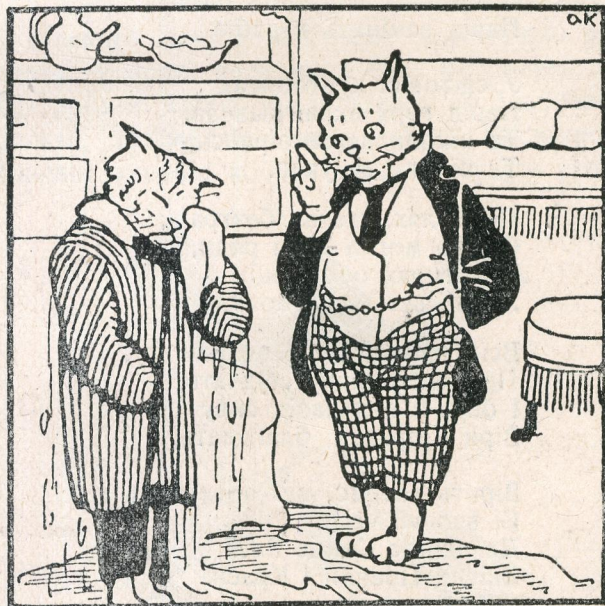
7. — О, се не належить до приємностей — потішає його Бурцьо. Однак прошу — спочиньте; будьте ласкаві — сідайте!

— Дяку-у-у-ю! Ах! Ах! Ратуйте!

6. Незабаром увійшов у кімнату пан Мурцьо.

— Ах, які милі гості — закликав пан Бурцьо. — Прощу, прощу сідати! Якже там ваше цінне здоровлячко? — Ой недобре! Вертаю від мого лікаря. Він приказав мені виїхати зараз до купелів у Карльсбад.

8. — Ви повинні, добродію, бути задоволені, що так скоро виповнили припоручене свого лікаря тай ощадили собі дороги до Карльсбаду. Не рухайте чужого і не обідайте ся людським добром, а тоді не треба вам буде виїздити до купелів!

КАЛЕНДАРІ

„ПРОСВІТИ“
і
„ВПЕРЕДУ“

появили ся вже в розпродажі.

Замовлення слати:

Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка. Львів, Ринок 10.

Перші проби молодих авторів.

(У сій частині часопису містити мемо перші праці наших читачів.)

Чарівна країна.

Під шатром небес синяви
Розложивсь розмай краси:
Гордих городів богатства
І веселих сел вінки.

Глянеш оком — ковром шовків
Розстелилась даль степів,
А на межах сторожами
Висше хмар ланци шпилів.

По степах несуться в море
Сріблом ріки та річки,
Проміж них біліють, вються
На всі сторони шляхи.

У хатках, в садках вишневих,
Нарід-трудолоб живе,
Що вкохавсь в піснях чарівних,
Волю полюбив над все.

По богатства сі враг мече
Ласим зором від віків,
Все мечем загарбать радий,
Нарід замінить в рабів.

У світових хуртовинах
Нарід горя вкрай зазнав,
Та ніколи не зневіривсь,
Та ніколи не упав.

По полях, степах безкраїх,
Скрізь могил густі ряди,
У могилах оборонців
Лицарські лягли полки.

Всім нащадкам сі могили
Про минушину свідчать,
І бере з них нарід силу
Віри в правду, благодать.

Вірить твердо, що повернуть
Сі великі часи,
Де царює Сонце Волі,
Світло Правди і Краси.

І ся віра ввесь сей нарід
До сьогодні знай держить,
Мимо горя, лих, терпіня,
Він до Сонця все спішить.

Де країна ся чарівна,
Нарід повен все надій?
Се, дитино, Україна,
Український нарід твій!

Се твоя Любов досмертна,
Що велить зложити обіт:
Доки життя посвятити
Україні кров і піт.

Сирітчин Різдвяний Вечір.

На дворі мороз, аж під ногами скрипить, та все
таки якось так любо, так весело! І не диво. Сеж
день, що в нім мав народити ся маленький Ісусик.

Ось там видко їде хтось саночками з ялин-
кою, тут знову купка хлопців гуторить про се,
як то вони колядувати муть, коли вечером підуть
із зіркою. Господині звивають ся, щоб вечеря
була на час. Скрізь слідно радість і втіху.

Аж тут дорогою їде дівчинка. Свитина на
ній дряна, з чобіток аж пальці повилазили, а во-
лоє в неї вже може з тиждень не чесане. Їде,
хухає в маленькі закостенілі рученята, а слези
одна за другою котять ся по змарнілому личку.
Їде, куди очі ведуть.

Аж завершила під церкву й стала на вколіш-
ках під дверми.

Підходжу до неї й питаю: А відкіля ти, ди-
тино, прибукала ся?

Вона трівожно глянула на мене й промовила
ледви чуто: Із Романівки.

Я взяла її за руку й повела в хату, не час
розпитувати.

Дали їй у хаті теплої страви. Коли дитина
пожила ся, стала сама оповідати: Мої тато не
вернули з австрійської війни, а маму передучора
поховали...

Тут заплакала ревно, що годі було втихо-
мити її. Дальше оповідала так: Я прийшла тут
до вуйка, але він вигнав мене. Тепер куди піду,
хиба на мороз тай замерзну!

Ми потішали, як могли: Не бій ся, дитинко,
сьогодні народить ся Ісус. Він принесе з собою
на землю багато ласк для сиріт. Напевно й про
тебе не забуде.

Дитина трохи успокоїла ся. Мала Іванка при-
несла їй суконку, панчішки й черевики. Служниця
обмила, зачесала й із обдертої, посинілої, брудної
сирітки стала гарна дівчинка.

За яку годину бавила ся сирітка з Іванкою
й Левком у покою. Вони вчили її колядувати та
подавали мені цукорки й прикраси, щоби при-
брати ними ялинку. І сирітка наче забула про
своє горе. Разом із нами засіла до вечері. Коли
почали ся бажання, всі ми бажали сирітці, щоби
Бозя дозволила їй стати позиточно Рідній Країні.

Сирітка зі слезами в очах сказала: Так мені
все бажали батько й ненька.

При згадці про батька й неньку заплакала
так гірко, що й ми всі не вдержали сліз.

— Колись із батьком, із ненькою засідала я
до вечері, а тепер я кругла сирота.

Закрила очі руками й плакала, плакала...

Ми успокоїли її. Сирітка найшла теплий ку-
тик і приязне, рідне слово.

А ми мали задоволене, що під настроєм Різдва
Христового зробили добре діло й уратували для
України одно жите.

Р. С.

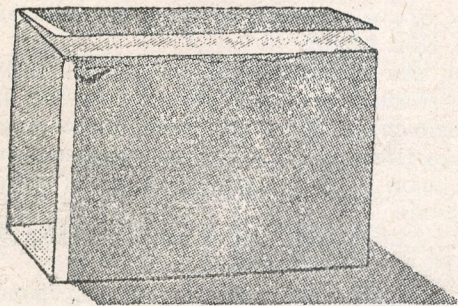
Наталя Коцанівна.

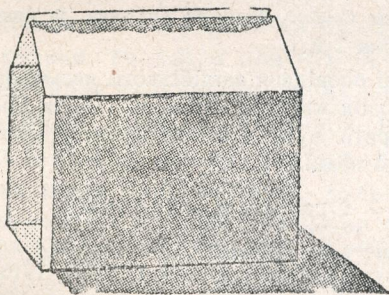
Як робити самому забавки?

У першому числі „Світа“ подали ми взірці деяких забавок, що можна самому дуже легенько зробити. Тепер подаємо кілька дальших взірців.

На перших двох образках представлено, як робить ся хатку із верхньої части непотрібного пуделочка від сірників. Там, де сходять ся два бічні береги (стінки) пуделочка, що заклеєні папером (до якого потираєть ся сірник, коли хочемо запалити), розрізуємо легенько ножиком той папір,

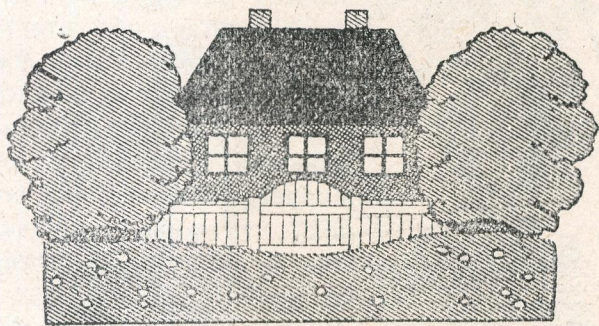

а обі бічні стінки (береги) пуделочка зводимо у виді трикутника в гору, як се вказує другий образок. Ті дві стінки творять дах хатки. Обі часті даху склеюємо на вершку кусничком тонкого

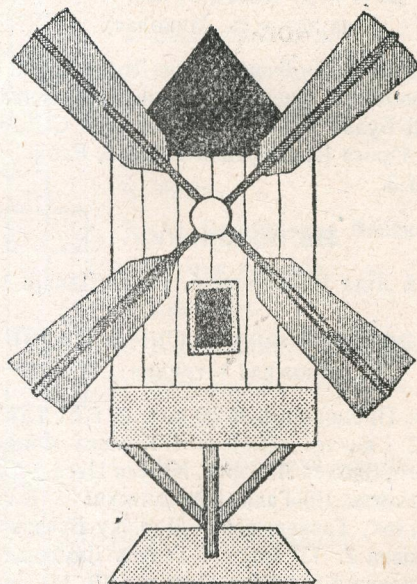

паперу. Опісля міримо собі стіни хатини й даху. Витинаємо з білого паперу 4 прямокутники (2 вузкі, 2 широкі). Потягаємо цілу хатку клейстром і виліплюємо із усіх чотирох боків білим папером. На дах витинаємо 2 однакові прямокутники (можуть бути і трапези) з чорного паперу і так само наліплюємо на обі верхні стінки, що творять дах. Як хочемо мати дах з обох сторін скісний (похилий), тоді він мусить бути так високий, як стіни хатки. На верх пуделочка приліплюємо тоді друге пуделочко, приладжене вже на дах. На верху даху приклеюємо два комини, виліплені червоним папером. Три малі квадратики з синього паперу будуть творити вікна. Середні рамки вікна робимо з тоненьких пасочків жовтого паперу, що їх ліпимо на вхрест на синім квадратику вікна. Паркан і браму робимо з дрібно покраяних, рівно уложених патишків з ужитих сірничків, або з табличок середньої части пуделочка. Дерева витинаємо з текстури, яку виліплюємо зеленим папером, або ма-

люємо зеленою краскою. Можна також робити дерева з тоненьких гиблівок, якими по skleпах опаковують скло або порцеляну. Дерева робить ся так: Беремо жмінку гиблівок і між обома ру-

ками скручуємо їх у форму округлаву або подовгасту. Опісля вкладаємо їх до води, закрашеної зеленою або жовтою фарбою, відносно до сього якої краски деревце хочемо мати. Під спід застромлюємо патишок із сірничка, який знову буде мати підставу із кусника старого корка. І так уже готове деревце приліплюємо після вподоби коло вікна або побіч брами. Леваду перед хаткою робимо з зеленого паперу, а денеде наліплюємо дрібні цяпки — жовті, червоні та білі. Се будуть цвіти. Так робимо хатку, представлену на 3 образочку. Десять, п'ятнайцять таких хаток, наклеєних на більшім картоні або на дощині, будуть творити

село. Посеред села будуємо млин-вітрак. Його робимо так само, як хатки, тільки спід мусить бути викроений із широкого корка (якими затикають слоїки з муштарди). На середину вбиваємо один патишок із двома підпорами, до яких опісля прикріплюємо цілий вітрак. Крила робимо з 4 гусячих пер. Пера сі мусять бути однакової величини.

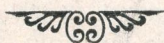

Обтинаємо їх рівно і вбиваємо на вхрест до круглого, довгого патичка, що творить оборотову підойму млина. Тут можна ще доставити до горішних дверцят драбинку з патичків.

Ляльку, яку бачите на 5 образочку, витинаємо з тоненьких дощенок (із пуделок від цигар), або з текстури. Як форма ляльки вже готова, малюємо їй синю суконку з жовтими цвітками, червоний капелюх, у горі з чорною стяжкою, білі панчохи, та чорні черевички. Очи й ніс значимо легенько чорною фарбою.

Так прикрашену ляльку приліплюємо на кусник грубого картону, щоби могла стояти.

Виказ жертв зложених читачами „Світа Дитини“ (в коронах).

На „Рідну Школу“.

Тарас Даниш 5. Редакція „Світа Дитини“ як премія 15 сотикова від 186 розв'язок числової загадки поміщеної в 3 числі 28.

Для бідних дітей (на зазив св. Миколая).

Іруся й Генусь Любчаки 5, Вп. Добр. Олена Сітницька 30, Мирон Новосад 2, Ученики рогатинської гімназії: 1) Мацієвич В. 5, 2) Булик В. 1, 3) Любінецький С. 1, 4) Мосора М. 1, Бойцун Оріся 10, Дачишин Геньо 5, Рабій Миронко 5, Думін Нюсю 3.

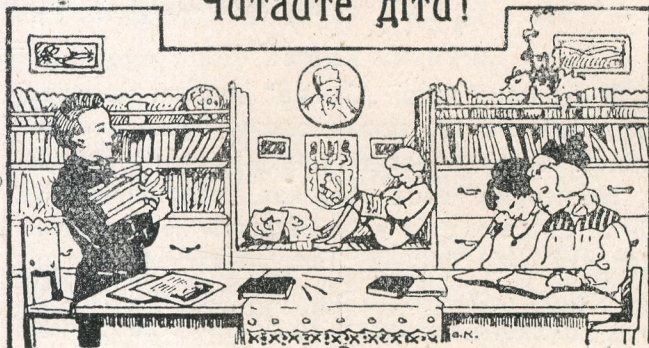
На полонених.

Олесь й Ліда Пашкевичі 6, Тарас Даниш 10.

На пресовий фонд „Світа Дитини“ зложили в грудні:

8) Осип Процишин 8 К 50 сот. 9) Богданко Галушинський 2 і кличе: Данилка і Танаска Фіголів, Олесь Галушинського, Влодзя Лазорка, Юруся Цегельського й Мироря Раковського. 10) Галя Галушинська 2 й кличе: Наталку Фіголь, Ірку Ганкевичівну і Марійку Бучацьку. 11) Наталка Сапруківна 2. 12) Іруся і Генусь Любчаки 2 (третій раз). 13) Богданко Курчаба з Острова 10. 14) Зеньо Локач з Цеблова 5. 15) Зеньо, Корнель і Влодко Цісики 5. 16) Ануся Сполітакевич 5. 17) Стефуня і Марійка Підгайнівні 5. 18) Стефуня Ляхович з Дунова 15. 19) Івась Штокелко з Кального 5. 20) Тарас Даниш зі Станіславова 5. 21) Сороковський Няньо 2. 22) Новосад Мирон 2. 23) Вп. Теофіль Процишин, промисловець у Львові: 100. 24) Стефа Тимчишинівна 4. 25) Думін Нюсю 3 і кличе: Тетянку Созанську, Дарцю Яремівну і Ромця Лисого.

Читайте діти!

Найменшим читачам.

Тарас Шевченко: Кобзар для малих дітей. Видане друге. Львів, 1905. Ціна 60 сот.

Як ви вже прочитали казочки „Нашим найменшим“ і Франка: „Коли ще звірі говорили“, то час прочитати також і дещо з творів нашого найбільшого українського поета Тараса Шевченка. Вибрані твори припадуть вам до вподоби, а многі з вас постараються, щоби вивчити деякі з них на память.

Леонід Глібів: Байки. Друге видане. Львів, 1903. Ціна 20 сот.

Се ваш найбільший приятель — байкар Леонід Глібів — поучає, щоби в чужині „не шукати якогось раю“, щоби „не слухати дурної волі“ і що „два хитрі мудрого не переважують“. (Більше про Глібова було в 1 числі).

Середнім читачам.

Джонатан Свіфт: Подорож Гулівера до краю Ліліпутів. Львів, 1906. Ціна 1 К.

Джонатан Свіфт: Подорож Гулівера до краю великанів. Львів, 1906. Ціна 1 К.

Видумані оповідання англійського письменника Свіфта — люблені молодіжю так само, як і оповідане Робінзон Крузо — творити муть для вас приємну розривку після вашої шкільної праці.

Старшим читачам.

Стефан Ковалів: Чародійна скрипка. Оповідання для молодіж. З портретом автора. Том I. Львів, 1910.

Той сам: Писанка. Оповідання для молодіж. Том II. Львів, 1910.

Той сам: В остатній лавці. Оповідання для молодіж. Том III. Львів, 1911.

Той сам: Щаслива бабуня. Оповідання для молодіж. Том IV. Львів, 1911.

Всі чотири томи вийшли накладом Української Видавничої Спілки і кожний з них коштує 3 К.

В отсих книжках зібрані твори видатнішого українського письменника Стефана Ковалева, що підписуєть ся іноді на своїх творах Стефан Пятка. Є се переважно оповідання з життя молодіж з околиць Борислава і Дрогобича. Найдємо в них усе, ясну радість, дотепний гумор, болі й горе діточої та молодечої душі, високі пориви, змагане шукати і добути правди, а наді все великий житєвий досвід знавця-письменника.

І. Раковський: Вік нашої землі. Літературно-наукова бібліотека, ч. 7. Львів, 1901. Ціна 20 сот.

Отсю приступно написану книжечку поручаємо всім до прочитання. Буде вона наче вступом до друкованого в „Світі Дитини“ оповідання д-ра Ол. Тисовського: Три царства.

Сі всі книжки можна купити в Книгарни Наукового Товариства ім. Шевченка, Ринок ч. 10.

Загадка складова.

(Уложив Ромчик Барилляк.)

**І, звіз, би, да, ки, род, На, ри, да, но,
я, ка, ін, стру, Ви, яс, Ти, ан, бе, гел, ла,
но, рій, ем, ця, фле, тер, ні, рун, ви, лин,
ва, рет, за.**

Із сих складів зложити 13 висказів, яких початкові слова дадуть назву сього, на що діти з нетерпеливістю чекають цілий рік.

Значіне висказів:

1. Мусить бути на Святий Вечер.
2. Цар, що хотів убити Ісуса.
3. Перший знак Навечеря.
4. На се чекають усі.
5. Що петь ся на Свята.
6. Мрія всіх діточок перед Святами.
7. Місто в Палестині.
8. Хто сумувати буде на Свята.
9. Святочне печиво.
10. Де уродило ся Дитятко Боже.
11. Що було його колискою.
12. Римський цісар.
13. Хто хоронив Святу Родину.

За влучну розв'язку призначена до вильосованя премія: „Без родини“.

□ □ □

Шарада.

(Уложив Лесь Івасин.)

Перше з другим — зимний півостровик,
Друге з третім — се купецкий столик;
Перше з третім — у музичних творах,
Цілість — почуєм небавом на хорах.

□ □ □

Шаховий коник.

гу	лом	хма	Бо	же	то	че	це
на	край	ля	си	го	ще	бо	ля
ор	рі	та	ка	то	сло	сер	бе
сві	дум	зо	спод	сла	лї	мов	во
кри	ню	ву	во	бо	то	є	з
а	ки	тне	ю	та	роз	є	сер
ши	лим	бе	бла	по	не	Бо	ши
ми	ки	ро	лї	гом	ря	це	аж

Починаючи складом **Бо** та йдучи відтак ладом шахового коника, відчитайте дуже гарні слова з одної поеми нашого найбільшого поета. Назвіть сю поему і поета.

За добре відчитане сеї загадки призначена до вильосованя премія: „Пригоди Дон Кіхота з Манчі“.

□ □ □

Сумна шарада.

(Уложила Е. Б. з Коломні.)

Перше з третім: в тартаках найдемо чимало,
Друге з четвертим: сидить там се, що дає сало.
Цілість: тюрму для людей придумали люде
І „табором“ се назвати мали серце в груди.
А воно ще куди гірше як друге-четверте.
О, маєш ти добрі жнива тамки, кумо Смерте!

□ □ □

Числові загадки.

1) На плоті сиділо 9 воробців. Надійшов стрілець і застрілив одного. Кілько воробців лишило ся?

2) Кілько є половина з 8?

3) Як се можливе, щоби від 20 відоймлено 22 і остало ще 88? (або так: $20 - 22 = 88$?)

Розв'язки**загадок із 3 числа „Світа Дитини“**

і вислід льосованя:

Авдикович М., Бачинські Н. Ст. й І., Боднар О., Березинська Д., Білоскірка І., Білінський М. й Г., Вільчинський М., Ващук Я., Волощук Р., Гарматій З., Гретчаківна Н., Ганяківні М. й З., Головка Н., Гавришкевичі Б. і Ю., Гринів О., Галайчук Б., Гамчикевич І., Галайда Ст., Греголінська М., Гоцький В., Дачишин Г., Даниш Т., Дубицький Ю., Дудик Ст., Дикий В., Дучимінська О., Долинський Ст., Думін Н., Зарицький Е., Кабаровський Б., Кассараба Ст., Коржинський Ст. й В., Кузьмик М., Кокорудзівна О., Кекіш Р., Конрад В., Курпак Ю., Кордубівна Ст., Капусті Б. й О., Козакевич Р., Костинюк Н., Котиси Р. й М., Костек Б., Касановський І., Куцериб Л., Кондришин Е., Кушнірі О. й К., Котисівна Т., Котисівна Т., Кассарабівна Г., Крупівна А., Курбанович І., Корчинський З., Лада М., Лукіянович А., Лихицька О., Левіцька Г., Матвіясівна М., Марків О., Маїєвич В., Мійська О., Манастирська О., Мазикевич Гр., Мандичевський В., Матренчук Б., Маринович Т., Марковська З., Несторівна А., Охримович М. з Корчина, Островський В., Олесницький Р. з Лондону, Пашкевичі О. і Л., Перепелинські Е. і Т., Притуляки Д. й О., Плоскач Т., Прокопівна М., Павлюки О. С. й Д., Павлюк Я., Попович М., Погорецька З., Патоля Л. й Н., Пшепюрська М. й М., Пеленський Е., Пеленська Н., Романовська І., Саноцький О., Сайко Я., Сілецька О., Савицький М., Сполітакевичі М. й І., Сорохтей І., Созанська Т., Топорівський Гр., Трачівна З., Терлецькі Г., С. й О., Тоганівна Д., Тресньовська О., Фіголь Д. й А., Федевичівна Л., Хомяк М., Цегельський Ю., Чайківський Б., Чудівна Я., Чемеринський О., Штокалко І., Шалаута В., Шишкевичівна А., Шпундерівна О., Юськів І., Яримович Б., Яворська Ст., Яремкевич Н., Тимчишинівна Ст., Онуферко Я. й Б.

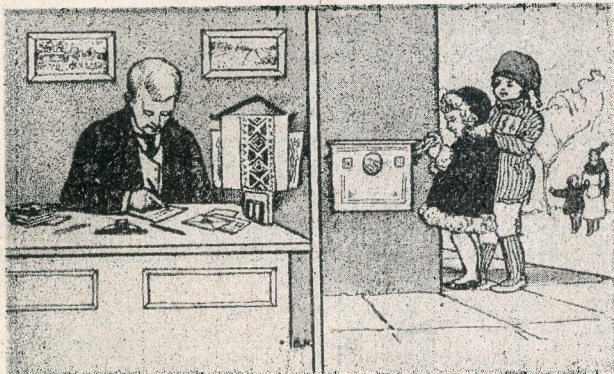
Премія призначена за розв'язку ребуса ч. 2 припала в льосованю Оксані Дучимінській у Львові („Подорожі Гулівера“).

Премію за розв'язку загадки в трикутнику виграла: Созанська Тетяна з Перемишля („Альманах із року 1917“).

Числову загадку з числа 3 „Світа Дитини“ розв'язало 186 читачів. Проте Редакція складає 186 рази по 15 сот., с. є 28 корон, на фонд „Рідної Школи“ (глядіть виказ).

Переписка Редакції.

З нагоди надходячих Свят Різдва Христового пересилає „Світ Дитини“ всім своїм Читачам сердечний, староукраїнський привіт:

Христос раждаєть ся!

Адміністрація „Світа Дитини“ просить усіх дотеперішних передплатників, щоби відновили передплату на 1920 рік, а сих знов, що залягають іще за 1919, щоби негайно вирівняли належитість, бо видавництво потребує для свого дальшого розвитку великих фондів.

При сій нагоді просимо ширити „Світ Дитини“ по всіх громадах нашого краю. В Галичині є 3734 українських громад із 3½ мільоном Українців. Наколиб у кожній громаді найшлося тільки двоє передплатників (а стільки повинно найти ся) — то „Світ“ розходив би ся по краю у 7468 примірниках. А нам іще дуже і дуже далеко до такого числа!

Адміністрація.

Леся Петлюрівна у Варшаві: Ми вислали Тобі всі числа „Світа“, які доси появили ся. Напиши нам, що Тобі найкраще подобало ся. „Світ“ поки що маленький, але згодом як зросте гурт передплатників, збільшить свій обем.

Олесьницький Роман у Лондоні: Твій лист із далекої чужини утішив нас дуже. Твоє бажане здійснило ся, бо „Світ“ виходить ме дальше як двотижневник у здвоєнім обемі. Загадки розв'язав дуже добре. Напиши нам, чи є в Лондоні крім Тебе українські діточки, яким хотілиб ми посилати „Світ“. Лист від Тебе йшов до нас також 12 днів. Пересилаємо Тобі із Рідного Краю привіт й бажання веселих свят.

Дарця Яремівна: Твій лист справив нам не аби яку приємність. Люба Дарусю! Ми старатись мемо, щоби „Світ“ став таким, яким бажає його мати вся наша дорога українська дітвора. Твоя гадка збільшення складок на „пресовий фонд“ системою „трійок“ дуже влучна і ми використали її. Напиши нам, як перевела Ти свята в Махнові? Чи пам'ятала про бідних сиріток, що не мають ялинки, ні білої булочки? Чи відвідувала таких діточок, що їх Тати терплять тяжкі муки в таборах та арештах? Пам'ятай про них, люба Дарусю!

Зеньо Локач у Цеблові: Твої бажання вже здійснені. За те Ти старай ся в цілій околиці між знакомими ширити „вашу газетку“. 5 корон на пресовий фонд ми одержали. Читай „Світ“ своїм товаришам у школі в Цеблові, а побачиш, що не один забажає стати також передплатником.

Наталя Горучька у Львові: А чому не подала Ти розв'язки до своєї загадки і ми мусіли довго мучити ся, заки її розв'язали? В друге не забувай про се!

Маруся Штелівна в Рясеві: За Твій гарненький та сердешний лист — велике спасибіг Тобі, дороженька Марусечко. Не бій ся, у нас „солома“ вже згоріла, а ми тепер палимо деревом і то „твердим“. А Тобі, золоте серденько, хоч не малаб Ти лекції, будемо постійно висилати „Світ Дитини“.

Валля Михайлів у Варшаві: Твій лист із загадочками ми одержали. Нам здаєть ся, що се тільки половина листа до нас дійшла, бо лише одна записана сторінка. „Три царства“ дальше будуть мати дуже гарні образки з великанськими потворами.

Генуся і Іруся Любчаки у Львові: „Світ“ дякує Вам за такий гарний дарунок, як Ви принесли для нього від св. Миколая. Книжечки сї будемо призначувати як надзвичайні премії за розв'язку Ваших загадок. Ваші датки на „пресовий фонд“ і для бідних дітей виказуємо.

Федаківні Одарка й Оксана у Львові: Ваші розв'язки дуже гарні. Над кожною розв'язкою треба трохи намучити ся і наколиб Ви були завзяли ся, певно й попередні були би відгадали. А чи знаєте, що Ваш братчик Богданко укладає загадку для „Світа“? Чим більше листів писати мете до свого „Світа“, тим гарнійше буде Ваше письмо.

Гамчикевичівна Іванна в Перемишлі: „Світ“ одержав від Тебе тільки два листи. Отже перший лист із загадками не дійшов до нас. Числова загадка дуже интересна і буде надрукована. Чи всі Твої Товаришки з III класу купують і читають „Світ Дитини“?

Зеньо й Нінуся Корчинські в Шандрівці: Ваш „Світ“ покищо дуже маленький і тому не може подавати більше річий, як ті, що подає. Але як збільшиться число таких діточок, що будуть купувати і ширити свою газетку, тоді збільшиться вона свій обем. Тому подбайте, щоби всі Ваші знакоми передплачували „Світ Дитини“.

Гіжа Мирослав у Високій: Число 2-ге, яке не дійшло до Тебе, висилаємо вдруге. Рекомендована посылка коштує за кожний раз 50 сот. Розв'язки з 4 числа будуть поміщені в числі 6.

Онишуківні М. О. й Н. в Карлові: Ваша радість є й нашою радістю, бо ми бажемо, щоби всі українські діточки мали в теперішній сумній порі веселі хвили. І тому будемо старати ся „вашу газетку“ зробити такою, щоби подобала ся всім діточкам. А той рисунок, що його написала для нас Ваша маленька сестричка, ховаємо в нашому архіві на памятку.

Гарбовський Богдан: Попереднього листа від Тебе ми не одержали, тому не надрукували про Твою розв'язку. Ми маємо „Дзвінок“ у комплекті й дякуємо Тобі за добру волю пожертвування його для нас. Коли одначе бажаеш нам прислати, ми призначимо його як надзвичайну премію за розв'язку якогось трудного ребуса або загадки. Добре?

Бойцунівна О. в Молодькові: Дякуємо Тобі за прислані бажання на Новий Рік. Видно, що маєш чутливе серденько для убогих, коли так скоро надіслала жертву від себе. Подумай над тим, як би то придбати нових передплатників для „Світа Дитини“. Розв'язки загадок дуже добрі.

Проконів П. (Василь) в Татарові: Любий Петрусю! Твоя розв'язка дуже спізнена, бо льосоване премій за загадки з 1 числа „Світа Дитини“ відбуло ся ще в місяці падолисті. Окремих нагород кожному, хто тільки розв'яже яку загадку, не можемо давати, бо на се мусілиб ми мати фабрику долярів, щоби купувати книжки на премії.

Николин М. у Криччі: Перше число „Світа“ висилаємо Тобі рівночасно, а за се один примірник 2 числа дай якій бідній дівчинці. Наш „Світ“ не бояв ся кінця світа, бо ми сильніші від сього, що мав скінчити ся. Нас кріпко держать тисячі щиреньких сердець української дітвори. Твої розв'язки зовсім влучні.

Гамка Косеак зі Стрия: Подібна загадка до Твоїї була у 3 числі. Видумай отже якусь іншу.

Чайківський Б. в Станіславові: Від 1 січня 1920 р. будемо висилати всім нашим передплатникам (отже й Тобі) „Світ Дитини“ на адресу „Української книгарні“ і там будете його відбирати собі. 4 число висилаємо Тобі і Бачинському вдруге.

Левицька Г. в Скалаті: „Світ“ боїть ся одинцем мандрувати поштою до Скалату. Його число призначене для Тебе буде завсіди в тім пакеті, що висилаємо для Твого Татуса. Пиши до мене так само, як до „Дзвінка“. Загадки відгадала дуже гарно. За Твою щирю охоту допомогти „Світови“ — він дуже радий і просить Тебе про часті листи.

Мацієвич В. в Рогатині: Діло Твоє і Товаришів, які замість на „Кіно“ віддали свої грошки на „воєнні сироти“, вельми похвальне. Всі ви надруковані у виказі. На будуче пиши усе на відтинку грошового переказу, на що призначені гроші, щоби не було помилок. Треба все докладно зазначити пр.: на „Рідну Школу“, на Сироти, на інтернованих, на пресовий фонд і. т. д.

Штокалко І. в Кальні: За Твою жертву на пресовий фонд „Світ“ складає Тобі подяку. Напиши, як подобало ся Тобі се число. Шаради надрукуємо, але пізніше. До гімназії приїдь до Львова. Тоді будемо близенько себе.

Коржинський С. в Дрогобичі: „Світ“ не винен тому, що так пізно прибуває до Тебе. Се вина когось іншого. Твого поучення; „Як прикрасити деревце“ не друкуємо тому, що дуже мало дітей схоче скористати зі способу, який подаєш. Папір, відбиванки, гума та всякі інші прикраси тепер такі дорогі, що далеко дешевше буде купити готову склянну прикрасу (чічку), ніж робити самому. Загадка добра — і вкортці надрукуємо її. Для Василька є знов гарна байка: „Бурцю і Мурцю“.

Гриїв Ольо в Бучачі: Купуй і далше „Світ“ у склепі, бо справді тепер такі перепони в пересилці, що годі й подумати. Пильно розв'язуй загадки, а премія певно не помине Тебе в своїй часі. Перекази пиши все по українськи, бо почта має обов'язок приймати їх. До „Світа“ приходять щоденно зі всіх сторін краю багато переказів, писаних по українськи.

Сілецька О. в Тустановичах: Чому так мало читачів і передплатників має „Світ Дитини“ з Тустанович, коли подобаєть ся? В Тустановичах не повинно бути ні одної української хати, де не передплачували би його. Подумай над сим і розкажи всім дівчаткам у Тустановичах.

Сорохтей Івась у Калуші: Твоя гадка дуже красна. Ми радо сповнімо її, скоро тільки припаде Тобі при льосуванню премія.

Яворський Р. в Товмачі: Я, „Світ“, до Товмача не загошую, бо ніякий пан, що там продає часописи, не просив мене доси в гостину. Видно, що в Товмачі крім Тебе, любий Ромцю, нема інших дітей, що бажали би познакомити ся зі мною. Як упаде льос на Твою розв'язку, то певно виграєш якусь премію. „Світ“ коштує місячно 8 корон. Таких читачів як Ромусь, маємо около сотки. На обіцяну фотографію чекаємо нетерпеливо. „Світ“ буде укладати альбом своїх читачів.

Мирися Прокотів із Тужилови: Дуже гарненько, що читаєш журнали своїй маленькій сестричці і братчикowi. Читай „Світ“ також іншим діточкам зі села в клясі підчас павзи, а побачиш, що неодна дівчинка схоче зараз мати також для себе „свою газетку“.

Терлецька І. С. і О. в Стебнику: 1 і 2 чи.ло „Вашої газетки“ висилаємо Вам рівночасно. Бажане Олі вже сповнило ся, бо має в тім числі пригоду Бурця з Мурцюм. Для Славці є гарний вершик, а для Генусі „Три царства“. Чи Ви задоволені з сього числа? Коли так, то заохочуйте всі дівчатка у Стебнику, щоби стали разом із Вами передплатницями.

Новосад М. у Львові. — Шуль Ю. в Бруховичах. — Зарицький Е. в Самборі. — Кабаровський Б. в Станіславові. — Сапруківна Н. в Перемисли. — Цегельський Юресь. „Світ“ одержав стільки загадок усякого роду, що колиб їх прийшло нараз видрукувати, то часопис мусів би мати що найменше 80 сторінок. А сеж немислиме. Ваші загадки будемо друкувати по черзі в дальших числах. Деякі з них треба трохи справити, бо подібні до себе. Тому будьте терпеливі і не забувайте про „пресовий фонд“ Вашої газетки.

Долинський С. в Заліщиках: Твій лист дуже сумний і ми поділяємо Твій сум. Але може вже вкортці Твоя Мамуся й Татко приїдуть до дому, а тоді сум перемінить ся у безграничну радість. Чи одержав Стефусь виграну премію? Плян ребусів гарний і ми використаємо їх. „Світ“ не може відповідати на кождий лист, бо тоді мусів би бути такий великий, як євангеліє.

Марійка Пікар: „Світ Дитини“ буде чим раз більше мати байочок і гарних образочків, а будуть і такі, що їх Твоя сестричка Михася зможе сама зрозуміти й оповісти, що вони означають. Від нового року буде вже „ваша газетка“ побільшена. Місю поздорови від нас.

Мельник Оленка: Загадки про пироги ми не надрукуємо, бо багато дітей не знає, як вони виглядають, бо уже довгі часи не бачили сього присмаку на тарілках. Загадок і ребусів на апровізаційні теми не укладай, бо кождому наробиш апетиту, якого не буде можна заспокоїти.

Із заграниці (Чехи, Німеччина, Швайцарія, Австрія, Італія, Франція, Швеція, Америка) найкраще і найпевніше надслати гроші порученими грошовими листами. Переказуване через банки та всякі інші пересилки — утруднені та непевні.

Гарні приміри до наслідування.

Вася Школьніцька з Павлової коло Ярослава, учениця народньої школи, дуже гарно зрозуміла наш клич приєднування нових передплатників. Вона зібрала від 7 своїх Товаришок і Товаришів, що ходять до III кляси народньої школи у Павлівій, передплату на „Світ Дитини“ і прислала переказом до нас. Так отже завдяки заподадливості Любої Васі, прибуло нам 7 нових передплатників. Нехай сей примір заохотить усіх Читачів „Світа“ до такого діла.

Передплата на рік 1920

місячно: 8 корон, 8 марок, 4 франки, 1 доляр, 4 ліри, 4 шілінги, 4 рублі, 8 карбованців.

:: :: :: :: Поодинокє число коштує 4 корони. :: :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часописи та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморовича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

1920!

Новий Рік...
Не так воно дуже давно, як сей минулий був „новим“. Із його початком бажали ми собі й надіяли ся багато, багато добра. Нехай йому Бог не тямить... Але сей новий, сей тисячдев'ятьсотдвадцятий буде, мусить бути ліпший.

А знаєте, діти, хто творить роки ліпшими або гіршими? Певно не догадуєте ся.

Скажете: Хтож як не Бог?

Нї, не Бог, лише люди. Бо якже Бог творив би таке страшне жорстоке лихо, як тих шість воєнних „нових“ років. Воно певне: Се роблять люди.

Люди роблять зле, а до Бога молять ся, щоби Він їм добро посилав. Вони роблять зле, а при „Новім Році“ все собі взаємно бажать, щоби діждали ся щастя.

З таких мольб і бажань нема нічого й нічого бути не може. Хто хоче дожити щастя, сей мусить його доконче сам собі будувати зі своїх власних діл.

Скажете з вас, діти, одно: Що мені допоможуть мої хочби й найліпші діла, коли мого тата вислали ще з початком війни на фронт і він погіб — не знати з чиєї руки, за що і на що.

Скаже з вас друге: Що по моїх ділах, коли всю мою рідню разом із хатою розторошив і розніс гранат — не знати ким і звідки вистрілений, не знати по що.

Скаже з вас третє: Як мені з діл будувати щастє, коли і тата мого і мою маму піврала страшна пошесть — що прийшла не знати звідки і не знати за які гріхи мене зробила сиротою.

Скаже з вас инше: Що мені з діл, як мого тата голодного, обдертого, побитого держать не-люди в тюрмі, а мене, немічну дитину, запроторили в барак між заразливо недужих — не знати за що і по що.

Скаже з вас... знаю, знаю. Казало би таких з вас сотки тисячів на різні лади й форми. Бо кожде з вас, діти, само для себе за мале, за немічне, щоби двигнути тягар горя, що нагромаджений чужими й своїми звалив ся на нас усіх.

Збираний — своїми? спитаєте здивовані. Так, діти. Що чужі раді би нас закидати горем, се для вас не дивне. Але свої — се неймовірне, правда?

А все таки. Одно зернятко горя до другого і зробить ся велика копиця, якої вже не то немічна дитина, але й здоровезний мужчина не упряче.

Ціна числа 4 кор.

Спільними, бачите, силами можна доклати трудного діла, можна накопичити багато, багато зла! Подумайте йно: Одному з вас не хочеться тоді, коли на се час, коли ще молодий ум, учити ся як слід, читати, думати, виробляти в собі почуте гідности, вправляти силу характеру, бо він волисть бавити ся, а хочби й нічого не робити, щоби лиш не трудити ся. Нехай таких десять, сто, тисяча... Стільки прибуває українському народови мало або й зовсім необразованих, непридатних одиниць, які за гріш, за страву, на яку чесно заробити не годні, готові хочби з крісом у руках іти проти своїх, бити, стріляти й вішати батьків тисячам невинних дітей. Такі одиниці, до яких не мають доступу високі ідеї найгарніших геніїв світа, рівнодушні на все, їм байдуже, чи служать своєму чи чужому, вони з дурноватим усміхом змінюють віру своїх батьків, віраються народу, з якого вийшли. Яке страшне горе для народу під хвилю розпучливої боротьби за волю, за красшу будучність побачити в рядах ворогів багато, багато своїх дітей — тих, що їм не хотіло вчити ся як слід.

Або що инше: Один з вас таку має вдачу, що не любить інших слухати, ані навіть годити ся з ними. Йому видається, що його воля, се

щось святе і непохибне. Нехай таких десять, сто, тисяча... На стільки зарозумілих, сварливих частин розпадається український нарід, а кожда з них радше признаєть своїм паном ворога, ніж згодиться в дечім уступити в користь інших частин, у користь усього українського народу. Яке страшне горе для народу під хвилю розпучливих зусиль, під хвилю змагань, щоб зажити власним житєм на рідній землі, почути нараз у собі роздор, розбите сил, захитане почуття єдности — завдяки тим ріжним одиницям, що все люблять „поставити на своїм“.

Бачите, про діла ходить, про ваші діла, діти, бо сотки тисяч таких діл іще давних, минулих, але і вчерашніх поколінь лягли тепер тягарем на наших плечах і ми не можемо їх двигнути.

З „Новим Роком“ замість взаїмних бажань, щоб нам даром відкись злинуло щастє, зложіть, діти, отсей обіт: При кождім моїм ділі подумаю і зроблю його так, щоб воно виконане десяткою, соткою, тисячкою, мільоном таких дітей як я, стало щастєм українського народу.

Хоч як немічне кожде з вас з окрема, таким способом певно загоїте страшні рани воєнних літ і сотворите на правду щасливий „Новий Рік“.

Новорічна казка.

В ніч тиху, зоряну
Вбрав місячик з небес
Всю земельку сніжну
В чар казки і чудес...
Із неба в час такий
Хлопя-дитя зійшло,
В руці візок малий,
В візочку щось везло.
Біжить хлопя, візок
Весело туркотить,
Аж глип, старий дідок
Край пропасти сидить...
„Здоров, дідусю, ах,
Чого сумний так ти?
На Україну шлях,
Будь ласкав, покажи.
Пшеницю тай овес
Я сіять там іду,

В ніч чару і чудес
Вістить добу нову“.
Дідусь на се вповів:
„Не сій між всіх людей
Свій золотий засів,
Лиш в серденьках дітей.
Бо там дасть засів твій
Колись буйні жнива,
Любов і Правду сій,
Прийде доба нова“.
І ще Старий Рік вчить
Нового щось хотів,
Та півнів вчув і вмить
У пропасть впав віків.
А Рік Новий найшов
На Україну шлях
І Правду і Любів
В діточих клав серцях.
В ніч тиху, зоряну
Як місячик з небес
Вбрав земельку сніжну
В чар казки і чудес.

Я. Вільшенко.

✓ Коротка історія України.

(Для молоденьких читачів розповів М. Г.)

(Далі.)

III. Звідки взяли ся перші князі і як жило ся тоді українському народови?

Вже в найдавніших часах приходило ся нашим предкам зводити бої. Були се бої будь між поодинокими родами, будь між поодинокими племенами. Били ся, а відтак мирили ся. Як інші народи, так і наші предки бранців зразу убивали. Відтак пізнали, що мають більшу користь, коли оставлять бранців при житю. Бранці виконували що тяжшу роботу і так повстали із них невольники.

Але згодом почали приходити страшні вісти. З далеких сторін стали наїздити на спокійних мешканців України якісь чужі народи, дикі, незнані досі нікому. Були се Монголи. Та не в тім лихо, що наїздили. Вони палили й нищили все, що їм зайшло в дорогу. Накоїли багато нещастя, йшли далше на захід, а за ними перли знову нові, свіжі орди з Азії. Треба було придумати оборону проти такого ворога. Ще найліпше можна було боронити себе серед лісів або мочарів і озер. Одначе не всюди можна було їх найти. Нераз приходило боронити ся на рівнині в чистім полі. На вічах постановлено потворити оборонні місця, огорожені частоколами¹⁾, з поведеними до-

вкола них ровами й валами. Назвали їх гóрoдами. На випадок нападу диких азійських племен ховали ся наші предки із усіх сусідних сіл зі своїм добутком і майном до гóрoдів. Старшина в гóрoді обіймав провід над зібраними і вів оборону. Минула небезпека — вибирали ся мешканці сіл і хуторів із поворотом до своїх осель. Але злука між гóрoдом і дооколичними селами вже не розривала ся. Мешканці сіл стали піддавати себе під розпорядки старшини в гóрoді, мимовільно витворювала ся залежність від гóрoда.

Не лише вороги находили на Україну. Від давних давен загощували тут чужинецькі купці, яких називали наші предки гостями. Були се головно Греки, крім них Перзи, Араби, Жиди й інші. Битих доріг не було тоді. Найліпшу дорогу творили море й ріки. До сього надавав ся тут добре Дніпро. Прямо з Чорного Моря їздили купці легкими суднами в Дніпро, побороли перешкоди на порогах і плили горі рікою до найблизших більших приток, з лівого боку до Десни, з правого до Припети. Притоками і Дніпром могли пускати ся або на Схід на ріку Волгу і до Каспійського моря, або на північ і захід до Балтійського моря. Тими самими дорогами

¹⁾ Великі грубі пні дерев, вбивані в землю, горою остро закінчені.

Оскар Уайльд.

Зоряний хлопчина.

(Переклад з англійського.)

I.

Студеної, зимової ночі пробирали ся два рубачі крізь густий, сосновий ліс. На землі і на галяузях дерев лежав сніг грубою верствою. Іней обломлював молоді вітки дерев по обох боках стежечки, якою вони переходили. А коли йшли в гору понад потічок, бачили, як його цілував ледяний цар, а у воздусі висів мороз.

Було так студено, що навіть лісові звірі і птиці не знали, де мають подіти ся.

— Ах, — воркотів вовк і крутив піддертим хвостом — просто страшний час. Що собі уряд думає!

— Цить, цить, цить — щебетали зелені коноплянки — померла Баба-земля й її оділи в біле, смертне покривало.

— Земля вибираєть ся замуж і се її весільний стрій — шепотіли одна другій горлиці.

Їх дрібненькі рожеві ніжки були зовсім відморожені, але їх учили, що їм випадає дивити ся на світ, як на казку.

— Дурниця! — заворкотів вовк. — Я вам кажу, що се лише вина уряду і коли ви мені не вірите, то я вас зім.

Вовк розумів усе практично і ніколи не шукав по кишенях за доказами.

— Но, а що до мене — сказав дятлик, уроджений філософ — я не приймаю атомістичної теорії, як пояснення. Що є, то є, але тепер страшно студено.

І на правду було дуже зимно. Маленькі виїрки, що жили в дуплі високої ялиці, потирали одна другій носики, щоби заігріти ся, а крілики позивали ся в клубки в своїх норах, бо не мали відваги й носа показати з дому. Одинокі великі рогаті сови видавали ся задоволені. Їх піре зовсім закаменило від інея, але їм було те байдуже; вони витріщали свої великі, жовті очі і перекликували ся у лісі:

Тувіть! Ту-вуу! Що за чудова погода!

А рубачі йшли все далше й далше, хуляли з усіх сил у пальці і тупали великими, підкованими чобітьми по замерзлім снігу. Раз запали ся вони в глубокий рів, повний снігу, і вигребали ся з нього білі, як мельники, що працюють у млині; другий раз поховзли ся на гладкім замерзлім болоті, дрова розсипали ся і вони му-

й повертали. А те місце, де до Дніпра вливається Десна, надавалося дуже добре на відпочинок як для приїзdnих, так і повертаючих купців. Тут заводили торговельні склади, обмінювалися товаром. У тім місці мусіла витворитися перша більша оселя, більший гóрод. Тим гóродом став Київ.

Чужосторонні купці привозили з собою дорогі вина, полудневі овочі, масти й олії, різнородні тканини й матерії, золоті й срібні вироби, гарну посудину і вироби із скла, а забирали з собою в заміну за те футра й шкіри, віск і мід, збіже й дерево, мясо й рибу, а надто дуже цінного й високоплатного невольника. Згодом зрозуміли наші предки й самі, що й їм отверта дорога на південь. Проворніші з них ставали купцями та витворили купецький і торговельний стан. А що дороги степами не були безпечні, прибирали купці для своєї охорони відважних зоружених людей і дали так почин і завязок військового стану. До сеї служби зголошувалися й Українці. Та найліпше надавалися до того ремесла мешканці північних країв, звані Норманами. Вони й так наймалися добровільно до військової служби у всіх інших народів Європи, заробляючи сим на своє жите. Їх край, положений на півночі, не міг їм дати стільки добра, що полудневі краї.

Кожний військовий відділ потребує начальства. Так і наші військові відділи мали своїх начальників, котрих називали князями, а відділи

називали себе дружинами. Знатніші люде з дружинників, як також богатші, засібніші і умніші купці, прибрали назву бояр (боляре від більший), щоби себе відрізнити від інших людей. Князь, дружина й бояре здобували собі великий вплив на ріжні справи в наслідок своєї тіснійшої сполуки і зоруженя. А з поміж них стали вибиватися на перше місце князі. Вони обіймали провід оборони на випадок нападів. Вони ставали згодом тою важною особою, що лучила в своїх руках що раз то більше громадських справ. А що зростало число тих справ, то й значіне князя збільшалося. Тут треба було розсудити спорючі сторони, там завести лад, деінде покарати кого. Князь уже не був ватажком купецьких валок (караван)¹⁾, він ставав начальним старшиною гóрода і підчинених йому сіл.

А тимчасом народ по селах і під гóродами жив іще своїм давним ладом і не помічав того, як він підпадав поволи під вплив гóродів, під владу князів з їх дружинами. Влада давних родових і племінних начальників меншала. Віче, як воля цілого народу, упало і оставало вже лише віче, як нарада бояр і впливових дружинників. На місце давного ладу приходив новий, до якого треба було приспособлятися.

Не приходило се так легко.

(Далі буде.)

¹⁾ Більше купців, що вибиралися з товарами.

сіли збирати їх і на ново вязати; иншим разом видалося їм, що зблудили й їх опанував сильний страх, бо знали, що заметіль люта для тих, що засипляють в її обіймах. Тому вони поручили себе святому Мартинови, покровителеви подорожних, вернули трохи назад і йшли осторожно далі, аж вийшли на кінець ліса і побачили далеко в долині огні села, де жили.

Вони так утішилися своїм спасенням, що голосно засміялися. Земля видалася їм срібною, а місяць золотою цвіткою.

Але, посміявшись, вони посумніли, коли згадали за свою біду, і один сказав до другого:

— Чого нам тішитися, коли знаємо, що жите сотворене для богатих, а не для таких, як ми? Ліпше було би, якби ми вмерли від студени в лісі або якби дикий звір був нас напав і роздер.

— Правда, — відповів товариш — багато дано одним, а мало другим. Світ обділювала несправедливість, а лише розпука рівно поділена на землі.

Та саме в сю хвилину, коли один другому жалувався на свою нужду, склалася дивна пригода. З неба впала дуже ярка чудова зірка. Вона проховзнула по половині неба, минула по дорозі инші зорі і коли рубачі з подивом слідили

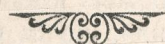
за нею, видалося їм, що вона впала за купкою верб, які росли коло маленької вівчарні кілька десятків кроків від них.

Тоді один випередив свого товариша, протиснувся поміж верби і найшовся по другій стороні дерев. Щож се! Дійсно, на білім снігу лежав якийсь золотий предмет. Рубач підбіг до нього, нагнувся і обшупав руками. Се був плащ зі золотої парчі, вкритий дивно зірками в безчисленних складках. Рубач крикнув своєму товаришеві, що він найшов скарб, який упав з неба, і коли товариш підійшов, посідали оба на снігу і розвернули фалди плаща, щоби поділити між собою золото. Але щож! У плаща не було золота, ні срібла, ні інших дорогоцінностей, лише мале спляче дитя.

Тоді один рубач сказав до другого:

— Ось гіркий кінець нашим надіям; нам не ведецься; що бідному чоловікові по дитині? Лишім її тут і ходім своєю дорогою; ми бідні люди, в нас є свої діти, їх хліба не можемо віддавати чужим.

(Далі буде.)

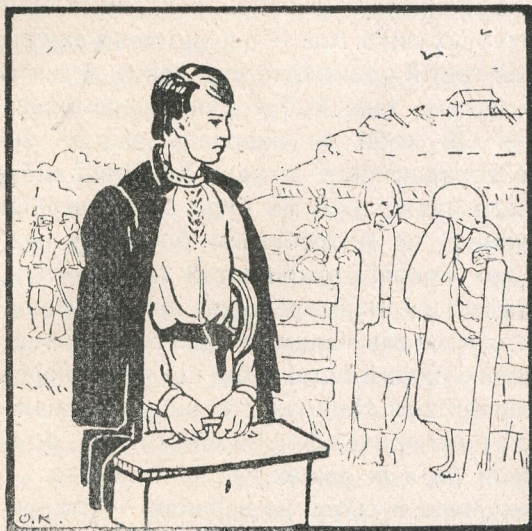

І в а н о в и.

Ескіз із недавньої минувшини.

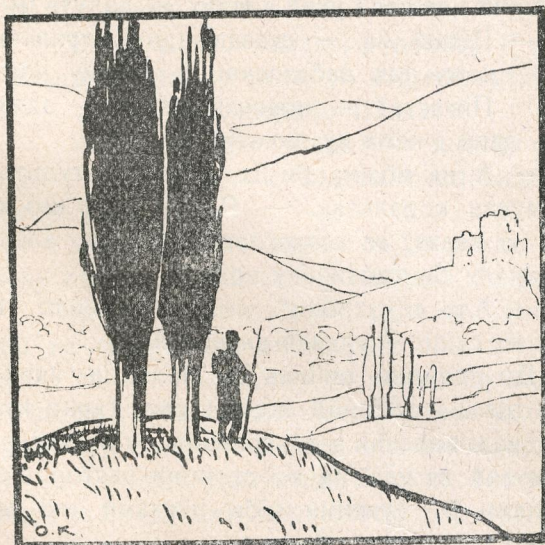
Написав Стефан Чарнецький.

1.

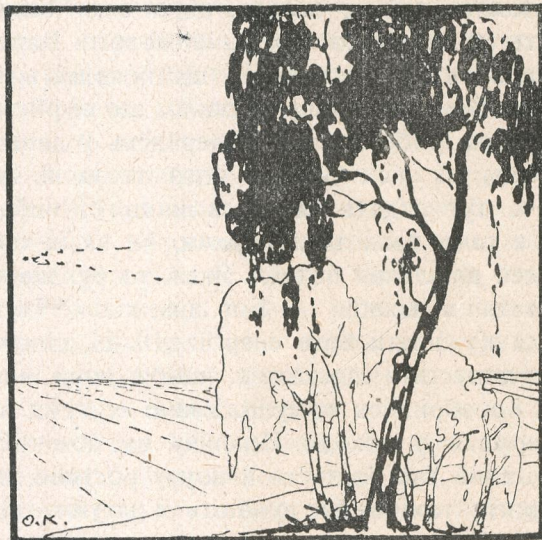
Іване без роду, Іване без долі,
Куди не ходив ти, чого не видав?
У спеку і стужу, у лісі і в полі
Ти гинув, — а славу добрий сусід взяв...

2.

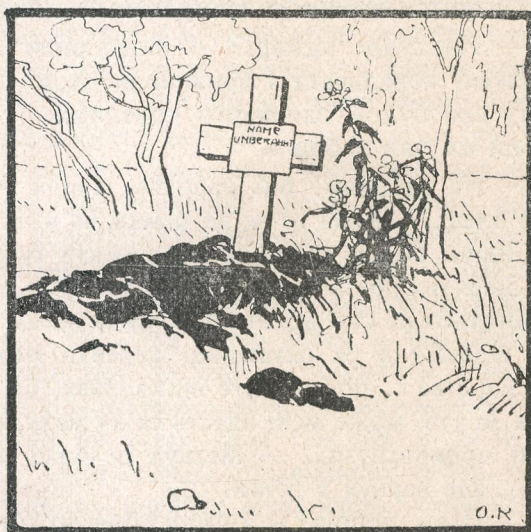
На сербських зарінках клалась твоя сила,
На волинській млаці твій гріб вже присів,
І серед Поділя сіріє могила,
Де впало в двобою двох рідних братів.

3.

Подільські берези й покутські тополі
Шумлять все по тобі, що марно ти впав;
Іване без роду, Іване без долі,
Ти гинув, — а славу сусід добрий взяв.

4.

Твій батько на гилі повис в літню днину,
Ти гинув инакше: für Kaiser und Land; —
Та всім вам однаку дали домовину —
Й печатю вам символ: Name unbekannt!

КАЛЕНДАРІ

„ПРОСЬВІТИ“
і
„ВПЕРЕДУ“

появилися вже в розпродажі.

Замовлення слати:

Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка. Львів, Ринок 10.

Три царства.

(Кілька листків із життєпису землі).

Написав *Др. Ол. Тисовський*.

(Дальше.)

Над тим, хто їх такими вигадав, Сонце не становляло ся й не тямало, відки вони взяли ся. Мабуть пішло воно також із малого. Видно не звертало як слід уваги на се, що появляється нового на землі, бо не припускало, що се росте для нього нова робота. І ось тепер день у день проглотують сі ліси багато його тепла й світла. Одначе тут ладить ся щось іншого, небезпечного з тими зві... зві... звірами, чи як їх там назвав сей влізливий потвір. Якись то рухливі вони й відважні і нахабні — Бог зна, кілька їм захочеть ся з'уживати його енергії. „Ні, ні, рішучо не можу допустити до сього, щоби вони вилізли з вод і розбрились по суші. Ужю всіл сил, щоби їх здержати в поході. Покличу на поміч Вітри, що їх вони так боять ся й поучу ростини, що се їх вороги, тож нехай думають і ратують від загибелі себе самих“...

Глухі вісти.

— Чули ви?¹⁾ — заговорив Азаф зі старого роду раків Трильобітів, веслуючи мірово пірнатиими ногами попри коралище Геліолітів. — Чули ви, що з Праірухових синів два погибли, а один ледви з житєм вернув із прогульки на сушу.

— На сушу, кажеш? — повторили хором перелякані коральчата і припинили свою пильну роботу при будові вапняного коралища. — Куди то вони аж там забрали?

— Не забрали, іно нароком пішли — говорив Азаф. — Хиба то ви не знаєте, як уже тяжко знатнішим родам з поміж нас вижити тут у водах? Звірячих родів наплодило ся тут стілько, що для багатьох не стає досить поживи ні місця. Тому вони відважили ся остаточно перейти межу нашого царства і... пострівайте но хвилю, бо пливе кілька медуз, може мені вдасть ся ту малу, що на переді проковтнути... — Метнув ся Азаф за медузою, але вернув з нічим.

— Щож, попоїв? — спитав облесно котрийсь коральчак.

— Ех, пече почвара — нарікав Азаф. — Мені старому вже хиба недовго між вами бути. Що раз мені тяжше о поживу. Сей пече йно доторкнутись, той плаває прудкійше ніж я, іншого зловлю за ногу, а він покидає ногу і заки оглянуща, щезає. Вже не вистарчає мій дотеп на ваші клятні способи оборони. Якби не трохи якихось там відпадків, то не видихав би й до вечера. Кажу вам: Згину я, згине весь мій давний

і благородний рід Трильобітів, бо хибаж годі нам пускати ся на авантурничі виправи, як ся прогулька Праірухових синів. Але — ось що мав я вам розказати: Сей третій розмовляв уже навіть зі самим Сонцем і, кажуть, таки добре з ним перемовив ся.

— Ой коби то напавду раз — зітхнуло кілька коральчаків — ті наші Хребовці вибрали ся добувати сушу, то й ми були би безпечніші перед ними і не потребували би раз у раз мучити ся при будові коралищ тай так тремтіти, коли наближається який хребовий потвір. Вони й так роблять між нами малими великі спустошення. В них такі великі пащі й острі зуби, що нічим перед ними не охорониш ся. Наше щастє, що всі ми малі істоти маємо з роду приказ сильно множити ся, бо инакше вигинули би в їх пащах усі малі звірята.

— Мене й сього не навчили — зітхнув сумно Азаф. — Але ви можете наперед тішити ся, бо вже як Праірухові сини раз почали крамолу зі Сонцем, то до війни прийде напевно. Немудре Сонце, нехай би воно зараз уступило їм, бо вони, хоч і багато їх згине в боротьбі, напевно побідять. Вони небавом вигадують таке улпшене свого узброєня, що ні Сонце, ні той казочно страшний для нас Сухий воздух, не дадуть їм ради.

— Цікаві ми — сказав один коральчак за всіх — чому так небезпечно в сухому воздухі...

— Питаєте! — пояснив Азаф — адже сохнуть зяви і нема як дихати.

— А не можна би їх сильно затулити? — розумував коральчак. — Певно тим, що в них зяви на верху, се неможливо зробити, але риби видержали би трохи без води...

— Але те „трохи“, се ще за мало, щоби жити на суші — удавав знавця Азаф...

До розмови вмшав ся Паляехін, який саме прикотив на сусідний горбок своє гарно кулисте тіло і задоволений з довершеного томлячого діла вимахував весело на всі сторони насторошеними кольцями й гнучкими ніби-ніжками тай заєдно скрипів грізними щокми.

— Ви йно мене питаєте — промовив зарозуміло — коли що цікавого треба вам знати. Я, бачите, нікого не бою ся і підслухаю неодна навіть від тих ваших грізних Хребовців, на яких ви й глянути боїте ся.

— Фу-фу-фу! — засміяв ся Азаф. — Говориш зі сліпими про краски. Чогож то коралі мають бояти ся глянути на Хребовців, коли в них і так нема очий.

— По правді — відповів Паляехін. — то й я там не дуже розумію, що саме значить „глянути“,

¹⁾ Гляди образок в числі 5 на стр. 38.

бо й у мене нема очий, але наші уживають того слова так часто, що я вже привик до нього. Кінець кінців послухайте, що вам розповім про се, про що ви саме говорили:

— Кажи, кажи, може воно насправду цікаве — озвалися хором Коралі, що вже були зголоднілі і своїми дрібними раменами виловлювали надпливаючі юрбою дрібні рачки, первіснички, зелені Десмідії то що.

— Отсеж — говорив далі Паляехін — я підслухав учора розмову Ісхіода, знаєте, того великого рибячого пажора з Різодом, близьким свояком риб. Вони саме були зійшли на дно, щоби трохи переспати і півсонні балакали ще про те, що вчора лучилося. З їх розмови я довідався, що там поза водою міг би кождий з нас жити, йно коби мати прилад, яким би зі сухого воздуха мож у тіло побрати те, що потрібне до віддихання. Щось то воно має бути таке саме у воздуху, як у воді, йно нема чим до нього дібрати ся. Ось чому наші дусять ся на суші. Над новим, кажуть, приладом уже багато почало задумувати ся. Як гадаєте, не варто би нам найти який спосіб на се, щоби з воздуха добувати сей, якже се зветь ся... ага, сей „кисень“. Тоді погулялиб ми по широкому світу...

— Ой, мені вже там не до того — застогнав Азаф.

— А ми ще не удостоїли ся ні очий, ні яких слухових приладів, обійдемо ся й без сухого кисня, як ти його звеш.

— Нема в вас житевого полету й змагання до ліпшого. Що до мене, то я ще погуляв би по суші — сказав високопарно Паляехін.

— Який мені до гуляння! — замітив злобно Азаф. — Ледви тут із бідою пришкандибав на своїх кольцях...

— Не смій ся — відтяв ся Паляехін — за те в мене панцир, що й Сонце не дало би ради.

— Але по суші треба бігати, а не лізти кілька цалів на годину, як ти се робиш — загули Коралі. — Ні, ні, Паляехіне, ти вже роби лиш своє так, як ми і будь задоволений, що вигадав собі таку добру охорону перед іншими і що ніхто тебе не зачіпає. Добуване Суші й боротьбу зі Сонцем та Воздухами лиши спосібнішим до сього. От Хребовці, а хочби й Членоножці, певна річ, не Азаф, йно інші їх роди, вони напевно вигадують щось путнього.

Ледви Коралі доповіли, як вода протяжно зашуміла довкруги, закрутили ся струї і вири і ляк упав на всіх. Коральчата сховали ся мигцем у свої вапняні кубельця, Азаф скрутив ся й приляг мов мертвий до сірого намулу, щоб його не було видно, а Паляехін втягнув м'які ніби-ніжки й наївив страшні острі кільці. Скоро мов стріла впав між розполітизоване товариство величезний рекін. Не

доглянувши на пів прижмуреними очима в час камяного коралища, вдарив об нього своїм кінчастим рилом. Закляв здорово, але не вважаючи на спливаючу з рила посоку, гукнув:

— Іменем царства звірят взиваю вас, хто живий, до мене!

— Повтори, Ісхіоде, тричі, — відважив ся перший заговорити Паляехін не рухаючись — инакше не повіримо. Хочеш може підступом приспати нашу чуйність? Се тобі не вдасть ся.

Рекін не відповів на сей закид, бо знав підзорливість звіринного пролетаря. За те по звичаєвим приписам повторив своє візване вдруге й втретє. За третім покликком вилізли обережно з укриття Геліоліти і розставили широко у воді свої гарні рамена, розрухав ся Азаф і вдивив ся своїми балухатими очима в рекіна, розхолітав ся на ново Паляехін. Він пробував влізти на скорупу якоїсь мушлі, але втратив рівновагу і перевернув ся ротом до гори, а відтак добру хвилю мучив ся, заки чіпаючись дна ніби-ніжками вернув назад у своє положення. Заворушило ся в намулі й з нього повилазили мушлі, хробаки тай якийсь лабятий краб, із хребтом наче город оброслим різними дрібними ростинками. Завдяки тим ростинкам лежав він непомічений на намулі й ніхто навіть не догадувався, що він весь час прислухувався розмові. Десь із сусідства надплив Кефаласп, дивоглядна опанцирена риба.

— Слухайте мене! — промовив рекін. — Ми Хребовці підіймаємо похід против горячого Сонця і Сухих воздухів, могучих володарів Суші, сеї Суші, про яку від соток тисячів літ переказували нам з роду в рід наші предки дивні казки, немов про велике царство велитів ростин, нащадків тих звісних нам тут нужденних, але чужих для нас істот. Гордий тип Хребовців досить сильний, щоби почати боротьбу й побідити. Але в царстві звірят рівне право для всіх. Тому хто з вас почуває в собі силу, нехай на добровольця вступає в ряди борців. Годі нам тепер знати, з чим прийдець ся пізнійше бороти ся, але побідити оплатить ся певно. Праірухів син, який остав ся живий з першої виправи на сушу, каже, що там місця й поживи чи не друге стільки, що в наших водах. Поки що головна річ перейти межі нашої водної держави і як так видержати без води на суші. Хто отже охотний, нехай думає й пробує, як із воздухів добути той сам кисень, що ним ми віддихаємо у воді при помочи зяв. Нехай живе жите! Звірята вперед!

Сим грімким окликом закінчив свою промову Ісхіод, по звичаям рекінів обернув ся на бік, вдарив о воду кривоплатим хвостом так, що аж піна закрутила ся, а Паляехін вдруге перевернув ся, і помчав стрілою голосити далі між звірятами великий похід на підбій казочної Суші.

(Далі буде.)

Вуйко Влодко.

Пригоди Юрчика Кучерявого.

З образками А. Куриласа.

I.

1. „Славку, Данку, Ромку, Янцю!
„Маню, Любо, Стефцю, Дарцю!
„І всі інші чемні діти!
„Прошу вас тихо сидіти,
„Жадних збитків не робити —
„Казку буду говорити“.

3. „Хлопчик гарний був, моторний,
„Личка білі, очка чорні,
„Русявенький і румяний,
„З добрим серцем і слухняний,
„Лиш збиточник понад міру —
„За те часом брав у шкіру.

2. В однім селі була хатка,
„Хатка біла, як палатка.
„Проживала там родина:
„Батько, мати і дитина:
„Малий хлопчик скорий, жвавий —
„Звав ся Юрчик Кучерявий.

4. „А ви, діточки, умієте
„Заховати тайну тому
„І про Юрчика не смійте
„Повідати зле нікому.
„Добрий хлопчик був наш Юрчик,
„Тільки, кажу, був пустунчик.

5. „Тата й маму шанувати,
„Змерзлі птички годувати
„І учити ся пильненько
„І вмивати ся чистенько
„Вспів наш Юрчик все охочо,
„Тільки пустгував до схочу.

6. „Часом вийде на подвірє,
„Вхопить гусака за піре,
„Шаблю з піхви витягає
„Та до бою завзиває.
„Гусак крик підносить дикий
„І настає бій великий“.

Катря Гриневичева.

„Задзвонимо в прадідную славу“.

(Історичний нарис із XIII столітя.)

Вчорашнього вечера упав кріпкий дощ, обмив у княжому саду кожде стебельце, як мама личко дитині. Ранок за се встав без одної хмарки на небі.

Чистий і вилискливий! Тихомель збудив ся й собі від сна. Був се невеликий городок, простелений між оріхові та вишневі сади, яких багато на Волині. Він немов мачав ніжки в тихих струях, що скочували ся туди зі степових жереловищ.

Був буддень. На вулицях попід деревляні або з ріща плетені хати снував ся вже дехто з насельчан. Ся з віником, щоб мерва не наносила ся за обувлею в хороми, той з ремісничим знарядем на поденщину. Десь там вигейкували вже пастухи, сонце сходило понад ліс, моргали в світлі голубі сгави, над якими гордо засіли млини.

З доохресних сіл ішли одна по одній жінки зі збанками, повними молока, що його продавали у місті за добру плату. Одягнені були майже так само, як тепер, у димки й мальованки, та в сорочки, з пестрими узорами на раменах.

Минаючи жінок на одним із переулків, першою увійшла в церков бабуса Минодора, колись няня

обох княжичів, Данилка й Василька. Давні се часи, коли вона збирала їм обом на купільку біждеревце й чорнобривець, коли гойдала на колінах маленькі сирітки, приспівуючи:

А ти кицю весела,
Йди борзенько до села,
По подушечки,
По пелюшечки...

Тепер бабуса була вже на ласкавому хлібі.

Її знали всі в Тихомлі і здоровили з любовію й пошаною, коли появилася на своїй щоденній дорозі до церкви. Носила ся не пишно, але охайно, добра клітчата одіж була від шиї аж до придолу застібнена на круглі коралинки з зеленої глини. Сива голова старухи була закручена білим, тугим платком на спосіб переміточний. „Циб“ із шовковим забором величаво зсував ся на прості ще плечі. Бабуса рісила хустку під празники тонким швидким деревцем, тому перемітка обіймала сиву голову такими рівними складками.

Обережно, щоб не поховзнути ся в сутінках, бабуса пішла по сходах не у верх, йно в низ, до-

сять глибоко в низ. Церковця, бачите, сіла в землю, бо була далеко старша від інших, що жили в тихомельській волості ще далі.

Бабуся Минодора не держала в руках молитвенника. Тоді не багато було грамотних на Україні та й книжок зовсім обмалъ. Ніхто не знав паперу, писали на шкірі, виправленій гладко для письма, білій або крашеній жовто чи голубо. Ся шкіра звала ся пергаментом і була дуже дорога. Часто, щоби написати щось нове, писці сполюкували те, що там начертано передше. А писали книги учені черці по монастирях, буква за буквою, тоненькою кисточкою, що її вмочували в сепію, охру, цинбер і плинне золото.

Бабуся заслонила лице поморщеними руками і стала молити ся під однотонний напів заутрені.

Саме тоді в княжому замку, в діточій спальні прокинувся зі сну дванадцятьлітній хлопчик. На орісі перед вікном якийсь веселий зяблик залящав так утішно розголосно, що княжич Данилко сів зразу на своїй постелі і хвилю кліпав повіками, на силу пригадуючи, де він саме?

Він стілько натинявся по світі зі своєю бідною мамою і молодшим братчиком, що просто згубив уже число сих місць на світі, де клав голову на сон. І тепер він скоренько пригадував із просоня: Галич се? Краківський замок Лєстків? Буда, куди їздили просити помочи в короля Угорщини Андрія? Володимир, звідки тікалі недавно перед зрадою і де засів посаджений там нещирим Лєстком із Польщі, Олександр белзький? Тихомель нарешті, той сам, що його кинено сиротам як жебракови милостиню за простибіг?

На ліжку в другому углі gridні поворухнувся хтось русявий, чистенький рукав сорочки шорохнув у повітря і знов стало тихо. Однак по віддихови слідно було, що другий княжич Василько не спить також.

Данилко глянув на брата і миттю пригадав усе. Там на покуті горіло налите олієм трираменне світилко перед іконою з золотої бляхи. Сею іконою три роки тому стрічали його, отчича Галичини,

самі знамениті в народі, ведучи Романове дитя з гомоном дзвонів та старинними напівами на осирочений престол, шарпаний з усіх боків захланними руками.

За скоро відумер цар Роман свою державу й діток, вбитий польським наскоком під Завихостом!

Так, Данилко був на вигнанні, в Тихомлі. Його Галич та Володимир у руках хищих сусідів, над його вірним, добродушним народом ізнущають ся чужі чужениці...

Силою здержана сльоза застрягла в горлі хлопчини. Він засоромив ся себе, стріпнув хвиля-

стим, чорним чубом — тим самим гордим рухом, який так нагадував лицарського Романа в хвилях подратованя. Протягнув руку до ослона за одежею і як про окрасу нового дня подумав про свою маму.

Ще трохи і він побачить її з усмішкою в матових впадинках щок, ласкаву, вірну, все однукову.

Двері розсунули ся як раз та замість матернього, княжич побачив широке, гладко брите лице боярина Вячеслава Товстого.

— Господине отчичу! — уклоняючи ся, заговорив боярин з порога — пора вам одягати ся! І вам, милостивий княже! — добавив, помічуючи, що Василько прикидається, будьто ся вістка ні трохи його не тикає.

Дванадцятьлітній отчич Галичини стояв уже на скорі одягнений і йшов умивати ся. Шорох одіня вказував, що Василько зворохоблений братським приміром зірвав ся й собі з одра.

В сутінку хоромів княжич доглянув тих самих, що все, пістунів Романової слави, бояр, які задля його сиріт і вдови кинули свої родини, майно, вигоди. Вони приходили ось як що дня звитати його, наслідника великого батька, побачити власними очима, що він веселий та дужий.

О, як непривітно було в сих теремах, де несло плісію та затхлим якимось дурманом!

(Далі буде.)

Бабуся Минодора йде до церкви.

Січ іде.

Пісня на діточий хор.

Слова В. Пачовського.

Музика Я. Ярославенка.

Походом

Хор

Бють лі-тав-ри гуч-ні, я-сні

Походом

сур-ми гремлять і-де Січ кле-ко-че як мо-ре, бун-чу-ки під-ня-лись, хо-ру-гви ша-мо-тять че-рез

рі-ки і до-ли і го-ри Січ і-де, Січ і-де, Січ і-де стя-не-се, У-кра-ї-на вста-є У-кра

чим раз сильніше

чим раз сильніше

звільняючи

І. II.

і-на гуде, У-кра-ї на кле-ко-че як мо-ре, Січ мо-ре!

звільняючи

ff

1. Бють літаври гучні! Ясні сурми гремлять,
Іде Січ і клекоче як море!
Бунчуки піднялись, хоругви шамотять...
Через ріки і доли і гори.
Січ іде... Січ іде... Січ іде —
Україна встає! Україна гуде!
Україна клекоче як море!

2. Довбуш трубить з верхів: зруйнував цар нам Січ!
Ми втекли в сині гори з трубою...
Двісті літ спали ми — стрепенула ся ніч,
Ми зірвались і трубим: до бою!
Січ іде... Січ іде... Січ іде —
Україна встає! Україна гуде!
Україна клекоче як море!

3. На нас дивлять ся всі: наш Хмельницький Богдан,
Дорошенко, Мазепа, Виговський...
Всі гетьмани ід нам! всі криваві від ран.
Гей враги! і ти царю московський!
Січ іде... Січ іде... Січ іде —
Україна встає! Україна гуде!
Україна клекоче як море!

На Святий Вечер.

На приходстві незвичайний рух. Готовлять ся до Святого Вечера. Хоч се й час війни, то все таки пан отець старають ся зберегти старий звичай і відсвяткувати по можности як найвеличавіше се велике свято.

Їмость порається в пекарні біля вечері. Двоє діточок, Бодьо й Оксанка, тихенько грають ся в кімнаті. Вся їх уява, думка вся біля ялинки, повної ласощів, лискучих цяцок та різнобарвного яркого світла, про яку знали, а радше здогадували ся, що вже від двох днів готується для них в одній із дальших кімнат. Чули, як наймит Василь щось там стукав і тесав, а вчера знов батько зачинив ся в сій кімнаті й не виходив довгий час. Чути було, як сував кріслом і якийсь дивний шелест.

Аж ось і засяла перша зірка. До кімнати, де дітям від двох днів не вільно було входити, внесено сніп збіжа, наручя сїна, та білесеньку як сніг скатерть. Відтак покликали туди й дітей. Цікаві й розрадувані діточі оченятка побачили чималу ялинку, та не багато було на ній ласощів, дещо образочків та ланцюшки з барвистого паперу й яблука та горіхи. Кільканацять свічечок доповнювало прикрашення ялинки.

„Любі діточки“, — заговорив батько — давній звичай велить, щоби в се велике свято робити дітям ялинку, обдаровувати їх дарунками й забавками. Однак сього року наш український нарід переходить великі нещастя. Ви маєте тата-маму, які дбають про вас, та є на Україні багатобогато таких діточок, що тато або погіб на війні, або десь далеко страждає в полоні, мати не жие, а вони бідні о голоді і холоді тиняють ся без одежі, без теплої страви, опущені всіми. Багато наших старших братів по студених бараках у злиднях і терпіннях коротає свій вік за се, що бороли ся за волю українського народу. Тому ми вам, діточки, сьогодні не дамо ніяких дарунків, ні ласощів, а в заміну за се маєте ось 50 корон. Пішлете їх на наших братів, що за волю всего нашого народу, отже й вашу, терплять нині великі муки далеко від своїх рідних. Чи добре, діточки? Малий Ісус се нагородить“.

Малому Бодьови засвітили ся очі, він з радістю кинув ся до батька:

— Добре, татусю, нехай татусь дадуть і мої гроші зі скарбонки на наших бідних жовнів.

А мала Оксаночка побігла до кутка, де лежали її забавки і принесла ляльку та каже:

— Татусю, то тес для Уклаїни.

— Ні, дитинко, лялька не придатна, але одну твою суконку дай на сироти по наших жовнірах.

Розрадовані батько й ненька тулили зі слізми в очах своїх добрих дітей. Дітям не було жаль

забавок, вони тішили ся, що сповнили добрий учинок.

Пан-отець післали зараз на село по двоє малих сиріток, що їх батьки не жили — батько поляг у боях за Україну, мати померла в осени на тиф. Служниця взяла їх до кухні, помила. Їмость винесла платечко Бодя й Оксанки, зношені черевики і сорочки, перебрала, тай засадила їх при столі і разом усі зіли святу вечеру.

По вечері засвітили ялинку, сиріток сбдарували яблочками та горіхами, а опісля задержали їх і на цілі свята.

Чи багато читачів „Світа Дитини“ мало таку ялинку і чи багато зібрали ось так для наших жертв війни?

Вол. Доз.

Е н у с ь.

(Хлопчик із золотим серцем.)

Чи чував хто таке в світі,
Чи чував хто, чи видав,
Щоби хлопчик, живий хлопчик
Золотеє серце мав?

„Се можливе хіба в казці!“
Всі ви враз закричите.
Ні, повірте, хлопя знаю,
В його серце золоте...

На Різдво усі хлопята
Санкувались на леду
І не думали, щоб везти
Бідним хорим коляду.

Не так Енусь! Він з санками
Рано в комітет прибув,
Забрав хорим подарунки
И на Личаків¹⁾ потягнув.

За годину повернув він,
Бідний перемерз цілий,
А сестричка йому каже:
„Ще на техніку²⁾ вези!“

І слухняний братчик Енусь
Повні знов санки кладе
И через місто з комітету
Хорим коляду везе.

Коли інші санкувались,
Забавляли ся як все,
Енусь, хоч санкуєсь радо,
Не думав тепер про се.

А чому, бо Енусь добрий,
Має серце золоте —
Ось так, бачите, не казка,
Але правда є отсе.

Коли б серця такі мали
Діти України всі,
Наша Ненька Україна
Була-б вольна, не в ярмі. (X.)

¹⁾ До шпиталю на Личаківським передмістю у Львові.

²⁾ Найвисша школа, де вчать ся на інженірів то що. Тепер теж шпиталь.

Дідусь і хлопчик.

Ішов собі старий дідусь
І торбу нїс кроваву.
Гобачив лаву, сїв на нїй,
А торбу верг під лаву.
З під лави хлопчик молодий
Враз вискочив зухвало.
Я дивлюсь: Що се? де дідусь?
По нїм слїду не стало...
А хлопчик торбу має теж.
„Що він там може мати?“
Питаю, прошу — але він
Не хоче показати...

Чивесарівна.

Правдива історія.

Одна молода пані являла ся на протязі кількох літ у прегарнім городі кожного дня о тій самій годині та кидала кусники хлїба птичкам. Птички привикли так до неї, що стали її справдішними приятелями.

Бували дні, що пані приходила до городу трохи скорше. Тоді не заставала ні одної птички. Коли знову випадково припізнала ся, її малі приятелі вже ждали на неї.

Настала війна. В многих краях заведено літний час. На всіх годинниках пересунено час о одну годину наперед. Наша добра пані була в клопоті. Не знала, чи держати ся давного часу, чи прийти о годину скорше. Остаточнo рішила ся завітати до городу по літному часови.

Якеж було її зачудованє, коли застала вже всіх своїх товаришів-воробчиків, що ждали на неї. Перша її думка була така, що воробчики вичитали або з часописей, або з вежового годинника, що час пересунений о одну годину наперед. У своїм подиві для розуму своїх вірних птичок розділила їм тим разом більше кришок, як звичайно.

Після повороту з городу розказувала усім про свою пригоду з птичками.

А тепер скажіть, милі читачки і читачі, що ви про се думаєте? Чи птички вичитали із вежового годинника зміну часу?

Нї! тут инше поясненє насуваєть ся на думку, яке свідчить про мудрість і про спостеріганє птичок.

Птички пізнають час по рухови, який відбуваєть ся на вулицях і городах. Через шоденне спостеріганє дійшли вони до того, що знали який рух на вулицях і городі випереджає прихід їх пані. А що той рух почав ся о годину вчаснїйше, тож вони зовсім слушно надїяли ся, що вже пора, щоб їх пані прийшла.

Як би птички на сей рух не оглядали ся, але лиш слїдили за рухом сонця, були би певно спізнали ся о цілу годину.

З французької мови переклала С. Ол

Що коли стало ся в місяці січні на Україні.

(Історичні пригадки.)

День	Рік	Подія
5-го	1583	Польський єпископ Соліковський приказав позамикати у Львові всі церкви, щоби Українці не могли святкувати празника Різдва Христового. Так хотів він присилувати Українців, щоби вони святкували свята тоді, як Поляки — себто бажав зрівнати календар Юліянський із календарем Григоріанським.
7-го	1675	Кошовий Іван Сірко з горсткою козаків відпирає наступ Турків на Січ. В тій борбі полягло 13.800 турецьких яничарів.
11-го	1647	Умер київський митрополит Петро Могила, основатель найвизначнішої школи на Україні т. зв. „Могилянської Академії“.
„	1888	Умер буковинський поет Осип Юрій Федькович.
14-го	1648	Богдан Хмельницький віздить торжественно до Києва, як освободитель українського народу із пут чужої неволі. (Погляньте на звісний образ маляра Мик. Івасюка.)
21-го	1654	Нарада Хмельницького з московськими послами: Бутурліном, Олфрезовом і Лопухином у місті Переяславі в справі підчинення України Москві.
„	1703	Козацький полковник Семен Палій побиває польські війська під Бердичевом.
22-го	1803	Умер гр. Кирило Розумовський, що був посліднім гетьманом України.
26-го	1667	Умова (трактат) в місточку Андрусові на Литві. В тій умові Москалі заклали згоду з Поляками тай поділили Україну на дві часті: лівобережну з Києвом прилучили в склад московської держави, а правобережну віддали Полякам. Андрусівський трактат показав Українцям, якими приятелями були Москалі.
28-го	1734	Умер гетьман Данило Апостол.
„	1790	Уродив ся звісний український поет Петро Гулак Артемовський, творець опери „Запорожець за Дунаєм“.
„	1879	Умер Павло Чубинський, український письменник і учений.
29-го	1663	Умер польський архімандрит Мелетій Смотрицький, автор першої граматики. Він був ревним оборонцем східної Церкви в борбі за Унію з римською церквою.

Ребус ч. 4.

М.Ф.

За влучне відчитанє ребуса призначена до вильосованя премія: „Острів із закопаними скарбами“.

Загадки і шаради.

Загадка складова.

(Уложив Осип Процишин.)

Ро, та, цу, Ті, кор, рі, нік, пас, вий, ка, но, пі, ос, дан, ро, тров, Ма, ра, ко, ти.

Значіне висказів:

1. Ріка у Франції.
2. Край в Африці.
3. Суша на мори.
4. Морські розбійники.
5. Прикметник.
6. Солодка річ, яку гірко здобуваємо.
7. Люди, які все мають.
8. Корабель, що розбив ся о ледяну скалу.

З порозкиданих складів зложити вискази так, щоби їх окінчення читані з гори в долину дали назву сього, що раз на рік приходить.

За влучну розвязку сеї загадки призначена до вильосованя премія: „Казки Андерзена“.

□ □ □

Загадка арифметична.

На пасовиску пасла ся одна гусочка. В тім надлетіло велике стадо гусий. Гусочка повитала його гегаючи:

— „Як ся маєте 100 гусий!“

А гуси зі стада відказали:

— Нас нема стілько. Коли-б летіло нас іще раз стілько, кільки тепер летить, і ще до того половина і четвертина, і ти — тоді було би 100!

Відгадайте, кільки гусий летіло у тім стаді?

□ □ □

Рахункова загадка.

(Уложил Мисося Прокопівна.)

Числа від 1 до 8 додати у двох рядках до себе так, щоби дали суму: 9999.

□ □ □

Загадка арифметична.

(Уложив Івась Ілечко.)

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35
36	37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48	49

Уложити числа в квадратах так, щоби кожний рядок (7 квадратиків) читаний з гори на діл, або від ліва в право або навпаки — давав суму 175.

За влучну розвязку сеї загадки призначена до вильосованя премія: „Сара Кру“.

□ □ □

Географічні загадки.

(Доповнити подані части назв.)

Подав М. Ф—ч.

1. В котрих містах України заєдно хтось пере-?
2. Де є таке місто на Україні, що в ньому вже тепер є — мир?
3. В якому то місті Галичини підганяти всіх мусить — бич?
4. Чи є такі міста на Україні, що в них Микола — вже — їв?
5. Скажіть, котре славне українське місто за всіди мало ум-?
6. Чи є таке місто на Україні, в якому ні-один не є простий — ріг?
7. В котрому з галицьких міст є найбільше коло-?
8. Що се за міста, що їх кожний бере-?
9. Дивне одно наше містечко, що має свій власний — кут-; де воно?
10. Звісна всім із війни твердиня, бо могучий росте в ній дуб-?
11. Одиноке місто на Україні не боїть ся розбоїв, бо має свої вічні — каси; котре се?
12. Буває і в нас таке містечко, що в ньому самі тільки доли-?
13. Неодин рад тепер знати, де на Україні все перебуває сам Бог-?
14. Вкажіть, де є на Україні такі побожні люди, що постійним їх домом як у день, так у ніч се — церква?

При відгадуваню послугуйте ся мапою України (пр. з календаря „Просвіти“ за 1920 р.). Подайте, де лежить відгадана місцевість, в якій стороні України, над якою рікою, коло якого більшого міста і т. и.

□ □ □

Шарада.

(Уложила Е. Брилиньска.)

Перша з третьою — то ніби „борзо“ зветь ся, Друга й четверта — се плин, що завсїгди петь ся. Все разом український філософ-мораліст, Що про нього знає кожний гімназіст?

Розв'язки

загадок із 4 числа „Світа Дитини“

і вислід льосованя:

1) Загадка хрестикова.

С, мак, г, сак, й, їда, а, очи, н, лис, й.
Цілість: Сагайдачний.

2) Звукова загадка.

1. Львів. 2. Повіт. 3. Лилик. 4. Цьопа. 5. Новий. 6. Загар. 7. Клуби. 8. Ручка. 9. Косар. 10. Кацап. 11. Поїду. 12. Антін. 13. Яраби.

Цілість: Вільна Україна.

Влучні розв'язки надіслали:

П. Бандель, Д. й О. Бачинські, І. Беккер, І. Н. й Ст. Бачинські з Хмелиск, І. Богдан, Я. Бачинський, Е. Бровар, Р. Бирчаківна, О. Бойцун, Я. Білинський, Я. Благітко, Г. Білінська, Я. й В. Білоруські, М. Білинська, Б. й Н. Бігуси, Р. Барияк, Ю. Великанович, О. й Б. Волянські, Л. Гарашуківна, Сл. Галайда, Н. Головка, Н. Головацька, М. й З. Ганяківні, М. Гриновець, С. й О. Гординські, М. й Т. Ганушевські, Е. й З. Гарматій, О. Гурко, І. Гамчикевич, Л. Голейко, Б. й О. Галушинські, Б. Гарбовський, Ст. Гебусівна, Ст. Гелник, Г. Геля, Н. Думін, Б. й Т. Дурбаки, М. Данковська, М. Дерев'янка, Г. Дачишин, Ю. Данилюківна, Р. Драган, Р. Дорош, Т. Даниш, Ю. Дубицький, А. Евин, О. Жуківна, Е. Зарицький, Г. й В. Заставні, І. Зубреївна, П. й П. Зелени, П. Ісаїв, С. й В. Івасики, Б. Кабаровський, О. Кіндзера, І. Косановський, Р. Коцюмбас, Т. Кондришин, К. й О. Кушнірі, А. Клїш, Б. Кивелюк, Б. Кулик, Н. Коцанівна, О. Кульчицька з Плавя, М. Ковальська, С. Крупа, Ст. й В. Коржинські, Ст. Кассарабівна, Я. Курп'як, Б. Ластовецький, О. Ластовецький, О. Лазорко, Р. Луцький, Л. й О. Левицькі, Л. й Б. Літинські, Г. й І. Любчаки, З. Локач, Т. й М. Лепкі, С. Мандзюківна, О. Манастирська, О. Мійська, В. Мандичевський, О. Мягка, І. й Н. Мартинківні, О. Мохнацький, О. Мельниківна, В. Мельник, М. Новосад, Р. Ничай, М. Охримовичівна зі Львова, М. Охримовичівна з Корчина, О. М. й Н. Онишчуки, С. й М. Огороднік, Т. й Р. Пласкач, Н. Пасіківна, М. й Е. Плашовецькі, О. й Ж. Процишин, Т. Посацький, О. й Л. Пашкевичі, Е. Пеленський, І. й М. Пасічинські, Е. й Т. Перепелинські, Л. Парашук, М. Раковський, М. Д. З. й Л. Рабії, Д. Рубчаківна, Р. й Е. Руцькі, І. Рибачківна, Б. Роздольський, П. Рак, О. Рондяківна, Д. й Д. Роздольські, Стахіус Козло, Сл. Сайко, Р. Солтикевич, Т. й О. Савки, Ю. Старосольський, Ю. й С. Сем'янів, І. Сполітакевич, Н. Спруківна, У. Ю. й Б. Сітинські, В. Слимаковський, А. Сполітакевич, Ст. Тихоліз, М. Турко, Л. Тресньовська, Ст. Табанович, О. Тимошко, Гр. Топорівський, Р. Тимошук, Г. С. й О. Терлецькі, Я. Фуглевич, Е. й А. Фіголь, О. й О. Федаківні, Б. Хемчук, З. К. й В. Цісики, Б. Чайківський зі Станіславова, Б. Чайківський, Д. й Я. Чайківські, Н. й Ір. Чорні, М. Чавсівна, С. Чеховичівна, Я. Шуль, В. Шулякевич, О. Шилайлівна, В. Шалаута, В. Яцишинівна, Д. Яремівна, Б. Яримович, Л. Яцкевичівна, Р. Яворський, В. Янів.

Вислід льосованя премій:

Премію „Кобзар“ для дітей — виграла: Мирося Прокопівна в Тужилові.

Премія: „Як Незнайко став муравлем“ припала в льосованю Іванці Гамчикевичівні з Перемишля.

Надіслану премію „Мізинчик“ виграла Оріся Шипайлівна з Коломиї.

Всі премії висилаємо рівночасно поштою.

Спис надісланих розв'язок із загадок поміщених в 5 числі „Світа Дитини“ і вислід льосованя будуть поміщені в 7 числі газетки.

Редакція „Світа Дитини“ купить або замінє за інші книжки комплетні річники „Дзвінка“ — брошуровані (без оправи). Хто з наших Читачів має їх, зволить нам донести та подати їх ціну.

Рефлектуюмо на комплетні і в добрім стані удержані примірники.

Мартин Ярослав: Твої загадки добрі. Ребус треба нарисувати тушом, бо кліші не можна зробити з рисунку. виконаного олівцем. Твої бажаня побільшеня часописи вже здійснені, однак Ти старайся ширити „Світ“ у гурті своїх товаришів.

Левко Килиця в Маркополи: Твоя розв'язка прийшла за пізно і не могла вже бути преміована, бо льосоване кілька день скорше відбуло ся, а нагороду одержує тільки сей, на кого упав льос.

Рабії М. Д. З. і Л. зі Самбора: „Світ“ не може всім нараз відповідати, бо тоді не стало би місця на байочки і на образки. Подібна загадочка, як Ваша, була вже друкована. Уложіть яку иншу.

Левко з Перемишля: Вершик і загадочку складаємо до теки, і будемо їх печатати колись пізнійше, бо на тепер маємо багато інших річий.

Кабаровський Б. в Станіславові: Чи одержав Ти вильосовану премію? Ребус помістимо, але пізнійше. До Твоїх бажань прихилиємось і будемо розв'язки подавати все о одно число пізнійше так, щоби всі могли брати участь у льосованю премій.

Кассараба Ст. в Тарнаві: А чому Ти не поїхала до Добринова до дядзя, щоби йому прочитати „Червону Коровку“? Галюся нехай напише реклямацію, а всі 4 числа „Світа“ виїдуть зараз до неї зі Львова.

Цегельський Юрик: Ти певно не слухав Мамусі, тай перестудив ся, а тепер мусиш покутувати в ліжечку. „Світ“ буде виходити даліше тільки 2 рази на місяць, але за се в більшій обемі.

Вн. Кульчицький Теодор: Із надісланих загадок, надаєть ся до нашого ужитку лише льогоґриф. Ми дуже раді мати у Вас нашого співробітника в відділі загадок. Просимо на будуче про можливу ріжнородність у доборі тем та зверхньому укладі загадок.

Островський Дзюно в Грибовичах: Загадочки дуже добре розв'язані. Твій даток на „біленький колачик для бідних сиріток“ подаємо у виказі жертв. За бажаня дякуємо Тобі гарненько! Напиши „Світови“, як перевів Свята і чи багато заколядував грошків?

Галюся Мороз в Тернополи: Святочне число „Світа“ посилаємо вже на Твою адресу. Напиши нам, кілька Твоїх Товаришок читає „Світ“ і що Тобі найкрасше із 5 числа подобало ся!

Старосольський Юрій: Дуже гарно з Твоєї сторони, що старєш ся приєднати „Світови“ передплатників із заграниці. Число замінємо. Прийди до Редакції — Ринок 10 — в неділю о 11-тій.

Савула Наталка в Лїску: Загадочки гарно розв'язані, однак премію дістає тільки той, на кого паде льос. Мусиш бути терплива, а певно гарна премія не омине Тебе. Не забувай про „Світ“ на даліше.

Процишин Осип у Львові: Складова загадка добра і ми її надрукувати. Однак числова загадка трохи нескладна. Обдумай яку цікавішу та зрозумілу для всіх.

Ромусь й Генусь Рудькі в Ляцькім: Ми раді, що вже будете безпосередними передплатниками вашого „Світа“. Чи Генусь Плашовецький зробить те саме, що Ви? Поспішайте його. Над розв'язкою ребуса треба трошечки „насушити“ собі головку. Як приїде Татко з війни, то привітайте Його сими вершиками, яких научили ся зі „Світа“.

Івасюк Ілія в Коломиї: Можна багато загадок уложити, однак не можна кожної друкувати. Таких загадок, як Твої, має „Світ“ більше як сто. Коли бажаєш, щоби Твої загадки були друковані, мусиш трохи над їх укладом і формою попрацювати, бо ті, що Ти їх прислав, не надають ся до друку.

Білинські Славко й Роман у Чорткові: Ваш листочок утішив нас дуже. „Світ“ і на далі не забуде про Вас та постійно що два тижні буде загощувати до Чорткова. Із загадок деякі надрукуємо. Ребуси дуже нескладні. Мусите трошки потрудити ся тай обдумати які гарніші.

Ганінчак Ромуся у Львові: На Тебе, Ромцю, чекає нетерпливо 5 число „Світа“ в книгарні Шевченка. Чому не відбереш його?

Рупки Генусь й Ромуся та Плашовецькі Генусь й Мирося в Ляцькім, Будні Ю. М. Л. в Тернополі, Беккер Іван у Турці: Чи одержали Ви 5 число „Світа“? Що Вам найкраще у ній подобало ся? Чому доси не надіслали розв'язки загадок?

Підгайнівці Ст. й Марійка в Нивицях: Розв'язка із 3 числа наспіла до нас 4 січня, отже давно по льосованню. Квоту 5 корон на пресовий фонд одержали і виказали у списі жертв під числом 17. Чому доси не надіслали Ви розв'язки загадок із 5 числа?

Великанович Юрко в Ільнику: „Світ“ дякує Тобі за щиренькі бажання святочні, які передали ми й Пані Олені Кульчицькій в Твоє ім'я. В 6 числі будуть також гарні образочки і розпочнеть ся друкувати дуже весела історія про одного хлопчика, що звав ся Юрчик Кучерявий. Читай її пильненько!

Бирчаківна Ростислава: Чому не рекламуєш, як не одержиш якогось числа „Світа“? Тепер дуже утруднена комунікація, тому все так пізно доходить до Тебе газетка.

Всі листи, які висилаєш до Редакції, мусять бути оплачені, бо за листи без марки мусить „Світ“ платити подвійну належитість.

На будуче неоплачених листів зовсім не будемо приймати!

Із заграниці (Чехи, Німеччина, Швейцарія, Австрія, Італія, Франція, Швеція, Америка) найкраще і найпевніше надсилати гроші порученими **грошовими листами**. Переказуване через банки та всякі інші пересилки — утруднені та непевні.

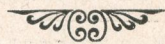
□ □ □

Гарні приміри до наслідування.

Вп. Рудницька Іванна, учителька, зложила цілорічну передплату за 1 примірник „Світа Дитини“ з призначенням для найпильнішої учениці школи ім. Бориса Грінченка, яка не може сама купувати собі „свою газетку“. Vivat sequens!

Олесь і Ліда Пашкевичі не мали сього року ялинки. Вони постановили на сі, так веселі для всіх, а для українського народу сумні свята, зменшити горе терпіння наших полонених, тому попродали прикраси на деревце, які самі собі зробили, а одержані з розпродажі 42 корони зложили в нашій Редакції на полонених і інтернованих.

Честь таким дітям!

Виказ жертв

зложених читачами „Світа Дитини“

(в коронах).

На „Рідну Школу“.

Марійка Содоморівна 10, Оксана Дучимінська 1. Разом зібрано: 44 Корони.

На воєнні сироти.

Оля, Славко, Богдан, Ірка й Евин Михаці 14, Мирося Ковальська зі Станіславова 10 і кличе: Ромка й Івасика Кичуна, Наталку Фіголь й Іренку Стрийську зі Львова; Мирося Прокопівна 5, Богданко Чайківський зі Сянока 20, Влодко й Зоня Шулик 5, Дзюно Островський з Грибович 6, Ірка і Генусь Любчаки 2 (другий раз), Оксана Дучимінська 2 і кличе: Літку Ванчицьку і Славка Огородніка. Разом зібрано: 132 Корони.

На полонених.

Богданко Федак 10, Оксана Дучимінська 2 і кличе: Юрця й Любу Сухих. Разом зібрано: 28 Корон.

На пресовий фонд „Світа Дитини“

(зложили в грудні 1919 р.)

Ірина Залеська 10, Богданко Федак 20, Олесь і Ліда Пашкевичі 10, Ірка й Генусь Любчаки 2 (четвертий раз), Олександр Симко 2, Мiron Новосад 6, Микола Бабин 2, М. Осадца 1, Зиновія Погорецька 2, Ірина Ганкевичівна 2, Славко і Одарка Гординські 3, Мирось Раковський 5 і кличе: Богданка Галушинського, Богдана й Ірину Рибачеків, і Юрка Цегельського; Славця Фуглевичівна з Рима нова 3 і кличе: Аню Яремівну й Ірку Мигалівну. Разом зібрано: 419 Корон.

Передплата на рік 1920

місячно: 8 корон, 8 марок, 4 франки, 1 долар, 4 ліри, 4 шілінґи, 4 рублі, 8 карбованців.

:: :: :: :: Поодинокі число коштує 4 корони. :: :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часопису та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморівича, ч. 3.

Видає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

З чим вона верне?

Саме місяць тому, як вона була в нас.

Спитаєте: Хто? Ось у тім ціла річ, що я не вмію вам певно сього сказати, а з того, як вона нам на кінці представила ся, виходило би, що й ми і ви повинні би її добре знати. Але... ні, таки ліпше розкажу від початку.

Отсеж в останній день грудня застукав хтось чемненько у двері редакції, я сказав: „прошу“ і вона увійшла. Молоденька осібка, на причуд гарна. Таку красу бачить ся дуже рідко.

— Чи тут редакція „Світа Дитини“? — спитала ніжно, але незвичайно виразно.

— Тут, прошу. Чим можу служити? — відповів я, вдивляючись у знакове відкись лице. Я представив ся як заступник редактора і просив її сідати. Вона прийняла радо запрошене, видно прийшла з довшою орудкою.

— Простіть, пане доктор, — почала розмову — що перше поладнаю орудку, а що йно опісля, як сього домагатись мете, скажу вам, що я за одна.

Чемність не дозволила мені потурати моїй цікавості і таки зараз випитати ся, з ким саме маю приємність. У кількох словах я успокоїв її,

що в нинішніх часах само назвиско ще й так нічого не говорить.

І ось наша дальша розмова.

— Я прийшла сюди, — почала вона — щоби сказати вам мої гадки про „Світ Дитини“.

— Тішу ся дуже — замітив я — й іменем цілого видавничого комітету дякую щиро, що Добродійка завдали собі труда...

— Без чемностей, пане доктор, — перебила мені незнакома — маю вам на правду дещо дуже важного сказати. Тому прошу говорити зі мною так, наче би я була в вашім комітеті головною дорадницею.

Се домагане видало ся мені трохи за сміле, але годі було показати ся негостинним. Я змовчав і уважно слухав, що вона скаже далше.

— Я вчитую ся пильно у видаванний вами часопис — говорила далі незнакома — і чим далше, тим більше він мені подобається. Бачу в ній, головна річ, совісний труд.

Я хотів подякувати за похвалу, але незнакома, занята своїми думками, не звертала на мене уваги.

— Совісний труд, без нього й не варто би

було починати що небудь. Того багато з вас не розуміє...

— З кого, значить? — спитав я здивований.

— З вас, Українців.

— То добродійка...

— Ні, я не Українка — зараз відгадала моє здивоване незнакома — але ми, себто Українці і я, знаємося від дуже давна і я тішуся у вас навіть великим, сказатиб, обожанєм. Отже, бачите, ви добре почали діло від того, що вкладаєте совісний труд. Але...

— Чи ж би поважний який докір? Може непорозуміння? — сказав я нетерпеливо.

— Ні — заперечила незнакома — не докір, не непорозуміння — лише, скажу, більша вимога. „Світ Дитини“, бачите, це часопис для дітей, для молодого покоління. А молоде покоління це будучність, це щось, що мусить бути ліпше, ніж теперішність. Тому, коли часописи для старших можуть бути печатані хочби на звичайній собі сірій бібулі, дітям треба дати їх часопис на гарнім, чистім, білім папері.

— Але ж, добродійко — перервав я — чи котрий часопис виходить на так гарнім папері як „Світ Дитини“?

— Знаю се, знаю — відповіла незнакома — й не роблю закиду, а саме кажу, що так повинно бути. І се гарно, що друк у вашім часописі чистий, виразний, щоби діти очей не зривали на вичитуване малих, позаливаних букв, як воно по часописах лучається. Годі не признати вам, що дбаєте про містецьке виконане образків визначними артистами малярами. Все воно гарно, але того всього за мало...

— Як добродійка се розуміють? — запитав я збентежений.

— За мало, пане доктор. Дітям треба багато читати, багато вчити ся, багато гарного довідувати ся, оглядати.

— Значить — намагався я догадатись — за малий об'єм часопису?

— Так, добродію, видавайте частіше і більше пишть і малюйте. Малюйте гарно, красками, не рисуйте йно, бо дитині треба вдивляти ся в красу і привикати до неї. І пишть байки, оповідання, повісти, драми, різне, різне, щоби діти вчитували ся, вдумували ся, щоби жили без упину в світі ідеалів, щоби ідеали стали для них потребою, без якої їм у пізнішому життю тяжко було би обійти ся.

Незнакома очевидно увійшла в круг своїх думок, які додавали якоїсь молодечої палкості словам, що ними вона намагалася мене переконувати.

— Кожде нове число „Світа Дитини“ — говорила далше, — вириваю просто листареві з рук у надії, що вже, вже раз побачу сей діточий світ у красках, тих гарних, живих, свіжих красках, в яких він яснїє в снах і уяві дитини. І кожного разу вичитую все від першої до остатньої стрічки і знову жалую, що тих байок, вершиків, оповідань, загадок так не багато на довгі дві неділі аж до дальшого числа...

— Се правда, добродійко, — хотів я оправдувати — се правда, але...

— У вас усе якесь „але“ — перебила гнївно незнакома. — Не думайте про „але“, йно вчіть, образуйте, виховуйте дітей вашого народу, бо се ледви чи не вся ваша доля, будучність цілої суспільности. Не жалуйте труду...

— Ах, труду? Добродійко, ми не застановляємо ся над трудом. Ми до нього здавна привикли

Оскар Уайльд.

Зоряний хлопчина.

(Переклад з англійського.)

(Далі.)

Але товариш відповів:

— Ні, се було би злочином лишати тут дитя, щоби згинувало в снігу і хоч я так само бідний, як і ти тай багато маю ротів кормити, а в кітлі у мене їди мало, та все таки возьму дитину з собою до хати, а моя жінка буде її доглядати.

І він підняв легенько дитя, завинув у плащ, щоби охоронити від сильної студени та пішов в сторону села, йогож товариш дивувався тільки сильно його дурноті і мягкому серцю.

Коли прийшли оба до села, товариш сказав: Ти будеш мати дитя, тому віддай мені плащ, справедливність вимагає, щоби ми поділили ся.

Але сей відповів: Плащ ні мій, ні твій, він належить лише дитяти! По сім поручив його божій опіці, пішов до себе домів і застукав.

Його жінка отворила двері, а коли побачила, що чоловік вернув цілий і здоровий, обняла його за шию, поцілувала, здоймила з нього вязанку дров, обчистила його чоботи зі снігу і попросила увійти.

Та він сказав їй: — Я знайшов щось у лісі і приніс, щоби ти доглядала.

— Щож се таке? — кликнула вона. — Покажи, бо дім наш пустий і багато річий нам потреба.

Він розгорнув плащ і показав їй спляче дитя.

— Ах, дорогий мій, — пробурмотіла вона, — чи в нас нема власних дітей, що ти приніс до нашого огнища ще підкинене? І ще хто знає, чи се дитя не принесе нам нещастя! Тай як ми будемо його кормити?

Вона розсердила ся на мужа.

— Але се зоряний хлопчина — відповів він, — і розказав, серед яких дивних обставин найшов його.

Одначе жінка не хотіла успокоїти ся і дальше глумила ся з нього, гнївала ся і кричала:

Ми навіть привикли давати його даром коли й де тільки потрібно. Але крім труду треба тепер у світі гроша. Треба гроша навіть у „Світі Дитини“.

— Як се — здивувала ся незнакома — невжеж дохід із розпродажі не покриває вам коштів?

— Чомусь ви... — я зацукав ся. — Ах, пізнати, що ви, добродійко, не з наших. Так, ціна кількох тисяч примірників вистала би, щоби звернути ті тисячі, що коштує друк, папір, збразки й інше, але тих грошей нема в нас.

— А деж вони? — Незнакома зморщила брови.

— У читачів, добродійко, у тих читачів, котрі не купують „Світа Дитини“, бо він їм за дорогий.

Незнакома здвинула раменами:

— Вашимиж читачами діти, а часопис купують родичі. Невжеж родичі жалували би дитині кілька корон на місяць у нинішні часи, коли за сю ціну ледви чи щось іншого купить ся? Невжеж у вашім народі родичі не вміють оцінити вартости виховання і образования своїх дітей?

Я чомусь засоромив ся.

— Ні, добродійко, вони на загал знають, що дітей треба виховувати і обрзувати, але декому з них видаєть ся, що часопис, книжка, се непотрібний видаток. Без черевиків, думають, дитина не може ходити, але без „Світа Дитини“ обійдеться ся або позичить від знакомого тай прочитає. Вони просто не знають, що відмовляючи дитині її часопису через марних кілька корон, лишают пустку в мозку власної дитини і кривдять свій нарід тим, що обмежують його культурні потреби.

— Вяжете все мій полет — озвала ся незнакома наче сама до себе. — Домагайтеж ся помічі ваших товариств, банків. Щож буде з ними, як ви не виховаете як слід молодежи?

— Годі — відповів я — у нас чомусь багато безвартісних річий має вартість, а виховане, думають, обійдеться ся без гроша. Тому бракує відтак того виховання, бракує образования, совісти, національної свідомости, багато, багато бракує через те, що ми щадимо на — „Світі Дитини“.

Незнакома задумала ся, а потім сказала:

— Пождіть. Я отямлю їх. Ви трудіть ся ще, поки можете, киньте останнє, що маєте, в жертву вашій українській дитині. Але прошу вас, благаю, подвоїть обєм чисел, нехай коштує у двоє, щоб йно діти тішили ся своїм часописом, щоби читали більше, багато; вониж невинні, що старші... А певно діти самі допрошуватись муть і пригадуваги старшим, щоби купували і підпирали „Світ Дитини“. Ті старші — я спробую їм пригадати ся і може переконаю їх, що сей „Світ Дитини“ то — моє діло.

— Ваше, добродійко?

— Так, пане доктор, виж не знаєте? Ах, правда, я забула, що я ще не сказала вам, хто я.

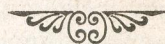
— Го правді... — почав я — мені все таки треба би знати, що маю переказати редакторови...

Незнакома встала, а прощаючись немов із давним знакомим, сказала:

— Ви мене знаєте, пане доктор, я „Мрія“.

Вона відійшла. Ми опісля довго радили над її замітками і постановили послухати її. Місяць минув від часу її відвідин, а ми ждемо нетерпеливо: Чи власть ся їй переконати всіх українських батьків і матерей, що „Світ Дитини“ треба і варто дітям купити і що культури без труду й гроша не сотворив ні один народ!

Др. Ол. Тисовський.

— Нашим власним дітям не стає хліба, а ми маємо кормити ще чуже дитя? Хто журить ся нами? Хто дає нам їсти?

— Бог журить ся і найменшими воробцями та кормить їх, — відповів він.

— А чи воробці не гинуть зимою з гололу — спитала вона, — і чи тепер не зима?

Рубач не відказав нічого, але не рушив ся з порога.

Коли в відкриті двері повіяв студений вітер, що зморозив жінку, вона задрожала і сказала:

— Замкни-ж двері. В дім вриваєть ся острий вітер і мені зимно.

— Чиж у дім, де пробуває люте серце, не вриваєть ся все острий вітер? — спитав він.

Але жінка не відповіла йому, лише присунула ся ближше до огня.

По хвилі оглянула ся, подивила ся на нього, а очі її стали повні сліз. Він увійшов і положив їй дитя на руки. Вона поцілувала дитя і положила в постіль, де лежала наймолодша її дитина. На другий день рано рубач узяв золотий плащ і схо-

вав його в велику скриню, а жінка взяла бурштинове намисто, що було на' шій дитини і вложила також у скриню.

II.

Так почав зоряний хлопчина рости між дітьми рубача. Він сидів із ними за одним столом і був товаришем їх ігор. З кожним роком ставав він красший так, що дивував усіх мешканців села. Вони всі були сірі й чорноволосі, а він був білий і ніжний, неначе виточений зі слонівки; його волосе було подібне до завоїв золотоцвіта, уста подобали на листочки багряної квітки, очі нагадували фіялки, що ростуть над прозорою рікою, а тіло було подібне до нарциза, що росте в полі там, куди косар не заходить ніколи.

Але ся краса не вийшла йому на добро. Він зробив ся самолюбний і жорстокий, та погорджував і дітьми рубача і іншими сільськими дітьми; він говорив, що вони низького походження, а себе величав шляхотним, бо походив від зірки; він став погорджувати ними і називав їх своїми

Володимир Барвінський.

Уродив ся 25. II. 1850 — умер 8. II. 1883.

Повандруймо раз думками в дещо давнійші часи, от так шістьдесять літ тому назад та зайдім до гімназії якого небудь міста. Школа, здавало ся би, така, як тепер. Але наука в ній відбуваєть ся по німецьки. Місцями починає вже польська мова усувати на бік німецьку. Лише про українську мову ніхто не думає. Української історії ніхто не учить.

А тим часом довідуєть ся шкільна молодіж, що там за Збручем, за границею Галичини, появив ся цілий ряд нових, великих людей. Ті люди пустили у світ свої твори. Читаючи їх, бачиш, як нові, невидані доси простори розкривають ся перед тобою. „Кобзар“ Шевченка, твори Куліша, Марка Вовчка зявляють ся по одному примірникови в руках декого з учеників. Він не може, не має сили вдержати сього в тайні. Його радість каже йому поділити ся сим скарбом із найліпшими своїми товаришами. Ті товариші шукають інших. І ось створив ся вже гурт людей. Їх думка лине поза сірі шкільні мури, поза суху шкільну науку. Бо тої науки не оживляє подув рідної мови, рідної пісні, рідної історії.

Один за другим зариває ті скарби-книжки до себе, переписує їх вечерами й ночами, виучує на память, щоби їх мати вічно, в кожній хвилині з собою. І всі бачать, що вони не такі убогі, як їм видавало ся. За ними є своя власна, вікова, богата, славна минувшина. Чим скорше її пізнати і виповнити недостачу у своїм знанню — отсе єдине бажанє у їх молоденьких серцях.

слугами. Не жалів ні бідних, ні калік, ні тих, що їх взагалі покривдила судьба, кидав за ними камінем, проганяв їх із села і велів їм шукати хліба в інших місцях так, що ніхто не приходив двічі в те село просити милостині. Він любував ся в красі, радував ся нею, а знущав ся над слабими й окаліченими. Він любив себе самого; в літі, коли вітри дрімали, клав ся при керниці в саді і глядів на гарно відбите власне лице, радуючи ся своєю красою.

Нераз сварили на нього рубач та його жінка і казали йому:

— Ми не поступали так із тобою, як ти поводиш ся з нами, що самітні і безпомічні. Чому ти такий жорстокий супроти всіх, що потребують розради?

Нераз посилав за ним старий священник і, щоби навчити його любити всяку животину, говорив йому:

— Комаха — се твоя сестра. Не роби їй нічого злого. Дикі птиці, що літають по лісі, тішать ся свободою. Не лови їх для забави. Бог

Глухі вісти доходять до них, що й деінде працює українська молодіж у тім напрямі. Сходить ся сама; один читає, другі учать ся, а відтак провірюють свої відомости. Не минає сей новий дух подільського міста Тернополя. Страшно видаєть ся гуртови збирати ся тайком. Усеж таки страх не має там місця, де розсіла ся любов до свого, до рідного. За приналежність до тайної громади карати-муть строго. Та не вважаючи на те, наймають ученики на свої сходини кімнату на піддашу, як раз напроти мешканя команданта міста.

Щоби себе взаємно впевнити, що один другого не зрадить ніколи і щоби заявити свою готовість працювати ціле своє жите для свого народу, для України, складають усі торжественну присягу на хрест. Тернопільська тайна громада учеників перетривала довгі десятки літ і дала нашому народови цілий ряд заслужених людей, звисних із своєї праці над нашим народнім житем. Про багатьох із них будемо говорити ще на сторінках нашого часопису.

Одним із таких був також Володимир Барвінський, котрого річниця смерти припадає на перші дні лютого. Походить із священничої родини, учить ся в тернопільській гімназії, набирає в тайній громаді широкого знання про свій нарід і пізнає його тяжке положенє. Після скінченої гімназії переносить ся до Львова. Вірний зложеній присязі вкладає всі свої сили й засоби духа в працю над піднесенем рідного народу із занепаду.

сотворив і земного хроба і кертцю і кождому визначив його місце. Хто ти такий, що вносиш терпінє в божий світ?

Зоряний хлопчина не звертав уваги на ті слова, лише насуплював брови і насмівав ся, відтак вертав до своїх товаришів і тягнув їх за собою. Товариші йшли за ним, бо він був на причуд гарний, зручний в бігу, вмів гуляти, свистати і грати на сопілці. Куди не вів їх зоряний хлопчина, всюди йшли за ним; що тільки казав їм робити, все вони робили. Коли він виколов кертці очі кінчастим залізом, вони сміяли ся; коли кидав камінем за прокаженим, вони також сміяли ся. Він приказував їм у всім і вони стали так жорстокі, як він сам.

III.

Аж ось одного разу переходила селом бідна старуха. Її одежа була подерта і вся в лахміттю, ноги кровавили від каменистої дороги, якою вона йшла, а вид її був дуже прикрий. Коли втомила ся, сіла під каштановим деревом, щоби відітхнути,

Бачимо його між першими основателями тов. „Просвіта“, він стає одним із редакторів літературного часопису „Правда“. Та найбільша його заслуга, що він дає почин першій українській політичній газеті „Діло“. Воно виходило без перерви від 1880 р. аж до хвилі, коли Поляки заняли Львів у падолисті 1918 р. Його примір не остав без наслідків. За першим видавництвом пішли інші. Число політичних часописів зросло. Перед війною було їх кілька десятків. Чим більше часописів виходить і між народом розходить ся, тим більша культура народу.

В. Барвінський постарав ся про те, що в р. 1880 скликано до Львова перше всенароднє віче. На ній підносить він голос і кидає думку в справі поправки долі селян на господарським і грошевим поли.

Він пише багато. Видає повісті і популярно-наукові розвідки. Наді все однак мусимо звеличати в ній велике почуте обов'язку. Він знав тільки працю для народу, і лише працю.

Зложеної учеником присяги не позабув так, як не позабули її й інші його сучасники-громадяне.

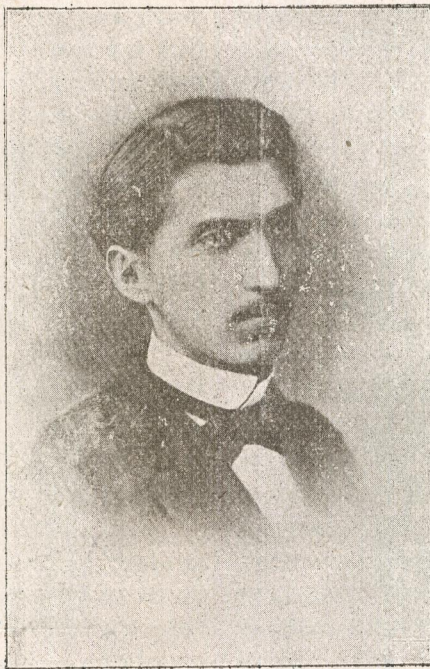
Яке сильне вражінє оставляла присяга на членах тайної громади, покажуть нам слова другого громадянина, заслуженого покійного дра Євгена Олесницького, що їх написав на короткий

час перед своєю смертю. „Мене повели перед стіл, на яким стояв хрест і дві свічки. Голова „Громади“ відобрав від мене присягу, що тайни товариства „Громада“ нікому не зраджу і через ціле житє буду працювати в користь українського на-

роду і народньої справи. Відтак поздоровив мене як „Громадянина“ і поцілував ся зі мною тричі, а відтак привитали мене тим самим способом чергою всі присутні. Сей акт зробив на мене незвичайне вражінє. Нераз опісля присягав я в своїм житю при різних нагодах, але ніяка з тих присяг не зробила на мене такого вражіння, як отся, ніякої не складав я з таким поважним чувством і з такою твердою постановою додержати її. Нині, по майже пів століттю, можу совісно ствердити, що присягу ту виповнив я по всім моїм силам, що все був вірним і діяльним членом громади, вірним слугою народньої справи, якій служив по всіх найліпших своїх силах, непохитно вірний тій першій присязі, яку на по-

розі житя я зложив в столоді Кузьмовича“.

Сї слова можна віднести і до Володимира Барвінського. Їх правдивість затвердив він також своїм житєм.

Володимир Барвінський.

Побачив її зоряний хлопчина і сказав своїм товаришам:

— Дивіть! Під сим чудовим зеленим деревом сидить відрозлива старуха. Ходім, проженемо її відси.

Як стій наблизив ся до неї і став кидати камінем та знушати ся над нею; вона глянула на нього зі страхом в очах і не відривала від нього зору.

Рубач, що рубав дрова в близенькім садку, побачив, що робить зоряний хлопчина, прибіг, зганьбив його і сказав:

— Дійсно твоє серце жорстоке і нема в тобі милосердя; бо щож злого зробила тобі ся жінка щоби ти з нею так поводиш ся?

Зоряний хлопчина почервонів зі злости, тупнув ногою і сказав:

— Хто ти такий, що жадаєш від мене оправданя мого поведеня? Я не твій син, щоби мусів виповняти твої прикази!

— Правду кажеш, — відповів рубач, — але я змилосердив ся над тобою тоді, коли найшов тебе в лісі!

Коли старуха почула ті слова, скричала голосно і впала без памяти.

Тоді рубач узяв її до хати, а його жінка заняла ся нею. Старуха небавом прийшла до памяти; тоді поставили перед нею їду і напитек і просили, щоби вона відпочала.

Але вона не хотіла ні їсти, ні пити, тільки випитувала рубача:

— Чи не сказав ти, що знайшов хлопчика в лісі? Чи не буде тому саме десять літ?

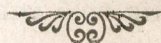
А рубач відказав:

— Так, я найшов його в лісі і саме десять літ тому.

— А чи не мав він яких знаків? — скрикнула вона. — Чи не мав він на шії бурштинового намиста? Чи не був завинений в плащ зі золотої парчі, ткани в зірки?

— Справді — відказав рубач, — все було так, як ти говориш.

(Далі буде.)

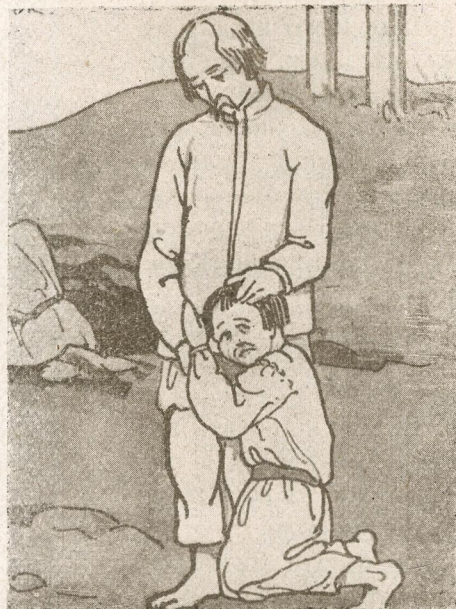
Богдан Лепкий.

Батько й син.

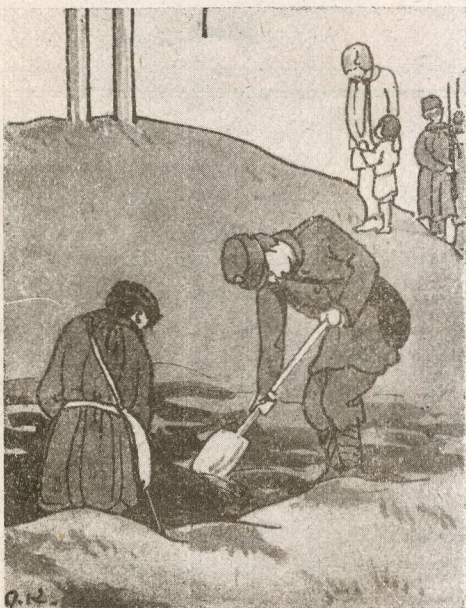
З образками О. Кульчицької.

1. Вивели їх обох гень за дворець
У поле, — батька та сина,
Батько, — зневолений горем старець,
Син, — восьмилітня дитина.

3. Син, як побачив, збілів, мов папер,
І як листок став дріжати:
„Тату, мій тату! Що буде тепер?
Мати, моя рідна мати!“

2. Вивели раннім-ранком, на зорі,
Ще сонце не сяло.
Два деревляні стовпи на горі,
Трьох салдатів гріб копало.

4. Батько в останнє дитину обняв.
„Не бійсь, не бій ся, мій сину!
Муки колись Христос за нас прийняв,
Ми умрем за Україну“.

Коротка історія України.

(Для молоденьких читачів розповів М. Г.)

(Далі.)

В тих давних часах находили ся в сусідстві України сильні й могутні держави. До них належало давнє й славне Грецьке Цісарство або Візантія з головним містом Константинополем або Царгородом і новіша держава монгольського племені Хозарів над рікою Волгою. Візантія мала в своїх руках тоді всю торгівлю й не давала розвивати ся українському купецтву. Хозари знову захопили в свою владу важний торговельний шлях рікою Волгою до Перзії й Індії і давали ся добре в знаки Україні. Навіть Київ мусів платити Хозарам довгий час данину.

Крім сих двох держав повставали в сусідстві України нові держави. Були ними: Болгарська на південь, угорська на південний захід і чесько-моравська на захід від українських земель.

Наші князі бачили, що вони не устоять ся супроти всіх тих держав, як не спроможуть ся на те, щоби зєдинити в одних руках усі українські племена в одну сильну і тісно сполучену державу.

Виповнити се завданє прийшло ся тим князям, у чийх руках находив ся найсильніший та найбогатший город. Тим городом був Київ. Інші князі не хотіли так легко піддати ся проведови київських князів, з того приводу приходило до спорів, а від спорів до поважної боротьби, в котрій і нарід мусів брати участь. Остаточно удаєть ся Олегови осісти на київськїм престолі і дати завязок українській державі.

Першими, що зрозуміли потребу сильної княжої влади, були дружина й бояри. Вони зрозуміли, що княжа влада — се їх сила. Княжа влада, оперта на певній військовій підставі, даєть їм змогу розширити українську торгівлю, збагатить їх самих і понесе далеко-далеко славу українського імени.

Князь знов почуваючи за собою велику силу як військову, так і чисельну народу, задумує вибороти для своїх громадян свободну дорогу на південь. Тому йде Олег походом на Царгород, прибиває на знак перемоги свій щит на брамі і добуває великі полекші для українських купців. Його наслідник Ігор йде аж за Каспійське море. Він промошує для України свободну дорогу на далекий схід.

Тяжше одначе йшла справа з народом. І він був би зрозумів згодом, що княжа власть потрібна й конечна. Та діло псувала ненаситна княжа дру-

жина. Вона вибирала ся походом будь до одного, будь до другого племені, стягала силою данини, а за найменший опір примучувала. Наслідком того ціле племя Деревлян повстає проти київського князя Ігоря. Побиває його дружинників, бере Ігоря в полон і карає смертею.

За наслідниці Ігоря — Ольги слабне опір народу і зростає княжа влада. Завдяки тому візантійські цісарі звертають свою увагу на Україну, як на нову, важну державу. Українці перестають бути для них якимось диким, варварським племенем.

Геройський син Ольги Святослав се перший князь, що в його голові родять ся пляни створити з України могутню державу не тільки в нутрі, але й на зверх. Наша найдавніша літопись величає його як великого завойовника, але чесного й отвертого лицаря, що вибираючи ся походом проти ворогів, посилав до них наперед послів і казав їм: „Іду на вас“! Він увійшов у народні думи й пісні, пізнійше порівнують його з хоробрими й неустрашеними чубатими запорожцями. А й новіші письменники та поети прибирають до своїх творів особу славного князя Святослава*). Головна думка його не покрити соромом ні себе, ні українського імени. Він кличе до свого війська:

„А коли поляжем
під напором вражим,
то вітчині у спадщині
славу перекажем“.

Недаром українське військо з запалом відповідало: „Княже! Гинемо з тобою“!

Святослав замагає Греків, розбиває також на прах хозарську державу. Правда, що з розбитєм Хозарів отвирає дорогу на Україну ще страшнішим Печенігам. Печеніги не дозволили сему надійному князеві віддати себе цілого на послуги Україні. Се пора була велика. Се страшне монгольське племя стало поважно загрожувати нашому народови. Святослав спішить із Болгарії на поміч, попадає в засідку Печенігів і гине хоробро з мечем у руці на Дніпрових порогах на тім місци, де пізнійше розвинуло ся так сильно славне українське козацтво.

(Далі буде.)

*) Всі нехай старають ся прочитати історичне оповіданє Ю. Опільського „Іду на вас“. Замовити в книгарни Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. — Ціна 15 К

Вуйко Влодко.

Пригоди Юрчика Кучерявого.

З образками О. Куриласа.

II.

7. „Кричать гуси, шабля грає,
„Гусак крила підіймає,
„Летить піре по болоті,
„Когут лопотить на плоті,
„Юрчик скаче, бє, махає,
„Поки гусак не тікає.

8. „Або часом иншим разом,
„Як не скочить перелазом,
„Як не пустить ся в здогони,
„З чорним Дропом в перегони,
„Як вирветь ся на долину,
„Не вертає цілу днину.

9. „Бо треба вам, діти, знати,
„Що був в Юрка пес кудлатий,
„Що з ним хлопчик цілу днину
„Бігав, бавив ся без впину,
„Що за Юрком бігав в троп,
„Малий, чорний — звав ся Дроп.

10. „З Дропом нераз по долині
„Гонить Юрко дві години.
„То метелика ізочить,
„Часом жабку наполошить,
„Часом пісеньки співає
„І нераз там спать лягає.

11. „Раз набігались доволі
„В огороді і на полі
„Й положились в густі трави,
„Щоб до дальшої забави
„Сил набрати, спочить дрібку,
„Тимчасом заснули кріпко.

12. „Сплять оба в шовкових травах
„Дроп і Юрчик по забавах,
„Юркови сон снить ся красний,
„Що десь ніби ангел ясний
„Скрізь літає понад ними
„Із крилами золотими. (Далі буде.)

Читайте діти!

Найменшим читачам.

Е. Ярошинська: Заповіт. Збірка оповідань для дітей. Львів, 1907. Ціна 60 сот.

Е. Ярошинська: Друга китичка для малих дівчат. Львів, 1901. Ціна 50 сот.

Розказані в обох сих книжечках цікаві й поучаючі пригоди з життя дітей. У зносінах із собою учать ся вони любити й шанувати себе, у відношенню до природи пізнають, що все на світі має своє призначенє.

В. Чайченко: Олесь. Оповіданє. Друге виданє. Львів, 1906. Ціна 40 сот.

Се історія короткого життя української дівчинки, Олесі. Незабутні остануть її слова: „Кождий повинен рідну країну боронити, не жаліючи життя... Знайте се, вороги!“

Середним читачам.

Е. Ярошинська: Повістки для молодежи. Львів, 1902. Ціна 1 К.

На примірах із життя молодежи збільшаєть ся ваше знанє, як у світі поступати, як стати здоровими, „на тілі і душі“.

Іларіон Грабович: Марта Борецька. Львів, 1906. Ціна 2 К

Одиноким бажанєм автора, як писав се оповіданє, було, „щоби і в нашім краю за приміром новгородської героїні появили ся подібні Марти Борецькі і щоби вони з таким самим посвяченєм ставали в обороні вітчизни“. Ми певні, що бажанє автора сповнило ся, бо певно найшли ся в останніх боях за свободу України такі жінки, які могли сказати про себе разом із Мартою Борецькою: „Я все принесли у жертву для свободи мого народу — навіть саме почуванє жіночого серця, навіть жите власних синів!“

Іван Франко: Пригоди Дон Кіхота. Перерібка еспанської повісти. Львів, 1913. Ціна 4 К.

„Дон Кіхот“ має безсмертну вартість в історії духового розвою всего людства. Се „один із найславніших та найпопулярніших творів людського духа“. Се „величній малюнок боротьби між благородними поривами чутя та твердою дійсністю, між поезією й прозою життя“. Майстерна перерібка Івана Франка робить сей твір іще вартнішим для вас, читачі!

Старшим читачам.

Р. Л. Стівенсон: Острів з закопаними скарбами. Переклад з англійського. Львів, 1918. Ціна 8 К.

„Українська літературна Скарбниця“ — видавництво, що наділило вас дуже гарним оповіданєм Ю. Опільського: „Іду на вас“ (пор. 2 число „Світа Дитини“) — видало перед тим отсю англійську повість. Знаючи, що молодіж любить читати ріжні пригоди й загадочні події, задумало задоволити сю потребу, вибираючи на переклад повість одного з найпопулярніших сучасних письменників.

Др. Іван Раковський: Про землю, сонце і звізди. (Популярна астрономія). Вид. тов. „Просвіта“. Львів, 1909. Ціна 1 К 50 сот.

Володимир Наумович: Величина і будова звіздяного світа. Львів, 1901. Ціна 30 сот.

Др. Іван Пулюй: Нові і перемінні звізди. Львів, 1901. Ціна 30 сот.

У сих книжечках найдете опис будови світа і довідаєте ся багато цікавого про небесні тіла. Одні з них називають ся планетами, другі постійними звіздами. До планет належить наша земля. Ви довідаєте ся також, як із поступом часу розвивають ся погляди на будову вселенної.

Читанє радимо починати від книжечки дра І. Раковського, опісля В. Наумовича, а вже на останку прийти до книжечки дра І. Пулюя.

Сї всі книжечки можна купити в Книгарни Наукового Товариства ім. Шевченка, Ринок ч. 10.

Катря Гриневичева.

„Задзвонимо в прадідную славу“.

(Історичний нарис із XIII століття.)

(Конець.)

Данилко тямив, як ридала його мама першого дня, коли доби́ли ся туди пізною осеню, голодні, биті дощем, шаругою, що гнала за ними з півночі, як жива, ворожа істота! Як чужо було їм зразу в с'їм незамешканім житлі, де черви подіра́вили бервена мало не наскрізь, та нічу пугу́тькали сови, аж холодно чинило ся на серці! Не будь тут галицьких і володимирських бояр, що ділили сирітську долю, переконані про побіду правди, про слушність прав отсих княжих дітей на їх дідизний Галич, — певно скитальці коротали-б свої дні у розпуці і без надії.

А так що ранку їх прихильники приходили пригадувати їм світле минуле своєю поведінкою, повною шани, блискучим одягом дворян, певною себе веселістю мови.

Після митя і молитов княжичам подали сніданок: Горяче молоко в зеленій, поливаній мисці та кілька грінок прісного коржа. Дали й чвертку медового пласта на капустяному листкові...

Хлопці цоркотіли живо деревляними ложками, коли з шитем у руках прийшла княгиня.

— Бог вам на поміч, дітоньки, як спали? — поспитала, обіймаючи синів чергою.

— Я спав так кріпко, що можна було мене разом із ліжком винести — заговорив скоромовно живий Василько. — Тільки ранком ряднина сховзнула ся мені з ніг і я довгенько суєтив ся за нею. Добре, що Данилко встав і укрит мене.

— А мені батенько наш приснив ся — сказав з огнем у чорних як терен очах старший княжич. — Він будьто вернув із над Висли на своїм білокопитім коні, весь іще в піллі... Всі бігли ід ньому на радощах, та він мене першого пригорнув до серця й цілував. Потому ми сміяли ся з утіхи, що ми вже разом. Прокинув ся я —

гляджу по стінах, Тихомель... А батенька нема й не буде ніколи.

Уста хлопчини задріжали з жалю, відвернув лице, щоб ніхто не бачив зрадливої слези.

— Тихо! — сказала нарз мама, наслухуючи пильно. — Тихо!

Наклонила голову й хлопці вчинили те саме.

— Се тільки отець Варлаам учить діти нашої прислуги — з деяким розчарованем сказав

Данилко. — А я думав, що щось незвичайне, — може посли до нас із Галича?

Молодший княжич підбіг до вікна, отворив його на стяж і закликав пустотливо в зелень саду:

— Цвітано? Сюди!

Якась дівчинка з мисячими кісками випурхнула митю на сей зазив, та побачила княгиню і збентежено метнула собою знов у корчі.

В саду справді відбувала ся наука. Отець Варлаам, сивий, довгобородий, в одежі, шитій власноручно з козячої шкіри, чертав палицею на мілкім піску стежки якісь дивні черти: Палички, змиевіки, колеса, закруташки, а діти називали голосно кожний такий знак з окрема. Відтак святий старець писав те саме в повітря, а діти

знов громко відчитували. А коли, бува, йшло пиняво, отець Варлаам повторяв раз, другий і десятий лагідно і многотерпеливо:

— Аз, буки, віди, глаголь, добро, єсть...

Малий городничок, що оподалік порпав ся в землі з розсвіту ще, як кертися, аж руки опустив із зачудованя...

О, Василько знав усі ті діти не від сьогодні! Вони приходили до нього по загумінках, оминаючи двірські обмеження свободи. „Господина отчича“, який прм своїх дванайцяти літах носив уже борозди задуми на молоденькім чолі

Бояри і владики витають Данилка в Галичі.

вони трохи бояли ся, та з Васильком легко було подружити ся. Приносили йому до вікна спальні особливо цяткованого мотиля, жменю малин, іще теплих від сонця, пращу, що ціляла дуже далеко, як у казці, горобеня, випале з гнізда. Ось усі вони там, біля отця Варлаама: Олелько, бирючів син, на сопілці гудець першої кляси; Цвітана, сирота по півцю тихомельського собора; Сила і Чешко, близнюки проскурниці; іще малий Гурич та Сава Вовкодав, одинак двірського тіуна...

Рад би загукав на них, та годі було.

Отець Варлаам виняв тепер із калитки жменю житного зерна, горохових кораликів та став складати з них іще раз ті самі знаки, що їх давно

Отець Варлаам учить грамоти.

вже вивчили княжичі з забраних із Галича пергаментових зwoїв, тих самих, з яких учили ся колись грамоти унуки Осмомисла.

— Стук-стук!

Боярин Доброгост у білій киреї поверх опанчі, підголений високо, з чорним чубом, що звисав на праве ухо, вклонив ся в пояс і зараз звернув ся до Данилка:

— Син купця Йони просить вас, господине княже, щоб міг говорити з вами.

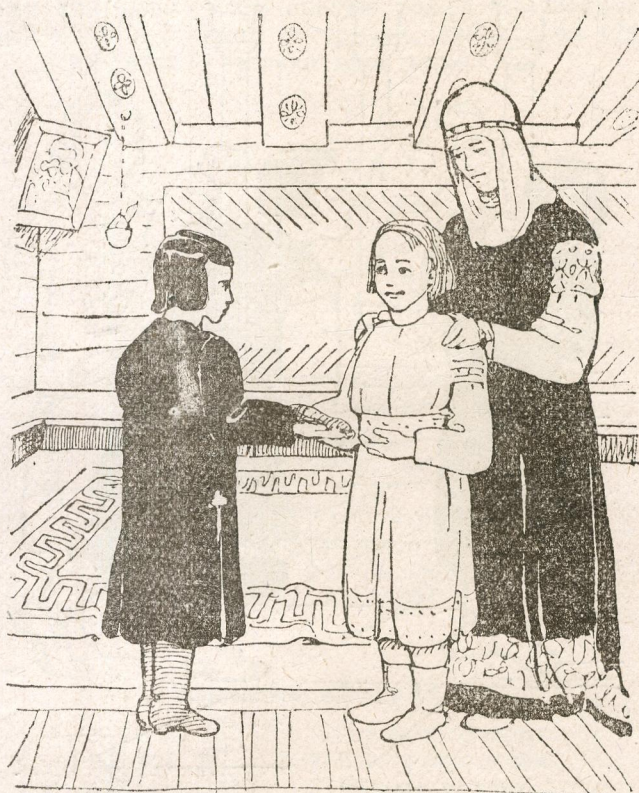
— Овшім, нехай увійде! — ввічливо дозволив княжич.

Дуже несміливо, на пальцях, із румянцем аж по брови, увійшов у гридню хлопчик десятиліток. Переступав хвилю з ноги на ногу, врешті очунав, поклонив ся спершу Спасовому образу, відтак

усім присутним. В руках у нього було щось завите в біленьку платинку.

— Отець мій, купець Йона — сказав уже смілійше — просить ваших милостей приймати отсей гостинець. Учора як раз повернула наша челядь із над Понтійського моря і привезла без шкоди дорогий набір. Худібка жива і люди здорові. Тому батько мій перш усього в подяку поніс десять свіч у Воскресенський собор, відтак пришукав для ваших милостей отсі убогі дари і посилає через мене...

Він добув тепер із платинки чудово вилискливі зелені ходачатка з сафіяну, без підшви, зшиті здовж стопи бронзовим дротом, і дігочий

Син купця Йони приносить гостинці княжичам.

поясик, суто закапуваний сріблом, іще й зі справдішною калиткою на спряжках.

Всміхнув ся приязно і додав:

— Батенько говорив, що від мене певно приймете сі подарунки. Тому й вислав мене...

Княжич Данилко підійшов жваво до матери й поспитав шепотом:

— Матінко, чим подякую сьому хлопчикови за його гостинці?

По лиці княгині майнула тиха скорб.

— Під сю пору — відповіла, глядячи сина по голові — у тебе нічого пригожого нема. Вистане, коли запросиш його до себе на святочне пополудне для спільної забави. Хлопчик гладкий. Його батькови буде се певно миле. Ти бачив

у Галичи, як міщанські діти грають ся у „тин і кілки?“ Ні? Ось він тобі покаже.

Серце Данилка затьохкало з радости. Отсе буде цікаво! Сей міщанський хлопчик зовсім инший і з виду і з поведінки, як боярські зарозумілі панички, що думають тільки про своє високе значінє на світі. Данилко не мав тут друга крім брата. У Кракові, на дворі Лестька, пізнав двох братаничів литовського князя Мендовга, і тісно здружив ся з ними в часі короткого там побуту. Товтивил і Викинт були, правда, неотеси, волосє не все було в них під лад, і руки непе-

Товтивил карає поличником шляхотське зухвале паненя.

щені, та серця в них обох були спочутливі і ум без фальшу. Лучило ся, що якийсь воеводич, зухвале паненя, їх ровесник і товариш забави, назвав Данилка — зайдою... Його, прогнаного із земель своїх батьків отчича Галичини, на якого діди́знім столі засіла дволі́тня Лестькова донька Соломія!

Поличником заплатив тоді Товтивил смілякави се згрідливе ім'я...

Се мусить бути цікаво мати за товариша забави міщанського хлопчика!

І він охочим серцем повторив синові Йони те, що сказала княгиня.

Годинники Гіндусів.¹⁾

Цікаву приміну до потреб чужого народу представляють годинники, що їх виробляє фірма Наїк і Спілка в Бомбаю²⁾ та в Пооні.³⁾

На цьому образочку представлена зверхня площа або т. зв. „циферблат“ такого годинника, якого уживають в Індіях. Інтересний власне середний перстень із римськими цифрами годин. Над кожною римською цифрою стоять відповідні гіндо-станські букви. Сі букви — се знаки із найдавнішого письма Гіндусів, що зветь ся санскритом.

Деякі з них досить подібні до арабських цифер. Між кожними двома цифрами є образ якогось індійського божества або святого. І так між цифрою XI і XII зображений Ганеза, бог наук і знання, з головою слоня, що нагадує второпність сього звіра. Між цифрою XII і I представлена Сарасваті, жінка бога Брами, у виді пави.⁴⁾ Між II і III бачимо Ганумана, короля малп.

Осередок площі годинника представляє Брам у з численними ознаками його влади. Слова на стяжці під образом значать: „Честь Шіві“. Шіва — се одно з головних індійських божеств.

Ось так сповняє годинник у Гіндусів подвійну службу; показує години і служить за амулет.⁵⁾

¹⁾ Гіндуси — се багатоміліоновий народ, що живе в південній Азії, над великими ріками: Індусом, Гангесом і Брампутрою — на низині Пенджабу і на височині Декану.

²⁾ і ³⁾ Вишукуйте на мапі ці міста!

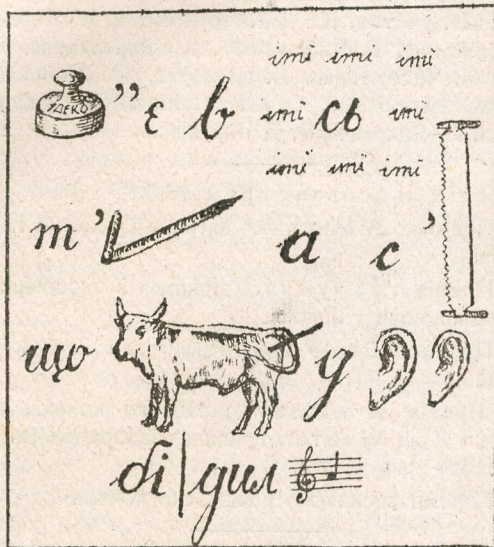
⁴⁾ Порівняйте, котра з грецьких богинь мала все паву при собі?

⁵⁾ Амулет — се предмет (найчастіше буває ним якийсь шляхотний камінь, образок або різьба), що по віруванню народів Сходу, хоронить чоловіка від усякого зла. Амулети носять на грудях або на шиї.

Ребус ч. 5.

(Уложив Теодорій Гіжа.)

За влучне відчитанє ребуса призначена до вильосованя премія: „Чародійна скрипка“.

Справленє похибки: Ребус ч. 4, що був поміщений в 6 числі, уложив Ярослав Макарушка.

Загадки і шаради.

Загадка складова.

(Уложила Е. Б. з Коломиї.)

Зложити з поданих складів дві загально звисні приповідки. Склади великою буквою творять початок кожної приповідки.

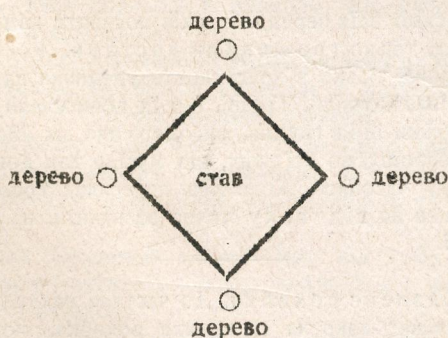
- 1) би, мо, то, ме, За, то, ще, жи, е, не.
- 2) жа, зна, я, кра, з, Мо, ні, я, та, чо, ю, не, го, ю.

За влучну розвязку сеї загадки призначена до вильосованя премія: „Китиця желань“.

□ □ □

Геометрична загадка.

Один пан має став у виді квадрата. На чотирох рогах ставу ростуть дерева. Він хоче став

у двоє побільшити, але так, щоби не рухати дерев. Як він се зробить?

□ □ □

Магічний квадрат.

(Зладив Ромчик Барнак.)

р	а	н	м	з
о	р	а	н	м
е	о	р	а	н
т	е	о	р	а
е	т	е	о	ч

Порозкидані букви так зложити, щоби читані з гори в долину і поздовж дали отсі назви:

1. Мужеське імя.
2. Збірник води.
3. Турецька святиня.
4. Площа в цирку.
5. Державний урядник.

□ □ □

Числова загадка.

(Уложила Е. Б. з Коломиї.)

Я молодша від батька чотири рази, а від мами три рази. Коли зрахую разом літа батька, мами, свої й 5-літної сестрички, вийде сума 125. Відгадайте — кілька мені років?

□ □ □

Шарада.

(Уложила Слава Я.)

Перше й друге — ясні духи,
Що поетів навіщають,
Однак про творців шаради
Все правильно забувають.

Місто сього перше й третє,
Творить хлібець для людини,
Що шаради укладає
Для цікавої дитини.

Цілість, знай дитинко любя,
Се гармонія чудесна;
Се найбільша розкіш світа
І краса справді небесна!

□ □ □

Чарівний квадрат.

1. X	1. Гортанний співзвук.
2. X X	2. Богато його в зимі.
3. X . . . X	3. Муштини на конях..
4. X X	4. Голосний інструмент.
5. X . . . X	5. Инакше: „брало“.
6. X X	6. Замість „завсїгди“.
7. X	7. Плавний співзвук.

Букви, що утворять боки квадрата, дадуть назвиско й імя визначного байкописця й щирого приятеля української дїтвори.

За влучну розвязку сеї загадки призначена до вильосованя премія: „З під Бескида до Андів“.

□ □ □

Рахункова загадка.

(Уложила Е. Брилинська.)

В часі забави в однім домі зібрали присутні хлопці й дівчата 234 гривен на ранених та інтернованих. Кожний хлопець жертвував 15, а кожда дівчина 12 гривен. Кілько було всіх хлопців і кілько дівчат, наколи було 3 хлопці більше ніж дівчат?

Розв'язки загадок із 5 числа „Світа Дитини“

і вислід льосовання:

1) Ребус ч. 3.

Коли місяць зійде, вовки ідуть на лови.

2) Загадка орнаментальна.

„Христос раждаєть ся“.

3) Загадка складова.

Різдвяні Свята.

4) Шарада.

Коляда.

5) Шаховий коник.

Уривок із „Перебенді“ Тараса Шевченка:

...Бо то Боже слово,
То серце по волі з Богом розмавля,
То серце щебече Господною славу,
А думка край світа на хмарі гуля.
Орлом сизокрилим літає, ширяє,
Аж небо блакитне широкими бє.

6) Сумна шарада.

Пикуличі.

7) Числові загадки.

а) Не остав ні оден воробець.

б) Половина з $8 = 0$.

в)

XX
— 22
остає 88

Як 20 напишу римськими числами — то буде 2 окремі десятки, а як від кожної з них відойму по 2, остане 88.

Влучні розв'язки надіслали:

М. Андрасевич, Р. Барияк, Р. Бирчаківна, П. Бандель, О. Бойцун, Б. Блажкевич, К. Білозор, Я. й Е. Благітка, І. Білинкевич, Ір. Бородієвич, Ю. Будний, С. Богуславський, І. Беккер, Сл. Волосянська, М. Вільчинський, Ю. Великанович, Е. Врецьона, О. й Б. Галушинські, Ір. Гамчикевичівна, Т. й М. Грушкевичі, С. й О. Гординські, Ю. Головка, Ю. Гаврилів, Н. Головацька, О. Гринів, Л. й С. Гарашаківні, В. Гнатюк, М. Гижа, Г. Геля, Н. Горуцька, Ст. Гебусівна, Б. й Т. Дурбаки, О. Дучимінська, Б. й З. Демків, Ол. Н. й Ю. Дубицькі, М. Даньковська, Б. Дороцький, Н. Думін, Сл. Дригинич, Г. Замора, Е. Жарський, В. Заставний, П. Зелений, М. й В. Івасики, І. Калинюк, Б. Кабаровський, М. Кузьмак, Т. й Г. Котис, А. Косар, І. Котисівна, Б. Костек, Л. Кудрик, Б. Крушельницький (з Відня), М. Ковальська, Р. Коцюмбас, Б. й Л. Курчаби, О. й К. Кушнірі, Г. Коваль, М. Кисілевська, Р. Кичун, С. й В. Коржинські, В. Кулик, Р. Козакевич, Е. Кулицький, Б. й П. Конашевичі, В. Лазорко, І. й Г. Любчаки, Л. й Б. Літинські, З. Локач, О. Лихіцька, І. Б. й Т. Ліськевичі, А. Левицький, О. Ляшевич, Ю. Макар, Я. Макарушка, М. Міськевичівна, О. Маркевич, В. Михайлів (з Варшави), С. Марковська, В. Мандичевський, Я. Мидловська, О. Мійська, Т. Л. й М. Мариновичі, О. Мягка, О. Мохнацький, Л. Николин, М. Новосад, М. Охримович з Корчина, Д. Охримович, Д. Островський, Ю. Пачовський, К. й А. Пацлавські, О. й Л. Пашкевичі, О. С. й Д. Павлюки, О. й Ж. Процишини, М. Прокопівна, Е. Пеленський, П. Прокопів, М. Пікар, М. й Р. Пласкач, Ст. й М. Підгай-

нівні, В. Росткович, О. й Д. Роздольські, Б. Роздольський, І. Рибачеківна, Н. Савула, Сл. Сайко, Ю. Старосольський, М. Сараб, Л. й В. Сенюк, Бр. Семянів, К. Стахіюс, М. й Д. Савицькі, М. Стасів, О. Тимочко, З. Трачівна, О. Тресньовська, Б. Федак, А. й Д. Фіголь, Г. Федоряківна, Ю. Цегельський, О. Цегельська, Ю. й З. Чернодоля, М. Чорнобрива, О. Чемеринський, Б. Чайківський зі Станіславава, Я. Чайківський, М. Чеховичівна, В. Шалаута, О. Шипайлівна, А. Шутка, М. Штелігівна, С. Штургалюк, Ст. Ямборко, Г. Яцьковська, Л. Яцькевичівна, Д. Яремівна.

Вислід льосовання премій:

1) Премію „Мізничик“ виграла Стефанія Гебусівна в Ярославі.

2) Премія „На чужині“ припала в льосованню Осипови Процишинови у Львові.

3) Премію „Без Родини“ виграла Б. й З. Демків у Кракові.

4) Премія за розв'язку шахового коника, а саме „Пригоди Дон Кіхота“, припала Лазоркови Влодзьови у Львові.

Всі премії висилаємо рівночасно поштою.

Звертаємо увагу всіх, що пишуть до „Світа“, щоби наліплювали на конвертах марки, бо неоплачених листів не приймаємо. На будуче будемо печатати у виказї розв'язки тільки тих, що безпосередно передплачують „Світ Дитини“ в Адміністрації у Львові.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

За святочні й новорічні бажання та за слова признання яких велика кількість наспіла до нас, складає Редакція всім ширю подяку. Доложимо на будуче всіх зусиль, щоби „Світ Дитини“ станув на такій висоті, на якій повинно стояти подібне видавництво. В нашому важкому ділі піддержують нас сі слова признання зі сторони дотеперішнього гурту читачів. Ми радіємо, що під так важну хвилю, як теперішня — українська дівтора цілим серцем горнеться до науки і праці, щоби зготовити Україні красшу будучність.

Редакція.

Просимо всіх передплатників посилати нам гроші не переказами, тільки грошовими листами. (Конверта може бути звичайна, тільки в присутності урядника на пошті мусить бути залякована). Гроші, що їх повисилали наші нові передплатники ще в грудні, ми одержали аж 23 січня с. р. Тому перепрошуємо всіх тих, що мусіли так довго ждати на присилку часописи. Коли хто пересилає гроші переказом, повинен на відтинку точно зазначити, на що гроші призначені.

Справлене похибки. До частини накладу 6 числа „Світа Дитини“ закрала ся немила похибка, яку просимо справити. На ст. 61 при Петрі Гулаку Артемовським замість слів „творець опери „Запорожець за Дунаєм“ має стояти „автор відомої сатири „Пан та собака“.

Федак Богданко у Львові: А чому не розв'язав складової загадочки? Вона така легонька! Твою загадочку справимо і в дальших числах надрукуємо. Твої зусилля допомогти полоненим — дуже гарні і „Світ“ зверне на них увагу інших діточок. Жертви на пресовий фонд 20 К і на полонених 10 К подаємо у списі.

Пашкевичі Олесь й Ліда: За Ваці сердечні бажання Веселих Свят і 100 тисяч нових передплатників — „Світ“ постарается відв'язати ся гарними казочками і загадками. Переведена казочка дуже интересна і ми надрукуємо її вкортці у „Відділі молодих авторів“. Вашу жертву на пресовий фонд подаємо у виказі.

Шпайло Ориєн в Коломиї: „Світ“ чекає вже так довго на Твою обіцянку. Видиш, що й на Тебе прийшла черга в льосованю. Ти виграла гарну премію „Мізинчик“, яку рівночасно висилаємо поштою.

Дерев'янка Мирось в Бужданові: Дуже радіємо, що там у вашім куточку має „Світ“ таких ревних читачів і прихильників. До Твоїєї Тіточки висилаємо дальше по 3 примірники. Ціна передплати на 1920 рік подана в 5 числі. Як воно Тобі подобало ся?

Стефція Кассараба в Тарнаві: Твій лист справив „Світови“ велику радість, може ще більшу, як 4 число „Світа“ Тобі. Нас тішить се, що українські діточки мають такі чутливі серденька на біль і нужду бідних сиріток і борців за нашу святу Землицю. Ти не сирітка, бо друга Мамуся любить Тебе може ще краще як перша, а Твій Татко терпів за Велику і Святу Справу. Старай ся дальше приєднувати нових передплатників. Оксана Дучимінська мешкає тепер у Львові, ул. Зофії Хшановської, ч. 9.

Коржинський Стефціо й Василько в Дрогобичі: Заповіджений Вами передплатник не зголосив ся ще. Нас дивує, чому почта до Дрогобича так пізно приходить. Чи одержали Ви досі всі числа? Для таких діточок як Василько розпочинаємо в нинішнім числі друкувати пригоди Юрчика Кучерявого.

Дачишин Ієньо в Мостисках: Чому доси не сповнив Ти приказу св. Миколая? Газетку можеш заперенумерувати просто у Львові, а тоді буде приходити до хати під поштовою перепаскою з адресою до Тебе.

Турко Мирось в Лімній: Дуже гарно з Твоїєї сторони що бажаєш збільшити видавничий фонд „Світа“ і замість на забавочки пожертвуєш грошки на пресовий фонд „своїєї газетки“. Се, що „Світ“ так пізно приходить до Тебе — не наша вина!

Білозор Корнило в Краківці: Твоє бажанє ми сповнили, бо розв'язки з кожного числа поміщуємо все о одно число пізнійше, щоби всі могли надіслати в час розв'язки. Ми воліли би, щоби Ти замість перекладу старав ся сам написати яке маленьке оповіданє, як маєш до сього охоту і талант. Пришли, ми розглянемо!

Надя Головацька в Делятині: Купуй на дальше газетку в „Народнім Домі“, бо туди загощує „Світ“ у більшому товаристві. Твої розв'язки є доказом, що натрудила ся доволі над їх виконанєм.

Галюся Геля в Лавові: Розв'язки загадок добрі, а ребус загально звісний, бо був друкований в календарі „Просвіти“ з р. 1916. Жертву подаємо у виказі.

Юрсь Великанович в Ільнику: За Твою щирю охоту піддержання видавництва і за жертву на пресовий фонд „Світ“ гарненько дякує Тобі. Як подобаєть ся „Зоряний хлопчина“?

Мілюня Даньковська в Луці: Лист від Тебе ми одержали. Виказ розв'язок із 4 числа поданий в 6 числі і там найдеш своє назвиско.

Любка Якувчицька: Не додержуєш своєї обіцянки, Любочко! Ти приобіцяла „Світови“ багато про себе писати, а поки що він одержав лише однісінький лист. Поправ ся отже на будуче!

Івася Гамчикевичівна в Перемислі: Твій лист наспів до нас як число 6 було вже готове і ми не могли помістити відповіді на нього. До Твоїєї Товаришки Щесно-ківної Марці в Бакончицях висилаємо правильно кожде число. Коли не доходить, то певно „хтось“ інший випереджає Марцю у відбираню „своїєї газетки“.

Ромусь й Генусь Ручькі в Ляцькім: Чи доходить до Вас правильно „Світ“? До Геня Плашовецького висилаємо також, однак він доси до „свого Світа“ нічого не написав! Чи Вам подобав ся „Юрчик Кучерявий“ і його воєнні подвиги з гусаком?

Броніо Селянів у Богородчанях: Дуже радіємо, що станеш небавом постійним передплатником „Світа“. Попроси братчика, щоби заперенумерував для Тебе газетку від разу на пів року. На загадки, про які у листі згадуєш, чекаємо.

Богдан Блажкевич, Тарас й Микола Грушкевич в Станіславові: За святочні бажання „Світ“ дякує Вам гарненько. Купуйте й дальше „Світ“ в книгарні, коли Вам се наручнійше та старайте ся приєднувати нових передплатників у школі між своїми товаришами.

Клявдя Білінська в Ославах Білих, Славко й Роман Білінські в Чорткові, Мирось Дерев'янка й О. Д. в Бучачі, Оксана Дучимінська у Львові: Загадок та ребусів на сю саму тему, як Ви уложили, маємо досить. Тому видумайте й уложіть інші.

„Клявдзя“: Сміховинки, які Ти надіслала, вже загально відомі, а обі загадки й азбучна шарада про „веприка“ трохи не складні. Уложи які інші.

Оленка Мельниківна: Чи вже поздоровіла, любя Оленко? Чому не даєш ніякої вістки про себе? Що робить молодша сестричка і як подобав ся їй „Бурцьо і Мурцьо“?

Лідка Трешневська в Щирці: Твої загадки в трикутнику і перехрестна — формою і укладом не дають нічого нового. За се „казка про мишку“ гарна. Ми трошки справимо її, а пані Кульчицька нарисує до неї гарні образочки і опісля надрукуємо.

Зеньо Коржинський у Шандрівці: Чи Ніночка задоволена тепер зі „Світа“? „Бурцьо і Мурцьо“ та „Пригоди Юрчика Кучерявого“ є як раз для неї. Чому так рідко пишеш до нас?

Марійка й Зоя Ганяківні в Лопіні: Ваш жаль, що не можете ходити до школи в місті „Світ“ розуміє дуже добре. Але і в Карпатах не зле сидіти, бо в місті тепер голодно і холодно. Чи ся пані, що буде Вас учити, вже приїхала?

Нусьо Думін у Ластівках: „Світ“ не може переіменити ся на тижневник, бо має ще за мало передплатників. Як число передплатників зростає до 5 тисяч, тоді „Світ“ буде виходити в подвійнім обемі і що тижня. Формат такий, як тепер має, є кращий і поважнійший, як був формат „Дзвінка“.

Генусь Врецьона у Львові: Всі листи від Тебе „Світ“ одержав. Кождому, хто тільки напише лист, не може він зараз відповідати, бо не стало би місця на інші річі. Будь терпеливий! Твої загадки будуть надруковані.

Роман Кичун у Станіславові: Тішить нас дуже се, що Твій братчик Іванко є також пильним читачем „Світа“. Ви оба повинні бути свому Татусеві дуже вдячні за се, що кождому з окрема купує примірник газетки. Всі числа складайте собі за порядком, а при кінці року будете мати з них прегарну книжку.

Ромусь Тимошук у Коломиї: Не кожда загадка надаєть ся до надрукованя. Таких загадочок, як обі Твої, маємо повну шуфлядку в редакційнім столику. Всі ті загадки мусимо перше поправити і аж тоді друкувати.

Ірина Турчанівна: Твоя загадка складова трохи за довга. Уложи яку коротшу і на іншу тему.

Мірко Білінський в Ославах Білих: Сподіваємося, що тепер „Світ“ подобається вже Тобі дуже! Завитав на його сторінки „Юрчик Кучерявий“ і гостити ме довгий час, бо пригод він має чимало. Але в недозві появлять ся дуже цікаві „Три медведі“.

Орися Шипайло в Коломиї: Чи одержала Ти премію і як Тобі „Мізинчик“ подобався? Як тепер подобається газетка всім дівчаткам у Коломиї?

Сараб Мислав у Рогатині: Як перевів Ти свята в Яблоніві? Чи читав „газетку“ сільським діточкам? Чи в Яблоніві купує хто „Світ Дитини“? Розвязки загадок добрі.

Лихицька Оксана, Самбір: „Світ“ тішить ся неабияк, що бажаєш стати співробітницею у ньому. На обіцяне оповідане чекаємо. Яке буде закінчене у „Трьох царствах“, сього не можна наперед казати, бо се було би зрадою „редакційної тайни“. Дуже тішимось і тим, що так точнісенько придержуєш ся вказівок „Світа“ у купні книжечок.

Будні Юрчо, Мирослава й Любомира: Ваш лист справив „Світови“ великий смуток. Жаліємо Вашого Татуся. Однак коли будете щиренько до Бозі молити ся та слухати Мамусю, Татусь подужає тай радість поверне назад у Ваші серденька. Сповніть якусь жертву від себе. Не їжте приміром раз сніданя, а дайте його яким тром сиріткам, або щось подібне.

Антось Косар у Золочеві: А бачиш, Антосю, що дійсно найкрасшим дарунком для українських діточок на ялинку був „Світ Дитини“! Таких сиріток, як Ти, золотенький Тосю, є в українським народі під теперішню хвилю багато, багато. „Світ“ від 6 числа буде приходити вже на Твою адресу.

Юрко Пачовський у Львові: Видиш, Юрцю, яка Твоя Мамуся добра, що бажає справити Тобі утіху та задоволене і пише лист у Твоім імені. А чи тільки Юрчик потрапить за се відвдячити ся Мамусі? Як устанеш із ліжечка, напиши нам, як подобали ся Тобі „Пригоди Юрчика Кучерявого“!

Маруся Миколаєвич: Подібну зовсім загадочку до Твої маємо вже приготовану до друку, тому вигадай яку иншу.

Славко Борис у Рогатині: „Світ“ одержав від Тебе 8 Корон і вже з 6 числом виїхав до Рогатина. Старай ся приєднати всіх своїх Товаришів у класі, щоби так, як Ти, передплачували собі свою газетку. А як подобав ся Тобі вершик про „Енуса“?

Т. М. й М. Маринівичі в Любелі: „Світ“ радуєть ся також, що справив Вам таку втіху побільшенням 5 і 6-тим числом. Однак не всі мають такі думки, як Ви, любі мої діточки. Для багатьох іще 4 корони більше вартні, ніж один здвоєний примірник дітчого журналіка. Довго, довго ще будемо чекати, заки діждемо ся тої радісної хвилі, що „Світ“ буде в кожній українській хаті.

Миросьо Вільчанський в Жукотині: „Світ“ не відписував на перший лист тому, бо писала його Твоя Мамуся. Ти жалувал ся, що негарно пишеш, а другий лист, що Ти сам написав, є дуже гарний. Ошибку в адресі справляємо. Як подобав ся Тобі „Юрчик Кучерявий“?

Є. й А. Пацлавські в Дрогобичі: Тішимо ся тим дуже, що Вам газетка так припала до вподоби. Коли не дійде яке число до Вас, зараз реклямуєть його. Марусю поздоровляємо. Незабаром буде подана історія, як Бурчо вибрав ся на війну з великим народом Мишок-Скребетушок і як вони взяли його в полон.

Віруся М. Шалаута в Заланові: Твої бажання вже здійснені, бо „Світ“ виходить у подвійнім обемі, а розвязки загадок подає що друге число. Чи багато діточок у Твоїй околиці читає свою газетку?

Виказ жертв, що зложили читачі „Світа Дитини“ (в коронах).

На „Рідну Школу“.

Мирося Чеховичівна 15. Разом доси зібрано: 59 Корон.

На воєнні сироти.

Ануса Сполітакевич 10; Роман Малешук 10; Марійка Чорнобрива 10; Ірина й Мирон Сполітакевичі 10; Ірка й Генусь Любчаки 1 К 50 с.; Евеліна Брилинська 4 (за „Дзвінок“); С. Б. й Г. Гела з Лавової 10; Стефія Кассараба 6; Маруся Николин 6; Віруся Шалаута 2; Галюся Кассараба 10. Разом зібрано: 211 К. 50 с.

На полонених.

Олесь й Ліда Пашкевичі 42; Роман Дорош 3; Мирон Новосад 4; Дзюно Островський 6; Мирося Прокопівна 8; Ст. й В. Коржинські 20 (з коляди). Разом доси зібрано: 111 Корон.

На пресовий фонд „Світа Дитини“.

Леся Петлюрівна 50; Влодзьо Михайлів (з Варшави) 30; Никольо Кузьмович 40; Михайло Пілідович 10; „Руська Каса“ в Делятині 20; Василь й Богдан Курчаби 20; Богдан Кабаровський 5; Михайлина Ліщинська 2; Стефа і Юля Купісівні 5; Богдан й Ірена Рибачки 5 і кличуть: Ганду Коренцівну, Олесья Монцібовича й Андрійка Чапельського; Осип Процишин 2 (третій раз); Ірина й Мирон Сполітакевичі 5; Кость Макух 2 К. 40 с. (6 карбованців); Славцьо Дригинич 4 і кличе: Славку Сімківну, Нізю Галандюківну, Марка Бачинського, Ігоря Витвицького і Славка Масляка; Дарця Яремівна 3 і кличе: Лесью Петлюрівну, Любку Федевичівну й Андрійка Гарасовського; Генусь Врецьона 2 К 30 сот. (в друге); Іруся й Генусь Любчаки 1 К 50 с.; Мирося Чеховичівна 10; Галя Кассараба 4; Роман Минович 2; Оля і Мирося Онишуки 5; Мирося Прокопівна 4; Ольо Гринів 5; Володимир Федьків 10; Оксана Сілецька (два рази) 30 і кличе: Ольо Адріанович, Івася Сабата і Богданка Бахівського; Юрій Великанович 5; Віруся й Маруся Шалаута 2.

Передплата на рік 1920

місячно: 8 корон, 8 марок, 4 франки, 1 долар, 4 ліри, 4 шілінги, 4 рублі.

:: :: :: Поодинокє число коштує 4 корони. :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часописи та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморевича, ч. 3.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Н А Т А Л І Я К О Б Р И Н С Ь К А .

Уродила ся 9. VI, 1855 р. в Белелуї, Снятинського повіта,
померла 22. I, 1920 р. в Болехові.

Страшна смерть забирає з поміж нашого народу що раз то нові жертви. Забрала вона визначну письменницю Наталію Кобринську.

Одна з перших жінок на західній Україні, що береться за письменську працю. Своїми творами, письмами і живим словом заходить ся головню коло того, щоби українське жіноцтво згуртувати для народньої роботи. Як спосіб до сього подавала, що жіноцтво має працювати над своїм освідмленем і має своєю працею і знанем стати в ряди борців за красшу долю України.

Знанем і освітою добудуть собі жінки рівні права з мужчинами. Вони вплинуть на те, щоби й наше жіноцтво по селах порозуміло, що його завдане

велике коло піднесеня українського народу.

Заохочуючи до такої праці, а сама стоячи живим приміром того, про що писала й говорила, зділала дуже много для відродження цілого народу.

Вона стала в рядах наших найбільше заслужених людей другої половини 19 і першої чвертини 20 століття.

І не даром! Вона-ж горячим серцем бажала, щоби для загалу українського громадянства важними й святими були, як і для неї самої, слова:

„Жий для ідей, працюй крівавим трудом, віддай усе, усе за рідний люд!“

А наше молоде покоління, приймаючи їх за свої, вискаже найбільшу пошану для Покійної.

Ціна числа 5 марок.

ОМЕЛЯН ВАНЬО.

Було се під кінець шкільного року 1906/7. В останніх днях місяця червня заройло ся в мурах української гімназії у Львові від десятків селянських хлопців, що приїхали здавати іспит з I-ої класи до II-ої. Те саме повторило ся в рік опісля. З тою лише різницею, що хлопців було більше, бо здавали не лише до II-ої, але також і до III-ої класи.

Коли ви, любі читачі й читачки, цікаві дізнати ся, що се було, то скажу вам, що се були ученики, котрі учили ся в селі Заланові, Рогатинського повіта. Зібрав їх місцевий парох о. Омелян Ваньо і дав тим способом завязок приватній українській гімназії в Рогатині.

Вже довгий час перед тим було багато таких людей у нас, котрі говорили, що нам потреба наших власних українських шкіл. Тодішня австрійська держава наслідком польського спротиву не хотіла дати їх нам. Треба було ставити власні приватні школи. Та всі бояли ся великих видатків. Не вірили, що наш нарід зможе своїми власними засобами удержати школу. Ся справа була би ще довго невирішена, як би не о. О. Ваньо. Він ділом показав, що треба лише мати віру і взяти ся до праці, а народ підопре її.

І так у шк. р. 1909/10 повстає приватна українська гімназія в Рогатині з трьома класами. Її опікуном і горячим заступником оставав Покійний аж до смерті, яка постигла його дня 4 січня, 1920 р. в селі Заланові.

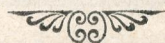
Справами виховання і шкільними займав ся горячо. В 1910 р. в часі літніх місяців переїздить цілу Західну Україну, уряджує збори і ширить думку Рідної Школи, як головного ліку на наше тяжке положення. Щоби робота не розбігала ся, а вела ся доцільно, старається про заснування на Західній Україні Краєвого Шкільного Союзу. Сей союз займав ся ставленням приватних українських шкіл і їх удержанням.

Зараз повстав цілий ряд шкіл. Український народ побачив, що він своїми власними засобами дасть собі те, чого не хоче дати держава.

За свою працю потерпів дуже Покійний. З настанням великої війни арештували його військові влади на донос краєвих, немов би то Покійний був зрадником держави. Завезли його до табору в Талергофі, де пробував майже два роки, терплячи тяжкі злидні і нужду. Коли повернув звідтам, посвятив ся знову справам Рідної Школи й опіції над убогою шкільною молодіжю.

Не стало Покійного. Забрав його з поміж нас страшний плямистий тиф. Та пам'ять про нього не загине ніколи! Не загине головню в рядах українських дітей і української молодіжи! Бо вони поклянуть ся над свіжою могилою оточити й тепер і в будучности найбільшою і найширшою опікою полишене Покієм його дороге дитя — Рідну Школу!

М. Галуцький.

Оскар Уайльд.

Зоряний хлопчина.

(Переклад з англійського.)

(Далі.)

Він відчинив скриню, в якій були сховані плащ і бурштинове намисто, виняв їх і показав старусі.

А коли вона побачила їх, заридала з радості і сказала:

— Се він, се мій маленький синок, якого я згубила в лісі. Пішли чим скорше за ним, прошу тебе, бо шукаючи його, сходила я весь світ.

Рубач і його жінка вийшли, закликали Зоряного хлопчину і сказали йому:

— Іди до хати, там побачиш свою маму, що чекає на тебе.

Здивований і дуже втішений вбіг він до хати. Але коли побачив жінку, що на нього чекала, засміяв ся згрідливо і сказав:

— Де моя мати? Я нікого тут не бачу, крім сеї відразливої жебрачки.

— Я твоя мати — відказала йому жінка.

— Ти хіба з глузду зійшла, що таке кажеш — крикнув злобно Зоряний хлопчина. — Я не твій син, бо ти жебрачка і погана, та ще й у лахмітю. Забирай ся звідси, щоб я більше не бачив твого обридливого лиця.

— Але ні, се напевно ти мій маленький синок, якого я в лісі породила — скрикнула вона, кинула ся на вколішки і простягнула до нього руки.

— Розбійники пірвали тебе від мене і лишили тебе, щоби ти погіб — бурмотіла вона, — але я пізнала тебе, як лише побачила і знаки також пізнала — плащ із золотої парчі і бурштинове намисто. Тому молю тебе, ходи зі мною, бо я, шукаючи тебе, сходила цілий світ. Ходи зі мною, синочку мій, бо мені треба твоєї любови.

Зоряний хлопчина не рушив ся з місця, замкнув перед нею двері свого серця і не чути було нічого, крім ридань жінки, що плакала з болю.

Український Народе!

Твоє найстарше Товариство, Твоя „Просвіта“ промовляє до Тебе!

Ти вслухайся добре в сю мову! Не надумуйся довго! Послухай того голосу, що звертається до Тебе з повним довірем!

„Просвіта“ має довіре до Тебе, Український Народе!

Був час, коли польський Сойм давнього Королівства Галичини поставив Твоїй „Просвіті“ понижаючу умову, писати для Тебе так книжки, як се подобається Соймови. Інакше відмовить він належної підмоги із Твоїх власних податків. Тоді приказав Ти, Український Народе, не приймати підмоги, бо Твоя честь не позволяла на те. Ти поспішив рівночасно з багатьма жертвами на цілі Твоїї „Просвіти“ і дав їй у руки велике оружє, повну незалежність від усяких підмог.

Часи змінилися. Велика війна знищила зовсім майно Твоїї „Просвіти“. Її філії перестали існувати, а їх майно також знищене. Її читальні порозбивані, понижені. Її члени здештовані. Одні погибли на війні, других забрали страшні пошести, ще іншим прискорили смерть австрійські і сучасні Талергофи, а многі-многі розкинені по цілому світові не можуть іще найти дороги до своєї родини, своєї землі!

Та проте Ти остався, Великий, Непоборний, Безсмертний Український Народе!

Для скріплення сеї живлової величі і непоборності є найгорячішим бажанєм Твоїї „Просвіти“ подати Тобі в отсих прикрих годинах найпотрібнішу розраду й потіху, дати Тобі добру книжку, дати Тобі найвірнійшого товариша й приятеля в живім друкованім слові. Його нестача під теперішню пору незвичайно шкідлива. Перш усього відчувається нестача популярної літератури, яку знищили воєнні часи, інвазії й окупації всякого рода. Як дещо навіть заціліло, то в останніх роках розійшлося зовсім.

Добра книжка буде Тебе, Український Народе, кріпити, буде підсилювати Твою силу, не дасть Тобі упасти, поведе Тебе до гарної, світляної будучности.

Сповнити отсю постанову-бажанє не може Твоя „Просвіта“. Недостає їй фондів ні на дуже дорогий папір, ні на коштовні видатки друку. Всякі жерела доходів повисихали. Твоя „Просвіта“ найшла ся на початку свого другого п'ятидесятиліття в такому положенні, в якому була при своїх засновах, убогим, незасібним Товариством. Нічого не допоможуть нарікання на нестачу видавництва, на занедбання обов'язку Твоєю „Просвітою“, коли Ти, Український Народе, не зложиш для Себе самого мільйонного основного фонду на видавництва потрібних і необхідних книжок!

Тому закликає Тебе, Український Народе Соборної України:

Створи в найкоротшім часі отсей горячо бажаний мільйонний видавничий фонд!

Тому закликає Тебе, Український Народе Західної Области, Твоя „Просвіта“:

Обновляй філії і читальні „Просвіти“!

Присилай всі залеглі досі членські вкладки!

Приставай сотками тисячів у члени Твоїї „Просвіти“!

Надсилай нестримним потоком багаті жертви до каси Товариства!

Тому закликає Вас, Братя і Сестри, в Америці і всюди на еміграції:

Пам'ятайте на Рідний Край і Його потреби!

В кінці він заговорив, але його голос був жорстокий і суворий:

— Коли ти на правду моя мати, то ліпше було би, щоб ти оставала в іншій місці і не приходила сюди наводити на мене сором. Я думав, що я дитя якоїсь зірки, а не син жебрачки, як ти мене переконуюєш. Тому забирайся звідси, щоб я тебе більше не бачив.

— Ах, сину мій! — скрикнула вона — не поцілуєш мене перед моїм відходом? Я так багато перетерпіла, заки найшла тебе.

— Ні — промовив Зоряний хлопчина — ти за погана з виду і я радше поцілую жабу або ящірку, ніж тебе.

Жінка встала й пішла в ліс, гірко ридаючи, а коли Зоряний хлопчина побачив, що вона пішла, втішився і вернув до своїх товаришів, щоб грати з ними.

IV.

Коли хлопці побачили тепер його, почали знущати над ним, кажучи:

— Гляди, ти поганий як жаба і відразливий як ящірка. Іди геть, ми не хочемо, щоб ти грався з нами.

І нагнали його з саду.

А Зоряний хлопчина нахмурився і сказав до себе:

— Що вони кажуть? Піді і гляну до керниці, вона певно розкаже мені про мою красу.

Він пішов до керниці і заглянув до неї, але ах! — його лице подабало на лице жаби, а тіло було вкрито лусочками, як тіло ящірки. Він кинувся на траву, заридав і сказав до себе:

— Без сумніву се склалося зі мною як кара за мій гріх, за те, що я відрікся матері, прогнав її і був супротив неї гордий і жорстокий. Тепер піді її шукати по всьому світу і не заспокоюся, поки її не найду.

З усіх дітей лише мала дочка рубача прийшла до нього, положила йому руку на рамя і сказала:

— Нічого не шкодить, що ти позбавлений

Надсилайте свої жертви на видавництва „Просвіти“, яких цілю буде поліпшити долю Ваших братів і сестер у Старім Краю!

Пристарайте паперу на видавництва і перешліть його Товариству „Просвіта“ у Львові!

Тому звертаєть ся до всіх Українських Інституцій і Товариств, зокрема до касових і економічних:

Прийдіть із видатною помічю для того Товариства, яке є Вашою Духовою Матір'ю. Її зріст є Вашим зростом. Її занепад — Вашим занепадом!

Тому звертаєть ся до Тебе, Українське Правительство:

В зрозумінню великого і важного завдання Товариства „Просвіта“, підпри його змагання, як чинника Тобі найбільше потрібного!

І коли Ви всі сповните Ваш обов'язок супроти „Просвіти“, коли додаєте їй сили, коли ободрите її Вашим живим ділом, коли відберете від неї журу про матеріальне існування, тоді сповнить „Просвіта“ велике завдання, яке Вона прийняла на себе.

Отсей голос нехай рознесеть ся вічевим звоном по всій Україні і всюди там, де гомонить Українське Слово!

Твоя „Просвіта“ певна, що сей голос відібеть ся могутнім відгомоном у кождім українськiм серцю, що за ним піде, хто лише жив на Україні.

Міліоновий основний видавничий фонд повстане, як Ти, Український Народ, тільки того забажаєш!

Тим ділом Ти будеш гордити ся, як гордиш ся всіми Твоїми визвольними зривами давної і нової Доби.

А над міліоновим фондом видіти ме гордий напис:

„НАРОД СОБІ“.

У Львові, дня 5 лютого, 1920 р.

За Головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові.

І. Кивелюк,
голова.

Др. Іван Брик,
секретар.

За видавничу Комісію Товариства „Просвіта“.

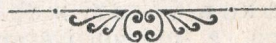
Др. І. Раковський,
голова.

М. Галушчинський,
член комісії.

В. Дорошенко,
заст. голови.

Призбирані гроші й жертви присилати на Видавничий фонд Товариства „Просвіта“ на книжочку щадничу ч. 12.700 Товариства „Дністер“ у Львові, ул. Руська, ч. 20.

Всі українські часописи краєві і заграничні дістають отсю відозву з просьбою надрукувати її на своїх сторінках. Як би який часопис не одержав випадково відозви, Головний Виділ просить передрукувати її у себе із котрого небудь другого часопису, котрий попаде під руку.

своїї краси. Лиши ся з нами, а я не буду знушати ся над тобою.

Але він відповів їй:

— Ні, я був жорстокий для моєї матери, тепер стрінула мене така кара. Я мушу йти і волочити ся по світі, доки не найду її і не випрошу, щоби вона мені простила.

V.

Побіг Зоряний хлопчина в ліс і зачав кликати свою матір, відповіді не було. Він кликав цілий день, а коли сонце зайшло, ляг на ложе з листя, щоби відітхнути; птиці і звірі утікали від нього, бо вони пам'ятали його жорстокість; був сам один і лише жаба гляділа на нього, а поруч нього поволи поповзла ящірка.

Рано встав, нарвав гірких ягід із дерев, зів їх і пішов у дальшу дорогу густим лісом, плачучи з розпуки. Все стрічне розпитував, чи не бачило його матери.

До кертці сказав:

— Ти живеш під землею. Скажи, нема там моєї матери?

А кертця відповіла:

— Чи можу я видіти, коли ти виколов мені очи?

Він промовив далі до птички:

— Ти літаєш понад верхівем високих дерев і можеш бачити цілий світ. Скажи, не бачиш де моєї матери?

А птичка відповіла:

— Ти для пустої забави обрізав мені крила. Чи-ж можу я літати?

Маленьку білку, що живе одинока в дуплі сосни, він питав:

— Де моя мати?

Білка відповіла:

— Ти убив мою маму. Хочеш тепер і свою убити?

(Далі буде.)

Пантелеймон Куліш.

Торік минуло саме сто літ, як у козацькій родині Кулішів у містечку Вороніжи, Глухівського повіту, в Чернігівщині 8 н. ст. серпня (а 27 ст. ст. липня) 1819 р. народився син. Охрестили його Пантелеймоном. Хлопчина вдавсь дуже хирненький, зо два роки й не говорив і загалом розвивавсь дуже поволи. Першу науку грамоти побирав тодішнім звичаєм у дяка, а відтак дали його до повітової школи в Вороніжи. Тут учився він спершу дуже тупо й був останнім у науці, бо не розумів російської мови. Та коли підвчився її, скоро вибився на першого ученика.

Вже з малечку виявляв він велику охоту до малювання. Коли пішов до школи до міста, весь вільний від науки час посвячував рисункам.

Коли скінчив повітову школу, перейшов до гімназії в Новгороді Сіверському. Тут увесь час був першим учеником. Заприязнився з одним із товаришів і враз із ним зачитувавсь в українських писаннях Петра Гулака-Артемовського та Грицька Квітки-Основ'яненка. Якось раз роздобув у одного купця „Збірник українських народніх пісень“ Михайла Максимовича, що появився у двох випусках 1829 і 1834 р. й купив його за всі гроші, які мав, та зачитувавсь в ньому так пильно, що швидко знав напам'ять усі думи, що там були.

Розчитуючи ся в українських творах, став і сам дуже скоро писати по українськи. Ще в гімназії написав він із оповідання матері повістку п. з. „Циган“ і сам зілюстрував її образами.

Батькови тяжко приходилося удержувати сина в школах у місті й Куліш мав кидати дальшу науку, та директор гімназії не пустив його, дав йому лекцію й він міг далі ходити до школи. Опісля вступив Пантелеймон на новооснований університет у Києві. Вже тоді за впливом проф. Михайла Максимовича став записувати з народніх уст народні пісні й казки. Ті пісні й видав він із дуже добрими поясненнями в збірнику „Записки о Южной Руси“.

Відтак став гімназійним учителем. Тоді пізнав він із Білозерським Василем і його сестрою Олександрою, що пізніше стала письменницею й писала під прибраним іменем: Ганни Бар-

вінок. В 1847 р. побрали ся вони обоє. Тоді пізнав він теж із Тарасом Шевченком та з істориком Миколою Костомаровом. Усі вони часто разом сходились й обмірковували різні справи. Вони рішили заснувати таємне товариство п. н. „Братство св. Кирила й Методія“. Те братство мало дбати про се, щоб Україна стала вільною державою і щоб скасовано кріпацтво. Та один лихий чоловік підслухав їх розмову й доніс російському урядові. Всіх братчиків поарештували. Арештували й Куліша та заслали в Московщину аж у Тулу. По кількох літах дозволили йому переселитися до Петербурга, де був коротко урядником. Жив також коротко у Варшаві, в кінці переїхав у Борзенщину, й там осів на хуторі, що й досі зветься Кулішівкою. Там і помер 14 лютого 1897 р.

Куліш писав дуже багато по українськи. Писав повісті, оповідання й поезії. Найславніша його повість се „Чорна Рада“, в якій описані сумні часи за гетьмана Брюховецького. Дуже гарненьке його оповідання п. з. „Орися“. Він переклав також на українську мову Святе Письмо та багато творів славного англійського письменника Шекспіра й ин. Кілька раз приїздив до Галичини й писав дуже багато до галицьких українських видань. Придумав також і правопис, подібний до сього, як ми тепер пишемо, що від нього й зветься кулішівкою.

Куліш був дуже працюючий. Крім сього, що так багато понаписував, він іще сам без учителя вивчився шість чужих мов. Научився також столярства й сам зробив гарну скрипку. Сам теж майстрував собі й иншим гарну хатню обстанову (меблі). Сам будував собі господарські будинки, а навіть навчився ковальства.

Ось бачите, любі діти, що то можна зробити трудящию та пильною! Письменник Пантелеймон Куліш дає вам найкрасший приклад, що той, у кого є охота, може все досягнути. А зважте, що Куліш був змалку слабовитий та розвивався дуже поволи. Однак пильністю й працею досягнув се, що став визначним українським письменником.

П. Куліш у козацькій однострою.

Ось бачите, любі діти, що то можна зробити трудящию та пильною! Письменник Пантелеймон Куліш дає вам найкрасший приклад, що той, у кого є охота, може все досягнути. А зважте, що Куліш був змалку слабовитий та розвивався дуже поволи. Однак пильністю й працею досягнув се, що став визначним українським письменником.

Три царства.

(Кілька листків із життєпису землі).

Написав Др. Ол. Тисовський.

(Даліше.)

Приготовання.

Завдяки скороплавним вістунам звіринного царства відомість про похід у казочні області Суші облетіла лискавкою всі звіринні роди. Багато їх ладилося взяти участь у перегонах. Ходило про се, хто видумає добрий спосіб віддихати воздухом. Лише в висилених, пристаркуватих родах Трільобітів із типу Членоножців, Ортокератів із типу Мякунів, Кріноідів із типу Іглошкірців і ще деяких вістка ся не викликала одушевлення. Вони давно покинули ждати й бажати ще чогось нового й ліпшого.

Над новим винаходом працювали покоління. Коже з них додавало якесь мале улїпшенє, а се, до чого самі дійшли і що слїд би ще змінити при новім виконанню, переказували батьки дітям, діти внукам. Найзавзятїше працювали начальні роди Членоножців і Хребовців. Праця йшла поспішно так, що не минуло десять мільйонів літ, а вже говорено загально в цілїм царстві, що є кілька помислів віддихових приладів, які можна зовсім добре ужити на воздусі. Проби відбувалися в тайні перед Сонцем. Винахідники оселювалися при берегах, для проби вибирали час по заході Сонця.

За весь час памятна стріча з чорним потвором не давала Сонцю спокою. День у день підчас своєї служби перешукувало воно пильно своїми проміннями побережа вод, чи не появить ся знову де ся клята звірюка. Тут і там лучалися на березі мертві риби, раки, то що, жертви невдалих проб, але Сонце не підозрівало в них звязку зі звірятами, яких представляло собі живими потворами, що тільки лїзли би в лїс. Воно намагалося проглянути своїми проміннями глибини вод, щоби упевнитися, що зненавиджене кодро чорних потворів уже на правду зовсім вигинуло. Успокоювало його се, що у верствах води, які йому удавалося пробити, не видно було нічого. Не прийшло Сонцю на гадку, що хитрі звірята, яким забаглося підпливати у верхні верстви води, зробилися зовсім прозорі й невидні. Словом Сонце бачило тільки те, що й нині бачить чоловік, коли споглядає на поверхню моря: мертву, розхитану масу води без слїду чогось живого, хоч у нїй мільярди живих істот, що оживляли кожду її краплинку. Для більшої певности Сонце веліло рикам прикривати намулом сї мертві твори, що своїм виглядом пригадували потрохи чорного потвора.

Врешті в царстві звірят покінчено приготування до перегонів. Типи порозуміли ся між собою

й рішили, щоби до оцінки помислів кожда громада звірят вислала свого відпоручника. Так і стало ся. Виждано заходу Сонця й тоді всі відпоручники і винахідники наблизилися до берега.

Наради.

Наперед прибули представники ріжних громад Первісників, зі всіх найдрібніших, але й найгарнійших звіряток. Сї описали спосіб, як то вони хотять здобувати сушу. Позволять філі викинути себе на намулистий беріг, а коли Сухий вітер зачне сушити намул, вони скорчаться, огорнуть ся твердою оболонною, або скриють ся в свої скорупки і дозволять у кінці Вітрови пірвати себе разом із висушеним на порошок намулом. Так думають вони дістати ся на сушу і опанувати її, а до дальшого житя все таки найдуть десь дрібку води, хочби краплинку роси, хочби трохи дощу.

Представники нерухливих Губок сказали відразу, що вони без води не обійдуть ся і добувати Суші зовсім не мають наміру. Теж саме заявили прозорі, дриглісті Медузи й многораменні Лобані. Зокрема Медузи казали, що їх нераз викидала вода на беріг, але тоді вони так прилипали до намулу, що не могли рушити ся, аж нова філя забрала їх назад. Тут у воді вони плавають собі гарно тим способом, що корчаться і розкорчують своє парасоловате тіло, а й поживи ловлять собі досить своїми довгими парячими нитками. Лобані жалували ся тільки, що мусять сидіти непорушно і терпеливо ждати, аж пожива сама зловить ся на їх рамена.

Іглошкірці хвалили ся вправді своєю званилою шкірою, чи навіть панциром із наїженими кільцями, однак казали, що на Сушу не вибирають ся, бо там нема чим наповнити ніби-ніжок, а через те їм неможливо було би порушати ся. На доказ сього Паляехін, бо саме він був відпоручником Їжинців, представив звірятам, як то дивно в його типі наповняється ся ніжки до ходу для тугости водою із нутра тіла. Добру хвилю перечили ся ріжні животины про непрактичність того способу так, що аж свояк Паляехіна Астерій, подібний з виду до звїзди, посварив ся з котримось із лабатих Раків і випросив собі висмівати винаходи Іглошкірців. „При нашім способі житя — говорив він — вони для нас у сам раз придатні“.

Скромні й мовчаливі Мушлі, з типу Мякунів, признали ся отверто, що вони не можуть нічого мудрого вигадати, бо в них нема зовсім голови. Всі дивували ся дуже, а дехто навіть обурював ся,

як можна висшому типови звірят обходити ся без голови. Се, казали, попросту скандал і воно пімстить ся колись на дальших поколіннях. Але в обороні Мушель виступив Амфіокс, представник Акефалів, найстаршого роду Хребовців. Він покликав ся на свій рід, також безголовий і пояснив, що нащадки безголових звірят можуть, на скільки потребують, витворити собі таку голову, яка їм найліпше відповідає. Доказом сього нащадки давніших Акефалів — Хребовці. Коли він вимовив назву „Хребовці“, всі звірята нараз затихли, не так із пошани, як радше з боязни, щоби не розгнівати зубатих великанів звіринного царства. Підчас сього мало не считилася більша метушня, бо звідатий свояк Астерія Аспідосом, користаючи з того, що всі за-слухані в поважну промову малого, хоч старого, Амфіокса, підповз до мушлі Нукулі. Вона налякала ся й стулила скорупу, а тоді він обняв її своїми 5 раменами, приссав ся своїми ніби-ніжками до поверхні її скорупи і намагав ся конче отворити її, щоби вложити свій жолудок у середину скорупи і виїсти звіря. На щастє побачив се Кефалєсп, метнув ся Нукулі на поміч, ухопив Астерію за одно рамя, а коли сей пізнав не-

безпеку, лишив рамя в зубах риби, а сам з осталими чотирма втік.

Представники Хробаків сказали, що вони спробують дістати ся в ліс підземними дорогами, поїдаючи землю, проверчувати ся муть спершу крізь намул, а потім і крізь сухшу землю. В суші віддихати муть цілою шкірою, яку можуть оставити досить тонкою, бо не будуть так дуже на-ражені на сонце й вітер.

З типу Членоножців виступили наперед пред-ставники Крабів, короткохвостих раків, і повідо-

мили зібраних, що їм і так легко вийти на беріг та досить довго видержати без води, бо в них є зяви при ногах, закриті панциром так, що раз змочені, довгий час удержують вохкість.

Загальне зацікавлене викликала промова Скорпіона, членоногого винахідника, про якого вже від давна ходила чутка, що йому удало ся винайти на правду новий і добрий прилад до віддихання воздухом. А саме прийшло йому на гадку впускати зявні міхурчики із верха до нутра тіла і впускати

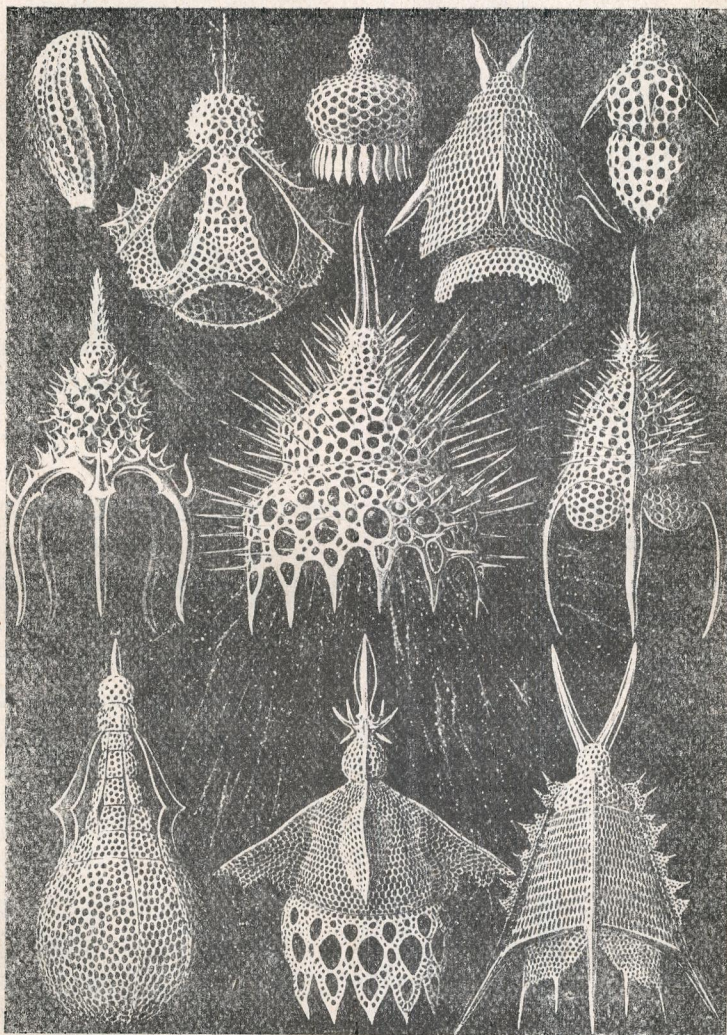
до них крізь малий отвір довкружний воздух. Таких приладів, поміщених у нутрі тіла, Воздух не годен висушити. Сей помисл подобав ся дуже всім і йому при-писувано велике зна-чінє.

З Хребовців по-яснили свій новий ви-нахід Дводишні ри-би. Хоч інші звірята на загал мало розу-міли зложену будову тіла Хребовців, але вже саме те, що се вигадали Хребовці, виставало їм, щоби повірити, що воно мусить бути щось дуже мудре та що ліпше годі собі на-віть подумати. Гово-рили Дводишні про якийсь плавний мі-хур, що його мають риби і пояснювали, як то крізь уста мож-на до нього впрова-дити з верха воз-дух. Відси можна з нього кровними су-динами, що оплі-тають міхур, забрати

кисень і розпровадити по цілому тілі, решту же назад крізь уста видихнути і знову побрати пайку свіжого воздуха.

Коли Дводишні скінчили свій виклад, усі звірята були переконані, що Сушу добудуть висші ряди Членоножців і Дводишні. Інші тільки по-магати муть тамтим, кождий на свій спосіб, засе-лювати Сушу і — про се вони добре знали з до-свіду у водах — служити муть їм за поживу.

(Далі буде.)

Відпоручники Первісників на военній нараді звірят.
(Кремянкові скорупки найдрібніших істот звіринного світа.)

Вуйко Владко.

Пригоди Юрчика Кучерявого.

З образками О. Куриласа.

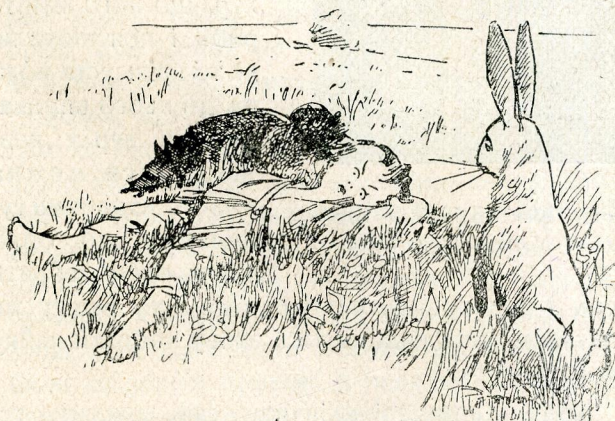
III.

13. „Потім ангел десь сховав ся.
„Він у лісі заблукав ся.
„Ходить, блудить, болять ноги,
„Та нема ніде дороги.
„А тимчасом серед ночі
„Блищать яркі вовка очі...

15. „А то зайчик десь попав ся,
„В буйні трави замотав ся.
„Бідний дивить ся на Юрка,
„А наш Юрчик Дропа штурка.
„Дроп підніс ся: „Що за диво?
„Зайчик тут? Схопив ся живо.

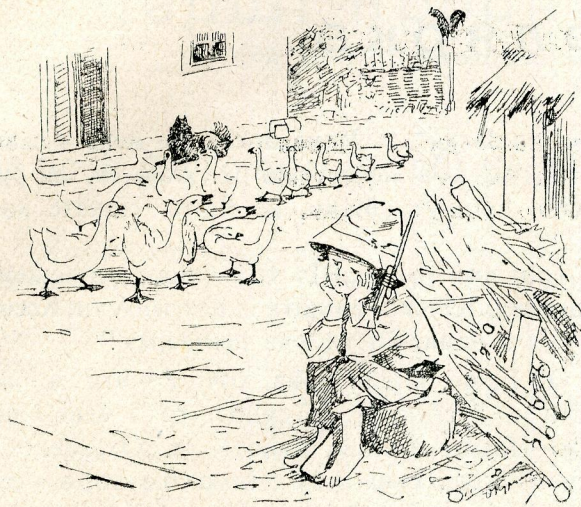

14. „Такий Юркови сон снів ся.
„Він із ляку пробудив ся.
„Втворив очі: „Боже, Боже!
„Що се таке, чи вовк може?...
„Щось таке страшне й ухате!
„Бідний Юрчик став кричати.

16. „Зайчик тоді нуж тікати!
„Дроп пустив ся доганяти.
„Юрчик кинувсь за стрільбою,
„Та вже зайчик за горою!
„Бо наш зайчик вітром гонить,
„Дроп ніколи не догонить.

17. „От таку дивну пригоду
„Мав наш Юрчик край городу.
„Потім добре він стидав ся,
„Що так зайця налякав ся.
„А як повернув до дому,
„Не казав про се нікому.

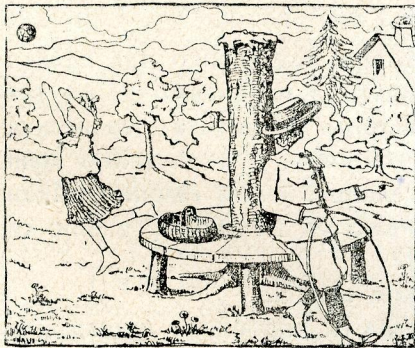

18. „Тепер, діточки кохані,
„Йдїть до Тата і до Мами
„І про Юрка повідайте,
„А потому спать лягайте.
„Як зйдемоь другий раз,
„Знову бавити му Вас“.

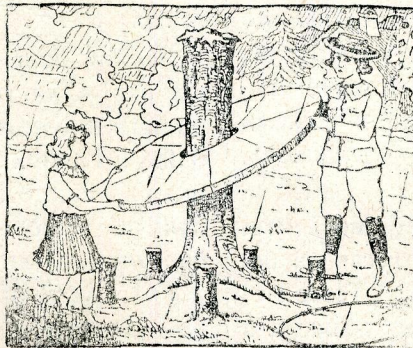
(Конець I частини.)

Історія з лавкою.

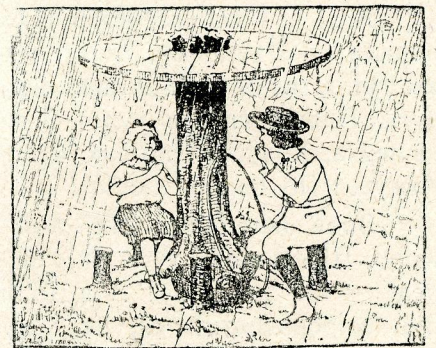
З образками О. Недільського.

1. Бавило ся дітий двоє
На лавці в городї,
Забажали погуляти
При гарній погодї.

2. Аж тут небо потемніло,
Буря надтягає,
Дїтва швидко в гору лавку,
На пеньках сїдає.

3. Гремлять громи в чорних хмарах,
Дрібний дощик леть ся,
А дїтвора під лавкою
У кулак смієть ся.

Читайте, діти!

Дуже гарні книжечки видає Товариство „Діточі Читанки“, з яких можна купити вже тепер:

1. Попелюх і маленька мишка, ціна	4 Мк	4. Борис Грінченко: Коротка історія України, ціна	6 Мк
2. Дорога до щастя, ціна	2 „	5. Іван Липа: Орел Проміністий, ціна	2 „
3. Кізка-Білоніжка. Телесик, ціна	2 „	6. Пан Слота і панна Сонічко. Що смачнійше, ціна	2 „

Всі ці книжечки можете собі купити в кожній українській книгарні, де купуєте „Світ Дитини“, або у Т-ві „Діточі Читанки“, Станіславів, Собєєского, ч. 11.

Книжечки висилаєть ся лише за попереднім надісланєм грошей.

Галл.

Ксенья школярка.

„Розкажи, розкажи, Ксеню! — як то було?“

„Ну добре, послушайте, ось так:

„Пішла я собі над потік, там за пастівником, сіла на березі, ноги спустила в воду тай сиджу. Сонце показуєть ся коло мене в воді, а я по сонци прутиком бац, бац, а воно розсипаєть ся на кавальчики. Так мені весело! Аж тут чую, як мама кличуть: „Ксеню, Ксеню!“

„Ой Боже! то вже до школи, як я бою ся!“

Бо мені Дружбів Івасько казав: „Ого, Ксенька, вже завтра до школи, вже ти пропала!“ Він знає, бо він уже третій рік до „штуби“ ходить. Страшно! Я вже пропала!

Сиджу тихенько, притулила ся до верби і вже прутиком по воді не бацкаю, навіть не сапну, щоб не почули, щоб не побачили мене. Але вони вздріли, йдуть просто до мене.

„Но, час до школи, Ксеню!“ — кажуть. Беруть, таки в потоці миють, ведуть до хати, дають нову душку (суконку) і нову біленьку хустинку, знаєте, ту шалінову?

„Знаємо, знаємо! — ту з рожевими квіточками. Ну, і що дальше?“

І мені знов весело. Я забула, що мені треба боятися та що я вже пропала. Взяли мене мама за руку тай ведуть.

Ага! — я забула, вони також по недільному вбрали ся. Йдемо ми, йдемо тамтуди поза двори, аж тут діти з глини бабки печуть тай мене кличуть. Гандзя спекла чудовий коровай з рожами на верха. Хочу йти до них, але мама не пускають. Кажуть: По школі, любко!

Знов нагадали, вже далі тяжко мені йти. Коло Штельмахів гуси пасуть ся і гусак на переді — тай до мене! А я до нього: „Тсссс с-с! Він як роззлостить ся, як посуне до мене, а я тільки шур! за маму.

Дурний! Чиж він не бачить, що я з мамою? А мамів чей гусаки боять ся!

Прийшли ми до школи.

Боже, яка вона велика! Мама кажуть, що вона мурована. Може бути, я не знаю. Нехай собі буде мурована, але страшна тай уже! А вимита, позамітана, ні смітечка ніде, й дітисків повно! Щож найстрашніше, то сама пані професорка. Очи має такі великі, чорні! Говорить так голосно, скрізь ходить, нікого не боїть ся, ні не соромить ся. До нашої мами сказала зараз: „Як ся маєте, Юлько! То ваша доня? Заведіть

її самі до лавки“. — Мама посадили мене в лавку, хотять іти, а я не пускаю їх, бою ся, за руку тримаю, прошу: „Мамо, не йдіть, сідайте коло мене!“

Тоді вже пані: „Що то? вона така пешчена? Прощу вас, Юлько, вийдіть із кляси! А ти, Ксеню, лиши ся з нами, бо ти вже школярка!“

Ой Боже, пішли мама, хочу й я йти за ними, та діти не пускають, усі сміють ся з мене і пані також. Плачу, а вони сміють ся. Ох, недобрі! Так мені стало сумно! Їх стільки багато, а я сама одна, ні мами, ні баби коло мене.

Пані погладила мене рукою по лицю, а рука така мягенька, тепла! Та що мені з того, вона все таки „пані“, дивить ся на мене остро своїми чорними очима і говорить так голосно „по панськи“. Ні! не люблю її!

Дивлю ся по школі, а тут вікна такі великі, і близенько мене така страшна піч, Боже! Вона впаде на мене! І муха якась бзикає коло очий, хоче кусати; навіть Ісус на образі пальцем наживує мені. Пригадала я, що моя каша з молоком на припічку стоїть. Певно її киця зість, поки я звідси верну ся. Плачу я, тай плачу. Коби хоч мама сховали кашу, як прийдуть, але вони певно забудуть. Заглядаю одним оком з під хустки, що далі буде.

Сіли пані за столом, так високо, так далеко від нас! Сіли тай сидять, а ми дивимо ся. Аж тут вони починають говорити за котика і за песика байку! Говорять і говорять, а я слухаю і мені що раз ліпше й веселіше, навіть смішно, звідки пані те знають. Дивлю ся по школі, дивлю ся на паню, то ви такі?

І вже мені цілком инакше.

За вікном показав ся воробчик; мушка сіла мені на рукаві і вже не бзикає, не хоче кусати; піч не падає на мене, тільки така весела та смієть ся з байки. А Ісус на образі не мені грозить пальцем, тільки всім дітям. За кашу я забула, вже їсти не хочу.

А пані, як вони говорять! Уже зовсім не „по панськи“, цілком як наші мама! Так, то мої другі мама! Люблю паню, люблю школу, піч, вікна, образ, лавки, мушку! Люблю! люблю все!

Вже не ведуть мене до школи що дня, я туди радо сама біжу, бо там друга моя мама оповідає таку гарну байку!

Закомаре, дня 21. XI. 1919.

Перші проби молодих авторів.

(У сій частині часопису містимо перші праці наших читачів.)

Не роби другому, що тобі не мило.

Край білого березового гаю, який вже осінь обдерла з листя, стояла хатинка заячої родини, заслонена від очей цікавих людей корчами дикої рожі. Трохи даліше о межу жили інші зайчики і заячихи зі своїми бурими дітьми.

Була пізна осінь. Дбайлива мама невеличкого зайчика, якому недавно вирізали ся перші зубки, зле спала сеї ночі. В її коморі були пустки, на кухонній плиті сумно сторчали порожні горшки, а мамин пестій довірливо спав у своїм ліжечку, не знаючи нічого про тягарі життя. Тихесенько, щоб його не збудити, заячиха виховзула ся з хати. Може побачить у полі забуту або загублену капусту і соковите серденько з неї дасть синкови на снідане? Може попадеться перед очі серед рівнин якась молоденька, пахуча й солодка смерічка?

Побігла заячиха, тільки білі цятки на задних лапках замаячили.

А в хатинці, де не було нікого, збудив ся зараз зайчик, сів, протер випуклі очі, зрозумів, що нема мами і рішив ся на дуже відважний крок. Узав з ослона свою одіж, одяг ся дещо смішно тому, що в рукавах світки помістив ніжки, вийшов за обісте трохи пошпотуючи ся і поволеньки ви карабкав ся на перелаз. Думав, що звідтам напевно побачить свою маму.

Але як далеко сягнути зором, поле було пусте. Мама пропала без сліду. Тож то заридав наш малий, непорадний зайчик! Його жалі вивабили з сусідної хати іншого зайчика з бундючно підігнутим до гори правим ухом. Почувши, про що ходить, відізав ся до малого плаксі: „Шкода, що ждеш, твою маму перед хвилиною застрілив лісний, певно сей стріл збудив тебе“.

Наляканий сирітка бігом вернув до хати, загрів ся у своє сіно й гірко ридав.

Нараз обняв його хтось кріпко і пригорнув до себе. Се була мама! Принесла своїй дитині пригорш змерзлих ягід калини і кілька стебел ярмужу, що стояв на двірській, пустій грядці. Скільки було радости, веселого гомону! Про злого зайчика ніхто в тій хвили не думав.

Минуло кілька днів. Одного дня злобний зайчик збудив ся в пустій хатці. Його мами нігде не було. Голод щораз більше доскулював псотики. Радо пішов би запитати ся сусідки заячихи, чи не бачила його мами, але там готові його приймати дуже негостинно, певно не забули не давньої пустоти. Красше піти пошукати самому! Не надумував ся довго. Бо і щож іншого міг учинити? Вийшов на недалеке узгір'є, звідки було видно осінній краєвид та дивив ся в далечині дуже збентежений і неспокійний. Навіть завсїгди підогнуте праве вухо в тій хвили осунуло ся здовж бурого лобика. Слухав напружено, в тім...

З гаю випав стріл — саме перед хвилиною станув там чоловік у короткім кожусі і вимірів до зайчика на узгір'ю. Стріл був цільний, звірятко дрігнуло пару разів і витягнуло нерухомо ніжки...

— Азор, подай його сюди, — закликав пан — і крапчата, велика собака в утішних підскоках принесла йому до ніг сірого пустія. *Одарка.*

До українських дітей!

І найбідніша хатина,
Де є українська дитина,
Повинна мати гарненький,
Сей „Світ Дитини“ маленький.

Його повинні читати
Всі діти — щоб правду пізнати,
І щоби з нього навчитись,
Як Україну любити.

Так всі ми скоро спішім ся,
До „Світа Дитини“ горнім ся,
Другим читати його поручаймо,
Убогим на нього гроші складаймо.

Богданко Мриц,

ученик III кл. народньої школи
ім. М. Шашкевича у Львові.

Правдива казочка.

Я вам казочку розкажу,
Тож вважайте, діти, всі!

Раз стояла собі хата
Та на курячій нозі.
А в тій хаті у неволі
Жила вже від давних літ
Чуд-Царівна — і не знала
Що се Волі ясний Світ.
Аж зірвалась буря-туча,
Розвалила хату вміть:
Чуд-Царівна вже свободна,
Вже на волі буде жить!!..
І радіє і смієть ся...
Аж глядить — а зпід руїн
Тої хати гаде лізе
І за нею на здогін...

Чуд-Царівна — Україна,
А гаде — то вороги.
Гей же, діти! Вчім ся, вчім ся,
Вибєм гаде до ноги!...

Чивесарівна

Що коли стало ся в місяці лютім на Україні.

(Історичні пригадки.)

День	Рік	Подія
2-го	1655	Гетьман Богдан Хмельницький по-биває Поляків під Охматовом.
3-го	1812	Уродив ся звісний український поет і байкопис Евген Гребінка, що був приятелем Т. Шевченка.
4-го	1793	Другий розбір Польщі. Росія за-бирає від Польщі під свою владу Волинь і Поділе.
6-го	1908	Три австрійські жандарми убива-ють підчас виборів у селі Ко-ропци, бучацького повіта, одного з найкрасших громадян України, селянина Марка Каганця.
10-го	1918	Заклучене договору в Берестю між Австрією і Німеччиною та Україною. Сей день, се памятна хвиля признання незалежности Української Народньої Репу-блики.
--	1919	Інавгураційне засідане першого польського Союму в Варшаві.
14-го	1897	Умер друг Т. Шевченка, поет Панталеймом Куліш, якого пор-трет поданий на 85 сторінці у ни-нішнім числі.
20-го	1054	Умер у Києві Великий Князь, Яро-слав Мудрий.
25-го	1795	Умер Юрій Кониський, єпископ Білоруси, що був також визнач-ним істориком.
26-го	1608	Помер князь Константин Острож-ський, один із найбогатших ма-гнатів на Україні.
20-го	1734	Умер гетьман України Данило Апостол.

Козуня на службі.

Козуню, любуню! Пристань до мене!
Нічого не будеш робити в мене.
Ось бач, водиця віконцем тече,
Хатний горобчик хліба напече.
В мене медвідь зварить обід,
В мене сорока долівку мете,
Чорна ворона кузіль напряде!

(З народніх уст.)

Ребус ч. 6.

(Уклад і рисунок Олеса Пашкевича.)

За влучне відчитанє ребуса призначена до вильосованя премія: „Зоря Полудня“.

Загадки і шаради.

Загадка рахункова.

(Уложив Процишин Осип.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

В кождім рядку (по 11 квадратиків) уложити числа від 1—11 в таким порядку, щоби читані з гори в долину або від ліва на право, давали завсїди число: 66.

За влучну розвязку призначена до вильосова-ня премія: „Збиточник Гумфрі“.

Загадка перехрестна.

(Уложила М. Коренівна.)

```

+
- + -
- - + - -
+ + + + + + +
- - + - -
- + -
+

```

Значіне висказів:

- 1) Пиріг мас на кінці.
- 2) Живе у воді.
- 3) Імя українського князя.
- 4) Поема Т. Шевченка.
- 5) Лісове звірятко.
- 6) Замерзла вода.
- 7) Заіменик особовий.

Звуки на місці хрестиків мають дати назву козацького отамана, якого у своїй поемі зналював прекрасно Т. Шевченко.

За влучну розв'язку призначена до вильосовання премія: „Кобзар для дітей“.

□ □ □

Шарада.

(Зложила Слава Я.)

Перше, третє має усяке значіня:
Скількість гроша, сіна або й каміня.
Друге, третє у нас з землі вибухає,
Як треба, то ясным полум'ям палає.
Перше, четверте, крий Боже, товаришем мати,
Бо нічого, не хоче нікому він дати!
Цілість — стрілець радо в зимі убиває,
Дитинаж печене смачно заїдає!

□ □ □

Веселі загадки.

(Уложив П. III.)

1. На одній хаті сиділо 6 ворон. Одча відлетіла, кільки ще лишило ся?

2. 9 осіб має поділити ся 9 яйцями, кожда особа має дістати 1 яйце і одно яйце має остати ся в кошику. Як вони поділять ся?

3. Одна пані купила 12 великих яблук і 12 малих яблук. Як розділила ті яблука по рівній часті між 7 дітей?

4. Кільки є букв у біблії?

□ □ □

Загадка.

(Уложила Ірка Зубрівна.)

Хто се?

В перед і навпаки
Однаково читаєть ся,
А в неділю чепурненько
До церкви вбираєть ся.

□ □ □

Шарада.

(Подав Нусько Думін.)

Одним — перше й третє — се забава мила,
Другим — се нещастє, а часом й могила.
Перше з другим в кождім ставі зловиш
І на Святий Вечер на стіл приготуєш;
А всі три разом сягають високо,
И дикою красою звеселяють око.

Розв'язки.**загадок із 6 числа „Світа Дитини“**

і вислід льосовання:

1. Ребус ч. 4.

Сорока на плоті хвостом махає, а лис на со-
року жадно поглядає.

2. Загадка складова.

Новий Рік.

3. Загадка арифметична.

У стаді летіло 36 гусий.

4. Загадка рахункова.

```

1234
8765
-----
9999

```

5. Шарада.

Сковорода.

6. Загадка арифметична.

1	9	30	38	41	49	7	= 175
44	42	22	17	35	2	13	= 175
24	34	48	6	4	39	20	= 175
26	36	15	3	47	16	32	= 175
27	23	33	31	5	11	45	= 175
28	10	19	37	29	12	40	= 175
25	21	8	43	14	46	18	= 175

175 175 175 175 175 175 175

7. Географічні загадки.

1. Перемишль.	8. Бережани.
2. Володимир.	9. Кут над Черемошем.
3. Дрогобич.	10. Дубно.
4. Миколаїв.	11. Черкаси.
5. Умань.	12. Долина.
6. Кривий Ріг.	13. Богородчани.
7. Коломия.	14. Біла Церква.

Влучні розв'язки надіслали:

Ю. Артимішин, Я. й О. Багрії, Р. Барияк, П. Бандель, Г. Білінська, Я. й В. Білоруські, К. Білозор, Е. Бирчак, Е. Брилинська, О. Бережницька, Ір. Бородієвич, Д. Бережницька, Н. й В. Бігуси, Ів. Білінкевич, Е. Я. й О. Благітки, Е. Врецьона, Ю. Великанович, Сл. Волосянська, Р. Волощук, Л. й З. Гаращаківні, Ів. Гамчикевич, Б. й О. Галушинські, І. Гіркий, С. й О. Гординські, О. й Л. Голейки, А. Гарасовський, Сл. О. й Д. Горбові, Н. Горуцька, О. Гринів, Р. Гурко, І. й М. Герасимовичі, Іг. Горбовий, Ю. Гаврилів, М. Гриновець, Ст. Гебусівна, Г. Геля, М. Гоянюк, В. Гоцький, С. Генік, М. Гижа, М. Даньковська, Т. Даниш, С. Дригинич, М. Дерев'янка, О. Диківна, Р. Драган, Дз. й Л. Дзюбівні, О. Демків, Г. й Вл. Дикі, Н. Думін, Н. й Ю. Дубицькі, М. Жарський, Г. Замора, Г. й В. Заставні, І. Ілечко, Ір. Іванчуківна, В. й С. Іваски, М. Іванишин, І. Калинюк, Ст. Кассараба, Б. Кабзаровський, Н. Костинюк, О. Кульчицька, А. Косар, Р. Козакевич, І. Косановський, Ір. Кубранович, Т. Крушельницький (з Відня), Е. Т. Кондришин, Р. Коцюмбас, Ст. й В. Коржинські, О. й М. Кузьмаки, В. Кулик, Д. Кочій, М. Кочанівна, Р. Козакевич, Е. Коропецький, М. Колодій,

Ір. Котис, Т. й Г. Котисівні, Б. П. Конашевич, О. Ладівна, Г. Левицька, Ір. Левицька, Р. Луцький, М. й Т. Лепкі, Ір. й Г. Любчаки, Я. Макарушка, К. Макух, М. Матвієсівна, О. Манастирська, Б. Мриц, О. Мійська, Б. Мороз, Г. Мороз, О. й Ст. Мягкі, Д. й Сл. Мойсеовичі, М. Міськевичівна, В. Мандичевський, І. Мандрик, Д. Матковський, О. Мохнацький, Р. Мирівч, М. Малиновський, Д. Н. З. й Т. Михалевські, Я. Монцібович, О. й О. Ниткевичівні, М. Несторовичівна, Ст. й М. Огороднік, Я. Онищук, Дз. Островський, П. Озерів, В. Охримовичівна, О. й Л. Пашкевичі, Р. Павлюк, Ю. Пачовський, З. Пясецька, М. Прокопівна, Л. Парашук, Ст. Ст. й М. Підгайнівні, Е. Пеленський, М. Попович, З. Підляшеська, О. й Ж. Процишини, І. Петрусь, О. й Сл. Перейми, Б. Р. й Я. Раки, М. Д. З. й Л. Рабії, О. Рондяківна, Д. й Д. Роздольські, М. й Р. Рогожі, Ір. Романовська, В. Росткович, Б. Роздольський, Р. й Е. Руцькі, Сл. Сайко, О. й Т. Савки, І. Сабат, М. й Д. Савицькі, Ю. Семянів, П. Савицький, В. Сохацький, Ст. й З. Скиба, М. й Ір. Сполітакевичі, Р. Солткевич, Е. Стойкевич, Ю. Старосольський, О. Стефанюк, Стахіус Козло, Ст. Табанович, М. й І. Турчмановичі, З. Трачівна, Н. Трешневська, М. Тимкевич, Й. Тріска, О. Томич, О. Филиповичівна, Б. Федак, Л. Федевичівна, О. Цегельська, М. Чавсівна, Б. Чайківський зі Станіславова, Н. Чемеринська, Сл. Чума, Ір. й Ів. Чорнії, М. Чорнобрива, М. Чеховичівна, І. Штокалко, М. Штелігівна, Ю. й В. Шуль, Г. Ших, Ю. й Р. Шухевичі, М. Щеснюк, А. й В. Шулякевичі, С. Шургалюк, Н. Яремкевич, В. Янів, Г. Яцковська, Л. Яцкевичівна, Р. Яворський, В. О. К. Д. Т. й Й. Яцишини.

Вислід льосовання премій:

1. Премію: „Острів із закопаними скарбами“ виграла Гануся Левицька в Скалаті.
2. Премію „Сара Кру“ за розв'язку арифметичної загадки виграла Олесь і Ліда Пашкевичі у Львові.
3. Премія „Казки Андерсена“ припала в льосованню Петрови Озерову у Володимирі Волинським.

Всі премії висилаємо рівночасно поштою.

Всіх тих, що бажають за кожду розв'язку премії і тих, що їм уже „терпцю“ не стає на вижиданє премії, повідомляємо, що для кожного випуску „Світа Дитини“ назначені до розльосовання 3 або 4 книжкові премії або нагороди. Розв'язки надсилає кількасот дїгій. Отже не можна 3 книжечки розділити на всіх тих, що прислали розв'язки. Премії одержують лише ті, котрих лист із розв'язкою зїстав витягнений з урни при льосованню.

Кождий лист, який висилає до „Світа“, підписуйте повним іменем своїм і подавайте місцевість, в якій перебуваєте і пошту.

Листи до Редакції писати на окремій карточці, бо „Світ“ переховує їх у своєму архіві.

Розв'язки мусять бути подавані на окремій карточці, а уложені загадки або ребуси знов на окремій. Всі вони мусять бути читко попідписувані, щоби „Світ“ знав, хто до нього пише!

Переписка Редакції.

Число 9 „Світа Дитини“, що вийде 1 марта с. р., буде присвячене памяті співця Волі і Свободи українського народа, Тараса Шевченка. Сей випуск буде творити для себе окремішну цілість і буде зверхним висловом сеї великої любови й чести, які у своїх серцях живить для памяті національного генія українська дїтвора. Сей зшиток буде творити літературно-культурний памятник із теперішньої доби і тому повинен знайти ся в кождій українській хаті,

де проживає українська дитинка, де тьохкає в грудях палке серденько, звідки ген розносить ся радісний шебет українського слова та гомін рідної пісні. Особливо звертаємо ся з просьбою до всіх наших прихильників, що стоять у контакті з народніми масами, щоби постарали ся в кождій українській громаді розповсюдити бодай по кілька примірників цього памятного числа.

Щоби усталити висоту накладу цього числа, просимо всіх уже тепер замовляти карточками, яку скількість примірників **9 числа** „Світа Дитини“ будуть потрібувати для розповсюдження. Поодинокє число буде коштувати **5 марок**.

Редакція „Світа Дитини“ просить прислати всі жертви на міліоновий основний видавничий фонд тов. „Просвіта“ під адресою Редакції. Ми хочемо знати, кілько жертв зложать наші читачі в порівнянню до жертв цілого українського громадянства.

Стефуня Кассараба: „Світ“ дуже зажурился недомаганєм Твого пальчика, через що не можеш написати сеї „пригоди одного котика“. Як тільки „буба“ згоїть ся, сповии свою обіцянку. Іванка поздоровляємо і поручаємо йому пильно слїдити за „Юрчиком Кучерявим“.

Корнїло Білєзор у Краківцї: Дуже радіємо, що так пильненько читаєш „Історію України“. Як „Світ“ буде мати 10 тисяч передплатників, будемо видавати окремі книжечки як безплатні премії для передплатників. Старай ся отже приєднувати як найбільше своїх Товаришів у ряди передплатників „Світа“. Чи одержав Ти 4 число, яке вислали Тобі в друге?

Любка Якушевичівна у Львові: Жертву на пресовий фонд та 3 книжечки на премії „Світ“ одержав і гарненько дякує Тобі. Премії означимо Твоїм іменем.

Славко Чума в Корсові: Твій передостанній лист переходив неабияку „одисею“. Ми одержали його і вишлемо пану міністрови почт і телеграфів до Варшави. Висланих 8 корон ми ще не дістали. Адресу справимо аж при 9 числі, бо маємо вже адреси так напечатані, тай тепер годї зміняти їх. Твій довг виносить по конєць січня 16 корон. Корони присилай в грошевім листі, а марки переказом.

Маруся Голінюк у Коломїї: Чому Ти, Марусенько, така несміла? Свого „Світа“ не потреба стидати ся, таж він ваш одинокий приятель і повірник. Тому все пиши йому, що Тебе тішить, що справляє Тобі сум, чи журу. Твоєї загадки не надрукуємо, бо справилиб Тобі й собі клопіт. Всі різники з цілого світа поприїздили би до Коломїї, щоби там за такі тані гроші закупити товару. Уложи яку иншу.

Маруся Тимкевич: Чому так пізно Марусенько, зачала читати свою газетку? Перечитай числа, що вийшли в 1919 році, а побачиш, кілько найдеш там цікавих річей!

Наталка Луцька в Ячїні: Гроші від Тебе (24 кор.) ми одержали і вписали на „конто“ Твоєї іменнички Орисї. Аж Твій лист справив похибку. Ми післали Тобі вже 7 число „Світа“, а опісля вислали всі попередні. Передплата отже вирівнана по конєць лютого. Напиши, чи Ти одержала всі числа?

Богданко Чайківський в Станїславові: Дивує нас, чому до Тебе не доходить газетка, бож инші передплатники дістають її правильно? Коли будемо висилати через книгарню для передплатників, тоді будемо платити за се рабат так, як за розпродаж. Пробуй від 1 марта купувати собі газетку в книгарни. Ти прислав. 20 корон. 3 того 8 корон за 1919, а 12 корон на 1920 т. зн. 8 К за січень і 4 на лютий, а що 6 число Ти купив собі, тому пішлемо Тобі за се 8 число.

Лїля Калїнюк у Коломїї: Деякі із надісланих загадок використаємо. Старай ся однак укладати загадки на якийсь новий лад, бо сї, які Ти уложив, усі майже однакові.

Петрусь Озерів у Володимирі Вол.: Не за кожде відгадане загадки дістаєть ся премію, бо тоді мусів би „Світ“ друкувати книжки на премії. Їх дістає тільки той, на кого упаде льос при льосованю. А як се відбуваєть ся, напишемо колнсь у „Світі“.

Ромусь Яворський в Товмачі: Твоя фотографія справила „Світови“ не аби яку втіху і він сховав собі її на пам'ятку у спеціальний „Альбом Читачів“. Незабаром будуть іще красні образки, а саме „Пригоди Зайчика Побігайчика“, історія „Лиса-Микити“ і багато інших.

Мирось Дереванка в Будзанові: Дуже гарно, що Ти зі своїми товаришами причинив ся до зібрання 700 корон на воєнні сироти, що находять ся в станіславівськiм захисті. Якби так усі діточки були подбали зібрати якусь жертву в часі Різдва Христового, то неодній справі можна би так прийти з визначною помоцею.

Марця Щеснюк у Баконичах: Тішити нас се, що в кінці „Світ“ завитав до Тебе без ніякої перешкоди. Твої загадки трохи нескладні, а шаховий коник мусить виповняти всі 64 квадратики. Нехай се не знеохоче Тебе. Обдумуй які інші загадки.

Стафін Генік у Печеніжині: „Світ“ не має божої всевідучости, тай не може Тобі наперед приобіцяти, що надрукує сей „маленький театральний кавалок“. „Світ“ мусить вперед його прочитати і аж тоді видасть свій осуд.

Надя Головацька в Делятині: Видно, що рахуночки не дуже займають Тебе, коли не розв'язала загадки арифметичної. Ми радіємо Твоєю радістю, що „Світ“ так припав Тобі до вподоби. Шири його отже всюди між товаришками. Нехай залунає аж під Чорногору Твій дзінкий голосочок: „Діточки преславної Верховини! Читайте свою одну газетку „Світ Дитини“!

Олесь Монібобич у Львові: Чому Ти, Олесю, так пізно нагадав собі про „Світ“? Він давно знав, що Ти його пильненький читач тай ждав на листок від Тебе. Аж у кінці діждав ся. Чому не читаєш собі сам книжечок, про які згадуєш? У таких справах не можна виручувати ся другим. Чи Ти згодив би ся, щоби замість Тебе зїдав Твій обід або вечеру хтось другий? Ти був би все голодний, змарнів би на тілі, а коли не будеш сам читати книжечок, то не будеш нічого уміти.

Юрцьо Гаєриліс і Геньо Замора в Більчу Золотім: Ваш лист справив „Світови“ сердешну втіху. За поздоровлення дякує Вам гарненько. Пані Константина Малицька перебуває під теперішню пору далеко на Сибірі і тому не пише нічого до українських діточок. Покажуйте „Світ“ усім і заохочуйте селянські діточки читати його.

Савки Оля й Теодор у Львові: Ви, дороженькі діточки, перейшли тверду пробу зі своїми почуваннями. У Вас ширі українські серденька, бо наука в польській школі в Кракові зробила з Вас бодрих Українців. За се й дяка Вашому Татусеві, що так твердо обстав за права свого народа. Будьте терпеливі, а небагом свої назвиска найдете у списі вильосованих премій.

Ориєл Мійська у Волкові: Дуже влучний спосіб найшла Ти на одержуванє газетки, бо справді почта тепер дуже неправильно і недбало дорукає її адресатам. У сокальськiм повіті не одержав доси ні один передплатник „Світа Дитини“, бо „комусь“ на почті в Сокалі ся газетка дуже подобаєть ся й тому задержує всі числа для себе. А ми через се маємо великі страти, бо мусимо другий, або й третій раз висилати рекламівані числа. Читай „Світ“ у Волкові сільським діточкам, щоби й вони довідали ся дечого красивого, про що він пише.

Ст. й В. Коржинські в Дрогобичі: Бажані Вами числа книжечок „Нашим найменшим“ уже випродані, тому в жадній книгарні не можна дістати їх.

Тосьо Косар у Золочеві: У Львові були також сильні морози. „Світ“ однак не боїть ся студени, бо гріють його

горячі серденька діточок. Гроші від Тебе ще не надійшли. Мусять певно лежати на почті у Львові.

Вн. Д. З. Широ дякуємо Вам за надіслані річі. По точнім розгляненю їх та по передискутованю на тижневім засіданю редакційного комітету, передамо Вам вістку, що саме надрукуємо. Просимо й на будуче не забувати про нас і надсилати нам, на скільки можете, оригінальні та до національно-просвітних потреб нашої дітвори приспособлені забави й товариські гри.

Стахіюс Козло в Станіславові: Згадану казочку „Малій Палюшок“ пришли. Ми переглянемо і як буде добра, то пані Кульчицька нарисує до неї гарні образочки й тоді надрукуємо.

Гануся Левичука в Скалаті: Ти повинна постійно писати до свого „Світа“ та ділити ся з ним своїми гадками та утіхами по прочитаню кожного числа. Твоїм Товаришам-Жидівочкам, поручаємо до читаня дуже гарненький часопис для жидівських діточок, який зветь ся „Кармену“ і виходить у Львові, ул. Красіцких, ч. 10. Один примірник коштує 4 корони. Наколиби всі українські дівчатка пішли за Твоїм приміром і ускладані грошики замість на цукорки, жертвували на пресовий фонд своєї газетки, тоді „Світ Дитини“, був би далеко красший, бо мав би доволі гроша на покритє всяких потреб.

Марійка й Михася Пікар у Львові: „Юрчик Кучерявий“ буде тепер постійно гостити на сторінках „Світа“. Вуйко Володко буде розказувати дальші його пригоди. Вони будуть такі цікаві і смішні, що Михася буде мати все нове жерело утіхи. Як прочитаєш „Іду на Вас“, напиши нам, що Тобі найкрасше подобало ся у тім оповіданю.

Марійка Бачинська у Львові: А чому Марусечка така боязлива, що не має відваги написати до „Світа“? До нього пишуть діти з цілого краю, з заграниці, а навіть із Америки. „Світ“ бажає стати постійним приятелем та невідступним товаришем українських дітей, тому всі повинні до нього горнути ся. Як будемо мати 10 раз стілько передплатників, що тепер, то газетка буде виходити кожного тижня в сім самім обемі і за сю саму ціну. Проте старай ся приєднувати як найбільше передплатниць.

Шкільний дітворі при укр. школі в Оліфанті в Пенсільванії (Сполучені Держави Півн. Америки): За Ваш сердечний привіт пересилаємо Вам в імені всіх читачів „Світа Дитини“ щирю подяку і грімкий привіт з окликом: „Ми живемо і бореємось“. Вам тепер у вільній землі Вашингтона живеть ся неначе в раю, а ми тут у власній хаті переживаємо пекло горя і неволі. За Вашу щедрю поміч сердечно дякуємо і просимо не забувати про нас. Старайте ся ширити наш „Світ“ в Америці по всіх українських родинях, бо він має утворити міст духової злуки між нами, дітьми одної Мама.

Mexin, Genève (Швейцарія): Розв'язка загадок наспіла до нас 40 день по першім льосованю премій, тому не могла бути предложена до преміювання. Крім того в преміюваню беруть участь тільки передплатники. Чи в Швейцарії нема більше українських діточок, бо всего на всего висилаємо туди оден примірник, а саме для Наталки Лозинської в Берні. Чи вона одинока українська дитина на всю Швейцарію? Чи може українські діточки забули вже у Швейцарії про свою матірню мову?

Никольо Кузьмович в Янчині: Твоя журба, Дороженький Колю, була зовсім непотрібна, бо ми одержали Твою жертву на пресовий фонд і в 7 числі подали в виказі. Ми забули дописати у списі сих, що Ти викликав їх, а то: Мартусю і Наталку Луцьких з Янчина і Влодзя Шуля з Брухович. Проте зробили се тепер. Чи вони на Твій заклик відгукнуть ся?

Євген Каронєцький в Долині: Бажаєш побільшеня „Переписки для дітей“? Се неможливе, бо де буде місце для „Юрчика“ або на інші оповіданя? Чи багато Твоїх Товаришів купує газетку в Укр. Гуртвіні?

Любка і Слава Гарашаківні: На всі Ваші листи відповідає „Світ“ аж тепер. Ребус, що Ви надіслали, був уже друкований в календарі „Просвіти“, а шарада „бабуня“ трохи нескладна. „Світ“ не може друкувати загадок і ребусів, що були вже друковані, або що їх уложив хто інший, а не його читачі. Чи відбираєте газетку в книгарні?

Оля й Стефа Млякі в Перемишлі: Книжечки з представленнями для дітей можна дістати в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок, ч. 10. Ось їх виказ: „Серед цвітів“, комедія в 2 діях коштує 2 К. „Без старших“, комедія в 2 діях коштує 2 К. „Збиточники“, комедія в 1 дії коштує 1 К. „Вінок на могилу Т. Шевченка“, в 2 діях коштує 2 К. Є ще й інші. Пішліть гроші, а ми Вам купимо і пришлемо поштою.

Р. Тимошук у Коломиї, Стас і Влодко Івасики у Львові, І. Гамчикевичівна в Перемишлі, С. й Я. Гарашаківні у Львові, Івась Штокалко в Кальнімі, Ілія Калинок у Коломиї, Івась Беккер у Турції, Влодзьо Янів у Львові, Славо Сімік у Станіславові й Ілія Гіркий у Львові: Загадок, шарад та ребусів на тему, що Ви уложили, маємо повну шухлядку в редакційнім столику. Тому потрудіть ся трохи ліпше тай уложіть інші, коли бажаєте, щоб їх надруковано.

Ст. Дмитришин у Перемишлі: Читай точно переписку Редакції, а тоді довідаєш ся, що премії за розвязки загадок одержують за кожний раз 3—4 особи, на які випав льос. Як се відбуваєть ся, напишемо у „Світі“. Поза тим інших нагород кожному, хто тільки пришле розвязку, не можемо давати.

Ів. Гамчикевичівна в Перемишлі: Коли маєш яку гарну казочку Гріма, пришли „Світови“, а він по перегляді скаже Тобі, чи надрукує її, чи ні. Попроси Татуся, щоби порадили Тобі, котру казку переложити, бо з Гріма вже багато казок переведено на укр. мову. Премію ми вислали рекомандовано. Книжечку пришли, а коли буде друкувати ся котрась із Твоїх загадок, то призначимо її як премію від авторки. Про ваш драматичний кружок чув „Світ“ дуже багато. І тут у Львові збираєть ся такий самий гурток дівчаток, що підуть за вашим приміром. А чому при поділі доходу з вистав призабули Ви про жертву на „пресовий фонд“ своєї газетки? Що?!

Виказ жертв,

що зложили читачі „Світа Дитини“

(в коронах).

На „Рідну Школу“.

Орест Чемеринський 10; Стефцьо Кисілевський 4; Леся Кисілевська 4; М. З. Д. й Л. Рабії 10 марок.

Разом зібрано: 77 корон і 10 марок.

На полонених.

Олег Мохнацький 5; Наталка Костинюк 2; Стефцьо Кисілевський 2; Леся Кисілевська 2; Марійка Бачинська 5 марок і кличе: Ганду Коренцівну, Нусю Рибачківну, Олю Бережницьку, Марійку Бучацьку й Любку Яцкевичівну; Роман Щуровський 3

Разом зібрано: 125 корон і 5 марок.

На воєнні сироти.

Тарас Даниш 6 і кличе: Зеню Чайківську, Тальцю Недільську й Тараса Дурбака зі Львова; Роман Коцюмбас 2; Леся Кисілевська 2; Стефан Кисілевський 2; Іруся Мороз 10 марок.

Разом зібрано: 223 К 50 с. й 10 марок.

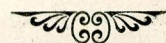
На пресовий фонд „Світа Дитини“.

Надя Головацька 10, й кличе: Марусю Федусевичівну зі Львова, Нусю Гретчаківну зі Стрия, Мірка Білинського з Ослав, Зеню Онуферківну й Дарцю Михайлюківну; Дзюню Островський 5 марок; Івась Сабат (викликаний Оксаною Сілецькою) 30, й кличе: Олю Павлюхівну, Дарцю Годованець й Влодка Форостину з Перемишля; Марійка Бачинська 5 марок, й кличе: Люсю Цегельську й Ніну Ганкевичівну; Оксана Дучимінська 10 марок; Любка Николин 10; Євгенія Яцковська 5; Влодко й Геньо Дикі 1; Оленка Галушинська 4, й кличе: Марійку Бучацьку, Олю Бережницьку, Марійку Бачинську та Ірену Рибачківну; Богдан Галушинський 5, й кличе: Мирося Раковського та Ірену Ганкевичівну; Стефан Кисілевський 2; Леся Кисілевська 2; Михайлина Ліщинська 2; Роман Гурко 4; Любка Яцкевичівна 10, й кличе: Олю Бережницьку, Олю Цегельську, Олю Галушинську й Міку Бачинську; Олесь Монцібович 5, й кличе: Мартусю Коренцівну і Даня Городинського; Ольга Бережницька 3, і кличе: Марійку Бачинську, Галю Доманиківну і Любку Яцкевичівну; Влодзьо Лазорко 10, й кличе: Влодзя Янова, Влодзя Чорного в Золочеві й Тараса Скрентовича; Оля Лазорко 10 й кличе: Славцю Чорну, Нуну Доманиківну і Оксану Гнатишаківну; Осип Процишин 2; Борис Дурбак 2 марки.

При викликуванню своїх Товаришів на складане жертв системою трійок чи п'яток придержуйте ся, діточки, того, щоби не викликувати одної і тої самої особи по кілька разів в однім числі, як се пр. можна запитити в нинішнім числі. Кличте все нових знайомих із провінції, а не все зі Львова.

Гарні приміри до наслідування.

Оксана Дучимінська одержала з нагоди своїх іменин 10 марок від Мамусі на цукорки. Вона одначе замість на се, принесла сі грошики до нашої Редакції і віддала на пресовий фонд „Світа“. Се гарненьке діло нашої Любої Оксаночки повинні наслідувати всі діти.

Передплата на рік 1920 місячно:

10 марок, 2 франки, $\frac{1}{2}$ доляра, 2 ліри, 2 шілінги, 4 рублі, 50 гривень.

:: :: :: Поодинокє число коштує 5 марок. :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часописи та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморовича, ч. 3.

Видає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

І світає, і смеркає, день Божий минає,
І знову люд потомлений, і все спочиває.
Тільки я, мов окаяний, і день і ніч плачу —
На розпутьях велелюдних, і ніхто не бачить
І не бачить, і не знає...

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Ціна числа 5 марок.

Читайте, діти!

Дуже гарні книжечки видає Товариство „Діточі Читанки“, з яких можна купити вже тепер:

1. Попелюх і маленька мишка, ціна	4 Мк	4. Борис Грінченко: Коротка історія України, ціна	6 Мк
2. Дорога до щастя, ціна	2 „	5. Іван Липа: Орел Проміністий, ціна	2 „
3. Кізка-Білоніжка. Телесик, ціна	2 „	6. Пан Слота і панна Сонічко. Що смачніше, ціна	2 „

Всі ці книжечки можете собі купити в кожній українській книгарні, де купує „Світ Дитини“, або у Т-ві „Діточі Читанки“, Станіславів, Собеського, ч. 11.

Книжечки висилаєть ся лише за попереднім надісланем грошей.

На порто і опакування належить долучати по М. 2,
на порученні по М. 4 на 5 кг. пачку.

ОСИП КУРИЛАС.

ШЕВЧЕНКО МЕЖИ СТІЛЬЦЯМИ.

Скарб України.

Над широким Дніпром, на високій горі
Заховала там скарб Україна —
Скарб найбільший, найвищий над скарби усі,
Найцінніше, що мала із віна.

Й як найвище добро береже там його,
Від ворожих очей заслоняє,
Бо дітей се її найцінніше майно.
Невгасимий вогонь там скриває.

І раз в рік, раз один, як цариця Весна
Наряджає на бій із Зимойо
Русалок, в мартову ніч вогонь сей пала,
Бе полум'ям країною всьою.

Що на небі зірок, на Вкраїні діток,
Кожде серце отворене має,
В кожде серце в сю ніч мартову русалок
Одна іскра вогню западає.

І ся іскра мала негасимий пожар
У серденьках дітей розпалює
Та дає їм найвищий, найкрасший з всіх дар:
Жар любови до Рідного Краю.

І серденька дітей у сю ніч мартову
Сим вогнем розжарені злітають
Над широкий Дніпро, на високу гору
І в душі там присягу складають:

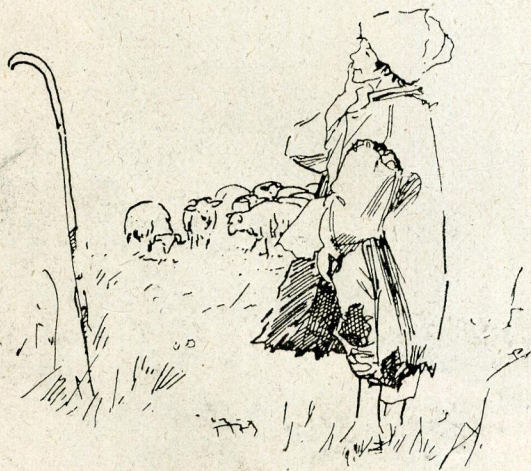
„Жар сей, батьку Тарасе, що Ти розпалив,
Присягаєм ввесь вік зберігати,
І ввесь вік, все житє, так як Ти посвятив,
Для Вкраїни одної віддати!“

Над широким Дніпром, на високій горі
Дух Тараса радїє-ширює:
„Україно моя, не впаде в боротьбі,
Хто у дітях свій скарб зберігає!“

Я. Вільшенко.

Мені тринадцятий минало...

З образками О. Куриласа.

Мені тринадцятий минало.
Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сияло,
Чи так мені чого було —
Мені так любо-любо стало,
Неначе в Бога...
Уже прикликали до паю,
А я собі у буряні
Молю ся Богу; і не знаю,
Чого маленькому мені
Тоді так приязно молилось,
Чого так весело було.
Господнє небо і село,
Ягня, здаєть ся, повеселилось,
І сонце гріло — не пекло.

Та не довго сонце гріло,
Недовго молилось:
Запекло, почервоніло,
І рай запалило.
Мов прокинув ся, дивлю ся:
Село почорніло,
Боже небо голубєе
І те помарніло.
Поглянув я на ягнята —
Не мої ягнята;
Обернув ся я на хати —
Нема в мене хати.
Не дав мені Бог нічого!
І хлинули сльози...
Тяжкі сльози... *Т. Шевченко.*

Дідусева казка.

З образками О. Куриласа.

Дідусь Тараса дуже любили малі внуки. І не диво! Він так багато й таких гарних казок знав оповідати. Тож раді та щасливі зішлися вони, щоб побажати лютому дідусеві довгих літ і доброго здоров'я. Дідусь подякував унучатам за щирі бажання й погостив їх цукорками, горішками та іншими ласощами. Потім усі діти

стали просити дідуся, щоб оповів їм якусь нову казку, таку казку, що ще ніхто з них не чув її.

Дідусь усміхнувся й сказав:

— Добре, дітоньки! Сьогодні оповім вам „Казку про славного лицаря, що словом воював“.

Чи чув уже хто з вас сю казку?

— Ні, ні! Ніхто не чув! — відповіли всі діти враз.

А дідусь став оповідати:

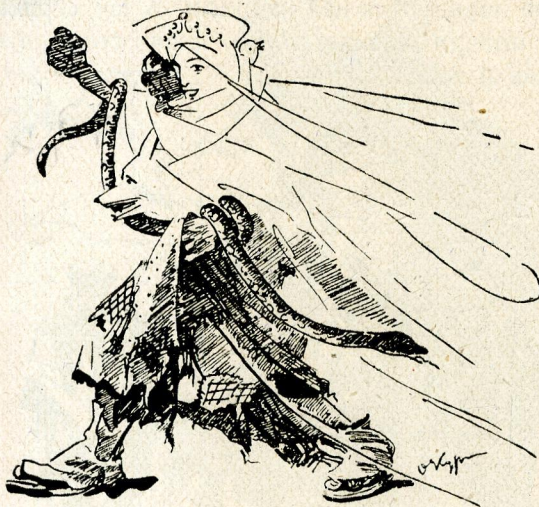
„Було се давно, дуже давно. В одній багатій і гарній, соняшній країні, що лежала над двома великими ріками, а мала й поля родючі й степи буйні й гори високі й ліси густі — жив нарід гарний, добрий та веселий. Жив довго в добрі та гаразді, бо був трудящий і згідливий. Поля його родили йому багато всякого хліба, у горах та в степах випасали стада товару й череди овець, а ліси давали йому дерева на будову, й дикої звірини, ріки знову риби всякої. І був сей нарід багатий і задоволений, веселий і гостинний. А був і сильний та могутний, бо опікував ся й народом і його чарівною країною добрий Ангел Згоди.“

Та сусіди, що частенько загосчували в сю щасливу й гостинну країну, позавидували її народови й стали придумувати, як би то загарбати й поділити між себе її й її добро. Довго не вміли нічого придумати. Аж злий дух Див, що все старав ся пакостити сьому народови, порадив сусідам:

— За сімома ріками, за сімома горами, у хатці на курячій ніжці живе баба-язя Незгода. Вона велика чарівниця. Підійть до неї, вона допоможе вам знищити сей нарід і загарбати його землю й богатства.

Сусіди послушали Дива. І баба-язя Незгода дуже радо подала ся в сю країну, бо була люта на сей нарід, що не ходив до неї по раду, а в усьому слухав доброго Ангела Згоди. І стала

вона ходити під різними видами: то гарної царівни, то пташки щебетюшечки, а як треба то

й хитрої лисиці або й вужа їдовитого (бо була чарівниця й у всяку твар уміла перекидати ся) — від хати до хати, від села до села, від міста до міста. І скоро вся країна мов не та стала, перемінилася. Скрізь запанувала незгода, свари й спори, колотнечі, а то й до бійок доходило. Добрий Ангел Згоди старав ся опам'ятувати людей, та вони ще на нього накинули ся й прогнали його геть від себе.

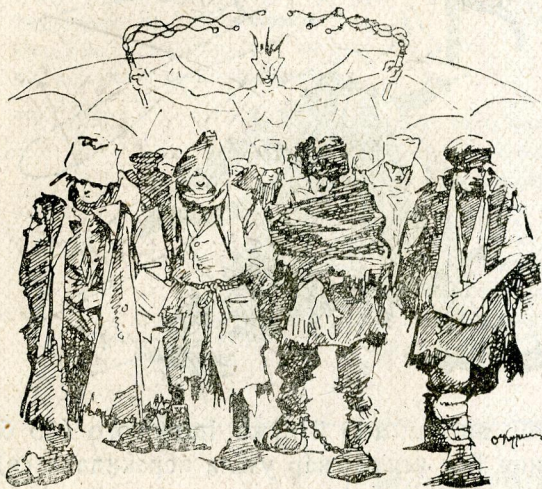

І заплакав добрий Ангел Згоди й із жалем полинув перед престол Господній.

Тільки не стало в країні Ангела Згоди, як сусіди всі разом, бож були в змові, ударили на сей нарід і розбили його, багату країну його розруйнували, землю поділили між себе, а людей зробили своїми невільниками. І застогнав, заплакав нарід у неволі, та вже було запізно! Вороги добре

берегли своїх рабів і щораз сильніші кайдани придумували на них. А до того погорджували поневоленим народом, висмівали його мову й звичаї так, що в кінці сам нещасний нарід став уважати себе за щось гіршого, покидувати ся своєю мовою й наломлювати свій язик до мови своїх панів. Думав, що коли виречеться своїй мові, то йому легше жити буде. Та вороги однаково далі знущали ся над народом. А він сердечний іншої поради не знав, тільки плач і стони, тільки нарікання й жалі.

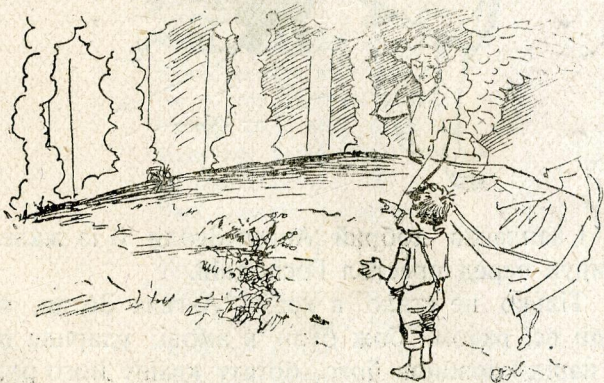

І почув сей плач і сі нарікання добрий Ангел Згоди й жаль стало йому нещасного народу й він упав перед престолом Господнім на вколішки та сказав:

— Господи, Господи! Чи вжеж по віки пропадати сьому народови в неволі, чи вже ніколи не зазнати йому красшої долі?

І змишував ся Господь і сказав:

— Сьогодні народив ся в селянській родині в сій країні хлопець. Ти злинь на землю, у се село й бережи сеї дитини. Вливай у її серце й душу велику любов до рідного народу, до рідної країни. Бережи її, а коли ся дитина виросте, я в її слово вложу таку силу, що ним вона розбудить увесь нарід, а всі темні духи задріжать перед ним.

І злинув добрий Ангел Згоди на землю, в убогу хатину, де народив ся хлопець і беріг

його та впоював у його маленьке серденько любов до Рідного Народу, до Рідного Краю й до всего, що добре й гарне. І вже з малечку замічали батько й мати, а й інші люде, що се незвичайна дитина. Хлопчина не любив сваволити з іншими дітьми, а найрадше перебував на самоті, в садку, над струмком, серед зелені й цвітів. Там сидить він було цілими днями задуманий. А ще любив слухати оповідань свого столітнього діда, що знав дуже гарно оповідати про славу минувшину народу.

І так ріс хлопчина в опіці доброго Ангела. Аж коли він уже трохи був підріс, умерла йому мати, а відтак і батько. Заплакав добрий Ангел над долею сирітки й полинув знову перед престол Господній:

— Господи, Боже милосердний! На що Ти забрав хлопця батька й неньку? Шож він сирітка пічне тепер? А Тиж призначив його на велике діло!

— Саме тому й забрав я йому батька й неньку. Колиб батько й ненька жили, остав би він у селі й змарнував би ся. А він мусить іти в світ, щоби приготувити ся до великого діла.

І пішов хлопчина на чужу поневірку. Чужі, недобрі люде знущали ся над ним, а один багатий та недобрый чоловік зробив його своїм слугою. Та добрий Ангел не кидав хлопчини. Він натхнув сього багатого чоловіка, що поїхав аж у великий город, де жив найбільший кат сього народу й забрав із собою хлопця. Серед горя й знущань закалював ся хлопець і не стямив ся, як виріс на парібка.

А було в тім городі багато земляків хлопчини, що їх лютий кат вирвав із Рідного Краю в свою холодну столицю, щоб на все забули Рідну Країну й Нарід, та стали катами власного Народу. Та не повело ся катюзі! Добрий Ангел завернув їх із неправой дороги, ще й натхнув їх, що й хлопчину вирвали від лютого богача.

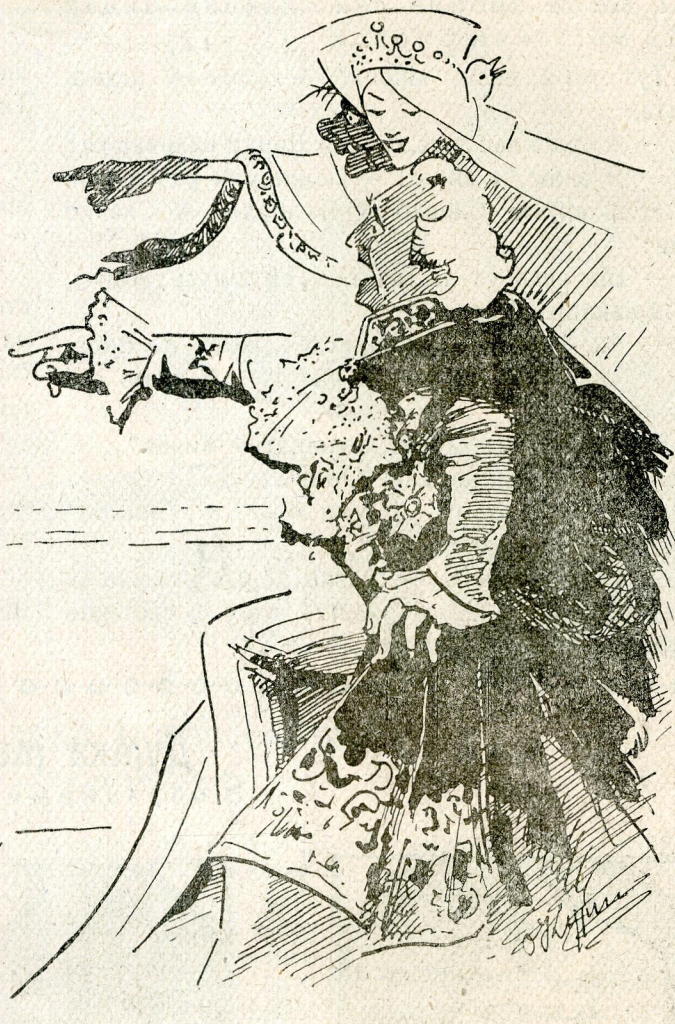
Коли хлопчина опинив ся на волі, від разу почув у собі надприродну силу й палким огненным словом виступив проти найбільшого ката й проти всіх катів Рідного Народу, а Народови пригадував його славу минувшину з часів, коли ще Нарід був вільний і щасливий і з далека, з півночі холодної будив по всій Рідній Країні в серцях поневолених братів палким, голосним словом любов до всего, що рідне, що своє.

І заворушив ся нарід і став простувати згорблений хребет, стали накликувати одні других до боротьби з неволею та горем. А катюга зжахнувся! А баба-язя шепнула йому:

— Се все отсей селянський син наробив. Як так даліше піде, він тебе з престолу звалить...

І велів катюга своїм посіпакам зловити його й закинути геть на Північ, де вічна зима, морози вічні, щоб там замерз.

Та він не замерз там. Бо гріла його любов до Рідного Народу, до соняшної Рідної Країни, бо палав у його серці огонь, що звав його до великого діла.

І з відтам, з далекої Півночі, не переставав він завзивати свій Нарід до боротьби, до бою з лихом, з ворогами.

Аж прийшов час і катюга помер. Тоді він вернув у Рідну Землю й далі лунало його могутнє Слово й додавало сили й завзята Народо-ви, а жахом і трепетом проймало ворогів.

Та прийшло ся й йому розпрощати ся з сим світом. Кати думали, що тепер знову ликувати муть, та вже було дарма. Нарід поховав його

на горі над найбільшою рікою своєї країни й висипав йому високу могилу. І рік річно ходить до сеї могили з поклоном і набирає там на святій могилі сили й витривалости до боротьби.

Він умер, та його Слово живе, вічно живе! Слово його луною несеть ся між Народом і піддержує Нарід у боротьбі й запалює його до неї. І народ не устає в боротьбі й вірить, що прийде час, коли він переможе всіх ворогів і заживе знов вільний і щасливий, як колись.

А буде се тоді, коли бабазя Незгодавтечев свої

нетри, а добрий Ангел Згоди знов пролітатиме сею нещасною країною.

І все се зробив сей славний Лицар своїм могутним Словом!

Тут моїй казці кінець“, — сказав дідусь і спитав:

— А хто з вас знає, як сей Лицар називався?

— Я знаю, я знаю! — склинули разом два найстарші внуки, Славко й Володко. А Славко додав:

— Він звав ся на ім'я так, як дідусь: Тарас, а на прізвище Шевченко.

— Ах, се той, що написав „Вечір на Вкраїні!“ — скрикнула маленька Галя. — Я знаю сей вірш на память.

— А я знаю: „Мені тринадцятий минав“... — сказав білявий синьоокий Юрцьо.

— А я „Заповіт“ і „Думи мої!“ й „Тополю“ — похвалив ся Володко.

— Гарно, гарно! — сказав дідусь усміхаючи ся вдоволено. — А чи знаєте, чому я сьогодні оповів вам саме сю казку?

І знову Славко вирвав ся наперед усіх і сказав: — Бо сьогодні 9 марта нового стилю, а 25 лютого старого стилю, а в сей день родив ся Тарас Шевченко 1814 р., значить тому 106 літ.

— А я знаю, де родив ся Тарас Шевченко! — перебив йому Володко скороговоркою — в селі Моринцях, Звенигородського повіту, в Київщині.

— А коли помер? — спитав дідусь.

— 10 марта нового стилю, або 26 лютого старого стилю 1861 р. в Петрограді, а похований на Чернечій Горі під Каневом над Дніпром — сказала скоро найстарша з дівчат, 12 літня Марійка, так плавно, неначеб у книжці читала.

— Отжеж бачите, — сказав дідусь — сьогодні день Його уродин, а завтра день смерті. А ще скажіть мені, як зоветь ся та книжка, де зібрані всі поезії Тараса Шевченка.

— Ксбзар! — сказав Славко. — Я маю його, мені тато подарували на коляду.

А. Тоцький.

Думка матери.

З образками Л. Геца.

Ой люлі, люлі, моя дитино,
В день і в ночи:
Підеш, мій сину, по Україні!
Нас кленучи.

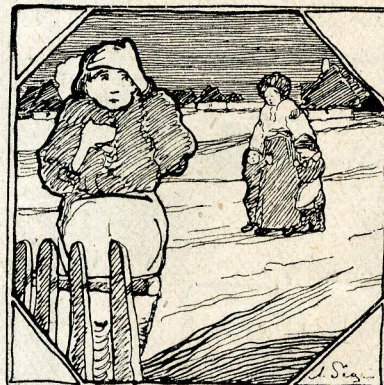
Сину мій, сину! Не клени тата,
Не помяни!
Мене прокляту, я — твоя мати,
Мене клени!...

Мене не стане — не йди між люди,
Йди ти в гай:
Гай не питає й бачить не буде,
Там і гуляй!

Найдеш у гаю тую калину,
То пригорнись!...
Бо я любила, моя дитино,
Її колись.

Як підеш в села, у тії хати,
То не журись;
А як побачиш з дітками матір,
То — не дивись! Т. Шевченко.

Шевченко у дяка Богорського.

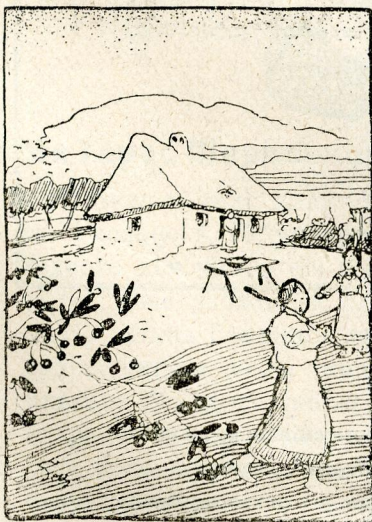
Образок О. Кульчицької.

...Утративши вітця й матір в 8-ім році життя, притулився я в школі у парафіяльного дяка, яко школяр попихач. Лишаю вашій уяві виставити собі, чого міг вимагати від мене дяк — уважте, тяжкий п'яниця, — і що я мусів виповняти з невірливою покірністю, не маючи на світі ані одної істоти, що журила би ся або могла би журити ся моїм положенєм. Все-ж таки я за два роки тяжкого життя в так званій школі перейшов граматку (буквар), часословець і нарешті псалтир...

...Дяк мій обходився жорстоко зі мною. Сей перший деспот, на котрого я наткнувся в моєму житті, впоїв у мене на ціле життя глибоку відразу й погорду до всякого насильства одного чоловіка над другим...

Вечір на Україні.

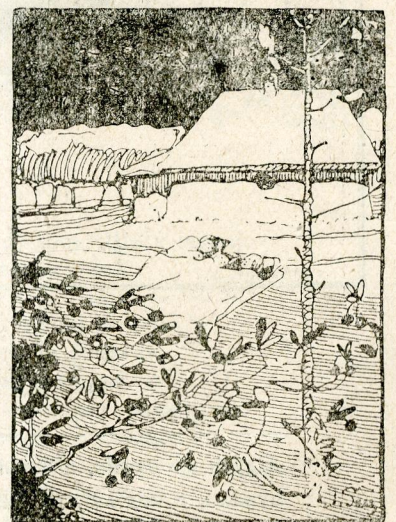
З образками Л. Геца.

Садок вишневий коло хати;
Хрущі над вишнями гудуть;
Плугатарі з плугами йдуть;
Співають ідучи дівчата,
І матері вечерять ждуть.

Сімя вечерея коло хати;
Вечірня зіронька встає:
Дочка вечерять подає,
І мати хоче наuczати,
Так соловейко не дає.

Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх;
Сама заснула коло їх;
Затихло все, тільки дівчата
Та соловейко не затих!

3 минулих днів...

Дідусь ще гуляє, а батько вже вмер.
 Бувало, в неділю, закривши Мінею,
 По чарці з сусідом випивши тієї,
 Батько дїда просить, щоб той розказав
 Про Коліївщину, як колись бувало,
 Як Залізняк, Гонта ворогів карав.
 Столітнії очі як зорі сіяли,

А слово за словом сміялось, лилось...
 І мені, малому, не раз довелося
 За титаря плакати — і ніхто не бачив,
 Що мала дитина у куточку плаче.

Спасибі, дідусю, що ти заховав
 В голові столітній ту славу козачу:
 Я її онукам тепер розказав. *Т. Шевченко.*

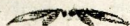
Т. ШЕВЧЕНКО.

Давно те минуло, як мала дитина,
Сирота в рядниці, я колись блукав,
Без свити, без хліба, по тій Україні,
Де Залізник, Гонта з свяченим гуляв.
Давно те минуло, як тими шляхами,
Де йшли гайдамаки, малими ногами
Ходив я — та плакав, та людей шукав,
Щоб добру навчили.

Як Тарас Шевченко забавляв дитину?

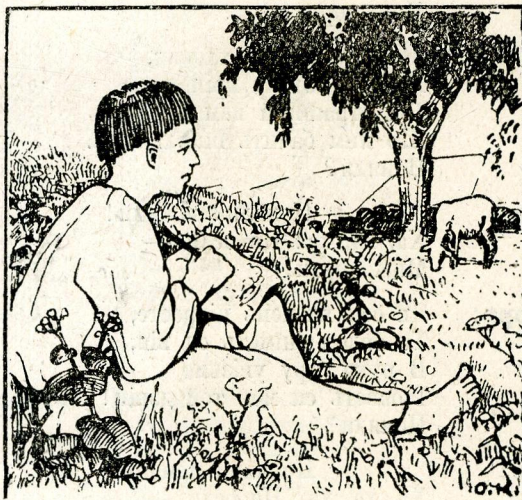
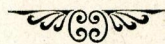
Було се тоді, коли Шевченко вперше вернув на Україну з Петербурга й перебував у Києві. Одного дня пішов він відрисовувати „Золоті Ворота“. Вже забрався до роботи, аж нараз чує, плаче дитина. Він пішов за криком. У рові за валом сиділа дитина, може трилітня дівчинка, й жалісно плакала. Він простелив на землі хустину й забавляв її іграшкою, яку зробив із паперу. Так найшов Тараса його приятель Чужбинський. Вони стали випитувати дитину, чия вона, та ніяк не могли довідатися. Тоді рішили оба зголосити дитину на поліції. Тарас узяв дитину на руки й пішли. Аж ось із переулка вибігла молода жінка й із переполошеним видом кинула ся на зустріч Тарасові. „Мати“ — промовив він і віддав жінці дитину.

Шевченко й діти.

Коли Шевченко жив у Києві, в часі останнього свого побуту на Україні, найняв собі був хату на передмісті Києва. Сподобала ся йому, бо була чиста, біленька, та ще й садочком обросла. Не минуло й тижня, як Шевченко став на новій хаті своїм чоловіком і став звати господиню дядиною. Швидко спізнав ся він із сусідами, а найбільше з їх дітьми. Діти бігали за ним гуртом і кричали: „Дядьку, розкажи нам іще одну казочку“. По обіді звичайно Тарас йшов у сад, лягав під яблонею й кликав до себе дітей. Діти лазили по ній, пустували. Аж коли поет заснув отак під яблонею, діти відбігали від нього.

Одної неділі Тарас пішов на базар і накупив там таку силу іграшок і ласощів, горіхів, то що, що ледви доніс. Двір посипали свіжою травою, дівчата раділа, грала ся, качала ся по траві, а Тарас і собі радів і говорив: „Припадають сердешні діти наче до рідної матері до мене, а подумаєш ізза чого? Ізза жмені горіхів“.

СПОМИН.

Давно те діялось! Ще в школі,
Таки в учителя дяка...

(Бо я було трохи не голе,
Таке убоге), та й куплю
Паперу аркуш і зроблю
Маленьку книжечку; хрестами
І визерунками з квітками
Кругом листочки обведу,
Та й списую Сковороду,
Або „Три царі со дари“;
Та сам собі у буряні,
Щоб не почув хто, не побачив,
Виспіваю було та плачу...

Т. Шевченко.

В т и х у н і ч.

Фантазія в одній дії.

О с о б и :

Тарас Шевченко, 16-літний хлопчина.
Енгельгард, властитель дібр на Литві.
Махай, двірник Енгельгарда.

* * *

Україна, — Муза.
Старий чорт, — русалки, — чорти.

Нім. Кімната в замку Енгельгарда. Скрізь шафи з книжками. На стінах образи всякої величини. Крізь високі вікна паде світло місяця та зір у кімнату і освітлює образи на стінах. При піднесеню заслони стоїть старий чорт на сцені, а біля нього кілька інших чортів.

Ст. чорт: Отже так! отже так!
Вже надходить хлопак!
Тож ми хлопці із кутів
Виялїм в нього дідчий зір.
Щоб зір в його потемнів.
Щоб не бачив шпиль гїр!
Поняли?

Чорти: Поняли! поняли!
Ха, ха, ха! Не осли —
Миж чорти!

Ст. чорт: Знайте всі, сей хлопак,
Хоч по батьку кріпак,
Так страшний вам має зір,
Що ним бачить шпиль гїр...
Поняли?

Чорти: Поняли! поняли!
Ха, ха, ха! Не осли —
Миж чорти!

Ст. чорт: Як сей хлопець підросте,
То орлом зніметь ся він,
В руки ліру увізьме
І озветь ся мов той дзвін!
Поняли?

Чорти: Поняли! поняли!
Ха, ха, ха! Не осли —
Миж чорти!

Ст. чорт: І увесь розбудить край,
Що в неволю я загнав,
Та сотворить в ньому рай,
Рай, що Адам колись мав!
Поняли?

Чорти: Поняли! поняли!
Ха, ха, ха! Не осли —
Миж чорти!

Ст. чорт: Го, го! Чую, вже іде!
Скорше, скорше, всі в кути!
А як тут вже він прийде,
Кождий в нього зір вияля!
Поняли?

Чорти: Поняли! поняли!
Ха, ха, ха! Не осли —
Миж чорти!

(Розбігають ся і ховають ся по кутах).

Ст. чорт: Вороже мій!
Чую вже силу твою.
Шум твоїх бистрих крил!
Бачу, як ними вже ти
Працю змитаєш мою,
Нагромаджений шл!
Вороже мій!
Чую вже силу твою!
Та взив я Адама рай,
Не знищин працю мою,
Край не збудиш, знай!

(Ховаєть ся й собі за шафою).

Шевченко: *(Відчиняє двері і входить у кімнату).*

Ах! тяженькі двері,
Але відчинив!
Як я до вечері,
Тієї тужив,
До пишного пиру —
Тай до самоти!
Щоби хоч поглянуть
Тут на образи!

(Розглядаєть ся).

Ах! я їх вже бачив!
Ой, ой! і не раз,
Та все мов дивив ся
Через перелаз
До саду чужого,
У зільник чужий!
Пишаєш ся, цвіте,
Й кличем: Я не твій!

*

Було — стою тутки
Біля пана я —
Хоч є очі в мене,
Хоч серце пала
До краси богині...
Не вільно! не тра!
Не забувай, хлопче,
Він пан — ти слуга!

(Радісно).

Та ось сеї ночі,
Я сам! Га! га! пан!!
Впялю жадні очі
Немов в збіжа лан
Й шукати му цвітки...
Буйний вітре, грай!
Дзвоніть колосочки,
Виж мої — мій рай!

(Бере свічку зі стола).

Ось засвічу свічку
Й дивити ся му
Цілісеньку нічку
На красу отсю,
Що вснути не дала
На постелі там;
Мило шебетала:
Ти пан, бо лиш сам!

(Задумуєть ся).

Гей як серце в мене
Товчить ся чомусь!

Мабуть ти се, нене,
Вісточку якусь
Принести хотіла
З могили мені,
Й тому така біла
З'явилася в сні!

*

Інші діти мають
Батька, неньку, я....
Чужі мене лають,
Кругом сирота!
Часом бють... Ах, нене!
Спасибі тобі!
Що в ночі до мене
Приходиш хоч в сні!

(Засвічує свічку й приглядається чергою образам. На сцену входить Муза з кобзою в руці. Вона дивиться на Шевченка, торкає струни й співає:)

Муза: „Ой гусоньки, лебедоньки!
Візьміть мене на крилонька!
Несіть мене де хмароньки,
Де небонько, де зіронька!
Несіть мене легесенько
Над озеро тихесеньке,
Де в срібних филь лелії цвіт
Мов просить ся: Пустіть на світ!
На світ!
„Ой гусоньки, лебедоньки!
Візьміть мене на крилонька!
Несіть мене де хмароньки,
Де небонько, де зіронька!
Несіть мене легесенько
В зелений гай тихесенький,
Де соловій співає все:
У пісні лиш моє життя!
Жіте!

(На сцену входить Енгельгард.)

Енгельгард: Гей! гей! що я бачу?!
З огнем, хлопче, га?
Хочеш, щоб згоріла
Вся праця моя?
Та ось тутки, хлопче,
Я літа поклав!
Майна половину
Я за тебе дав!
Га! пожди, небоже,
Навчу я тебе!
Кара, знай, за тебе
Тебе не мине!

(Дзвонить у дзвінок; на сцену вбігає Махай.)

Диви ся, Махаю,
Ось хлопець вдурів!
Всип йому за тебе
Двацять нагаїв!
Двацять, але добрих,
Щоб пам'ятку мав,
З свічкою по ночі
Тутки не гуляв!

(Відходить.)

Махай: Всип йому за тебе,
Двацять нагаїв,
Скажи, чи ти справді,
Хлопче, одурів?

Шевченко: Не знаю, мій батьку,
Ой не знаю, ні,
Що сталося зо мною...
Мов сниться ся мені!

Я спав на постелі,
Булаж темна ніч,
Нараз взрів я зорі,
Ах таку безліч,
Що сяйво покрило
Майже хату всю,
І мені здало ся,
Що неньку мою
Я заглянув в сийві...
Бліденька була!
»Вставай, каже, сину,
Година твоя
Вдарилася! Молодість
В жертві їй віддай,
Іди в бій тяженький
За свій рідний край!

*

Відтак все десь щезло:
Я з постелі встав
Та в душі все відгук
Дивненький лунав!
Не давав спокою...
Кликав: Іди там,
На красу поглянуть
Заки ти тут сам!
І я пішов...

Махай:

Бідний!

Але і дурний!
Та се й не дивниця,
Тиж іще малий!
Жаль мені, небоже,
Тебе що аж страх!
Та щож, не допоможе:
Пан забив вже цях,
Й вирвать його відтіля
Годі; шкода слів!
Тиж чув, казав дати
Двацять нагаїв!
Сказав і пропало!
Він пан — я Махай!
Зажди тут, небоже,
Я йду по нагай!

(Відходить.)

Шевченко: Бить ме! бить ме! бить ме!

Ах ненько моя!
По що сеї ночі
До мене прийшла?
По що ясним зором
Збудила мене?
Бить ме! бить ме! бить ме!
Боліти буде!
Та біль сам — то ще, ще...
Він так не згинає;
Наруга, наруга,
Ненечко моя,
Вона гне до долу,
Душу в мене рве!...
Козаком дідусь же
Було зве мене!

Ст. чорт: *(Вихилється з поза шафи.)*

Отже так, отже так,
Нарікає хлопак!
То ж ви, хлопці, із кутів,
Пиліть в нього дідьчий зір,
Щоб з розпучки одурів
І не бачив шпильів гір!
Появля?

Чорти: Поняли! поняли!
Ха, ха, ха! Не осли —
Миж чорти!

Шевченко: Ах ні! ах ні! ах ні!
Ненечко моя!
Спасибі тобі,
Що в ночі прийшла!
Що ти ясним зором
Збудила мене!
Зір твій щирий, ненько,
Мене поведе
До ціли, де снить му
Тільки про красу,
Що взяла у мене
Всю душу мою!

Ст. чорт: Отже так! отже так!
Той проклятий кріпак
Не зігнеть ся! Гей паліть
Зір у нього без ушину!
Очий з нього не спустить
Бо з розпуки я загину!
Поняли?

Чорти: Поняли! поняли!
Ха! ха! ха! Не осли —
Миж чорти!

*(Шевченко сідає біля стола, підтирає голову рукою і задумується. На сцену входять русалки, стають півко-
лесом коло Шевченка й співають:)*

Русалки:

Чи то ясна зірка на небоньку сяє?
Ой ні, то лиш ньенька сина виряжає
В далеку дорогу:

Іди, любий сину,
Аж стрінеш долину,
А на ній похилу
Червону калину!

Чи то ясен місяць на небоньку сяє?
Ой ні, то до ньеньки син так промовляє
Страх жалібно дуже!

По що маю, ненько,
Стрічати долину,
А на ній похилу
Червону калину?

Чи то ясна зірка на небоньку сяє?
Ой ні, то лиш ньенька сина виряжає
В далеку дорогу:

Там на тій каліні
Пташечка щебече
Ах! про мою вроду
Що вяне в далечі!

Чи то ясен місяць на небоньку сяє?
Ой ні, то до ньеньки син так промовляє
Страх жалібно дуже:

Щож я, мила ненько,
Там в долині вдію?
Пташку лиш сполошу
Та зловить не всію!

Чи то ясна зірка на небоньку сяє?
Ой ні, то лиш ньенька сина виряжає
В далеку дорогу:

Пташечки малої
Не треба ловити,
Тільки її пісні
Мусиш переймати!

Чи то ясен місяць на небоньку сяє?
Ой ні, то до ньеньки син так промовляє
Страх жалібно дуже:

Як вже перейму я
Пісні від пташчини,
Якже їх принесу
До тебе з долини?

Чи то ясна зірка на небоньку сяє?
Ой ні, то лиш ньенька сина виряжає
В далеку дорогу:

Пісні тії пустиш
По цілій долині,
А вітер рознесе
По всій Україні!

*(Русалки з пошаною розступаються, а на сцену входить
Україна. Вона усміхається до Шевченка, а потім
співає жалібно:)*

Україна: Ой сні, мій синочку, сні,
Та не про озера тихесенькі,
А про вітри буйнесенські,
Про орли!
Ой сні, мій синочку, сні,
Та не про цвітів пишні звої,
А про криваві люті бої,
Про сурми!
Ой сні, мій синочку, сні,
Та не про зелені дуброви,
А про мене — мої окови
Іздійми!
Ой сні, мій синочку, сні
Та не про цвіти в тихому полі,
А про мене — мою ясну волю
Обнови!

*(Чорти тікають із кімнати. Україна нахиляється до
Шевченка й цілує його. Русалки співають побравши ся
за руки:)*

Русалки:

Чи то ясна зірка на небоньку сяє?
Ой ні, то лиш ньенька сина виряжає
В далеку дорогу:

Іди, любий сину,
Аж стрінеш долину,
А на ній похилу
Червону калину!

(На сцену входить Махай з нагаєм.)

Махай: *(Будить Шевченка.)*

Вставай вже, сину, та не дужи!
Битьму не твердо, з легенька,
Як бе дитину рідная ненька!

Шевченко: *(Схоплюється й дивиться суворо на Махая.)*

Бий до крові!
Хай кров залле душу,
Я співати мушу
Для Неньки Вкраїни,
Що в неволі гине!

(Коли Махай відносить нагай, чути в далечі русалчин спів:)

Русалки:

Іди, любий сину,
Аж стрінеш долину,
А на ній похилу
Червону калину.
(Заслона. — Кінець.)

2/XI. 1915.

Лев Лотоцький.

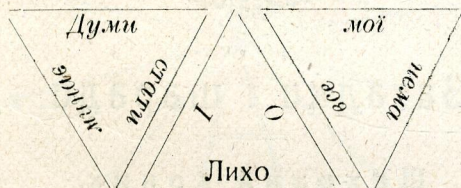

„Розсипані перли“.

Товариська гра укладу д-ра О. Т.

Отся гра подібна до гри в карти. Карти до неї легко зладити самому ось як: Викрійте з картону або грубого (пр. рисункового) паперу 40 рівнобічних трикутників (кожний бік $10\frac{1}{2}$ —11 см). На 30 з них будуть виписані слова початкових стрічок Шевченкових поем: „Думи мої“, „Гайдамаки“ і „Гамалія“ з Кобзаря видання Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові 1893 р. Подані низше слова випишете по одному (виїмково по два) з поданим знаком перепинання на кожному боці трикутників, при чім слова, що належать до одної поеми, підчеркнете відмінно від слів, що належать до іншої поеми. Отже пр. всі слова, що в поданих тут трійках стоять на першому місци синьо, ті що на другому червоно, ті що на третьому зелено, на те, щоби при грі лекше находити потрібні слова. Слова, що в трійках напечатані *курсивом*, треба вписувати в трикутники так, щоби вони читалися від середини трикутника. Отже виглядати ме так:

Що подане в скобках, се числить ся за одно слово, отже пишеть ся на однім боці. Трикутники позначені тут числами: 1) В листя з 2) дитину поживкле „Великого 3) Лихо І О 4) Сумними воно *раду* 5) *стали* нічого України 6) рядами відкіля як 7) *розвіяв* зацьвіло Та 8) *Чом* вітри Лугу“ 9) *вас* умирає на 10) свою взялось *Турка* 11) мені Живе там 12) (з вами) *краю Чи* 13) *папері (І дурень,)* Із 14) як *знає* на 15) *вас* рознесли *Ой* 16) *Чом* не чужині 17) *вітер (Все йде,)* нашої 18) *не* Кудиж нема 19) на одно ра-

дять, 20) пилину (*на-віки*) через 21) Як *друге по-вій,* 22) *степу А новій,* 23) *не (і мудрий)* чуємо 24) (*На-що*) *немає* Не 25) *мої* ділось (*ні вітру,*) 26) *думи і (ні хвилі)* 27) *лихо завяло,* море 28) *приспало завяло, вітре,* 29) *мої, все нема,* 30) *Думи* *минає стати.*

Осталі десять мають лиш самі знаки, перепинання, яких іще потрібно крім протинків, поданих при деяких словах. Їх часом по два, часом по три, а часом по одному на трикутнику, звернені зверх або до середини (окрема замітка!). 1). ? 2). , 3). ? 4) ! ? 5) ! (до серед.) — 6). ? 7) . (в розі) ? 8) (? —) (в розі до середини) , (в розі) 9) , (в розі до середини) 10) ! — . (в розі).

Правила гри:

Початки (30 перших слів) усіх трьох поем мусите зовсім точно вміти на память з усіма знаками перепинання. Один з учасників (усіх 4 або більше) роздає всім карти. Сей, що на руці, шукає між своїми картами початкового слова котрої з поем. Коли в нього нема, то шукає другий, аж хтось найде і кладе на середині стола. Його сусід із лівої має доставити дальше слово. Коли не має, вибирає собі, не дивлячись, одну карту від свого сусіда з лівої. І так дальше, аж уложить ся перша стрічка. Слова другої стрічки вставляєть у вирізи першої. Хто *сам* видав остатню свою карту, того вважають одним із виграних і він уступає з гри. Кому остатню карту *взято з рук*, сей грає дальше. Коли всі стрічки уложено, вкладаєть ся, де слід, по черзі карти з перепинанем сим самим способом, але так, щоби не було ніякої похибки. В кого ще потім остали карти з перепинанем у руці, сей програв і має виголосити з памяти виїмок з якоїсь поеми Шевченка.

Як малий Тарас ходив до „нечистої сили“.

Коли Тарас Шевченко був іще на науці в дяка Богорського, сей зробив його „конзулем“, себто старшим, що мав випитувати товаришів завданої лекції. Та ся почесть не приносила йому нічого, хіба часом хтось із учеників дав йому щось зісти. Та сього було мало й „конзуль“ часто голодував. Тарас винайшов собі печеру на Педонівській могилі в Кирилівці й там варив собі нічу їду. Там і їв її. Люде помітили, що в печері часом у ночі горить огонь і думали, що там поселила ся „нечиста сила“. Тому попросили священника

„вигнати чортяку“. Священник вчитав молитви й окропив печеру й казав, щоб хто поліз у печеру подивити ся, що там є. Ніхто не відважив ся. Тоді люде зложили гроші, щоб заплатити тому, хто полізе. Зголосив ся малий Тарас. Зразу не хотіли люде його пускати, жаліли, щоб не зробив йому чортяка що лихого, та відтак сказали: „Нехай лізе! Воно ще мале, до нього нечиста сила не пристане!“ Привязали до Тараса веревку й спустили його туди. Тарас небаром виліз відтіля й поважно заявив людам, що там нема ніякого чортяки. От так і заробив гроші.

Учіте ся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь;

Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люди цурають ся,
В хату не пускають; —

Свої діти, мов чужії, —
І не має злomu
На всій землі безконечній
Веселого дому...

Т. Шевченко.

Як можуть наші читачі допомогти Рідну школу з приводу 106-их роковин уродин Т. Шевченка?

Одним із способів допомогти Рідну Школу й собі справити приємність буде, зараз після прочитання цього числа „Світа Дитини“ і сеї оповістки, закупити в Українськiм Товариствi Педагогiчнiм (Ринок, ч. 10, I поверх) отсi книжечки:

1) Тарас Шевченко, Його жите і літературна діяльність. З ілюстраціями. Ціна 1 марка 50 фен.

Ся книжечка ознакомиць вас докладно з житем найбільшого Українця. Зацікавлені нею прочитаєте радо далі:

2) Тараса Шевченка: Кобзар для малих дітей. Ювілейне видане. Ціна 1 марка.

Кілько то разів дають ся чути голоси, що діти й молодіж хотіли би устроїти якусь аматорську виставу, тільки не достає їм відповідного сценічного твору. І в тім огляді добре покористувати ся отсими творами, виданими тим самим Товариством:

3) Віра Лебедова: Вінок на могилу Тараса Шевченка. Діточа сцена в двох відслонах. Ціна 40 фен.

4) Михайло Козоріс: Тарас-дитина. В двох сценічних образках. Ціна 70 фен.

5) Люба Нерішена: Слідами Тараса. Образець з діточого жита. В 2 діях зі співами і грами. Ціна 1 м. 50 фен.

Думаємо, що наш поклик найде відгомін поміж вами, любі читачі. А користь із того буде велика. За 5 марок і 40 феників будете мати пять гарних, корисних і милих книжечок до ваших бібліотек. Вашими 5 марками і 40 фениками станете дуже в пригоді Рідній Школі.

Місцеві читачі купуйте просто в Українськiм Педагогiчнiм Товариствi (Ринок, ч. 10, I пов.) Замісцеві присилайте гроші переказом, додайте ще 2 марки на поштову переписку, а Товариство зараз вишле всі названі книжечки.

Малим коштом зробите велике діло!

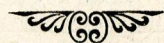

Ребус ч. 7.

(Уложив і рисував Олесь Миронович.)

За влучне відчитане цього ребуса призначена до вильосовання премія: „Робінзон Крузо“.

Загадки і шаради.

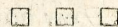
Шаховий коник.

(Уложив Осип Процишин.)

гу	си	те	да	кий	ки	ри	тя
по	мо	по	діть	те	ви	во	сь
ни	ляй	гай	ро	ма	і	в	при
ї	шу	ни	лї	сві	ма	віт	ля
Си	хто	ї	кай	ши	до	ті	без
не	нї	ли	вас	си	ни	ї	ор
ти	не	ро	мо	те	ли	ро	си
зум	кі	дї	ве	щи	ни	мої	мо

Починаючи складом **Си**, та йдучи відтак ладом шахового коника, відчитайте гарні слова, якими розпочинаєть ся одна з найкрасших поем у нашiм письменствi. Назвіть сю поему й поета!

За влучне відчитане сеї загадки призначена до вильосовання премія: „Пригоди комаха Сангвіна“.

Загадка складова.

(Уложили С. й О. Гординські).

*То, Ар, ка, ля, нак, гелъ, Чер, рен, на,
О, буръ, Най, льог, ка, Е, ник, Ад, сал,
тист, по, Ру, лер, Сот, ні, ка, Швач, беръ,
Вар, те, Ен, ри, Ка, мич, гард, ка.*

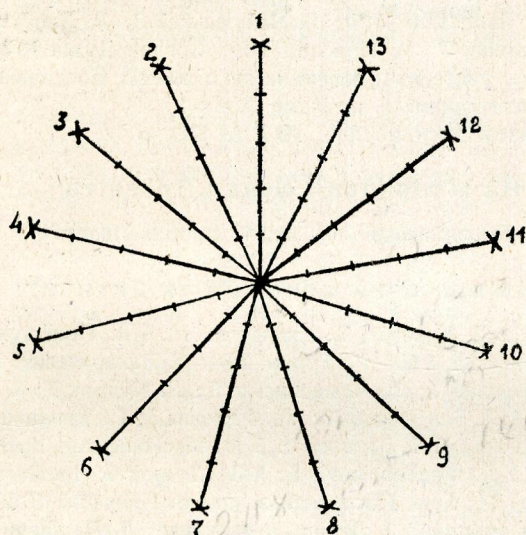
З порозкиданих складів зложити заголовки творів нашого найбільшого поета та назви деяких подробиць, що торкають його життя. Вишукані назви так уложити, щоби початкові букви, читані з гори в долину, дали ім'я й назвисько сього поета.

За влучну розвязку сеї загадки призначено до розльосованя 5 премій, а саме: „Малий Кобзар“.

□ □ □

Загадка в звїзді.

(Уложили Іруся й Івню Любчані.)

На 13 рамен звїзди вписати по черзі 5-звуківі слова, яких окінчення, читані кругом, дадуть ім'я і назвисько великого поета.

Значіне слів:

1. Ковальський прилад.
2. Ріка, що впадає до Дунаю.
3. Рід гриба.
4. Посудина.
5. Мужеське ім'я.
6. Часть плуга.
7. Жерело світла.
8. Столиця Галичини.
9. Ріка в Галичині.
10. Є в кожному чоловіці.
11. Бог Славян.
12. Український жовнір.
13. Один із теперішніх атаманів.

За влучну розвязку сеї загадки призначена до вильосованя премія від авторів загадки, а то: „Англійські казочки“ Томпсона і Лонга.

□ □ □

Загадки з Шевченкових творів.

(Доповнити подані частини наголовків.)

1. Котру поему Тараса так читається, що аж серце — вяне — ?

2. Чи є така сумна поезія Шевченка, в якій неначе чуємо, як озивається — сова у глуху — ніч?

3. Скажіть, в котрій прегарній баладі згадає Геній про — поля?

4. Слова неодних Шевченкових поем пливуть самі з — уст —; котрі се?

5. Є один більший твір поета, в яким образно представлена — доля нашого народу?

6. Згадайте, котра з менших поем Тараса так гарна, що її ніколи не знищить — ржа — часу?

7. Одна з довших поем великого Невольника неменше причинилась до здвигнення Йому сього нерукотворного пам'ятника слави, який хоч не збудований зі — скал, однак непохитний як — криця; яка се поема?

М. Ф—ч.

□ □ □

Шарада.

(Уложила Даруся Охримовичівна.)

Що перше, само вже одно буде слово,
Зелений лісок се й левада у нїм,
Ах, як же там гарно, розкішно, чудово,
Що зіля там, цвіту на радощі всім!

А перше із другим се оклик негожий,
Ним бранців в далеку дорогу жене
Наставник лукавий, а голос ворожий
Невольникам бідним страху завдає.

А друге із третім жіночого роду,
Звичайно виставно й вигідно живе,
У строях чудових, хоча на уроду
І гарна й погана частенько буде.

А третє з четвертим тож то гарні цвіти!
Плекають їх всюди у наших краях,
В городцях на радість і втіху вам, діти,
Для мамі пожитку на справних грядках.

Зберім се все разом, тоді мати мемо
Чудову поему, що в ній оспівав
Поет бої предків за волю й поему
Їх іменем славним, в їх пам'ять назвав.

□ □ □

Загадка в квадраті.

(Уложив Богдан Галуцький.)

		1		
		2		
1	2	3	4	5
		4		
		5		

1. Ремісник.
2. Спинає світло сонця.
3. ?
4. Пора року.
5. Дика птиця.

В квадратиках, означених числами від 1—5, вписати букви так, щоби дали назву міста, біля якого поховано найбільшого нашого поета.

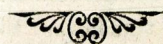
□ □ □

Ломиголовка.

(Подав Лесь Івасин.)

114

Із сих пяти сїрників, що представляють число 114, зложити можливо найменше число.

Переписка Редакції.

До світлини „Панталеїмон Куліш“

(в ч. 8 „Світа Дитини“).

Світлина представляє П. Куліша в 40-их роках життя. Оригінал походить із бібліотеки д. Василя Барвінського, а відданий до ужиткованя нашої редакції.

З причини великої кількості актуальних матеріалів, розвязки загадок із 7 числа будуть поміщені в 10 числі. З тої самої причини обмежено і переписку Редакції.

Валє Михайлів у Варшаві: Не гнівайся, Влодзуню, на „Світ“, що так пізно Тобі відповідає. Листи і 30 корон на пресовий фонд він одержав і помістив се у виказі (гляди 7 число). Переклад оповідання „Маленький вартувий з Італії“ дуже добрий, однак ми його не надрукуємо, бо його друкують у нас у книжці для 4 класи народної школи п. з. „На чатах“. Грошового листа з грошми, призначеними на закупно книжечок, „Світ“ доси не одержав. Число 6 висилаємо Тобі в друге. Всі передплатники „Світа“ складають числа і з кінцем року дадуть собі опрацювати в гарну книжку. Образочки від Тебе одержав один хлопчик з народної школи ім. Грінченка і він напише Тобі лист із подякою.

Октавія Галандюківна в Болехові: Розвязки загадок добрі. Прислана загадка подабає на рахункову задачу з підручника для 3 класи народної школи. Уложити оригінальну загадку рахункову не легка річ, так само як написати гарну колісанку. „Світ“ із засади колісанок не друкує, бо його ціль будити сплячих духово, а не колісати до сну зневіри й бездіяльності. У „Світі“ пісня для дітей має бути:

„...як сей цвіт вишень,
солодка як мрія,
А палка як огонь“.

А в колісанці брак сього власне!

М. З. Д. й Л. Рабії в Самборі: Жертва на „Рідну Школу“ поміщена у виказі в 8 числі. Ребус, що Ви його прислали до надрукованя, був уже друкований в календарі „Просвіти“, а той пан, що його уложив, є членом нашого видавництва. Тому не можемо його другий раз друкувати.

Іван Беккер у Турці: Ми вислали 5 і 6 число „Світа“. Коли вони доси не надійшли, то видно є „хтось“ на пошті в Турції, кому „Світ“ дуже припав до вподоби, що його даліше не пускає. Ми вишлемо ті числа в друге!

Евген Коропецький у Долині: Ся постанова не відноситься до Тебе, ні до сих 30 дітей, що передплачують газетку через „Укр. Гуртівню“, але до зовсім інших передплатників. Проте будьте всі спокійні. Ваші права не будуть порушені, однак старайтеся, щоб всі діточки в Долині купували й читали „Світ Дитини“. Добре?

В.П. Лукія Ч. в Будзанові: Сподіємося, що Ваші заходи увінчаються успіхом. Дякуємо за прихильні слова.

Виказ жертв,

що зложили читачі „Світа Дитини“

(в марках).

На „Рідну Школу“.

Б. й Л. Курчаби 5'60; Сл. й О. Багрії 3; З. Вергун 14; Ст. Курієць 14; Б. Чайківський 4.

Разом доси зібрано: 104 М 50 Ф.

На полонених.

А. Ганкевичівна 7; З. Підляшеська 7; М. Дерев'янка (збірка) 35; Е. й Гр. Чорнобаї 2'80; Е. Гарматій 10; Б. Чайківський 3.

Разом доси зібрано: 157 М 30 Ф.

На воєнні сироти.

Р. Яворський 3'50; Б. Чайківський 3; Р. Луцїв 5; О. й Б. Кудрики 7; М. Новосад 1'75; Богдан Думін 10'50 (на сироти по учителях) і кличе на сю ціль всіх Богданків, що є передплатниками й читачами „Світа“.

Разом доси зібрано: 197 М 20 Ф.

На міліоновий фонд „Просвіти“.

Б. Галушинський 14, і кличе Влодзя Лазорка.

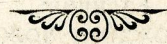
На пресовий фонд „Світа Дитини“.

Р. й Д. Кривачі 7, і кличуть: Н. й В. Поліщуків; І. Косановський 1'40; Р. Гурко 2'80; Г. Захар'ясевиц 10'50; Н. Головацька 7; Л. Чемеринська 7; Л. Кудрик 7; І. й М. Котиси 4; І. Залеська 6'30; Л. Федевич 3; Г. Дачишин 3'50; А. Гарасовський 7, і кличе: І. й М. Пасічинських, Л. Куцерибівну й Л. Федевичівну; Б. й З. Демків 6; Ір. Залеська (в друге) 14; Геня Пастернак зі школи Грінченка 10'50 (замість на цукорки); І. Левицька 4 і кличе: Л. Пашкевичівну, Н. Говиковичівну і У. Сітницьку; В. Янів 2 і кличе: А. Евина й В. Диновського; Е. Гарматій 11; Б. Чайківський 4; Б. Галушинський 2 і кличе: Ігоря Таранька; Оленка Шпундерівна 60 К (збірка від: п. М. Я. 20, п. Г. 10, п. Я. Т. 10, і від Тсваришок); Гром. Т. Якимчук і А. Саєнко з Парижа 358 Марок (800 австр. корон).

Гарні приміри до наслідування.

Оленка Шпундерівна з Підгаєць збрала в часі Різдвяних Свят 60 корон на пресовий фонд „Світа Дитини“.

Честь малій громадянці за се, що зрозуміла, як великій справі присвятила свій труд.

Передплата на рік 1920 місячно:

10 марок, 2 франки, $\frac{1}{2}$ доляра, 2 ліри, 2 шілінги, 4 рублі, 50 гривень.

:: :: :: Поодинокє число коштує 5 марок. :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часописи та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморовича, ч. 3.

Видає і за редакцію відповідає: Михайло Таранько.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН!

ПЕРШОРЯДНА РОБІТНЯ СУКОНЬ
І ДАМСЬКИХ КОСТЮМІВ
МАРІЇ ПАВЛЮК
у Львові, ул. Собіського 12

виконує всякі роботи, що входять в обсяг дамського кравецтва після найвибагливіших і найновітніших мод, як рівнож приймає перерібки, які стоять зі своїм виглядом і виконанем на рівні з новими сукнями. — Повідомляє, що вже надійшли всякого рода матерії, додатки і свіжі моделі.

Українки! Попирайте сю одну українську роботу!

КРАСВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАРСЬКИХ СПІЛОК

зар. стов. з обм. пор., торговельний синдикат Товариства „Сільський Господар“
у Львові, ул. Зіморівича ч. 20,

доставляє насіння: конюшини, трав, городових ярин, вики, лену і інші полеві насіння, рілничі машини і знаряди: вози, плуги, плужки, борони, культиватори, плянети ручні і кінні, сівачки, косярки косярки і жниварки, молотільні, керати, млинки, січкари, коси, серпи, рискалі, мотики, вила і т. п.; **железо і железнi вироби**: сокири, ножі, пили, ланцухи, цвяхи, бляху, обручі до коліс і бочок, грубе железо, підкови; всякі ремісничі знаряди для ковалів, столярів, слюсарів, стельмахів, боднарів і пр., кухонне начиння, ваги столові і десятичні і т. п., як також штучні погної, будівельні матеріали, мотузяні вироби і взагалі річи для домашнього і рілничого господарства, **Плуги з деревляними гряділлями, серпи і коловоротки власного виробу, найвідповідніші для наших господарств.**

Союзні Спілки є по всіх повітових містах, а в Перемишлі, Стрию і Коломиї власні склади.

Головний магазин і бюро централі у Львові.

З огляду на вагу і значіння підприємства Союзу, постійний зріст запотребування повисших товарів і великі обороти Союзу, котрі в 1918 р. досягли квоти К 9.418.115/80, льокація грошей на уділи в Союзі є дуже корисна так з огляду на опроцентування як також для цілого народнього господарства.

Нові уділи беруть участь в зисках Союзу від дня прийняття в члена і виплати уділу до каси Союзу. Дотеперішня дивіденда виносила по 6% в рік. Гроші на уділ треба слати переказами або грошовими листами до Краєвого Союзу господарських Спілок у Львові, вул. Зіморівича ч. 20, або складати в його Відділах в Перемишлі, вул. Костюшка ч. 5, в Стрию, Ринок ч. 6 і Коломиї, Ринок ч. 40.

САЛЬОН ФОТОГРАФІЧНОЇ ШТУКИ „ГРОТТЕРА“

Львів, ул. Академічна ч. 5.

Відома широкому загалоу перворядна фірма виконує найгарніші стильові фотографії на найліпших паперах заграничних, як: англійських, американських і французьких, як також приймає замовлення на збірні групи.

Окремий відділ для побільшень і портретів.

Ціни приступні.

Прошу уважати на фірму і адрес!

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВЕ ТОВАРИСТВО

„Союзний Базар“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

Уділ 50 корон. Порука двократна. „Союзний Базар“ є найсоліднішим та найдешевшим жерелом до закупна всякого рода шкільних і канцелярських приладів.

Увазі родичів і вихователів поручає Видавництво А. Крушельницького „НАШИМ НАЙМЕНЬШИМ“, ілюстровані народні байки і казки: К. с.

3. Лисиця і вівця	1/60
4. Котик і півник	1/60
5. Два брати. — Грішник	1/60
7. Повінь	1/60
8. Господар і вул. — Сом, рак і ворона. — Вул і щука. — Лисиця і рак	1/60
9. Пімста звірів	1/60
10. Сорока і когут	1/60
11. Про морського царя й його дочок	2/—
12. Песинський, жабинський, сухинський і золотокудрі сніи царіці	2/—
13. Про бідного парубка й царівну	2/—
14. Вовк і козенята. — Вовк і зайць	1/60
15. Кому трудніше працювати. — Старий Максимець. — Кому зозуля кувала	2/—
16. Три брати і Бог. — Як Бог нагородив бідного чоловіка	1/60
17. Дідова дочка. — Про коваля і бабу людодіду	1/60
18. Про Марусю — козацьку дочку	1/60
19. Про багача Сухобродзенка Івана і Настасю прекрасну	3/—
20. Очаківська біда	1/60
21. Лисичка-сестричка	1/60
22. Як журавель учив лисичку літати	1/60
23. Крепак і чорт	1/60
24. Коза-Дерева	1/60
25. Лисичка-сваха	1/60
26. Солом'яний бичок. — Рукавичка	1/60
28. Летючий корабель	2/—
32. Лисичка-сестричка і вовк-панебрат. — Як лисиця топила глечик	1/60
33. Козел і баран. — З коня верблюд. — Кінь і осел. — Медвежі жарти	1/60
Гр. Квітка-Основ'яненко: Перекотиполе	3/—
Одарка Романова: Пан та чабан	4/50
Андрій Чайківський: Побратими	18/—
Календар „Прогресу“ на рік 1920 з пересилкою 20 Марок.	

На провінцію висилаєть ся оборотною поштою за попередним надісланем готівки.

ФАБРИКА КОРКІВ Л. І. МАЛЕВСЬКИЙ

Львів, ул. Вірменська ч. 12

поручає на Свята корки всякого рода до вина, пива і горівок.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові, ул. Підвале 7,

Приймає вкладки на процент. Купує і продає вартні папери, заграничні гроші, приймає чеки до інкаса, взагалі переводить усякі банкові інтереси під найкориснішими умовами.

Всі наші інтереси полагоджуймо через свій Банк.

ПЕРША ЦЕРКОВНА СПІЛКА „ДОСТАВА“

основана духовенством для піднесення нашого обряду.

Дирекція: Львів, ул. Домініканська ч. 11.

Склади: Львів, Руська 20. — Перемишль, Ринок 23.

Виготовляє через першорядних артистів іконостаси, престולי, кивоти, те-траподи, образи й переводить усякі золочення і мальовила.

Удержує в добрім виборі чаші і монстранції, ліхтарі, лампи, хрести, хоругви і др.

Виробляє гарні фелони, стихарі і обруси.

Доставляє дзвони. Продає свічки.

Виконує наприви церковних річей.

Поручає підприємців для будови і наприви церков і мешкань.

В нинішній тяжкій руїні звертайтеся з довірем до своєї рідної інституції.

ЖІНОЧА СПІЛКА
ПРОМИСЛОВА

„ТРУД“
Товариство зар. з обм. пор.
у Львові, Ринок ч. 39 (власний дім)

відновив вже свої робітні біля, сунок і дамської конфекції і приймає всякі пові замовлення і перерібки зі Львова й провінції, які виконують ся перворядними фаховими силами і після найновіших журналів.

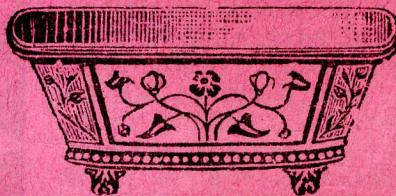
Дальше відновлено також власний склеп і заосмотрено його багато в матеріали для інтелігенції і селянства. Цінн наші умірені. — Товариство приймає також вкладки на книжочки і дає 5% відсоток. Візниці запрошуєть ся всі України, без різниці стану випсувати ся в члені Товариства. Уділ виносить всего К 20.—, можна мати більше уділів, виписове К 4.—.

Години прийять від 10—12 і 4—6 попол.

МАШИНИ ПО ШИТЯ
ровери, грамофони, масарські та дентистичні прилади, електричні мотори, телефони, дзвінки і пр. направляє точно, скоро і дешево тільки

ЛЕОНАРД ВАНКЕ, механік,
у Львові, ул. Краківська 16.

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА БЛЯХАРСЬКА РОБІТНЯ
АДАЛЬБЕРТА ЗАЯЦЯ
Львів, Осолінських 14

поручає ванни власного виробу і кухонне начинє найліпшого сорта. Пальники до примусів у великім виборі.

Наприви дахів і прочі роботи під гваранцією.

Поручаємо П. Т. Публиці українську робітню мужеських одягів і жіночих костюмів **В. КУРОЧКИ**, Львів, Цлова 12.

Роботу виконує скоро, дешево і солідно.

Чудово-гарні українські переписні листки:

- 1) Українські пісні в малюнках А. Жлахи, 10 шт. 7 кор. —
- 2) Герланд, серія (6 шт.) 4 кор. — 3) Монограми й вишивки, 10 шт. 4 кор. — 4) Тарас Бульба, 6 переп. листків 4 кор. —
- 5) Христос Воскрес, 14 переп. листків (Петрака, О. Кульчицької та ин.) 8 кор., сотка 45 кор. — 6) Укр. народні типи, 10 шт. 8 кор., сотка 45 кор. — 7) Образки святих, 10 шт. 3 кор., 100 шт. 25 кор. — 8) Портрети Шевченка (за склою) по 4 кор. штука. — Висилає за попереднім надісланем готівки (або післяплатою): ГР. ГАНУЛЯК, Львів, Куркова 10.

Купці і Промисловці!

Уміло переведена реклама принесе вам 1000-кратний зиск!

РЕКЛЯМА — се головна підойма торгівлі!

Зголошення приймає адміністрація Ринок ч. 10. I. пов. щоденно від 3—6 з полудня.

Цінник оголошень рекламних у „СВІТІ ДИТИНИ“:

цїла сторінка	400	Марок
одна шпальта	210	..
пів шпальти	120	..
чверть шпальти	70	..
вісімка шпальти	35	..

При закупні в дотичних фірмах просимо покликувати ся на „Світ Дитини“.

СВІТ ДИТИНИ

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧАСОПИС ДЛЯ ДІТЕЙ

виходить два рази в місяці, кожного 1-ого і 15-ого.

Весна йде!

Гей, весна вже йде, весна!
Сонце з неба теплом шлеть ся,
Ясним сяєвом смієть ся,
Зве всю землю до житя.

Будить скрізь зелень зі сну
Й пишні, різнобарвні цвіти,
Кличе цвисти їх, бреніти,
Замаїти землю всю.

Кличе пtiчок-співаків:
„Повертайте із віраю,
По гаях у Ріднім Краю
Хай летить, лунає спів!“

Зазирає й до хаток
Сонце радісне: „Гей, діти,
Годі в хаті вже сидіти,
Нумо, в поле, в ліс, в гайок!“

І слухняно все як стій
Сон важкий з очей зганяє —
Зелень землю зодягає,
Цвіт маїть, красить її.

І рій пtiчок прилетів
Із далекого віраю,
І лунає в полі, в гаю
Чарівний, весняний спів.

Чиж у хаті, в заперті
Ще усидить ся дїтвора,
Хоч матуся і говорить,
Що ще холод на дворі?

Що то холод, що значить,
Проти сонячка принади,
Що в гаї, що на левади,
На нове житє манить.

Зве всю землю до житя,
Сонце з неба теплом шлеть ся,
Ясним сяєвом смієть ся —
Гей весна — вже йде, весна!

Я. Вільшенко.

Коротка історія України.

(Для молоденьких читачів розповів М. Г.)

(Далі.)

Порядок перших українських (київських) князів.

1. Олег княжив до р.	913 або 914
2. Ігор.....	914 — 946
3. Ольга.....	946 — 960
4. Святослав, син Ігоря.....	960 — 972
5. Ярополк, син Святослава.....	972 — 979

IV. Володимир Великий.

Погиб Святослав. Його сини поділили ся українськими землями. Та згоди поміж ними не було. Ізза дрібних справ ворогували на себе і шукали тільки притоки до боротьби. Один брат важив на жите другого. Взаємні ворогованя відбивали ся болуче на самій Україні і на її мешканцях.

Зажурился тим станом дуже син Святослава, Володимир. Він знає лише один лік на те лихо. В його голові родить ся думка зібрати всі українські землі в свої руки, завести на тих землях лад і порядок, забезпечити їх правильний розвиток.

Він кличе свої хоробрі полки, ставить перед їх очима думку про велику Україну. На чолі своїх полків являється там, де лише гомонить українська мова. Проганяє шкідників — князів, витичує границі України на захід аж під Краків, на полудне поза Карпати. Творить державу, одну з найбільших в Європі.

Тоді звертається він до своїх дванадцятьох синів і взиває їх до помочи у великій ділі будови вітчизни. Кожного з них поставить він в од-

нім з гіродів, розкинутих на безмежнім просторі України. Як дорадників приділить досвідних і випробованих дружинників. Усі вони одначе мають визнавати як свого голову великого князя в Києві і повинувати ся його приказам. Сеж і є династичний (від слова династія, що означає пануючий рід) зв'язок, що має викликати почуте єдності всіх племен, які заселяють Україну. Та се був лише початок великого діла.

Володимир відчуває добре, що його завдане містить ся в тім, що він має служити народови. Він має робити все, щоби тому народови, над котрим панує, виєднати поважне місце між іншими народами.

В княжій теремі¹⁾ безнастанні наради. Важне питане, якою дорогою осягнути бажану ціль. Перед очима всіх зібраних стоїть грецьке цісарство з його великою силою, повагою і значним впливом на дооколичні народи. А тут що днини напливають до княжого двора численні посольства інших народів, щоби позискати для себе українського князя. Він іще в сумніві, котрою дорогою піти, з котрим народом навязати близькі зносини. Висилає отже і зі своєї сторони послів на всі сторони, порозумівається ся з ними, приймає їх звідомлення і доходить враз із своїми старшинами до того, що Українцям потрібно перш усього освіти й знаня.

Більшість із княжих дорадників радить на-

¹⁾ Терем — княжа палата, побудована з дерева.

Оскар Уайльд.

Зоряний хлопчина.

(Переклад з англійського.)

(Далі.)

Зоряний хлопчина заплакав, склонив голову, став просити прощення у божих тварий та пішов дальше лісом, шукаючи матері. А на третій день вийшов на другу сторону ліса і зійшов на рівнину.

Коли переходив селами, діти знущали ся над ним і кидали в нього камінем, а селяни не позваляли йому в своїх хатах навіть ночувати.

Ні в шопі, ні в столі не дали йому спати з боязни, що заразить усе зібране там зерно, бо так препогано виглядав. Робітники відганяли його і ніхто не жалів його. І ніде не міг Зоряний хлопчина нічого дізнати ся про старуху, що була його матір'ю. Три роки блукав по світу; часто здавало ся йому, що бачить її перед собою на дорозі, кликав її і біг за нею, поки острє каміне не по-

ранило йому ніг до крови. Але догонити не міг її ніколи, а люди, що жили при дорозі, казали, що вони не бачили ні її, ані нікого подібного і знущали ся над його горем.

Три роки блукав так по світу і не зазнав у світі ні любови, ні добра, ні милосердя. Такий світ він сотворив собі сам у днях своєї великої гордості.

VI.

Одного вечера підійшов Зоряний хлопчина до брами города, що лежав над рікою і був окружений сильними мурами; хоч змучений, що аж ноги йому омлівали, ще хотів увійти в город. Але вояки, що стояли на сторожі, загородили вступ зложеними на вхрест копіями і нечемно спитали його:

— Ти за чим у сей город?

— Я шукаю моєї матері — відповів він — і прошу вас, позвольте мені ввійти, бо може бути, що вона знайдесть ся там.

вязати зносини з грецьким цїсарством. Воно найблизше до України. Його слава розходить ся по цілому світові. Треба лише так зробити, як учили ся Болгаре й інші, а саме — прийняти Христову віру.

Присутні на нарадах ділять ся на два противні табори. Одні стоять за старою українською вірою, другі за прийнятем нової. Розважують, сперечають ся, наводять різні приклади. Прихильники нової віри пригадують, що бабка теперішнього князя, Ольга, була християнкою. Дехто з присутних мав нагоду приглянути ся життю тих українських родин, що вже прийняли нову віру. Неодин заходив, правда потайки від других, але заходив до церкви св. Ілїї, що була в Києві вже від часів Олега. Коли так ведуть горячі спори, один із боярів пригадує переказ, що ходить між народом про якогось Андрея. Він мав приїхати з більшою дружиною на київські гори і заповісти, що та земля прославить ся великим людом. На добро сього народу будуть заздрі сусіди. Хвилями вони заможуть його, але прийде час, і він прожене їх усіх із своєї землі, бо потрафить. Сей Андрей держав у своїх руках великий хрест.

Остаточно поборює Володимир у собі всякі сумніви і рішаєть ся прийняти Христову віру з Візантії. Для ліпшого закріплення нового союзу посвоячуєть ся з грецьким царським родом і бере сестру грецького цїсаря за жінку.

Тепер розкриваєть ся перед Володимиром нове завданє, приєднати увесь народ для нової віри. Присутні на княжїм дворі прислані грецькі священники поясняють йому, що се наступить доволі скоро. Лише треба учить народ і показати йому, кільки доброго й гарного приносить нова віра з собою. І читають вони Воло-

димирови та зібраним боярам деякі уступи із святих книг. Присутні розуміють прочитане. Тоді Володимир питає, що се за мова, на якій писані отсі книги. Вона дещо відмінна від української, але можна її зрозуміти. Духовні поясняють, що се болгарська мова¹⁾, а перекладу на ту мову довершили два святі брати: Кирило і Методій. За те їх діло вже сьогодні називають їх обох апостолами Славян.

Володимир годить ся на таке ширенє нової віри, застерігає собі однак, щоби духовні старали ся приєднувати до нової віри народ добрим словом і приміром та лагідним способом. Вже в короткім часі надходять до князя повідомленя, що мешканці гóродів, а навіть близьких до гóродів осель і хуторів, починають визнавати Христову віру. Правда, не всі духовники задоволені ще зі свого стада. Нарікають на те, що Українці приймаючи Христову віру задержують і свої деякі давні звичаї. На Різдво співають дальше свої колядки, ходять з якимось вертепиком. Народ радо приймає їх, тих веселих скоморохів²⁾. В часі Великодних свят заводять свої гаївки, на св. Івана розкладають купальні огні. Отсе „двоєвіре“ не подобаєть ся духовним. Але Володимир дивить ся інакше на ту справу. Він навіть радий з того, бо знає, що так зукраїнщена Христова віра найде ще скорше своїх прихильників.

Всеж таки отсе мале непорозумінє між грецьким духовенством та українським народом не дає йому спокою. Він чує, що інакше було би, як би він міг мати таки своїх власних священників Українців. Та не тільки священників потрібує

¹⁾ Сьогодні зовемо ту мову староболгарською.

²⁾ Комедіянти, що забавляли публику всякими веселими штуками.

Однак вони зачали знушати ся над ним, а один із них потряс великою чорною бородою, положив свій щит і сказав:

— Справді, твоя мати не урадуєть ся, коли побачить тебе, бо ти більше відразливий, ніж болотна жаба або змія, що повзе по мочарах. Іди звідси. Тїкай геть! Твоїї матери в сїм городі нема.

А другий, що держав у руці жовтий прапор, сказав йому:

— Хто є твоя мати і чому шукаєш її?

Хлопчина відповів:

— Мати моя така бідна, як і я; я жорстоко обійшов ся з нею. Молю вас, позвольте мені ввійти, щоби мені могла простити, коли вона жие в сїм городі.

Але вони не впустили його і покололи своїми списками.

Коли він заривав і відвернув ся, щоби відійти, один вояк, що лежав і мав панцир, украшений золотими цвітами, а на шоломі, зображе-

ного крилатого льва, підійшов і питав інших вояків, хто то хотів увійти в город.

Вони сказали йому:

— То прокажений! Ми відігнали його!

— Непотрібно — сказав він сміючи ся — ми продамо сього вирода в неволю, а за те, що за нього дістанемо, випемо по чарці солодкого вина.

Почув се якийсь старець із відразливим лицем, що саме минав їх і крикнув мовлячи:

— Я куплю його за таку ціну.

Він заплатив жадану ціну, взяв Зоряного хлопчину за руку і повів у город.

Перейшли багато вулиць і підійшли до маленьких дверей, що були вставлені в стіні в тіні дерева гранатового. Старець діткнув ся дверей перстеном із різаного яспісу. Двері розтворили ся і вони зійшли по п'ятох мідяних східцях у сад, повний чорних маків.

Старець виняв зі свого турбана платок взористого шовку, зав'язав ним очі хлопчині і пігнав його перед собою. Коли відтак зняв завязку

він. Держава мусить оперти ся також на розумних, щирих і люблячих вітчину й народ урядовцях. Способи, практиковані давнішими князями, примучування народу — мусять устати. Урядовці мають стояти на сторожі права, мають глядіти, щоби нікому не діяла ся кривда, мають перестерігати розпорядків князя. Він теж сам не може бути всюди присутній. Тут у Києві ще може дати раду. Як хто зголосить ся з якою справою, він зараз її лагодить. Убогим посилає підмоги, хорим посилає потрібну їду, для всіх, що просять, у нього отворені двері і заставлені столи. Та не лише ходить йому про Київ. Потреба, щоби на цілій Україні зрозуміли, що князь се перший слуга народу, а урядовці се лише виконавці його волі і слуги народу.

Щоби се осягнути, а саме мати власних священників і урядовців, треба поставити школу. Зродить ся у нашого князя яка хосенна думка, зараз слідує за нею діло. І ось повстає в Києві школа. Князь видає наказ посилати дітей. Люде не розуміють іще того. Мама віддаючи дітей до школи плачуть так ревно, як би ті діти йшли на смерть. Та вскорі переконують ся, що нове заведенє не тільки не страшне, але хосенне й потрібне.

Та ще тисячі й тисячі справ мусить він поладнувати. Ось духовні приходять до нього і вказують на потребу будови церков. Досі Українці служили своїм богам на вільних просторах. Десь під великим, розлогим дубом ставили вівтар і відбувало ся богослуженє. Нова віра домагаєть ся своїх власних храмів. Та й на те є рада. Посилають посольство до Греції з просьбою прислати майстрів і будівничих Греків. Він не журить ся тим, що се чужинці. Під їх рукою виховують ся власні майстри, будівничі й мистці Українці.

У тім переконує його інший приклад. За світськими духовними Греками прийшли на Україну грецькі монахи. Замешкали за містом. Вкопали собі печери і віддали ся там своєму завданю. Одні переписують церковні книги, другі уділяють пораду, ще інші лічать хорих. Сам Володимир був у них, щоби приглянути ся їх житю. Він уже бачив, як деякі Українці приставали до них, учили ся від них. Вони мешкали так само в печерах і творили більший гурт людей. Із звідомлень дізнаєть ся, що число монахів так зросло, що вони задумують побудувати монастир і церкву, а народ вже й нинішню скромну їх церковцю називає Києво-печерською Лаврою.

Той приклад, як і багато інших, впевняє Володимира, що йому нічого боятися напливу чужинців. Були на Україні чужі купці Греки, Жиди, Хозари, Перзи — а сьогодні вже власний купецький стан. Були наймлені Варяги, Нормани — а сьогодні коло Володимира власне, українське хоробре військо. Вже є свої монахи. Школа видасть скоро власних священників і урядовців. Повстануть свої майстри, будівничі, артисти й письменники. Все буде українське, бо народ живий, охочий до праці. Як не затратить охоти до неї, як зрозуміє, що він сам має своєю працею все зділати, як буде рвати ся до освіти й знаня, все прийде і стане сильним, могучим народом, а Україна буде одною з перших держав у світі.

От і будують уже величаву церков св. Богородиці. Робота кипить, мури стають що раз то висші. Кошти великі. Володимир призначає на будову і на дальше удержанє церкви десяту часть свого майна. Та вже й ніхто не називає церкви — церквою св. Богородиці, але церквою Десятинною.

з очей, хлопчина побачив себе в пивниці, освіченій свічником із рога.

Старець поставив перед Зоряним хлопчиною на деревляній тарілці кусник запліснілого хліба і сказав: Їж! — Опісля налив трохи вонючої води в кубок і сказав: Пий! — А коли хлопчина зів і попив, старець вийшов, замкнув за собою двері на ключ і притвердив їх залізним ланцюхом.

VII.

Старець, що в його руки попав ся Зоряний хлопчина, був одним із найхитріших чорнокнижників Лїбії і учеником славного чорнокнижника, що жив у гробах над Нілем. Другого дня рано прийшов він до хлопчини, нахмарив ся і сказав:

— У лісі, недалеко воріт сього города Невільників, лежать три золоті грошики. Один із білого, другий з жовтого золота, а золото третього червене. Нині маєш мені принести гріш із білого золота; коли не принесеш, дістанеш за кару сто разів канчуком. Іди мерщій, а з заходом

сонця я ждати-му на тебе при дверях саду. Гляди, принеси мені гріш із білого золота, інакше буде тобі лихо, бо ти мій раб і я купив тебе за бутлю солодкого вина.

Коли се сказав, завязав хлопчині очі повязкою взористого шовку, повів його пивницею і садом із чорними маками і дійшов по п'ятих мідяних степенях до малих воріт. Отворив їх своїм перстеном і випустив хлопчину на вулицю.

Зоряний хлопчина вийшов за ворота города і прийшов у ліс, про який говорив чорнокнижник.

Зверху ліс сей виглядав дуже гарно і, як здавало ся, був повний співучих птиць та запашних квіток, тому Зоряний хлопчина весело увійшов у нього. Та не довго тішив ся він красою ліса, бо куди тільки звернув ся, всюди виростили перед ним із землі колюхи й терне і окружали його доволі. Остра кропива жалила його, а бодяки кололи своїми колючками так, що він попав у глибоку розпуку. А грошика з білого золота, що про нього говорив чорнокнижник, як не було, так не

Великі кошти будівель спроводжують журу в рахунковій і торговельній канцелярії князя. Все, потрібне до будови, треба спроводжувати з Греції або інших чужих країв. За те мусить Україна давати велику кількість збіжа, мяса, риби, воску, меду, дорогих шкір і футер. Купці вивозять те за границю, переробляють дещо, а потім ввозять назад на Україну, щоби тут продати за велику кількість сирого непереробленого матеріялу. Се шкодить українській торгівлі, тим більше, що Україна має вже й своїх купців, має свої заведення для перерібки товарів. Тай питає Володимир головних представників українського купецтва, як сьому зарадити, як поступають торговці в інших краях. На те дістає відповідь, що там є гріш і за все платить ся грошем. Тоді видає приказ кувати власну українську монету зі срібла і золота. Приказує на одній стороні помістити образ Спасителя, а на другій свою подобу, як сидить на престолі в царських відзнаках із хрестом у руці.

Україна стає поважною державою. Посольства з інших країв напливають до княжого двора. Навіть могутий грецький цїсар просить Володимира о військову поміч проти своїх ворогів.

Хоча як бажає Володимир жити в згоді із усіма своїми сусідами, то вони ласі на його добро, не дають спокою. Найбільше небезпечними являються ся Печеніги на сході. З ними беть ся майже без перестанку. Маючи однак на меті захистити Україну перед тим ворогом, будує здовж східної границі велику оборонну лінію з многими кріпостями і укріпленнями.

Та гірший ворог не дає Володимирови довершити початого діла і закінчити в мирі своє життя. Отруйну їдь незгоди між синами й батьком підсичує польський король Болеслав. Заздрим

оком глядить він на зростаючу силу, повагу і могутність України. Не можучи дорівнати під ніяким оглядом своєму великому сусідові, хапаєть ся иншого способу. Як оруде уживає свого зятя Святополка, Володимирового сина, щоби сей счинив повстане проти батька і розірвав тим способом династичний звязок, який поклав Володимир в основу будови України. Серед приготувань до розправи з некарним сином-шкідником умирає Володимир.

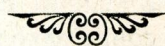
Не стало великого організатора народніх сил, забракло чоловіка, котрого одинокою думкою було лише добро українського народу, велич і гарна будучність України. Умер „ласкавий князь“, покрило ся тьмою „ясне сонічко“, як голосив народ по смерті свого володаря.

Сум і жаль огорнув Україну. Велика народня жалоба була висловом вдячності за трудяще життя Великого Князя.

І ось ми в рік по смерті Володимира на поминальнім Богослуженню над гробом князя. Знімаєть ся велична постать першого митрополита Українця -- Іларіона. Вслухуємо ся в його віщу промову. А з неї бють сильним гомоном вітхнені слова:

„Хвалім діла його могуті,
з яких пізнали й на чужині,
що княжив не в землі жебручій,
а в нашій славній Україні!
„Хвалім, бо потрудивсь над міру,
заставши ниву ще зелену;
хвалім його, бо дав нам віру —
віру в будучність нескінчену.“

(Далі буде.)

було. Він шукав його від рана до полудня, а від полудня до вечера і не міг найти. Коли почало вечеріти, вернув, ридаючи гірко. Він знав, яка судьба жде його!

Однаке коли дійшов до краю ліса, долетів до нього з гушавини немов крик болю. Хлопчина забув нараз своє власне горе, кинув ся туди і побачив маленького заяця, що попав у сіти, заставлені на нього якимось стрільцем.

Зоряному хлопчині стало жаль зайчика і він освободив його, кажучи:

— Хоч сам я невільник, але тобі можу дати свободу.

Заяць відповів йому:

— Так, ти дав мені свободу, чим же я можу тобі віддячити ся?

Зоряний хлопчина сказав:

— Я шукаю грошика з білого золота і ніде не можу найти. Коли не принесу його своєму панови, він побє мене.

— Ходи зі мною -- сказав заяць -- я по-

веду тебе туди, де він лежить. Я знаю, де він укритий і чому він укритий.

Хлопчина пішов за заяцем, і щож! У дуплі великого дуба побачив гріш із білого золота, саме такий, якого він шукав. Урадований, узяв гріш і сказав заяцеві:

— Услугу, яку я тобі віддав, ти вернув мені з накладом, а за доброту, яку я виявив супротив тебе, ти нагородив мене стократно.

— Ні, — відповів Заяць. — Я з тобою поступив лише так, як ти зі мною.

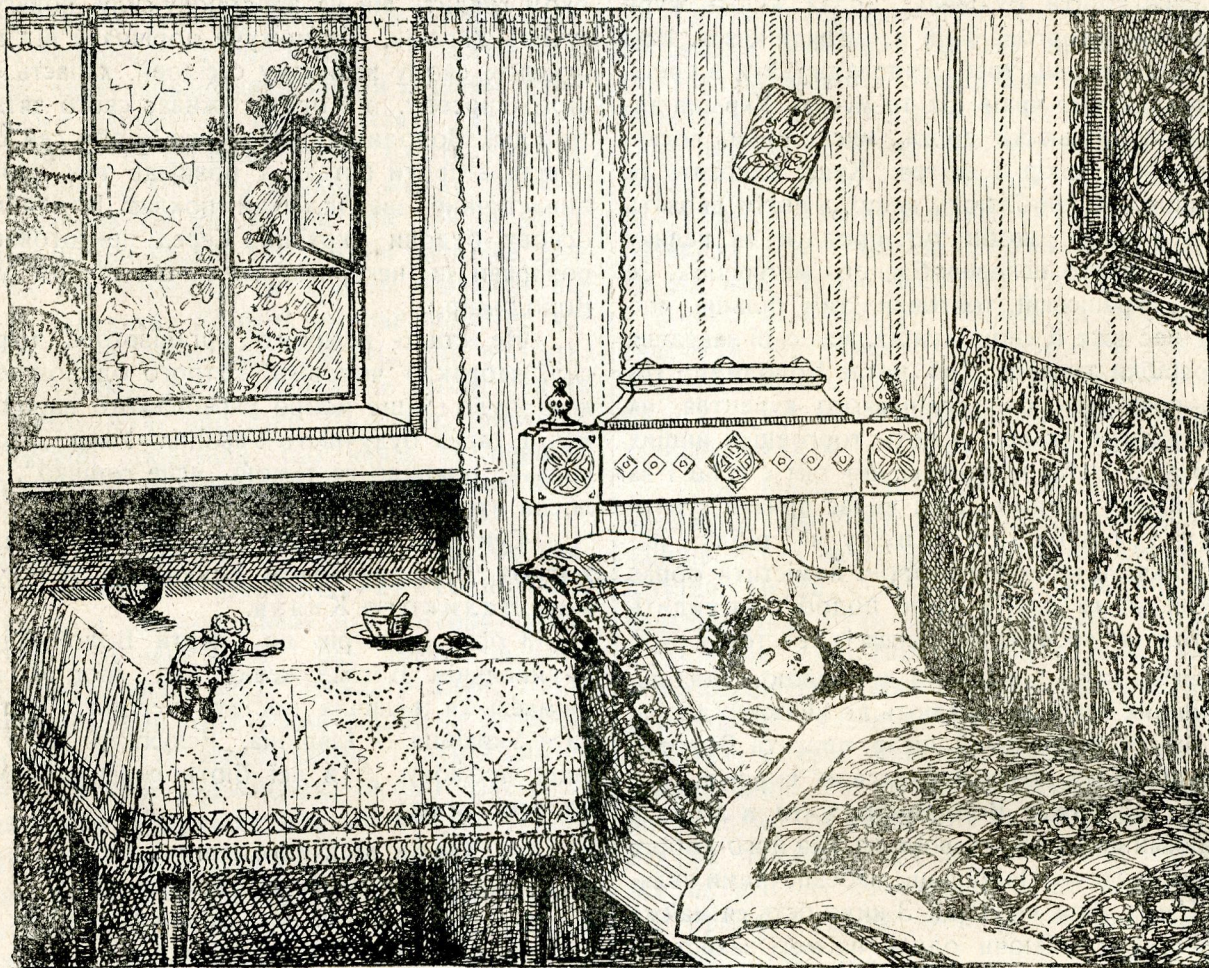
По тих словах він скоренько сховав ся, а Зоряний хлопчина пішов у город.

При воротах города сидів прокажений. Його лице було закрите заслоною з сірого полотна, а крізь вирізи для очий сверкали його зіниці, як червоні вуглі.

(Конець буде.)

Степова птиця.

З образками О. Недільського.

Коли, бувало, сонце заходить по бурі, прилітає Степова птиця та сідає на краю віконця. Вона прилітає з далеких сторін та лиш раз у життю бачать її діти у глибокім сні. Коли дитина спить у білім ліжку, а нікого нема в кімнаті, вчуває нараз дивну пісню, усміхається і слухає чарказки, яку розказує їй Степова птиця. Та не кожній дитині вона являється. Вибирає ту дитину, яка любить ліс і сонце, людей і звірята, яка ще ніколи не зробила кривди ніякому сотворінню. Прилітає до сеї дитини, що не топче цвітів, не обриває метеликам крил, не тягне за хвост молодих котів, на тручає бідніших і слабших дітей.

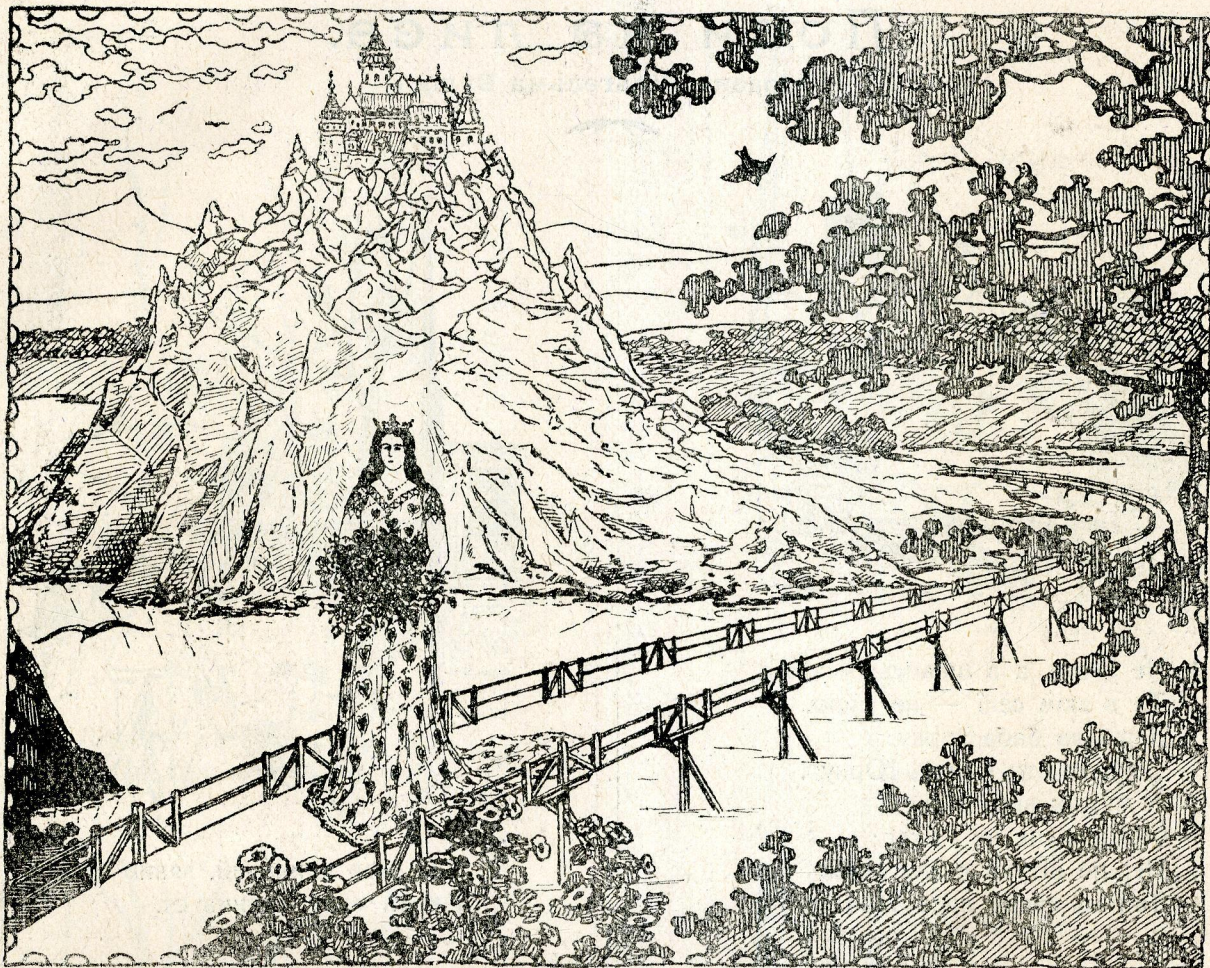
Раз, дуже давно тому, коли я ще дитиною була, прилетіла до мене Степова птиця і розказала мені історію свого власного життя.

Степова птиця була колись царівною і жила в ясних палатах. Мала доброго батька, що сповняв усі бажання молодій доні. Палата стояла на скляній горі, на яку весь день світило ясне сонце. Його промінні заломлювалися на склі, як діаманти. В печах палати палило сухе, запашне дерево смерек, у кімнатах було ясно та весело.

Стіни були вкриті малюнками в дереві, що зображували чудові казки про північне море, білих медведів і царських синів у золотих коронах. Старі слуги оповідали царівні перекази про острів Краси і Щастя, двірські дами приносили солодкі тіста, фіги й родзинки, бояни грали на гусях дивні пісні, лицарі прислали білі рожі. Все мала царівна, чого забажала, від одного лиш берегли її в цілім замку.

Там далеко, за морем, за мостом, видніла земля, де жили люди. Царівні не вільно було йти на ту землю. Старий батько бажав, щоби його доня прожила весь вік у країні Краси. Не хотів, щоби пізнала край недолі. Красше було на острові, де жили останні царі з казки. Аж одної ночі довідалася царівна про землю, на якій жили люди. Довідалася від старої няні, що колись берегла її сну, а й тепер входила не раз у кімнату подивитися, чи спить її царівна. А що одного разу не могла царівна заснути, стала няня розказувати їй, яка земля гарна і велика, а як люди замість користати з її краси та творити добро, проливають ріки крови, мучать одні других, самі

терплять і як багаті визискують бідних. І від сього часу дивна стала молода царівна. Не тішив її ясний огонь, бо жалувала людей, які серед зими рубують ліс і чорними від праці руками двигають дрова під високу гору, щоби царям запалити в печі. Не бажала солодких ласощів, бо бачила, як дитина-сирота пізнім вечером мила мідяні бляхи, на яких пекли тіста для царівни. Не любила їздити золотим човенцем по рожевих фйордах, бо знала, що веслюють у ній невільники з сусідної країни, яку завоював її батько.

Довго надумувала ся царівна, аж одної весняної днини покинула край Краси і пішла на землю Горя. Рік щілий блукала, аж прийшла у країну над Дніпром рікою, бо чула, що люд сеї землі попав у зневіру. У сій землі пізнала царенка, що намагав ся зломити кайдани, в які заковано його люд. І забула царівна з казки, що прийшла збу-

дити віру сього люду, допомогти йому зірвати кайдани, ввести його в Край Волі, Добра і Краси.

Ввела до сього краю лиш одного царенка, а лишила всіх тих, що чорними руками кували залізо, двигали каміня, орали рілю. За се не минула її кара.

Царевич помер у боротьбі за свій нарід. З болу й розпуки замінила ся царівна у Степову птицю. Від того часу прилітає в край царенка, прилітає доси між українські діти. Дивні стають ті діти, які бачили Степову птицю, або чули про неї. Стають роздумувати, чому на їх землі зле і сумно. Мріють у снах, щоби на своїй землі сотворити Добро. Глядять білі пера Степової птиці і шепчуть до неї серед ночі: „Буду жити для свого народу, буду трудити ся для України. Коли жертви Героїв не дали ще волі, ми, українські діти, трудом і працею здобудемо їй свободу“.

С. Ол.

Лови на лиса.

(Образки Вільгельма Буша.)

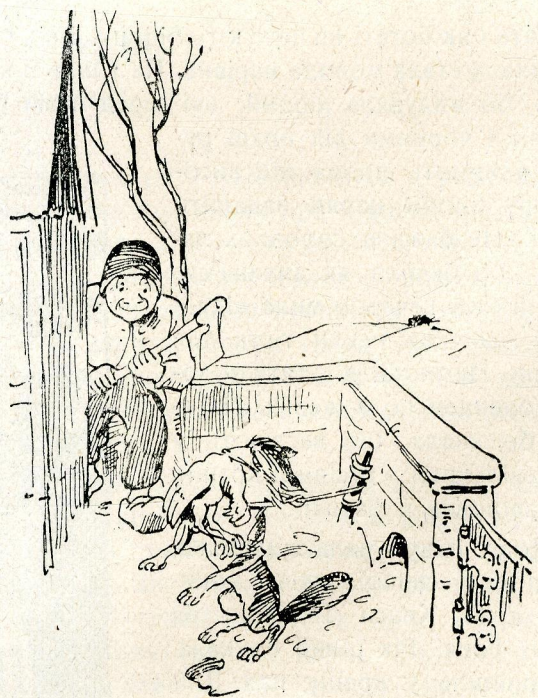
1. Не у нас, а в швабськiм краю,
Та в якiм селi — не знаю,
Зарiзала баба курку:
„Будем їсти юшку, Юрку“.
А мужик вiдповiдає:
„Юшка ще не утiкає;
Перше штуку я зготовлю
Тай на курку лиса зловлю.

3. Лис, мов кликаний, з'явив ся
І край муру опинив ся.

2. В мить сильще при мурі близько
Ставить край діри хлописько.

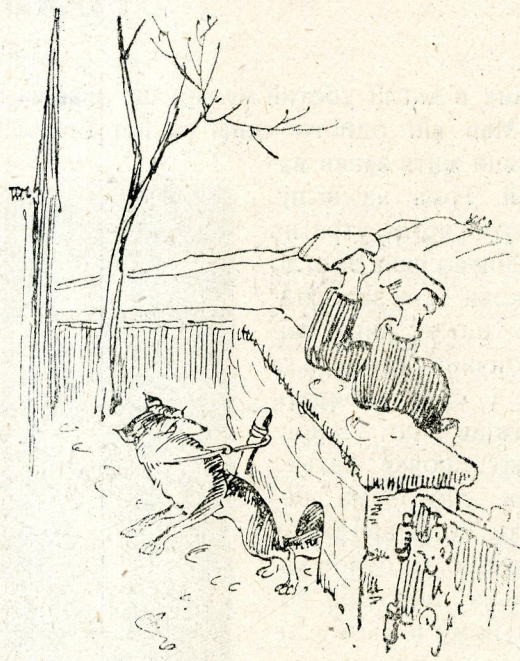

4. Хап за курку тай тiкає.
Та гов! Шнур щось не пускає.
А бiда бiду все родить,
З хати ще й мужик виходить.
Не виходить, випадає,
Ще й сокирою махає.

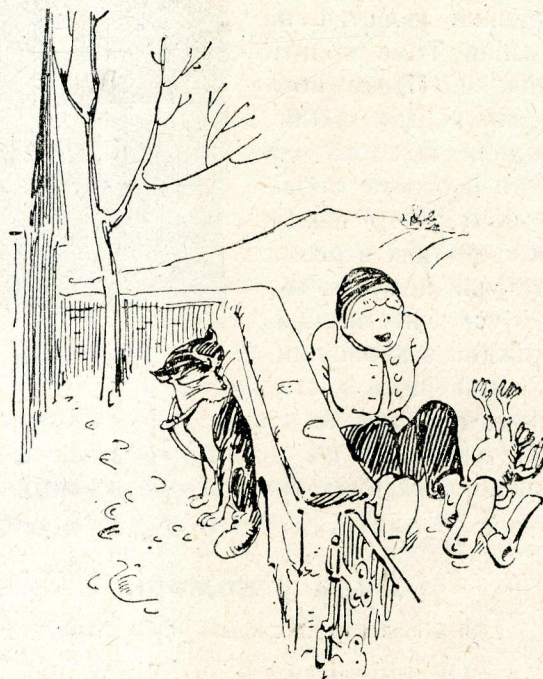
5. Лис метнувся неначе з дуру
Крізь діру на той бік мур.

7. Та як в маху розпалив ся,
Аж на землю повалив ся.

6. Але й мужик добре дбає —
Вже на мурі, вже рубає.

8. І мужик клине та лає,
А за муром лис куняє. (Докінчене буде.)

Читайте, діти!

Дуже гарні книжечки видає Товариство „Діточі Читанки“, з яких можна купити вже тепер:

1. Попелюх і маленька мишка, ціна	4 Мк	6. Пан Слота і панна Сонічко. Що смачніше, ціна	2 Мк
2. Дорога до щастя, ціна	2 „	7. Гр. Гетьманець: Хто таний Тарас Шевченко? ціна	4 „
3. Кізка-Білоніжка. Телесик, ціна	2 „	8. Редіард Кіплінг: Слонятко, ціна	2 „
4. Борис Грінченко: Коротка історія України, ціна	6 „	9. „ „ Як верблюд дістав горб? ціна	2 „
5. Іван Липа: Орел Промінистий, ціна	2 „	10. Тарас Шевченко: Малий Кобзар, ціна	4 „

Всі ці книжечки можете собі купити в кожній українській книгарні, де купуєте „Світ Дитини“, або у Т-ві „Діточі Читанки“, Станіславів, Собєського, ч. 11.

Книжечки висилаєть ся лише за попереднім надісланєм грошей.

Тома Блекльок.

Жив в Англії убогий муляр, що звав ся Блекльок. Мав він одного сина, на ім'я Тому. В семім місяці життя запав маленький Тома на віспу, наслідком чого утратив зір. Каліцтво сина змогло в батькові таку запопадливість, що як лише сліпий хлопчина розвинув ся умово і став набирати виображінь про зовнішній світ, почав батько всякими способами поглиблювати його вроджену інтелігенцію та буйну уяву. Кілька приятелів помагало йому в сьому ділі. Вони відвідували вельми часто малого каліку і читали йому голосно всякі оповідання та казки. З причини каліцтва не міг малий Тома ходити до школи. Проте його ровесники, діти сусідів, приходили кожного вечера до нього та оповідали йому, чого навчили ся сього дня в школі і повтаряли йому те, що чули з уст учителя. Описля кожний з хлопців по черзі читав щось з історії, якусь повістку, та деклямував прегарні стихи.

Не вважаючи на дружбу та змаганя, яких хлопці докладали, щоби тільки задоволити свого

нешасного приятеля, малий каліка не все мав поруч себе когось такого, хто міг би оповідати або читати йому таке, що його займало й тішило.

Одного дня оповідав йому один товариш якусь байку. По його відході постановив малий Тома, що мав тоді десять років, се оповідане переповісти вязаною мовою, то є стихами.

Ся перша його проба не була вдатна, бо він не знав правил, при яких такі стихи складають ся. Однак його запопадливий батько присвоїв собі знанє тих правил тай виучив їх свого синка. По двох роках зладив сліпий хлопчина поет збірку своїх стихів, які стали початком його слави.

По сій першій пробі слідували дальші. Поезії Томи Блекльока доси в Англії вельми розповсюднені і високо цїнені. Він помер в 1791 р. в Льондоні.

Тома Блекльок в гурті товаришів.

Ось вам, діти, примір, що й із нещасних калік можуть бути великі та славні люди. Однак треба все учити ся й працювати.

Дуда у коморі.

(Зі збірки народніх пісень В. Гнатюка.)

Ой мій милий умер, умер,
Та в коморі дуду запер.
А я пішла муку брати,
Стала мені дуда грати.
А дудочка тини-тини,
Я у боки тай у скоки.
Я в присюди та в долоні,
Пішла мука по коморі.

На виставі „Сучасного Малярства“.

Мала Мартуся прийшла з мамою на виставу образів. Задержала ся перед портретом звісного

маляра, під яким була напись: „Автопортрет“. Мартуся прочитала сей напис і спитала мами, кого представляє сей образ?

— Се портрет такого пана, що сам себе намалював.

— А деж є „авто“ сего пана, — спитала здивована Мартуся — бож тут стоїть виразно написане: автопортрет!

□ □ □

Веселий кутик.

Учителька розповідає дітям, як то мала муха кусала коня.

На се мала Оріся закликала: „А чомуж той кінь її не копнув“?

Три царства.

(Кілька листків із житепису землі).

Написав *Др. Ол. Тисовський*.

(Дальше.)

Наступ і перемога.

Війна почала ся небагом. При новім сході побачило здивоване й перепуджене Сонце береги вод, заросені малими й великими потворами, відмінними від тої, що її колись давно воно пізнало. З розпучливим зусилем засипало воно сю ворожу твар горячими проміннями, взиваючи разом до помочи Сухі вітри. Казячись зі спеки, впали Вітри бурею на береги, розбурхали води і кидаючи філю за філею на болотнисті береги, намагали ся сполокати з них ворогів свого володаря. Часть їх кинула ся в ліси, ломлячи галузе і кидаючи об землю цілими деревами, щоби затовкти, затоптати, знищити до тла тих смільчаків, що їм забагло ся дістати ся в ліс. Але звірята хоч падали, підносили ся назад на своїх плавцях і ногах, не конче ще придатних до ходу і йшли вперед, посуваючи ся все далі й далі. Ті, що їх сполокала вода, не знеохочували ся, знову вилазили на беріг і знову повзли в ліс. У лісі погинуло їх багато не з задухи, бо воздухом уже не зле дихали, але вбиті падаючими пнями дерев. Все таки багато повлізало в калабані під повалені пні й ждало кінця бурі.

Сонцю прийшов час заходити. Воно відкликала вітри, успокоїло на вечір воздухи, утихомирило ліси, а кінчаючи дневну дорогу, оглянуло ся позад себе. Се, що воно побачило, не задоволило його зовсім. Найвизначніші лісові велити лежали покотом, повиривані з корінем; тут прорідили ся ліси, там потворили ся непроходимі нетри, а по безкраім побоєвищи лазили тут і там горді на свою витревалість водні звірята. Сонце, володар Суші, пан непроглядних лісів, керманіч могутних вітрів, у перве почуло себе побідженим, у перве побачило, що є якась дивна, незнана йому сила, перед якою воно мусить уступати на друге місце, якій — думало воно — хто знає, чи не прийдесть ся колись служити.

Від сього часу день по дні приносив Сонцю несподіванки, а воно бачило себе безсильним супроти страшного заговору, що ладив ся проти нього протягом мільйонів літ. На Суші появлялися що раз то нові істоти, які лакомо вештали ся по всіх закутках. Вони вже не дуже зважали на Сонце, яке ще тільки зі злоби доскулювало їм, як могло, горячими проміннями. Появилось багато скорпіонів і їх свояків павуків, ногосток і комах. Вони залюбки поселялися в щілинах скал і по деревах, де ладили собі схоронища і почали складати там яєчка тай плекати молоде по-

коління, яке вже відразу привикало до горячого Сонця й Сухого воздуха і добувало Сушу все вперед і вперед. По намулі, а далі й по сухій землі, почали вертїти ся хробаки, які немов родили ся з нутра землі. Сонце гляділо і очам не давало віри, що земля, так пильно ним плекана, чомусь нараз зхробачила. Всюди підступ, проворність, промисловість — сила. Сила життя. Сонцю не лишало ся ніщо інше, як числити ся з тим, що бачило, як із довершеною дійсністю, і робити свою службу дальше по відвічним законам, у яких видно і се, що стало ся, було предвиджене. І знову почало Сонце грїти й світити спокійно, вже тепер на рівні ростином і звірятам, тим новим мешканцям Суші.

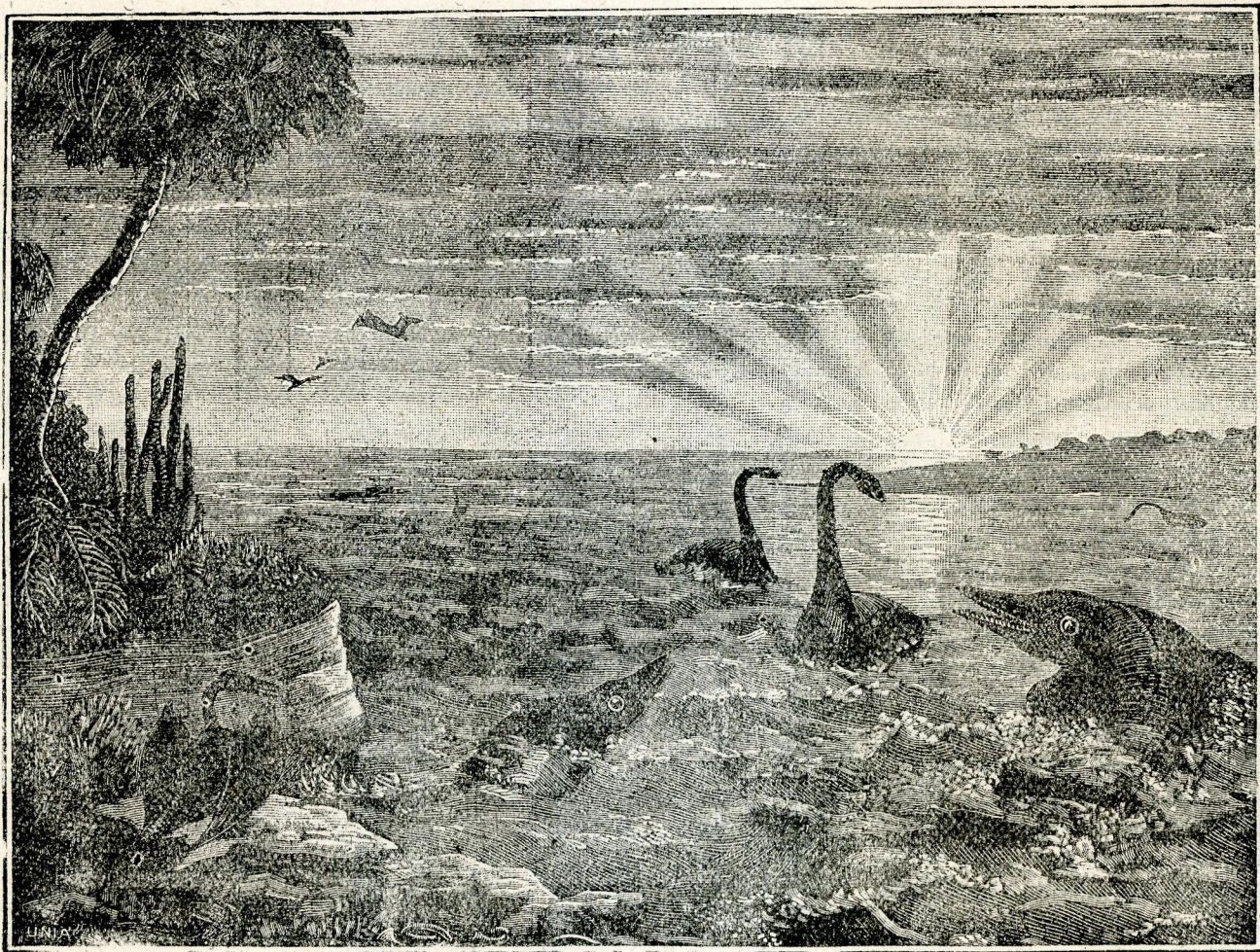
2. В побідників у кормизі.

Два сторонництва.

Вісім мільйонів літ пізнійше на прибережній скалі юрайського моря, що своїми заливами заходило від полудня аж до західних областей України, сїв відпочити Птеродактіль із пануючого роду Гадів. Утомлений трудними вправами, витягнув перед себе довгу голову, наїжену зубами, і глибоко втягав у легкі насичений опарами воздух. Нараз оподалік вода запінила ся, заклеотїла і могутні її стовпи почали раз у раз підносити ся десятки метрів у гору, викидані з глибини моря якоюсь незвичайною силою. Птеродактіль вдивляв ся рівнодушно своїми великими, нерушливими очима в добре йому звісне, хоч грізне явище. Клекїт і шум зростав усе більше й більше, цілі гори спінених филь розходили ся кругом розбурханого місця, вдаряли о скалистий беріг і розприскували ся на безліч хрустальних краплинок. У їх блискучім опарі заломлювали ся жевріючі промінї сонця прегарною дугою. Врешті із клубів піни виринула велика немов острів, чорна маса, що вила ся немов у смертних судорогах. Нараз хвиля супокією, а відтак чорна маса розпала ся на дві частини, які відскочили від себе, ненадїяно якась премогуха сила розлучила їх і кинула у дві противні сторони. Але ще кожда з них кидала ся як несамовита, розбиваючи собою розхитані філії.

Птеродактіль зареготав ся, а на знак великого задоволення опер ся на задних ногах і почав своїми лиликоватими крилами вдаряти одним об одно. Се видно отямило обі чорні колоди, бо вода успокоїла ся, а на нїй появили ся голови двох величезних потвор. Ще очі їх блєстїли

Над берегами моря з юрайської епохи.

(Юрайська епоха, се дуже давний час, в яким на землі ще не було ні людей, ні ссавців, ані птиць, лише самі водні звірята і великанські гади. На скалі сидить літаючий гад Птеродактіль, три такі самі літають воздухами. З води виринають два рибогади Іхтіозаври і три з довгими шиями Плезіозаври. На березі деревні рослини, про які буде в повістці згадка.)

злостью, ще з їх ніздрів бухали клуби пари, а з поміж вищирених стіжковатих зубів спливала вода, змішана зі слиною, але вже видно минула їх лють, бо не кидалися більше на себе.

Птеродактіль кланцнув іще кілька разів своїми довгими щокми, а потім закликав до них скреготливим голосом:

— Іхтіозавре, Плезіозавре, якої мари розбиваєтеся так по водах, що тут мало мене не сполокала філя? Жретеся між собою. Бог зна за що, замість трудитися як я над улпшенням літання воздухами. Гляньте лиш, кілька там у горі простору, кілька там помістило би ся нас, звірят, від яких уже роїть ся у воді і на суші. Про щож то вам знову пішло, що ви так побивили ся?

— Диви його — відгукнув гнівно Іхтіозавр — сей клятий гад вхопив мене з перед самого носа рибу, що за нею я так довго побивав ся. То він не може поїдати собі рослини, що їх стілько у воді і при березі!

— Лише не знаю — відтяв ся Плезіозавр —

чому саме тільки ти маєш мати право їсти мясо, а ми маємо напихати ся хоптою?

— Ніби ти не знаєш, що мені рослинний корм шкодить — починав на ново сварку Іхтіозавр.

Птеродактіль перебив їм:

— Не кажу я, що вам у воді вже тісно й не стає поживи. Чом же ви не вилізете на сушу? Вам, як членам славного роду легкодишних Гадів, навіть не пристойть постійно перебувати в воді.

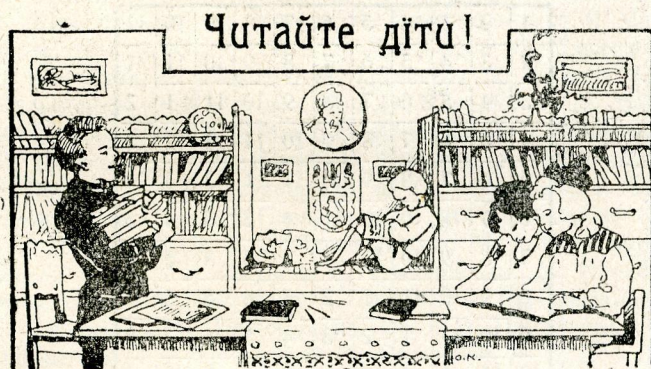
— Ніби то на суші ліпше — відповів з доктором Плезіозавр. — Там виїдають знову все захлапні Ящурі, Хіротери, Ганокефали і як вони всі звуть ся. До того ще не знати, якими способами ловити те мале талалайство, ті комахи. Вони повичували ся так боронити ся й утікати, що не знати, куди й як до них брати ся. Ось недавно тому впало одно з них у воду і я пробував вхопити його і зїсти. Алеж бо кажу тобі, так мене клято вкусило, чи вжалило в язик, що я покинув його зараз і ледви чи вдруге злакомлю ся на котре з них.

(Далі буде.)

Ось вам, діточки, взорець, як можете самі зробити собі прикраси на стіни до ваших кімнاتок. Потреба на се аркуш білого картону такої величини, яку має канцелярийний папір. Берегами аркуша нарисуйте перше олівцем, а відтак (по справленню) тушом такий орнамент, як тут на образочку. В середині випишіть гарним письмом (друком) якийсь короткий вершик із „Кобзаря“. Можна також береги аркуша наклеїти витинанками з барвного паперу.

Найменшим читачам.

Велика новина для вас! Нове видавництво „Діточі Читанки“ (Станіславів, вул. Собеского, ч. 11) видало досі:

1) **Попелюх і маленька мишка.** З 6 образками.

Є се цікаве оповідання про Попелюха, що освободив зачаровану царівну.

2) **Дорога до щастя.** Івасикова вітха.

3) **Кізка-Білоніжка.** Телесик.

4) **Пан Слота і ланна Сонічко.** Що смачніше.

Ріжні гарні казочки містять ся в сих трьох книжечках. Ще більше сподобається вам казка:

5) **Івана Липи: Орел промінистий.**

Тому купуйте всі ті книжечки. Дістанете їх у кожній українській книгарни.

„Рідна Школа“ до вас читачі!

Купуйте! Календарик „Русалка“ на рік 1920.

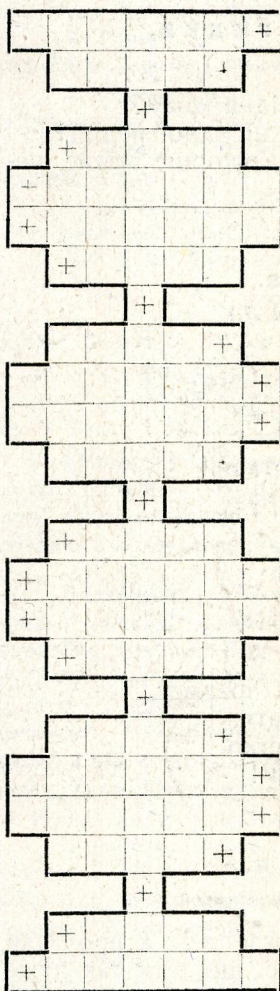
Увесь дохід на Рідну Школу. Замовляйте в більших скількостях для розпродажі і шліть замовлення на адресу: „Шкільна Секція Українського Горожанського Комітету“ у Львові, Ринок, ч. 10, 1 пов. — Ціна примірника 2 К, з пересилкою 2 К 70 сот.

Загадки і шаради.

Фігуральна загадка.

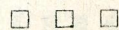
(Уложила Маруся Федусевичівна.)

1. Назва зворотника.
2. Крамниця..
3. Самозвук.
4. Інакше „думка“.
5. Обводить огороди.
6. Памятний день у році.
7. Викликає часто пожар.
8. Співзвук.
9. Затикає фляшки.
10. Місточко в Галичині.
11. Грають на трубах.
12. Вдягають на ногу.
13. Горляний співзвук.
14. Збір мал.
15. Мужеське ім'я.
16. Віз без коней.
17. Одна з трьох чеснот.
18. Оклик подиву.
19. Частина моря.
20. Черпають із неї воду.
21. Мешканець села.
22. Жерело світла.
23. Носовий співзвук.
24. Чорний птах.
25. Вживають до читання.

Букви на місци хрестиків, читані з гори, дадуть ім'я і прізвище першого українського повістяра.

За влучну розвязку призначена до вильосованя премія: „Маруся“.

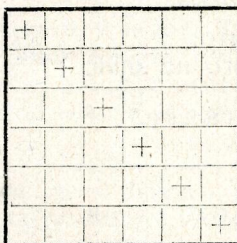

Загадка в квадраті.

(Уложила Оля Мяка.)

Вписати в квадратики слова так, щоби місце означене хрестиками, дало висказ сього, що гнобить кожного чоловіка.

Значіне висказів:

1. Лінивий чоловік.
2. Місце, де випливає вода.
3. Високі гори в Європі.
4. Часть тіла.
5. Область поза фронтом.
6. Інакше цісарєва.

За влучну розвязку призначена до вильосованя премія: „Записки школяра“.

Лисані ребуси.(Подав *Нусько Думін.*)

1) 40 а 3 має і 1 ник.

2) о о.

□ □ □

Жартливі загадки.(Подав *Стефа Губусіана.*)

1. Що побільшаєть ся відниманєм?
2. Котрий місяць не має ні одної неділі?
3. Перед яким псом заяць скорше втікає, перед чорним, чи білим?

□ □ □

Шарада.(Уложила *Слава Я.*)

Перше, друге, третє,
Се слово з латини
І перша наука
Малої дитини.

Перше, третє старий
Дід-лірник тримає
І при її звуках
Пісоньку співає.

Четверте і п'яте
То ті розгадають,
Що радо бостона
І польку гуляють!

Цілість — се є предмет,
Який треба знати,
Бо за нього легко
Двійку обірвати!

□ □ □

Гра слів.(Уложила *Івася Гамчикевичівна.*)

1) Означає людське житло, а прочитай його назву назад, то вийде те, що діти так дуже люблять.

2) Мале домашнє звіря, йогож назва читана назад, означає те, що є в стодолі?

Розв'язки**загадок із 7 й 8 числа „Світа Дитини“****і вислід льосования:**

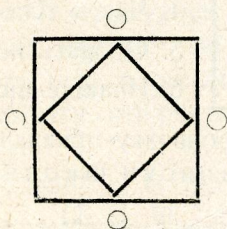
1. Ребус ч. 5.

Де є в світі така сила, щоби духа побідила.

2. Загадка складова.

- а) За моє жито ще мене бито.
- б) Моя хата з краю, я нічого не знаю.

3. Геометрична загадка.

4. Магічний квадрат.

1. Роман.
2. Озеро.
3. Мечет.
4. Арена.
5. Нотар.

5. Числова загадка.

Мені є 15 років.

6. Шарада.

Музика.

7. Чарівний квадрат.

1. Г.
2. Лід.
3. Їздці.
4. Барабан.
5. Імало.
6. Все.
7. Л.

Цілість: **Глібів Леонід.**

8. Рахункова загадка.

Хлопців було 10. Дівчат було 7.

□ □ □

1. Ребус ч. 6.

Не викликуй вовка з ліса.

2. Загадка рахункова.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1
3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2
4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3
5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6
8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7
9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	8
10	11	1	2	3	4	5	6	7	8	9
11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. Загадка перехрестна.

Рак, Роман, Гамалія. Білка, Лід, я.

Цілість: **Гамалія.**

4. Шарада.

Куропатва.

5. Веселі загадки.

- а) Жадна, бо за одною всі полетіли.
- б) Кожда особа дістане 1 яйце, а дев'ята дістане яйце з кошиком.
- в) Зварила з тих яблук компот і всі зіли по рівній часті.
- г) Біблія складаєть ся із 6 букв.

6. Загадка.

Хто се? **Анна.**

7. Шарада.

Карпати.

□ □ □

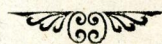

Влучні розв'язки надіслали:

Ю. Андрейчик, Н. Антонець, Б. Алиськевич, А. Барановська, М. Бачинський, Н. Ст. й Ір. Бачинські, М. Бачинська, К. Барусевич, О. й Я. Багрій, Р. Барілак, В. Бейба, Ір. Бородисевич, М. Боднар, Ю. Будний, О. Е. й Я. Благітки, О. Боднар, Б. Блажкевич, Д. Березинська, Е. Брилинська, О. Бережницька, Е. Бровар, Я. й В. Білоруські, Г. Білинська, О. Бойцун, Ю. Великанович, Л. Весоловський, М. Вільчанський, Е. Врецьона, А. Гарасовський, С. й М. Ганкевичівні, Е. Гарматій, І. Гамчикевич, Ю. Гаврилів, І. Горбовий, І. Гірний, Б. Я. й І. Гриньчуки, Ю. Гавришкевич, Н. Головацька, М. Грушкевич, Й. Горняткевич, М. Гнатишак, С. й О. Гординські, О. Галандюківна, Ст. Гебусівна, С. Генік, М. Гижа, Е. Гронський, Г. Дачишин, М. Даньковська, С. Дригинич, М. й Й. Дуб, Н. Думін, Б. і Т. Дурбаки, М. Деревянко, Н. й Ю. Дубицькі, Б. й М. Дороцькі, М. Дуткевич, А. Демків, Ст. Долинський, А. Жеґалович, М. Жарський, Г. Замора, Г. Захарясеви́ч, Б. Заячківський, Г. й В. Заставні, Р. Ільницький, В. й М. Івасики, М. Іваніна, Ів. й Ст. Кассараби, Е. Т. Кондришин, Ст. Кордубівна, О. й К. Кушнірі, З. Корчинський, М. Кисілевська, А. й М. Костики, М. Кочанівна, М. й О. Кузьмак, Ір. Кравецівна, Е. Коропецький, Б. й Л. Курчаби, Ір. і О. Кулиничівні, Б. Конашевич, Д. й Р. Кривавічі, Із. Коссановський, Б. Крушельницький (з Відня), Б. Кивелюк, Р. Коцюмбас, А. Косар, Ст. й В. Коржинські, Л. Кудрик, Я. Копистянський, К. Кордубівна, М. й Л. Куники, Б. Ластовецький, В. й О. Лазорки, М. Людкевич, Б. й Л. Літинські, Р. Луцїв, А. Левицький, М. Луцька, О. й Л. Левицькі, Ір. і Г. Любчаки, Г. Левицька, В. Мандичевський, О. Марків, М. Максимовичівна, Я. Макарушка, І. Макар, Т. Л. й М. Мариновичі, О. Маланчук, Н. Мартинків, Р. Мирочич, М. Міськевич, Я. Мисевич, О. Мельниківна, О. Миронович, Я. й О. Монцібовичі, О. Мійська, Б. Мороз, Б. й Л. Мриц, О. Мохнацький, О. Микитюк, М. Николін, Р. й В. Ничай, М. Новосад, А. Несторівна, З. Онуферківна, Д. Островський, М. Охримовичівна, І. Пасічинська, Я. Падох, І. Павлусевичівна, Ю. Пачовський, К. й Л. Пацлавські, Е. й Т. Перепелинські, М. й Е. Плашовецькі, Б. Сл. і Н. Петріни, З. Підляшецька, М. Прокопівна, Д. О. і А. Притуляки, В. Прокопович, Е. Пеленський, Ст. Посацький, М. Пшенпюрська, Ст. й М. Підгайнівні, Р. Пласкач, М. й М. Пікар, О. й Ж. Процишин, М. З. Д. й Л. Рабій, Б. й Я. Раки, Е. й Р. Руцькі, Д. й Д. Роздольські, Б. Роздольський, О. й Т. Савки, І. Сабат, О. Саноцький, Р. Савицький, П. Савицький, Б. Сороківський, М. й О. Содоморівні, Р. Солтикевич, І. Сенчак, В. Скоробогатий, Ю. І. і У. Старосольські, М. Сараб, В. Свенціцька, І. і Е. Сембаї, Ю. Семянів, А. Сполітакевич, С. й В. Стисловські, Л. Томич, І. й Турчмановичі, М. Турко, О. Томич, І. й Р. Тимошук, Г. С. й О. Терлецькі, О. Тимошко, Б. О. й О. Федаки, О. Филипович, Л. Федевич, Т. Фенчинський, О. Цегельська, Д. Чайківський, Б. Чайківський, М. Чеховичівна, Я. Чума, О. Чемеринський, М. Чавсівна, М. В. Шалаута, Г. Ших, М. Штелівна, О. Шпундерівна, Р. й Ю. Шухевичі, Г. Яцковська, Я. Яскуляк, В. Янів, О. й Д. Яремівні, Л. Яцкевичівна, Б. Кабаровський, М. й Т. Лепкі, І. Рибачеківна, С. Борщівна, Н. Горуцька, І. Ілечко, Л. Трешневська, Я. Чернодола, Р. Луцький, Д. Винницька, М. Дочило, К. Бойчук, Ст. Вольманівна, З. Скиба, Сл. Фуглевич, В. Гоцький, М. Гоянюк, Г. Геля, Р. Гуляй, Л. й З. Говдівні, Р. Гарбовський, М. Гаврилук, В. Рубель, О. й О. Ниткевичі, В. Заремба, В. Юрійчук, В. Шулик, О. Трильовська, Б. Михальчишин, О. Гринів, Р. Гурко, К. Ратич, В. й Д. Стефанишини, Гн. Горбачевський, Я. Сайко, С. Авдикович, Д. Зацерковна, Т. Р. й Ір. Антонець, Е. М. Бирчак, М. Раковський, Б. й О. Галушинські, Ір. Котис, М. Кишакевич, П. Озерів, В. Охримович, У. й Ю. Сітницькі, Козло Стахіос, М. Стасів, Г. Кассарабівна, Л. Крисько, Е. Стойкевич, Ір. Зубреївна.

Вислід льосовання премій:

- 1) Премія „Чародійна скрипка“ припала в льосованню Галі Захарясеви́ч із Дунаєва.
  - 2) Премію: „Китиця желань“ виграв Еро Гарматій в Теребовлі.
  - 3) Премія: „З під Бескида до Андів“ вильосована для Нуся Думіна з Ластівки.
  - 4) Премія „Зоря Полудня“ припала Наді Головацькій в Делятині.
  - 5) Премія „Збиточник Гумфрі“ виграла Оленка Шпундерівна в Підгайцях.
  - 6) Премія „Кобзар“ припала в льосованню для Мирослава Жарського, уч. IV класу школи ім. Грінченка у Львові.
- Надзвичайну премію за розв'язку ребуса виграв Адаш Левицький з Олеська, а саме „Пригоди Дон Кіхота“.
- Всі премії висилаємо рівночасно поштою.

Перепуска Редакції.

Позір! На Великодні Свята появить ся перша книжечка **Діточої Бібліотеки**, а саме „Зоряний Хлопчина“ Оскара Уальйда з 16 прегарними ілюстраціями. Ціна сеї книжечки буде подана в 11 числі.

Видавництво „Світа Дитини“ переходить у добі теперішньої доріжні страшні крізи. Се власне вплинуло на подорожні газетки. Кошти накладу одного числа йдуть у грубі тисячі, а число передплатників іще невеличке. Богато є й таких, що доси не почувують ся до обов'язку заплатити передплату за газетку, яку побирають від 1 числа. Сею отже дорогою просимо всіх, щоби негайно вирівнували свої залежності у передплаті на сей одинокий на землях України діточий орган.

З нинішнім числом висилаємо всім почтові перекази і просимо негайно відновити передплату на II квартал від 1/4 до 30/6 в квоті 30 Марок. На відтинках переказів просимо точно подавати, на яку ціль гроші призначені, за котрий місяць і т. д. Нові передплатники звольте на відтинку подати, від котрого числа бажають одержувати газетку.

В місцевості, до яких неточно доходить „Світ“, де в почтових урядах сидять його „любителі“ — будемо посилки рекомандувати. Проте просимо при замовленнях подавати, чи посилки мають бути поручені і на сю ціль просимо до місячної передплати долучати 1 Мк.

Число 7 „Світа Дитини“ вже зовсім вичерпане. На скільки з дрібної розпродажі звернуть бюра дневників у краю нерозпродані примірники сього числа, полагоди́мо всі реклямації його. Просимо проте всіх тих, що реклямували се число, про дозу терпеливості.

При замовленнях із міст належить подавати точну адресу, а се: улицу і число дому, щоби опісля не вертали посилки з допискою „nieznany“.

З такою допискою вернуло з поворотом багато примірників 9 числа. Хто не бажає дальше передплачувати „Світа“, повинен **передовсім** вирівнати залеглу передплату і **карточкою** донести адміністрації про застановлене дальшої висилки.

Адміністрація.

Богданко Алемкевич у Перемислі: „Світ“ сподівався, що своєю появою зробить Тобі приємну несподіванку і вітху. Він усе представляв би ся так гарно, наколиб усі родичі схотіли його заперенумерувати для своїх діточок. А так „Світ“ покищо терпить дуже, бо мало має грошків на свої потреби. Чому не написав нам, які ще вершки Т. Шевченка умієш? Як поздоровієш, то напиши „Світови“, як подобала ся Тобі „Степова птиця“.

Гринка Рибачківна у Львові: „Світ“ не забув про Тебе, однак як бачиш, стільки мусить відписувати, що годі йому частіше переписувати ся з Тобою. Будь терпелива, а загадочки будуть друковані. Газетку купиш й далше там, де все.

Олена Штундерівна в Підгайцях: Залегла передплата по кінець марта с. р. виносить 9 корон.

Марійка Пшенюрська в Тарнаві: Йосиф Рейнарович не вписаний в книзі передплатників „Світа“. „Світ“ не може виходити що тижня, бо на се треба би багато грошей, а він такий ще бідненький! Незабавом вийде з друку перша книжечка диточої бібліотеки „Світа Дитини“ п. н. „Зоряний хлопчина“ з 15 малюнками. Кожий передплатник або читач повинен замовити собі що найменше по 10 примірників сеї книжечки і розпродати між своїм оточенням, а особливо між селянськими дітьми. Сим способом зможуть причинити ся всі читачі „Світа“ до його піднесення.

Оля й Ірена Килимівні в Львові: Може колись, як „Світ“ буде розходити ся по цілій Україні в кільканайцятьох тисячах примірників, будемо печатати у ньому барвні образочки. Видно отже, що Ваш братчик зовсім наслідує „Юрчика Кучерявого“, як бігає зі своїм Бриском. Галю й Мироня поздоровляємо та тішимось, що маємо у них таких ревних прихильників.

Мирося Прокопів у Тузліві: Не лише веселі і смішні річі може „Світ“ поміщувати. Він мусить заглянути в очи й гіркій правді та сумній дійсности таї мусить своїх читачів призвичаїти глядіти на жите так, яким воно в дійсности є. „Світ“ мусить ставити перед очи диточих душ сумні образи із сього, що діялось, щоби диточки потрапили колись направити діла своїх батьків та обстати за їх страждання.

Патріотична молодіж.

Молоденькі ученики приватного гімназіального курсу в Карлові, пов. Снятин: Параска Фроляк, Калина Фроляк, Параска Сандуляк, Олена Кейван, Ольга Онищук, Мирослава Онищук, Петро Ткачук, Грицько Терентюк, Павло Фроляк, Василь Симотюк, Петро Кейван, Петро Ткачук, Василь Івасюк і Іван Кейван мимо стужі і зимна ходили з колядою підчас різдвяних свят і заколядували для Українського Горожанського Комітету в Коломійі 900 кор.

Також ученики Коломийської Укр. Гімназії і Коломийського Укр. семинарія: Олена Германюк, Анна Мельничук, Ярослав Мельничук, Модест Бабюк, Василь Гнатюк, Василь Романюк, Ярослав Ткачук, Федір Ткачук, Онуфрій Германюк, заколядували в селі Пядиках, Коломийського пов. суму 410 кор. на дохід Українського Горожанського Комітету в Коломійі.

Ученики III класу коломийської гімназії зложили на руки свого Катехита от. А. Войтхівського на рік У. Г. Ком. в Коломійі 50 кор.

Учениці II кл. школи ім. княгині Ольги в Коломійі зложили між собою на рік У. Г. Ком. в Кол. 20 кор. і 3 сот.

У. Гор. Ком. складає отсим щирю дяку усім молоденьким патріотам за їх труди й жертви.

Гарні приміри до наслідування.

Діти жовнірам.

Стефця й Нуся Добрянські, Оля Охримовичівна та Іванна Волошинівна, учениці народної школи ім. Тараса Шевченка у Львові, зібрали на устроєнім ними дня 29 лютого с. р. вечерку на ранених укр. жовнів квоту **38 М 90 Ф.**, яку опісля зложили в нашої Редакції. Отсе гарний примір для інших діточок, які такими датками, зібраними при кожній нагоді, дадуть доказ, що своїми дрібними рученятами бажають нести поміч сердешним борцям за Волю свого Народу.

Виказ жертв, що зложили читачі „Світа Дитини“

(в марках).

На полонених.

І. й М. Гарасимовичівні 17, Л. й З. Рабії 5, Д. й Д. Роздольські 3:50, М. Пласкач 3:50, Ірина Залеська 35, В. Рубель 1:10, Др. В. Пацлавський 20.

Разом доси зібрано: **232 М 40 Ф.**

На военні сироти.

Т. Дурбак 4:20 й кличе: Оксану Труш, Славка, Бориса й Юрка Сітницького; М. Луцька 7, М. Пласкач 3:50, М. Дочило 5, Н. Трешневська 4, Д. Чайківський 2:80 й кличе: Влодзя Хорука і Юрця Гаврилюка; Б. Бігус 10.

Разом доси зібрано: **233 М 70 Ф.**

На міліоновий фонд „Просвіти“.

Ю. Пачовський 5, Н. й Г. Думіні 7 й кличуть: Славцю Адриянович, Неся Хаджая, Тольця Валюха, Богданка Гарбовського й Мірося Вільчанського; Й. Янушівна 4.

Разом доси зібрано: **30 М.**

На пресовий фонд „Світа Дитини“.

Оксана Дучимінська і Товаришки з представлення, улаженого в честь Т. Шевченка 40, Сясю Петрів 20, Л. Яцкевичівна 7, Р. й Д. Кривавічі 14, й кличуть: Гелюсю й Льодзя Теліщуків; Д. й Т. Фіголь 4:20 й кличуть: Марка Бачинського, Тараса Грушкевича, Володимира Снігуровича, Влодка Станецького й Стефана Геника; Н. Фіголь 7, й кличе: Зоню Онуферківну, Зоню Ясеницьку, Іренку Поповичівну й Зоню Марковську; Юр. Пачовський 2, Ів. Гамчикевичівна 5 й кличе: Маню Щеснюківну; М. Дочило 5, Д. Островський 3, М. Луцька 7, Н. Луцька 7 (обі викликані Никольцьом Кузьмовичом), В. Ничай 1:40, Л. й З. Рабії 5, Р. Луцький 3:50, Д. й Д. Роздольські 3:50, М. Пласкач 3:50, О. й Л. Пашкевичі 4 (викликані І. Левицькою), Ст. і М. Підгайнівні 5, В. Охримовичівна 2:80 й кличе: Олю Ладівну, Геня Коропечького й Геня Бирчака; Др. В. Пацлавський 20, Сл. Сімківна 4 і кличе: Ірину Ванківну, Івана Ковальова й Міся Навроцького; Сл. й Дз. Олексинівні 10, З. Локач 0:47.

Передплата на рік 1920 місячно:

10 марок, 2 франки, $\frac{1}{2}$ долляра, 2 ліри, 2 шілінги, 4 рублі, 100 гривень.

:: :: :: :: Поодинокє число коштує 5 марок. :: :: :: ::

Редакція і Адміністрація: Ринок, ч. 10.

Замовлення на висилку часопису та передплату прямувати на адресу: Михайло Таранько, Львів, вул. Зіморовича, ч. 3.